

T.C.  
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI

ARŞİVLERDEKİ TAHİR, GERDANIYE VE  
MUHAYYER İLÂHİLERİN MAKAM VE USÛL  
YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

DURSUN ŞAHİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN:  
DOÇ. DR. MUSTAFA YILDIRIM

KONYA  
OCAK, 2024



**Bilimsel Etik Sayfası**

Öğrencinin	Adı Soyadı	Dursun Şahin		
	Numarası	20813101021		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Sosyal Bilimler		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Arşivlerdeki Tâhir, Gerdaniye ve Muhayyer İlahilerin Makâm ve Usûl Yönünden İncelenmesi			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı  
İmzası

## TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasının her aşamasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. Mustafa YILDIRIM'a, yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi birikiminden çokça istifâde ettiğim, yardım ve yönlendirmeleriyle desteğini esirgemeyen Prof. Dr. Mehmet GÖNÜL hocama, bu alanda ilerlemem noktasında beni cesaretlendirip desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, çalışmalarımı yürütürken öğretilerinden âzami derecede istifâde ettiğim Neyzen, Bestekâr Mustafa Hakan ALVAN hocama, bu çalışmada yer alan usûl incelemeleri alanında yardım ve görüşleriyle katkı sağlayan Öğr. Gör. Ufuk Akın İNCE ve Mert NAR hocalarıma, makâm bilgisi hususunda fikir ve yardımları ile destek olan Ahmet ŞAHİN'e, bu tezin her aşamasında yardımlarını esirgemeyen, bilgi ve birikimini her dâim şahsıma sunan kıymetli hocam Mehmet ERARABACI'ya katkılarından dolayı hürmet ve saygılarımı sunarım.

Varlıklarıyla bana güç veren âileme, anlayışı, özverisi ve de duasıyla en büyük destekçim olan eşim Büşra ŞAHİN'e sonsuz sevgi ve şükranlarımı sunarım.

## İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER .....	iv
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
RESİMLER LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ .....	xi
KISALTMALAR .....	xiv
1. GİRİŞ .....	1
1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi.....	26
1.2. Alt Problemler.....	26
1.3. Araştırmanın Amacı .....	27
1.4. Araştırmanın Önemi.....	27
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	28
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları .....	28
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR .....	28
3. YÖNTEM.....	30
3.1. Araştırmanın Modeli .....	30
3.2. Evren ve Örneklem .....	30
3.3. Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi.....	30
4. BULGULAR ve YORUMLAR .....	32
4.1. Allah Birdir Müjdesi Söyler Dili Nefesi .....	33
4.2. Âşık-ı Yezdân Der Allah Allah.....	35
4.3. Aşk Cür'asın Sundu Bana .....	37
4.4. Bilmem N'etsem Neyleşem Bu Hâlvetin Şerbetine .....	39
4.5. Ârif Olur Derviş Olan .....	41
4.6. Bir Derde Müptelâyım .....	43
4.7. Bir Gün Düşünürken Dağlara Baktım.....	45
4.8. Durman Yanalım Ateş-i Aşka.....	47
4.9. Ey Kerem Kânı Ey Gani Sultan .....	49
4.10. Feyz-i Akdesten Erişdi Kalbime Âsârı Hû.....	51
4.11. Gel Halka-i Tevhîde Gir.....	53
4.12. Gönülleri Duruldur Erenlerin Halveti .....	55

4.13. Eşidin Ey Yârenler .....	57
4.14. Melce-i Penâh Taşmıştı Günâh .....	59
4.15. Milk-i Bekâdan Gelmişem .....	61
4.16. Semâdan Sırr-ı Tevhîdi .....	63
4.17. Ben Nâr-ı Aşka Hoş Yâne Geldim .....	65
4.18. Halvetiyem Kesretim Vahdet ile Pinhân Olur .....	67
4.19. Gönül Hûn Oldu Şevkînle Boyandım Yâ Rasûlallah .....	70
4.20. Kandillerle Donandı Minâreler .....	72
4.21. Lûtfet Bana Ey Gaffâr Beni Affeyle Allahım .....	74
4.22. Göster Cemâlin Şem'ini Yansın Oda Pervâneler .....	76
4.23. Ey Âşık-ı Sâdıklar Gelin Allah Diyelim .....	78
4.24. Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz .....	80
4.25. Ehl-i Aşka Bir Belâ Zindânıdır Bu Mâsivâ .....	83
4.26. Taştı Rahmet Deryâsı .....	85
4.27. Yürü Be hey Fâni Dünyâ .....	87
4.28. Mevlâm Bana Ver Aşkını .....	89
4.29. Kat'idüp Gerdeni Gerdundan Emel Zincirin .....	91
4.30. Acep Kavgaya Düş Oldum .....	93
4.31. Açılalım Güller İle .....	95
4.32. Ahvâl-i Serencâmım Bu Sâate Erince .....	97
4.33. Âlemler Nûra Gark Oldu .....	99
4.34. Allah Emrin Turalım .....	101
4.35. Allah Olsun Sözümüz .....	103
4.36. Allahın Evinde Allah Diyelim .....	105
4.37. Âşıkın Maksûdu Ol Mahbûb-i Bi-Hemtâ İmiş .....	107
4.38. Aşk Bezirgânı Sermâye Cânı .....	109
4.39. Aşkın Aldı Benden Beni .....	111
4.40. Bakıp Cemâli Yâre Çağırırım Dost Dost .....	113
4.41. Be-hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin .....	115
4.42. Benim Canım Uyanıktır .....	117
4.43. Benim Efendim Nûreddin-i Cerrâhî .....	119

4.44. Bir Fenâ Dünyâ İmişsin, Böyle Bilmezdim Seni .....	121
4.45. Bir Mehin Bendesiyim Sâye Dahi Olmaz Eşi.....	123
4.46. Biz Âşık-ı Şeydâyız Müştâk-ı Cemâliz Biz .....	125
4.47. Cemâlin Hüsnuüne Canlar Fedâdır Yâ Rasûlallah.....	127
4.48. Cûşa Gelir Dağ ile Taş .....	129
4.49. Cümle Âlem Âşinâ, Ben Ona Bigâneyim .....	131
4.50. Cümle Hüccâc ile Giydik Yine İhrâm-u Âbâ.....	133
4.51. O Şehinşâh-ı Âzamsın Ki Ancak Yâ Rasûlallah.....	135
4.52. Râh-ı Hakda Hâk Olur Dervişler.....	137
4.53. Sûret-i Mevhûma Bakma Âdem-i Ma'nâyâ Gel.....	139
4.54. Şehirlerin Mükerreremi Mekke Şehri Selâm Sana.....	141
4.55. Şûride-vü Şeydâ Kılan Yârin Cemâlidir Beni.....	143
4.56. Taştın Yine Deli Gönül, Sular Gibi Çağlar mısın? .....	145
4.57. Taştı Rahmet Deryâsı, Gark Oldu Cümle Âsî.....	147
4.58. Toprakta Yatacak Teni Tenim Var Deyüp Neylersin .....	149
4.59. Uğruna Tendeki Cânım Fedâdır Yâ Rasûlallah .....	151
4.60. Durman Yanalım Âteş-i Aşka .....	153
4.61. Düşeli Bu Aşkın Cânım Diline .....	155
4.62. Durmaz Yanar Vücûdum, Ah Etmeyip Nideyim.....	157
4.63. Ey İbn-i Hâli Ko Kıyl-ü Kâli .....	159
4.64. Eyyuhe'l Münkîri Hâli .....	161
4.65. Kuy-i Aşkın Bana Bir Kûh-i Tecellî Görünür.....	163
4.66. Geçti Her Ânım Günâhla Mücrîmim Bî-Çâreyim .....	165
4.67. Gönlüme Ağla Diyorum Ağla.....	167
4.68. Güldür Beni Aşkınla Allah.....	169
4.69. Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur.....	171
4.70. Hakdan İnen Şerbeti İçtik Elhamdülillah.....	173
4.71. İlâhi Neylesin Nitsin Gönül Sensiz Karar Etmez.....	175
4.72. İşitin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk.....	177
4.73. Gelin Allah Diyelim Kalpten Pası Silelim.....	179
4.74. Lâ İlâhe İllâllah Nûr Muhammed Sallâllah.....	181

4.75. Merhabâ Ey Aşk-ı Bâkî Merhabâ .....	183
4.76. Mevlâm Ver Aşkını Bana Hayrânın Olayım Senin.....	185
4.77. Mücrimleriz Âsîleriz Yâ rabbî Afveyle Bizi.....	187
4.78. Nefs Elinden Yandı Cânım .....	189
4.79. Tevhîd Etsin Dilimiz .....	191
4.80. Yâ Rabbenâ Ya Rabbenâ Yardım Eyle Kıyâmette .....	193
4.81. Dilerse Gözümü Giryân Eden Dost.....	195
4.82. Yürüt Bizi Allahım, Nûru Sönmez Yolundan.....	197
4.83. Yâ Rabbî Aşkın Ver Bana.....	199
4.84. Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân .....	201
5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	203
KAYNAKÇA.....	219
EKLER.....	223



## ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Dursun ŞAHİN		
	Numarası	20813101021		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Türk Müziği		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	DOÇ. DR. MUSTAFA YILDIRIM		
Tezin Adı	ARŞİVLERDEKİ TAHİR, GERDANIYE VE MUHAYYER İLÂHİLERİN MAKAM VE USÛL YÖNÜNDEN İNCELENMESİ			

Geçmişten günümüze kadar eğitim-öğretim ve yeni nesillere aktarımı büyük ölçüde meşk üsülü ile devam etmiş olan Türk Müziği, gelişim ve yenilenmesini sürdürmüştür. Hocadan öğrenciye yüz yüze öğretilmesi şekliyle yürütülen bu sistemle, Türk Müziği hazinesi sonraki kuşaklara nakledilmiş; fakat meşk usulünü icrâ eden usta ve hocaların ölümü ve diğer sebeplerden dolayı meşk sisteminin kopması sonucu eser repertuarlarının kısmi kayıplar vermesine yol açmıştır. Eser repertuarları, farklı zaman dilimlerinde müziğin kurumsal boyutuna değer veren mûsikîşinaslar tarafından geliştirilen farklı nota sistemleriyle yazılı kayıt altına alınmıştır.

Çalışmamızda arşivlerdeki İlâhi formunda Tâhir Gerdaniye ve Muhayyer makâmındaki cami ve tekke mûsikîsi eserlerinin makâm ve usûl yönünden incelemesi yapılmıştır. Eserlerin makâm yönünden incelemesi noktasında Kantemiroğlu, Abdülbâkî Nâsır Dede, Rauf Yekta Bey, H.Saadettin Arel, Suphi Ezgi, Y. Fikret Kutluğ gibi önemli nazariyatçıların târifleri ve çeşitli formlardaki Tâhir, Gerdaniye ve Muhayyer makâmında olan eserlerden yola çıkarak yapmış oldukları târifleri dikkate alınarak incelenmiştir. Usûl yönünden ise; güftelerde arûz vezni, hece ölçüsü, mûsikî cümlelerinin ölçü sayısındaki birim zamanı, nağme vurgusunun usûl ana kalıp ve velveleleriyle uyumu, tartımların uyumu ve yazım yanlışı sebebiyle tutarsız olan ölçülerdeki nota ilâveleri dikkate alınarak Prof. Dr. Mehmet GÖNÛL'ün kitabı ışığında incelenmiştir. Çalışma nitel bir çalışması olup tarama modeli kullanılmıştır. İnceleme sonucunda ilâhilerin makâmı ve usûllerinin tashih edilmiş nüshaları eklerde sunulmuş, Arşivlerdeki diğer formlardaki eserlerin de incelenmesi önerilmiştir. Araştırma sonucunda; Eserlerin arşivlerde 71 ilâhi, 4 tevşih, 4, mersiye, 4 şuşul, 3 münâcât toplamda 86 adet olduğu 14 eserde güftekar, 10 eserde de bestekar isim bilgilerinin eksik olduğu, bu durumda incelenen eserlerin %40'ında güftekar ve bestekar bilgilerinin eksik olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. İncelenen eserlerin sadece 9 tanesinde arşiv numarası bulunduğu, diğer 79 eserde arşiv numarasının yer almadığı tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** Türk Mûsikîsi, ilâhi, Tâhir, Gerdâniye, Muhayyer , makâm, usûl



ABSTRACT

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Dursun ŞAHİN		
	Student Number	20813101021		
	Department	of Turkish Music		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	DOÇ. DR. MUSTAFA YILDIRIM		
Title of the Thesis/Dissertation	EXAMINATION OF TAHİR GERDANIYE VE MUHAYYER HYMNS IN THE ARCHIVES IN TERMS OF MAQAM AND RHYTHM			

Turkish Music, which has continue edits education and transfer to new generations largely through the method of meşk from past to present, has continued edits development and renewal. With this system, which is taught from teacher to student in face-to-face manner, the treasure of Turkish Music has been transferred to the next generations; However, as a result of the death of the masters and teachers who performed the meşk method and the breakup of the meşk system due to other reasons, this caused partial losses in the repertoire of works. Despite this system, which has been maintained for a thousand years, repertoires of Works have been recorded in writing with different notation systems developed by musicians who value the institutional dimension of music in different time periods.

In our study, Tâhir Gerdaniye and Muhayyer mosque and lodge music works in the hymn form in the archives were examined in terms of mode and style. At the point of examining the works in terms of maqam, the descriptions of important theorists such as Kantemiroğlu, Abdûlbâkî Nâsır Dede, Rauf Yekta Bey, H.Saadettin Arel, Suphî Ezgi, Y. Fikret Kutluğ and the descriptions they made based on the works in Tâhir Gerdaniye and Muhayyer maqam in various forms were examined. In terms of procedure; By taking into consideration the aruz meter in the lyrics, the syllabic meter, the unit time in the number of measures of the musical phrases, the harmony of the melody emphasis with the main patterns and chants of the rhythm, the harmony of the scales and the note additions in inconsistent measures due to spelling errors, Prof. Dr. It was examined in the light of Mehmet GÖNÜL's book. The study was a qualitative study and a survey model was used. As a result of the examination, corrected copies of the modes and modes of the hymns were presented in the annexes, and it was suggested that the works in other forms in the Archives be examined. As a result of the research; It has been concluded that there are 71 hymns, 4 tevşih, 4 elegies, 4 suğul, 3 münâcât in total, 86 works in the archives, 14 works lack the name of the composer, 10 works lack the name of the composer, and in this case, 40% of the works examined lack the information about the lyrics and composer. . It was determined that only 9 of the works examined had archive numbers, and the other 79 works did not have archive numbers.

**Keywords:** Turkish Music, hymn, Tahir, Gerdaniye and Muhayyer makam, makam, usûl

## RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Abdülbâkî Nâsır Dede Tâhir Makâmı Târifi. ....	16
Resim 2: Yakup Fikret Kutluğ'un Tâhir Makâmı Târifi. ....	16
Resim 3: Tâhir Makâmı Asma Karar Perdeleri .....	17
Resim 1: Abdülbâkî Nâsır Dede'nin Tâhir Makâmı Târifi.....	16

## ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Allah Birdir Müjdesi Söyler Dili Nefesi .....	33
Şekil 2: Aşık-ı Yezdan Der Allah Allah.....	35
Şekil 3: Aşk Cür'asın Sundu Bana.....	37
Şekil 4: Bilmem N'etsem Neylesem Bu Hâlvetin Şerbetine .....	39
Şekil 5: Ârif Olur Derviş Olan .....	41
Şekil 6: Bir Derde Müptelâyım .....	43
Şekil 7: Bir Gün Düşünürken Dağlara Baktım.....	45
Şekil 8: Durman Yanalım Ateş-i Aşka.....	47
Şekil 9: Ey Kerem Kânı Ey Gani Sultan .....	49
Şekil 10: Feyz-i Akdesten Erişdi Kalbime Âsârı Hû.....	51
Şekil 11: Gel Halka-i Tevhîde Gir.....	53
Şekil 12: Gönülleri Duruldur Erenlerin Halveti .....	55
Şekil 13: Eşidin Ey Yârenler .....	57
Şekil 14: Melce-i Penâh Taşmıştı Günâh .....	59
Şekil 15: Milk-i Bekâdan Gelmişem .....	61
Şekil 16: Semâdan Sırr-ı Tevhîdi .....	63
Şekil 17: Ben Nâr-ı Aşka Hoş Yâne Geldim.....	65
Şekil 18: Halvetîyem Kesretim Vahdet ile Pinhân Olur .....	68
Şekil 19: Gönül Hûn Oldu Şevkinle Boyandım Ya Rasûlallah.....	70
Şekil 20: Kandillerle Donandı Minâreler .....	72
Şekil 21: Lûtfet Bana Ey Gaffâr Beni Affeyle Allahım .....	74
Şekil 22: Göster Cemâlin Şem'ini Yansın Oda Pervâneleler.....	76
Şekil 23: Ey Âşık-ı Sâdıklar Gelin Allah Diyelim .....	78
Şekil 24: Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz .....	81
Şekil 25: Ehl-i Aşka Bir Belâ Zindânıdır Bu Mâsivâ.....	83
Şekil 26: Taştı Rahmet Deryâsı.....	85
Şekil 27: Yürü Be Hey Fani Dünyâ.....	87
Şekil 28: Mevlâm Bana Ver Aşkını.....	89
Şekil 29: Kat'idüp Gerdeni Gerdundan Emel Zincirin .....	91
Şekil 30: Acep Kavgaya Düş Oldum.....	9393

Şekil 31: Açılalım Güller ile.....	95
Şekil 32: Ahvâl-i Serencâmım Bu Sâate Erince.....	97
Şekil 33: Âlemler Nûra Gark Oldu.....	99
Şekil 34: Allah Emrin Tatalım.....	101
Şekil 35: Allah Olsun Sözüümüz.....	103
Şekil 36: Allahın Evinde Allah Diyelim.....	105
Şekil 37: Âşıkım Maksûdu Ol Mahbûb-i Bi-Hemtâ İmiş.....	107
Şekil 38: Aşk Bezirgânı Sermâye Cânı.....	109
Şekil 39: Aşkın Aldı Benden Beni.....	111
Şekil 40: Bakıp Cemâli Yâre Çağırırım Dost Dost.....	113
Şekil 41: Be-hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin.....	115
Şekil 42: Benim Canım Uyanıktır.....	117
Şekil 43: Benim Efendim Nûreddin-i Cerrâhî.....	119
Şekil 44: Bir Fenâ Dünyâ İmişsin, Böyle Bilmezdim Seni.....	121
Şekil 45: Bir Mehin Bendesiyim Sâye Dahi Olmaz Eşi.....	123
Şekil 46: Biz Âşık-ı Şeydâyız Müştâk-ı Cemâliz Biz.....	125
Şekil 47: Cemâlin Hüsnüne Canlar Fedâdır Yâ Rasûlallah.....	127
Şekil 48: Cûşa Gelir Dağ ile Taş.....	129
Şekil 49: Cümle Âlem Âşinâ, Ben Ona Bîgâneyim.....	129
Şekil 50: Cümle Hüccâc ile Giydik Yine İhrâm-u Âbâ.....	133
Şekil 51: O Şehinşâh-ı Âzamsın Ki Ancak Yâ Rasûlallah.....	135
Şekil 52: Râh-ı Hakda Hâk Olur Dervişler.....	137
Şekil 53: Sûret-i Mevhûma Bakma Âdem-i Ma'nâya Gel.....	139
Şekil 54: Şehirlerin Mükerreremi Mekke Şehri Selâm Sana.....	141
Şekil 55: Şûride-vü Şeydâ Kılan Yârin Cemâlidir Beni.....	143
Şekil 56: Taştın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar mısın.....	145
Şekil 57: Taştı Rahmet Deryâsı, Gark Oldu Cümle Âsî.....	147
Şekil 58: Toprakta Yatacak Teni Tenim Var Deyüp Neylersin.....	149
Şekil 59: Uğruna Tendeki Cânım Fedâdır Yâ Rasûlallah.....	151
Şekil 60: Durman Yanalım Âteş-i Aşka.....	153
Şekil 61: Düşeli Bu Aşkın Cânım Diline.....	155

Şekil 62: Durmaz Yanar Vücûdum, Ah Etmeyip Nideyim.....	157
Şekil 63: Ey İbn-i Hâli Ko Kıyl-ü Kâli .....	159
Şekil 64: Eyyuhe'l Münkîri Hâli .....	161
Şekil 65: Kûy-i Aşkın Bana Bir Kûh-i Tecellî Görünür.....	163
Şekil 66: Geçti Her Ânım Günâhla Mücrîmim Bî-Çâreyim .....	165
Şekil 67: Gönlüme Ağla Diyorum Ağla.....	167
Şekil 68: Güldür Beni Aşkınla Allah.....	169
Şekil 69: Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur.....	171
Şekil 70: Hak'dan İnen Şerbeti İçtik Elhamdülillâh.....	173
Şekil 71: İlâhi Neylesin Nîtsin Gönül Sensiz Karar Etmez.....	175
Şekil 72: İşidin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk .....	177
Şekil 73: Gelin Allah Diyelim.....	179
Şekil 74: Lâ İlâhe İllâllah Nûr Muhammed Sallâllah.....	181
Şekil 75: Merhabâ Ey Aşk-ı Bâkî Merhabâ .....	183
Şekil 76: Mevlâm Ver Aşkını Bana Hayrânın Olayım Senin.....	185
Şekil 77: Mücrimleriz Âsîleriz Yârabbî Afveyle Bizi.....	187
Şekil 78: Nefs Elinden Yandı Cânım.....	189
Şekil 79: Tevhîd Etsin Dilimiz .....	191
Şekil 80: Yâ Rabbenâ Ya Rabbenâ Yardım Eyle Kıyâmette .....	193
Şekil 81: Dilerse Gözümü Giryân Eden Dost.....	195
Şekil 82: Yürüt Bizi Allahım, Nûru Sönmez Yolundan.....	197
Şekil 83: Yâ Rabbî Aşkın Ver Bana.....	199
Şekil 84: Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân .....	201

## KISALTMALAR

<b>Bkz.</b>	: Bakınız
<b>C.</b>	: Cilt
<b>c.c.</b>	: Celle Celâlihû
<b>C. Kosal</b>	: Cüneyt Kosal
<b>Prof.</b>	Profesör
<b>Dr.</b>	: Doktor
<b>EK.</b>	: Ekler
<b>S.</b>	: Sayı
<b>s.</b>	: Sayfa
<b>s.a.v</b>	: Sallâllahu Aleyhi ve Sellem
<b>TRT</b>	: Türkiye Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
<b>TDV</b>	: Türkiye Diyanet Vakfı
<b>Tes. Ed.</b>	: Tespit Edilen
<b>M. Uşşak</b>	: Muhayyer'de Uşşak
<b>N. Rast</b>	: Nevâ'da Rast
<b>v.</b>	: Veren

## 1. GİRİŞ

Türklerin târihi ve kültürel mirası, Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerine dayanmaktadır. Bu kökenler, zamanla Hun, Kök Türk ve Uygur devletleri gibi büyük Türk imparatorluklarında zirveye ulaşarak sanat, zanaat ve bilimin birleştiği bir medeniyeti oluşturmuştur. Hunlar, Türk birliğinin ilk sembollerini oluştururken, Kök Türkler, "Türk" ismini târihin sayfalarına kazımışlardır. Uygurlar ise, bilim ve medeniyetin merkezi Turfan'da eşsiz bir kültürel miras bırakmışlardır.

Târih boyunca, güzel sanatların insanoğlunun sosyo-kültürel yaşamında merkezi bir rol oynadığı bilinmektedir. Sanatlar, estetik düşüncelerle birlikte savaşlardaki kahramanlık duygularının teşviki ve dînî ritüellerin yansıması olarak da işlev görmüştür. Dikkate değer olan, bu estetik ifâdenin dînî inançlarla birleşerek daha derin bir anlam kazandığı olmuştur. Türk kültürüne odaklandığımızda, İslâm öncesinde müzik, dînî ritüellerde kritik bir bileşen olarak ön plana çıkmaktadır. Din adamları, bu ritüellerde sözü, dansı ve melodiyi bir arada sunarak estetik ve dîni birleştirmektedir. Ozan, Bahşi ve Kam gibi adlarla bilinen bu bireyler, dînî törenlerde kopuz, pîpa ve diğer çalgılara desteklenen şiir ve şarkıları icrâ etmektedirler (Özkan, 1990).

Orta Asya'dan batıya gerçekleşen büyük göçle birlikte, Türkler müzikal miraslarını da beraberlerinde getirmişlerdir. Bilim insanlarının çoğunluğu, Türk müziğinin Anadolu'ya kopuzla birlikte geldiği görüşünü savunmaktadır (Özkan, 1990). İslâm'ın kabulüyle birlikte, Türklerin sosyo-kültürel yaşantısında ciddi bir dönüşüm yaşanmıştır. Bu dönüşüm, müziğe olan yaklaşımlarında da kendini göstermiş, dinin etkisiyle yeni bir müzikal anlayış doğmuştur. Geleneksel meşk usûlü ile dilden dile gönülden gönüle nesilden nesile aktarılan Türk mûsikî hazinesi zaman içerisinde tahrif olmaya ve kaybolmaya yüz tutmuştur. Birçok üniversitede Osmanlı Müziği dersi veren Dr. Gönül Paçacı, meşk sisteminde notanın yer almaması sebebi ile güfte mecmualarının kullanıldığını ve eserlerin hocadan talebeye ezber yoluyla nesilden nesile aktarıldığını belirtmektedir (Paçacı, 1999).

“Klasik mûsikîyi unutulmaktan ve bozulmaktan kurtarmak, klasik eserleri aslına uygun olarak notaya almak, bu eserleri yaşatmak ve mûsikî zevkini topluma yaymak amacı ile 1914 yılında Osmanlı Devleti’nin ilk resmî mûsikî mektebi olan Darülelhan kurulmuştur” (Özcan, 2022). Bu kurum aracılığıyla dilden dile aktarılırken değişime uğrayan mûsikî değerlerin zaman içinde yok oluşunu önlemek adına büyük bir adım atılmıştır. Eserlerin notaya alınmasının önünü açan Darülelhan aynı zamanda notaya alınan eserlerin arşivlenmesi konusunda da TRT gibi kurumlara öncülük etmiştir.

“1 Mayıs 1964’te Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) kurulmuş, böylece radyo kendi bağımsız ve öz örgütüne nihayet kavuşmuştur. TRT 1990’ların başında ilk özel televizyon ve özel radyo kanalı yayına başlayana kadar Türkiye’de radyo - televizyon yayıncılığı yapan tek kurum olarak hizmet vermiştir” (Aziz, 2013).

TRT, Türk Müziği sözlü eserler ve nota repertuarı günümüze kadar bundan sonrasında da müzikologların ve tüm müzik severlerin temel başvuru kaynağı olarak faydalandığı bir veri tabanıdır. Bu veri tabanında Türk halk müziğinden Türk sanat müziğine, tasavvuf müziğinden çok sesli müziğine kadar birçok alanda eser mevcuttur. İlâhiler ise özgün müzik kültürümüzdeki önemli yeri sebebiyle bu veri tabanında öne çıkan türlerdendir. Bir kültür mirası olan ilâhi formundaki eserleri, genelde hâfızlar, mûsikîşinaslar ve halk arasında bazı sesi güzel yetenekli insanlar tarafından muhâfaza edilmeye çalışılmıştır; fakat yazıya aktarılmadığı için çoğu günümüze kadar intikal edememiştir. Notaya alınan bahsi geçen ilâhilerin bir kısmının el yazması olduğu, ya da belirgin olmadığı; bunun yanında bazı eserlerin notaya alınırken bestekârın bestelediği gibi yazılmadığı, icrâlarda farklılıklar ve usûlde hatâlar olduğu görülmektedir. Bu veri tabanının dînî mûsikî eserlerini de barındırması nedeniyle TRT repertuarı bünyesinde kayıtlı bulunan dînî eserler içinde Tâhir, Gerdaniye ve Muhayyer makamlarında bestelenmiş ilâhilerin makâm ve usûl açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

Arşivdeki ana repertuar içinden dînî eserler listesi üzerinde birçok mükerrer kayıt olduğu, makâm ve usûl bilgilerinde hatâlar olabildiği tespit edilerek bunların düzeltilmesi ve analizi için sağlıklı bir notalamanın yapılması amaçlanmaktadır.

Bununla birlikte sadece tasavvufî eserler değil, tüm repertuarın yeniden ele alınması, bu süreçte artık Türk müziği konservatuvarlarının bu konuda çalışmalar yapması gerekliliği de ayrı bir gerçek olarak durmaktadır.

TRT Repertuarında yer alan bazı eserlerin notalardaki tutarsızlıklar, yazım hatâları, eserlerin farklı anlayışlarla tespit edilmesi, gelişigüzel ölçülmesi gibi sorunlar, eserlerin icrâsını, makâm ve usûllerinin ifâdesini zor duruma düşürmüştür. Öyle ki Mehmet Erarabacı da 2023 yılında tamamladığı yüksek lisans tezinde TRT repertuarındaki Hüzzam İlâhileri makâm ve usûl yönünden inceleyerek hatâları irdelenmiştir (Erarabacı, 2023). Aynı şekilde Şükriye Gezgiç de 2023 yılında tamamladığı Devlet Korosu Arşivinde yer alan Dügâh makâmı ilâhileri makâm ve usûl yönünden tek tek inceleyerek ve gerekli düzeltmeleri yaparak Devlet Korosu Arşivine katkı sağlamıştır (Gezgiç, 2023).

TRT repertuarında yer alan eserler incelendiğinde notaların, usûl kalıbına göre usûl gereklerince yazılmaması veya usûl kâidelerince ölçülmesi gibi farklı durumlar söz konusudur. Notaya alınan bu eserlerin makâm ve usûl hatâları olabilmesi sebebi ile bu çalışmada, Tâhir Gerdâniye ve Muhayyer makâmlarında kayıt altına alınmış ilâhilerin TRT notalarında görülen hatâlar veya eksiklikler tespit edilerek Türk müziği usûl geleneği ışığında yeniden yazılmaya çalışılmıştır.

### **İslâmiyet Öncesi Türk Kültüründe Dinî Müzik ve İlâhi**

Türkler, târihsel sürecin erken dönemlerinde zengin bir medeniyete imza atmışlar ve bu kapsamda birçok sanat dalıyla yakından ilgilenmişlerdir. Din, eski Türk toplulukları için sanatsal ifâdenin merkezinde yer almıştır, bu nedenle müzik, özellikle dînî ritüellerde önemli bir rol oynamıştır (Özcan, 2001).

Tıpkı diğer eski medeniyetlerde olduğu gibi Türk kültüründe de sanatsal yaratımın ana ilham kaynağı din olmuştur (Banarlı, 1971).

O dönemlerde müzik ve şiir henüz birbirinden ayrı değilken, bu sanatsal etkinlikleri yönlendiren şâirler, aynı zamanda farklı rolleri de üstlenmektedir (Özcan, 2001).

Bu çok yönlü bireyler, farklı Türk toplulukları tarafından; Tonguzlar için “şaman”, Altaylar için “kam”, Yâkutlar için “oyun”, Kırgızlar için “bahşı” ve Oğuzlar için “ozan” olarak farklı adlarla anılmışlardır (Köprülü, 1980). Bu sanatçı-din adamları, topluluğa kendi düşüncelerini ve dînî konseptleri öğretme amacıyla başlangıçta vezinsiz ve kâfiyesiz şiirler sunmuşlardır (Banarlı, 1971).

Ağıt amaçlı söylenen şiirlere "sagu" denilirken, diğer amaçlar için oluşturulan şiirler için genellikle "koşuğ" terimi kullanılmıştır. Bu terim, farklı bağlamlarda da nazım anlamında kullanılmış, doğal güzellikleri öven şiirlerden tutun, kasidelere ve hatta dans eşliğinde söylenen türkülere kadar geniş bir yelpazede yer almıştır. Bu dindar şâirlerin başlıca görevlerinden biri de derin bir sevgi ve hayranlıkla anılan yüce varlık için ilahîler icrâ etmek olmuştur (Banarlı, 1971).

Bu bulgular ışığında, İlâhi formunun Türk kültüründe İslâm'ın kabulünden önceki dönemlere dayandığını ifâde etmek mümkündür. İslâm sonrasında, dînî mesajları aktarmak amacıyla yazılmış çok sayıda İlâhinin oluşumu, aslında kökleri eski geleneklere dayanan din-müzik ilişkisiyle açıklanmaktadır (Uzun, 2000).

İslâm öncesi dönemde Türklerin dînî nedenlerle okudukları şiirler ve bu şiirlerin çalgılarla icrâ edilişi, târih ve müzik literatüründe sıkça karşımıza çıkmaktadır. Bu eski şiirlerin, bir yaratıcıya övgü içeren sözleri, İslâmiyet sonrası Türk Müziği geleneğinde "İlâhi" olarak adlandırılan formun öncülleri olarak görülmektedir. Bazı kaynaklarda bu erken dönem Türk şiir ve türkülerinin, modern "İlâhilere benzediği ve zamanla bu formların ayrıştığı belirtilmektedir (Akdoğan, 2003).

### **İslâmiyet Sonrası Türk Kültüründe Dinî Mûsikî ve İlâhi**

Türkistan, gelecekte oluşacak olan Türk-İslâm Medeniyeti'ne yön verecek pek çok bilim insanı, filozof, müzik teorisyeni ve sûfnin yetişmesine ev sahipliği yapmıştır. Türkler, Arap ve bilhassa zaten âşinâ oldukları Fars kültürleriyle birleşerek İslâm'ı kucaklamış ve bu dinin öğretilerini yaşamlarına entegre etmişlerdir. Bu süreçte, Hoca Ahmed Yesevî ve Horasan'ın diğer mânevî liderlerinin katkısı yadsınamaz bir gerçektir. Türkistan kökenli birçok derviş, yeni İslâm anlayışını yaymak ve sûfizm öğretilerini aktarmak adına göçebe Türkler arasında aktif roller almış ve bu öğretileri onların anlayabileceği bir dille ifâde etmişlerdir (Akdoğan, 2003).

Türklerin İslâm'ı kabul etmeleri sadece inançsal değişikliklere yol açmamış, aynı zamanda kültürel boyutlarda da derin etkileşimlere neden olmuştur. Müslüman olan Türkler, bilim ve sanatın yanı sıra müzik alanında da önemli katkılarda bulunmuşlardır. Bu dönemin müzikal gelişmeleri sürekli olarak artarken, Türkistan bölgesi ilk Türk teorisyeni olan Fârâbî'nin (ö. 950) ve ardından gelen İbn Sînâ'nın (ö. 1037) yetiştiği bir ilim merkezi haline gelmiştir (Tıraşçı, 2015).

Türklerin bu dönemde müzikle birlikte Türk Edebiyatı da derin bir evrim geçirmiştir. İslâm kültürünün etkisi altında, dil değişiklikler göstermiş ve bu, kültür ve edebiyatın oluşumunda önemli bir role sahip olmuştur. Türk toplulukları farklı etnik gruplarla etkileşimde bulunarak, bu grupların dilinden, yaşam biçimlerinden ve kültürel değerlerinden etkilenmişlerdir. Özellikle Arapça ve Farsça kelimeler, Türk edebiyatı ve müziğine etki ederek dilin içerisine yerleşmiştir. Bu dönemde, önceden sözlü bir edebiyata sahip olan Türkler, Müslüman olduktan sonra dil, din, ideoloji ve kültür perspektiflerinden yeniden şekillenen bir edebiyat oluşturmuşlardır (Banarlı, 1971).

Türkistan'da Arapça ve Farsçanın resmî ve bilimsel dil olarak kullanıldığı medrese çevrelerinin yanında halkın sade bir dille oluşturduğu edebiyat, Türk Halk Edebiyatı'nın temellerini atmıştır. Bu edebiyatın içerisinde ilk olarak İslâm'a özgü kelimeler yaygınlaşmaya başlamış ve zamanla bu kelimeler Türk halkının günlük diline dâhil olmuştur (Banarlı, 1971).

Türklerin İslâmiyet'le etkileşimi sonucunda, müziğin dinin yaygınlaştırılmasında önemli bir araç haline geldiğini belirtmek mümkündür (Akdoğan, 2003). Bu dönemde, Horasan'dan gelen birçok derviş ve halk şâiri, sadece geleneksel halk müziğine katkıda bulunmakla kalmayıp, aynı zamanda Türk halkının içten dindarlığını yansıtan dînî şiirler ve 'İlâhiler' oluşturmuşlardır (Banarlı, 1971). Bu etkileşim, Müslüman Türkler arasında müzik, din ve şiirin birleşimine dâir bir ilgi oluşturmuştur (Akdoğan, 2003).

Mehmed Fuad Köprülü'nün tespitlerine göre, sûfilik Türkler arasında hızla yayılmış ve büyük İslâm merkezleri Buhârâ, Semerkand ve Kaşgar'dan birçok derviş, göçebe Türk topluluklarına katılarak yeni inançları ve düşünceleri tanıtmışlardır.

Bu dervişler, Türklerin geleneksel saygı duyduğu 'Ozan' figürüne benzetilerek sıcak bir kabul görmüşlerdir (Köprülü, 1980). Dervişlerin bu çabaları, daha sonra Anadolu'da popülerleşen ilk dînî mûsikî örneklerinin temellerini atmıştır. Dervişler arasında, medrese eğitimi almayan ancak halka İslâm'ın öğretilerini sâde bir dilde aktaran Ahmed Yesevî öğrencileri de bulunmaktadır. Bu şâirler, dînî öğretileri ve sûfîzmi, halkın anlayabileceği bir dilde, müzik ve edebiyâtle birleştirerek Türk toplulukları arasında İslâm'ın yayılmasına yardımcı olmuşlardır (Akdoğan, 2003).

İslâm medeniyetinin doruk noktasına ulaştığı zaman Türklerin Müslüman bölgelere nüfuz etmeye başladıklarını ve Anadolu'ya yaptıkları kitlesel göçlerle bu bölgenin bir Türk-İslâm merkezine dönüştüğü görülmektedir (Banarlı, 1971).

Özellikle Horasan ve İran üzerinden Bizans sınırlarına doğru hareket eden Oğuz boylarının güç kazanmaları, İran'da Selçuklu Devleti'nin kuruluşuna ve Anadolu'nun kademeli olarak Türk hâkimiyetine girişine öncülük etmiştir. 1071'deki Malazgirt Meydan Muharebesi, Anadolu'ya olan Türk akımına büyük bir kapı açarken, Melikşâh döneminde Anadolu'nun büyük bir bölümü Türk yurdu haline gelmiştir (Köprülü, 1980).

Büyük Selçuklu devletinin merkezîyetini yitirmesinin ardından, Alparslan'ın desteğiyle Anadolu'da konumlanan beylikler, Anadolu Selçuklu Devleti'nin temellerini atmıştır (Banarlı, 1971).

Oğuz kavimlerinden aldığı güçle büyüyen bu yeni devlet Alâeddîn Keykûbat döneminde zirveye ulaşmış, ancak Moğolların doğudan ve Haçlıların batıdan yaptığı baskılarla zor zamanlar yaşamıştır (Köprülü, 1980; Karakoç, 1979). 1071 sonrasında Anadolu'ya gelen, özellikle Türkistan'dan gelen birçok bilim insanı, sanatçı ve tasavvuf ehli Anadolu Selçuklularını farklı yönlerde destekleyerek, bölgenin Türkleşmesi sürecini hızlandırmışlardır. Horasan ve Türkistan'dan gelen sûfîler nasıl halka İslâm'ı anlatıyorsa, Anadolu'da da dervişler ve erenler benzer bir misyonla toplumda ve devlette etkin bir rol üstlenmişlerdir. İlk tarikatlar ve dergâhlar, toplumu bir araya getirme ve Türk-İslâm değerlerini muhâfaza etme noktasında büyük bir görev üstlenmiştir (Banarlı, 1971).

13.yüzyılın Anadolu kültürü, edebiyâtın yanı sıra müzikle de zenginleşen bir dönem olarak öne çıkmaktadır. Bu dönemde, sadece Farsça eserler üreten sûfiler kadar hem Farsça hem de Türkçe eserler bırakan Türk mutasavvıfları da etkili olmuşlardır. Özellikle Ahmed Fakîh, Hacı Bektâşî Velî, Mevlânâ, Şeyyâd Hamza, Sultân Veled ve Yûnus Emre gibi önemli şahsiyetler, halkı tarîkatlara çekmek için edebiyât ve müziğin gücünden faydalanmışlardır. (Köprülü, 1966)

Bu dönemde, Anadolu'da Yesevîlik'ten başlamak üzere, Bâbâilik, Mevlevîlik, Bektâşîlik, Kâdîrîlik, Rifâîlik, Bedevîlik, Şâzelîlik ve Sâdîlik gibi tarîkatlar ortaya çıkmıştır. Her bir tarîkatın kendine özgü bir ayin ritüeli oluşmuştur (Ergun, 1942). Ancak müzik ve ibadetin birlikteliği konusunda bazı muhâfazakâr görüşlere sahip âlimler müziğin dînî bir uygulama olarak kabûl edilmesine karşı çıksalar da birçok fakih ve mutasavvıf, müziğin mânevî bir ibadet şekli olabileceğini savunmuşlardır. Anadolu halkı, ozan geleneğiyle zaten tanışık olmakla birlikte, tekkelerin popülaritesini artırmaya yardımcı olmuştur. Tekkeler, sadece dînî ritüellerin yer aldığı mekânlar olmanın ötesinde, edebiyât ve müziğin din ile harmoni içerisinde olduğu geniş fikir yelpazesine ev sahipliği yapmıştır. 13.yüzyılda dînî temalı şiirlerin müzikle birleşmesi ve halkın ilgisini çekmesi, halkın estetik ve kültürel toplantılara olan bu özleminin bir sonucu olmuştur (Köprülü, 1966).

XIV. yüzyıl Türk Mûsikîsi, Safiyyüddîn ve Merâğî'nin öğretisini yansıtan bir dönemdir. Merâğî, Safiyyüddîn'in Bağdat'ta kurduğu temelleri geliştirerek pratiğe dökmüştür. Bu çağda, Mevlevîlik Anadolu'da etkisini genişletmiş, Konya bu alandaki en önemli kültürel merkezlerden biri haline gelmiştir. Sonrasında Bursa ve Edirne bu mirası taşıyarak mûsikîde merkez olmuştur (Akdoğan, 2008).

Osmanlı'nın ilk zamanları, mûsikînin büyük bir gelişim gösterdiği bir döneme işâret etmektedir. Mûsikî bilimine katkıda bulunan birçok bilgin ve müzikolog, devletin himâyesinde çalışmalarda bulunmuştur. Tekkeler ve dergâhların bilgi ve sanatın yaygınlaşmasında önemli rol oynadığı bu dönemde, bu kurumlar büyük ilgi görmüştür (Köprülü, 1980). Çeşitli tarîkatlara ait dergâhlarda, mûsikî eşliğinde gerçekleştirilen zikirler bu yerleri adeta birer mûsikî eğitim merkezine dönüştürmüştür (Özcan, 2001).

II. Murâd'ın saltanatı, bilim ve sanata verdiği destekle dikkat çekmektedir. Sultân II. Murâd, sanatla ilgilenenlerin yanı sıra mûsikî bilgilerini geliştiren bilim insanlarına da destek olmuştur. Bu dönemde Sultân Fâtih de mûsikî alanındaki çalışmalara büyük ilgi göstermiş ve bu alandaki önemli isimlere destek olmuştur (Akdoğan, 2003).

XVI. yüzyılda, Osmanlı Devleti'nin her alanda gösterdiği büyüme ve güçlenmeye karşın, mûsikî sahasında benzer bir ivme yakalanamamıştır. Ancak bu dönemde Osmanlı'nın kültürel mirasında önemli bir yere sahip dört öne çıkan bestekârın varlığından bahsedilmektedir (Akdoğan, 2008). Bu bestekârlar arasında Şeyh Abdulâli, Nefîrî Behram Ağa (ö. 1560), Hasan Cân Çelebî (1490?-1567) ve Gâzî Giray Hân (1554-1607) gösterilmektedir.

XVII. yüzyılda, siyasal alandaki durağanlaşmaya karşın Türk Mûsikîsi zirveye ulaşmıştır. IV. Mehmed (1648-1687) döneminde, bu sanat dalında önemli yenilikler kaydedilmiştir. Bu dönemin mûsikîşînâsları ve bestekârları, günümüz Dînî Mûsikî teorisinin ve repertuarının oluşturulmasında kilit role sahip olmuşlardır (Ergun, 1942). Hem Câmi Mûsikîsi'nde hem de Tekke Mûsikîsi'nde kaydedilen ilerlemeler, bu dönemin uzmanlarının katkılarıyla mümkün olmuştur.

Bu ilerlemeler, tecvîd ve kırâat alanlarında uzmanlaşmış bireylerin sayısının artmasına ve Kur'ân okuma kalitesinin yükselmesine olanak tanımıştır. Yeniçeri Ocakları içerisinde askerlerin dînî duygularını yansıtan bestelerin ortaya çıkışı da ayırt edici özelliklerini göstermiştir. İstanbul, mûsikî dalında en öne çıkan merkez olmuş; bu sayede Anadolu ve Rumeli'den gelen sanatçılar, buradaki ustalardan faydalanmışlardır. (Ergun, 1942).

Mutasavvıfların yetiştirdiği halîfeler, İslâm dünyasına dağılarak Türk Mûsikîsi'nin genişlemesine vesîle olmuş, dergâhlar ve tekkeler Dînî Mûsikî'nin gelişimine önemli bir boyut kazandırmıştır. Bu süreçte üretilen eserler, estetik açıdan önceki dönemlere göre daha gelişmiş niteliklere sahip olmuşlardır. Sadeddin Nüzhet Ergun, Dînî Mûsikî'nin bu dönemde daha kapsamlı ve etkileyici bir boyuta ulaştığını vurgulamaktadır (Ergun, 1942).

İlâhi kelimesiyle ilk karşılaşmanın Evliyâ Çelebî'nin Seyahâtnâme'sinde gerçekleştiği, Sünbülzâde Vehbî'nin beytinde de bu terimin kullanılmasının, XVII. yüzyılın ortalarına doğru bu kelimenin bu bağlamda kullanılmaya başlandığını onaylar nitelikte olduğunu belirtmek gerekmektedir. Bu dönemde, İlâhi teriminin mûsikî yazılarındaki sıkça karşımıza çıkması da dikkat çekmektedir (Uzun, 2000).

XVII. yüzyıl, mûsikî alanında üretilen eserlerin çeşitlenmesi ve târihî belge değeri taşıyan bu eserlerin günümüze kadar ulaşmasının yanı sıra, Evliyâ Çelebî'nin Avrupa müzik kültürüne duyduğu ilgiyle de öne çıkmaktadır (Akdoğan, 2003). Özellikle Ali Ufkî Bey, yani Polonya kökenli Alberto Bobovio Leopolitane Bobowsky bu dönemin mûsikîşinasları arasında özel bir yeri bulunmaktadır. Osmanlılara esir düşerek Enderûn'da eğitim aldıktan sonra saray fasıllarında yer alan ve bestekârlıkla tanınan Ali Ufkî Bey, 1650 yılında kaleme aldığı Mecmûa-i Sâz-ü Söz ile ünlü olmuştur. Bu eser, XV. ve XVII. yüzyıllara dâir toplandığı halk müziği eserleriyle dikkat çekerken, Batı Notasyonu kullanılarak yazılmış olmasıyla da önemli görülmektedir (Özcan, 2001). Bu eserde, farklı mûsikî formlarının yanı sıra Dînî Mûsikî'den "Tesbîh" formuna da yer verilmiştir (Elçin, 2000).

XVII. yüzyılda "Edvâr" olarak adlandırılan eserler, bu dönemin târihsel bilgilere ışık tutan kaynaklar olarak görülmektedir. Bu kategoride en dikkat çekici edvâr Boğdan Prensi Kantemiroğlu'na (1673-1723) aittir. Kantemiroğlu'nun bu çalışması, ebced notasıyla yazılmış sayısız saz ve söz eserini barındırmakta ve bu nedenle oldukça kritik bir önemi bulunmaktadır (Akdoğan, 2003). Bu dönem, hem laik hem de dînî mûsikî formlarının zenginleştiği bir çağ olarak nitelendirilmektedir. Mevcut literatürde, Tevşîh, Tesbîh ve İlâhi formlarına sıkça rastlanırken, Durak formunun da bu dönemin bir ürünü olduğu düşünülmektedir (Ergun, 1942).

İlâhiler, XVII. yüzyılda bağımsız bir form olarak belirirken, mûsikî bu yüzyılda çeşitli form ve yapıda bestelere ev sahipliği yapmıştır. Bu yüzyılda öne çıkan besteciler arasında; Hâfız Post, Edirneli Mustafa Dede Efendi, Bursalı Sekban, Bezciâzâde Mehmed Muhyeddîn ve Koğacıâzâde Şeyh Mehmed gibi isimler bulunmaktadır. Bu dönem, dînî mûsikî alanında birçok önemli sanatçının eserlerini ortaya koyduğu bir dönem olarak târihe geçmiştir (Ergun, 1942).

XVIII. yüzyıl, Osmanlı İmparatorluğu için siyasi anlamda zorlu bir dönem olarak kaydedilmiştir. 1699'da imzalanan Karlofça Antlaşması ile Avrupa'da ciddi toprak kayıplarının başlangıcını işâret eden bu dönemde, Avrupalı güçlerin askeri baskısı giderek artmıştır (Özcan, 2001, s.32).

Ancak bu siyasi sıkıntılara karşın, mûsikî sanatı bu yüzyılda da büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Özellikle bu dönemde üretilen eserlerin sayısında dikkat çekici bir artış gözlemlenmiştir. XVIII. yüzyılın ilk otuz yılında, III. Ahmed Hân (1703-1730) ve damadı Nevşehirli İbrâhîm Paşa döneminde mûsikî sanatı önemli bir destek görmüştür. İbrâhîm Paşa'nın sadrazamlığı döneminde, "Lâle Devri" olarak bilinen dönem toplumsal huzursuzluklardan bir dinlenme dönemi olarak ortaya çıkmıştır. Bu dönem, mûsikî sanatının sarayda ve yakın çevresinde büyük bir ilgi gördüğü bir zaman dilimini işâret etmektedir. Mûsikînin bu ilgi ve destekle gelişimine, III. Selîm Hân'ın (1789-1807) döneminde de devam edilmiştir (Özcan, 2001, s.33).

Yine aynı yüzyılda, belli başlı zengin bireylerin mûsikîye olan ilgisi ve desteğiyle bu sanatın gelişimi hızlandırılmıştır. Özellikle büyük câmi ve tekkelere yapılan bağışlarla mûsikînin evriminde önemli adımlar atılmıştır. Bu bağlamda, Mevlid, Mi'râciye ve Muhammediye icrâcıları çeşitli camilerde görev alarak eserlerin yaygınlaşmasına katkıda bulunmuştur (Ergun, 1942, s.119). Bu dönemin önemli mûsikîşinâs isimlerinden Nâyî Osmân Dede'nin katkıları, icrâcılık ve bestecilik yönleriyle öne çıkmaktadır. Ayrıca, Şeyhulislâm Mehmed Es'ad Efendi'nin yazdığı Atrabü'l-Âsâr fi Tezkîre-ti 'Urefai'l-Edvâr eseri, Osmanlı mûsikî târihinde önemli bir yeri bulunmaktadır (Behar, 2010, s.7; Özcan, 2000, s.730).

XVIII. yüzyıl, Türk Din Mûsikîsi'nin özgün karakteristik özellikleriyle belirginleştiği bir çağ olarak tanınmaktadır. Bu dönemde mûsikîşinâsların eserlerini icrâ ettikleri yerlere tutumlarına ve performansçılara göre farklı kategorilere ayırmak olasıdır. Fakat bu mûsikîşinâsların çoğu, Türk Mûsikîsi'nin hem dînî hem de seküler formlarında katkıda bulunmuş, mûsikîde bir bölünmüşlük olmadan ilerlemeyi hedeflemişlerdir. Özellikle bu yüzyılda, Câmî Mûsikîsi'nde eserlerini icrâ edenlerin, çoğunlukla Kur'an tilâvetinde yetkinlik kazanmış bireyler olduğu gözlemlenmektedir.

Bununla birlikte, başta İstanbul olmak üzere, çevresindeki camilerde bu tarz eserleri sunan sanatçıların bazıları mutasavvıf, bazıları da hiçbir tarıkata dâhil olmadan veya tasavvufta eleştirel bir bakış açısına sahip olmalarına rağmen mûsikîye katkıda bulunmuşlardır (Ergun, 1942, s.119). Tekke Mûsikîsi'nde de benzer bir durum söz konusudur. Özellikle Mevlevîhânelerde ve diğer tekke kurumlarında, seküler eserlerin yanı sıra dînî eserler de besteleyen mutasavvıf mûsikîşinâslar bulunmaktadır (Ergun, 1942, s.120).

XVIII. yüzyılın başında yaşamış olan önemli bir mûsikîşinâs olan Gülşenî şeyhi Dervîş Ali Şîrûganî, bu yüzyılın öne çıkan figürlerindedir. İstanbul doğumlu bu sanatçı, hayatının son bölümünü Şehremîni'deki Hulvî tekkesinin şeyhi olarak geçirmiş ve döneminin en önemli bestecilerinden biri olarak kabul edilmiştir. Kendisinin çok sayıda eserinin bulunduğu belirtilirken, Şeyhülislâm Es'ad Mehmed Efendi'nin Atrabü'l-Âsâr'ında Şîrûganî'nin hem dînî hem de seküler formlarda yüzlerce eser yazdığına dâir bilgiler bulunmaktadır (Behar, 2010, s.38).

Tekkeler ve dergâhlar, bu dönemin mûsikî anlayışını şekillendiren önemli mekânlar arasında bulunmaktadır. Burada üretilen eserler, dönemin âşık mûsikîsiyle birleşerek bazen "dînî-batınî" bir karakter kazanmıştır. XVIII. yüzyılın bu mûsikî zenginliği farklı bestekârlar ve mûsikîşinâsların etkileşimleriyle ortaya çıkmıştır. Bunlar arasında, sadece dînî eserlere odaklanmış olanlar dahi önemli bir yere sahiptir. Bu bestekârlar arasında Tosunzâde Abdullah, Vardakosta Ahmed Ağa, Çâlâkzâde Mustafâ ve Dervîş Alî Şîrûganî, Buhûrîzâde-i Sâni Abdülkerîm Efendi ve Şeydâ Hâfız Abdürrahîm Dede gibi sanatçılar bulunmaktadır (Özcan, 2000).

XIX. yüzyıl, hem Osmanlı devletinde, hem de Batı da sanatın ve kültürün dönüşüm geçirdiği bir çağdır. Bu dönüşüm, Osmanlı'da Tanzimat reformlarıyla belirgin bir şekilde hissedilmiştir ve bu yenilikçi hareketler, mûsikîden edebiyâta birçok alanda derin etkiler bırakmıştır (Özcan, 2001, s.48-49). Bu yenilikçi dalganın en belirgin olduğu dönemlerden biri, III. Selim'in saltanat yılları olmuştur. Müzik konusundaki ilgisi ve destekleriyle bilinen III. Selim, Osmanlı mûsikî geleneğini destekleyerek bu alandaki yeniliklerin öncüsü olmuştur. Onun döneminde, Cami Müziği gelişmiş ve çok sayıda dînî eser bestelenmiştir (Ergun, 1942, s.399).

XIX. yüzyılın bu döneminde, Abdülbâkî Nâsır Dede ve Hamparsum Limonciyan gibi isimler, Osmanlı müziğinde teorik çalışmalarla ve notasyon sistemleriyle ön plana çıkmışlardır. Özellikle Limonciyan'ın geliştirdiği "Hamparsum Nota Sistemi", bu dönemin önemli katkılarından olmuştur. III. Selim'in ardından tahta çıkan II. Mahmud, mûsikî anlamında farklı bir yaklaşım sergilemiştir. 1826 yılında yeniçeri teşkilatını kaldırarak Mehterhâne'yi sonlandıran II. Mahmud bu hareketiyle Osmanlı müziğinde Batılılaşma sürecini başlatmıştır. Mehterhâne'nin kapatılmasının ardından kurulan Müzikây-ı Hümâyûn ile Batı müziği eğitimi Osmanlı'da resmî bir şekilde yer bulmuştur. Bu, Osmanlı müziği ile Batı müziği arasındaki etkileşimin başlangıcı olmuştur. Bu dönemde Enderun, hem Batı hem de Türk müziği eğitimi veren Fasl-ı Atik ve Fasl-ı Cedîd olarak iki farklı bölüme ayrılmıştır. (Özcan, 2001, s.47)

XIX. yüzyılın ortalarında Osmanlı İmparatorluğu Batı müziğine artan bir ilgi göstermeye başlamıştır. Özellikle Sultân I. Abdülmecîd ve Sultân II. Abdülhamîd dönemlerinde bu eğilim daha da belirginleşmiştir. Her iki sultanın da geleneksel Türk Mûsikîsi'ne olan ilgisi ve desteği zayıflamış, bu da Batı müziği anlayışının Osmanlı sarayında ve toplumunda daha yaygın hale gelmesine neden olmuştur (Akdoğan, 2008, s.183).

Bu dönemin müzik anlayışındaki değişimi Hammâmîzâde İsmâîl Dede Efendi'nin Sultân I. Abdülmecîd'in Batı müziğine olan eğilimini eleştiren sözleri ile net bir şekilde görmek mümkündür (Özcan, 2001, s.48).

XIX. yüzyılın sonlarına doğru, İtrî'den sonraki dönemde, Tâb'î Mustafâ Efendi ve diğer müzik otoritelerinin katkılarıyla belirginleşen geleneksel Türk mûsikî tarzı, 19. yüzyılın ortalarına doğru değişikliğe uğramaya başlamıştır. Bu klasik tarz özellikle III. Selîm ve II. Mahmûd dönemlerinde bazı önemli müzisyenlerin katkılarıyla son klasik eserlere ev sahipliği yapmıştır. Ancak bu dönem, aynı zamanda büyük müzikal formların yavaşça geride bırakıldığı ve daha hafif müzik formlarının popüler hale geldiği bir dönem olarak belirtilmektedir. Bu değişikliği, Hacı Ârif Bey ve Şevkî Bey gibi bestecilerin "Şarkı" formunda ürettikleri eserlerle net bir şekilde gözlemlenmektedir (Özcan, 2001, s.47).

XIX. yüzyıl aynı zamanda, Osmanlı müzik târihinde Mevlevî Mûsikîsi'nin önemli bir gelişme gösterdiği bir dönem olarak kaydedilmiştir. Bu dönemde, daha önceki yüzyıllarda kaydedilen on altı Mevlevî Âyini'nin yanı sıra, bu yüzyılda kırk beş yeni âyin bestelenmiş, bu eserlerin yüksek sanatsal kalitesiyle tanınmıştır. Bununla birlikte, Tekke Mûsikîsi'nin aynı dönemde aynı derecede bir gelişme gösteremediği, çoğunlukla önceki dönemlerde oluşturulan eserlere dayandığı belirtilmiştir. Dönemin müzikal değişimleri, Dînî Mûsikî'deki bazı formların yerini daha kolay öğrenilebilir eserlere bırakmasıyla da gözlemlenmiştir. Ancak bu yüzyılda Tekke Mûsikîsi'ne katkıda bulunan bazı seçkin bestekârların, mûsikîye değerli eserler kazandırdığı düşünülmektedir. Özellikle III. Selîm Hân, Kazasker Mustafa İzzet bu dönemin öne çıkan isimleri arasında gösterilmektedir (Özcan, 2001, s.49).

XIX. yüzyıl, Batı müziğinin Osmanlı toplumunda popülerlik kazandığı bir dönemi temsil ederken, aynı zamanda klasik ve dînî müzik formlarının azaldığı bir dönemi de ifade etmektedir. Bu dönemin dînî ve İlâhî formlarda öne çıkan bazı önemli müzisyenleri arasında Sultân III. Selîm Hân, Abdülbâkî Nâsır Dede öne çıkan isimler olarak yer almaktadır (Özcan, 2001, s.59).

Tüm bunların yanında, Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyılı olan XX. yüzyıl, Türk Mûsikîsi ve özellikle Dînî Mûsikî alanında önemli bir gerileme yaşandığı dönem olarak bilinmektedir (Tanrikorur, 1998, s.291). Bu dönemde, Tanzîmât'ın yarattığı batılılaşma rüzgârının etkisi belirgin bir şekilde hissedilmektedir. Bu süreç, devletin çeşitli kademelerinde batılılaşma uygulamalarıyla desteklenirken, aynı zamanda toplumsal bir kimlik değişimi arayışıyla da iç içe olduğu görülmektedir (Tanrikorur, 1998, s.294).

Batı sanatların, özellikle opera, bale, tiyatro gibi dallarının popülerliği artarken, yerli sanatlar geri planda kalmıştır. Murat Bardakçı'nın yazısından alınan bilgilere göre, bu dönemde Türk Mûsikîsi halkın kalbinde yer bulabilmekte ve bireysel ilgiyle ayakta durmaya çalışmaktadır (Akdoğan, 2008, s.185).

1914 yılında İstanbul'da "Dârü'l Elhân" adında bir müessese kurularak Türk Mûsikîsi'nin geliştirilmesi amaçlanmış, fakat kısa süre sonra bu kurumda Türk Mûsikîsi yerine sadece Batı Müziği eğitimi verilmeye başlanmıştır.

Dârü'l Elhân'ın "İstanbul Konservatuarı" adı altında Türk Mûsikîsi'ni dışlayarak faâliyet göstermeye başlamasıyla birlikte devlet politikalarıyla Türk Mûsikîsi'ne birçok engel oluşturulmuştur. Bu dönemde Milli Eğitim Bakanlığı'nın aldığı bazı kararlar, müzik eğitiminin yanı sıra din eğitiminin de okullarda kaldırılmasını içermektedir. 1934'te İlahiyât Fakültesi'nin kapatılması ve 1927 yılından itibaren Türk Mûsikîsi'nin radyo yayınlarından çıkarılması da bu dönemin önemli olaylarından olmuştur (Tanrikorur, 1998, s.296-297).

Ancak bu kısıtlayıcı politikalara rağmen, 1943'ten sonra üniversitelerde oluşturulan korolar, dernekler ve topluluklar, Türk Mûsikîsi'nin ve Dînî Mûsikî'nin canlılığını sürdürmek adına çalışmalar yapmışlardır. Özellikle Dâr'üt Tâlim-i Mûsikî, Şark Mûsikî, Dâr'ül Feyz-i Mûsikî, Üsküdâr Mûsikî Cemiyetleri gibi kuruluşlar bu dönemde ön plana çıkmıştır (Tanrikorur, 1998, s.296-297).

XX. yüzyılda Türk Mûsikîsi'nin karşılaştığı zorluklara rağmen, bazı öne çıkan mûsikî bilim insanları şahsî çabalarıyla kıymetli çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu dönemde Abdülkâdir Töre, Ali Rıza Şengel, Hüseyin Sâdettin Arel, İsmâil Hakkı Bey ve Kâzım Uz gibi isimler müziğin korunmasına yönelik önemli adımlar atmıştır. Ancak, notaların toplanması ve yayınlanması aşamasında İstanbul Konservatuarı Tasnîf Heyeti'nin liderliği öne çıkmaktadır. Bu heyette; Ziyâ Demirci, Raûf Yektâ Bey, Ali Rıfat Bey, İsmâil Hakkı Bey gibi dönemin tanınmış mûsikî uzmanları bulunmaktadır. Heyet, dînî ve dînî olmayan eserlerin tespitinde etkin olmuştur. Özellikle Mevlevî Âyinleri'nin büyük bir kısmının yanı sıra, bazı Tevşîh, İlahî eserleri ve Bektâşî nefeslerinin notalarını da yayınlamıştır. İstanbul Konservatuarı Tasnîf Heyeti'nin hazırladığı "İlahî Külliyyâtı" üç ciltten oluşmaktadır. Bu külliyyâtın ilk cildi 1931'de yayınlanmış ve içerisinde 27 Tevşîh bulunmaktadır, sonraki ciltlerde ise toplamda 94 İlahî notası bulunmaktadır (Ergun, 1942, s.636).

Mevlevî Âyinleri'nin notaları da 1934'ten 1939'a kadar olan süreçte neşredilmiştir ve toplamda 38 adet Mevlevî Âyini bulunmaktadır. Bunun yanında, heyetin Bektâşî Nefesleri üzerine iki ciltlik bir çalışması bulunmakta ve bu çalışma 1933 yılında tamamlanarak İstanbul Konservatuarı Tasnîf Heyeti, nota yayınlama faâliyetlerinin dışında, eserlerin plaklara kaydedilmesi gibi çalışmalarla da Türk Mûsikîsi repertuarına değerli katkılarda bulunmuştur (Ergun, 1942).

XX. yüzyılda, Türk Mûsikîsi'nin evriminde sadece belirtilen organizasyonların ve İstanbul Konservatuarı Tasnîf Heyeti'nin faaliyetleri dışında önemli bir ilerleme kaydedilmediği gözlemlenmektedir. Bu süre zarfında Raûf Yektâ Bey, Suphi Ezgi ve Hüseyin Sâdettin Arel gibi mûsikîşinâslar, Türk Mûsikîsi'nin teorisini bilimsel bir yaklaşımla ele alarak bu alanda kılavuz niteliğinde çalışmalar yapmışlardır. Ancak Arel'in Batı müziği taraftarlarınınca uğradığı baskılar nedeniyle bazı görevlerinden ferâgat etmesi, Türk Mûsikîsi'nin resmî kurumlardan yeterli destek göremediği bir dönemin habercisi olmuştur (Akdoğan, 2008, s.186).

Türk Mûsikîsi 1975 yılına kadar sadece mûsikîye gönül veren bireylerin şahsî gayretleriyle ayakta kalabilmiş; yarım asrı aşan bu durgun dönemden sonra, devletin eğitim ve kültür politikalarındaki değişikliklerle tekrar canlanmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesindeki "Türk Mûsikîsi Devlet Konservatuarı" ve Kültür Bakanlığı tarafından kurulan "Devlet Korosu" bu canlanmanın öncüsü olmuştur. Türk Mûsikîsi Cumhuriyet'in ilanından 1976 yılına kadar Batılılaşma ideolojisi ile devlet politikaları eliyle geri plana atılmıştır (Tanrikorur, 1998, s.300).

Türk müziği kendine özgü bir makâm sistemine sahiptir. Makâmlar, belirli bir ezgi seyrini ve hissiyâtını ifâde etmek için kullanılan tonal yapılardır. Türk müziğinde birçok makâm bulunsa da, bazıları diğerlerine kıyasla daha yaygın olarak kullanılır.

### **Tâhir Makâmının Özellikleri**

Türk müziği makamlarından antik bir yapıya sahip olan Tâhir, geçmiş dönemlerde "Baba Tâhir" olarak adlandırılmıştır. Bu makâmın târihsel evriminde, Abdülbâkî Nâsır Dede'nin bu makâmı "Tâhir-i Kebîr" ve "Tâhir-i Sagîr" olarak iki kategoriye ayırdığı bilinmektedir (Tura, 2006).

Ancak zamanla bu isimlendirme sadeleşerek "Tâhir" şeklinde anılmaya başlanmıştır. Basit makamlar kategorisine dâhil olan bu makâm düğâh (la) perdesinde son bulan ve inici bir yapıya sahiptir. Esâsen Tâhir, Nevâ makâmının inici formu olarak bilinmekte ve bu yüzden basit makamlar arasında spesifik bir sıra numarası almamaktadır (Özkan, 1987).



**Resim 1:** Abdülbâkî Nâsır Dede'nin Tâhir Makâmı Târifi

Yakup Fikret Kutluğ'a göre Tâhir makâmı târifi şöyledir: "Tâhir, tiz durağı olan muhayyer'den başlar. Muhayyerin üzerinde bulunan Uşşak dörtlüsü içinde dolaşır. Bu seyir sırasında her halde çargâh perdesini belirtir ve vurgular. Muhayyerde asma kararlar verir. Fazla olmamakla beraber gerdaniye'de de asma kararlar vardır. Nevâya inerken eviç perdesi üzerinde vurgulamalar yaptığı görülür. Gerek gerdaniye'de, gerekse eviç üzerinde verilen asma kararlarda ısrar edilmez. Bu perdeler biraz belli edilir. Asıl asma karar, güçlü perdesi olan nevâ üzerinde verilir. Bu asma kararlarda yeden perdesi olarak hicaz perdesi fazla kullanılmaz. Nevâ üzerindeki asma kararlar daha ziyâde beyâtînin verdiği asma kararlar gibidir. Durak perdesine gelirken segâh perdesinde çok kısa bir asma karar verdiği görülür. Dügâhta karardan evvel rast perdesi üzerinde kısa duruşlar yapılır. Bu tür asma kararlarda rast makamının belli edilerek gösterilmesi Tâhir makâmının bir özelliğini teşkil eder ve sonra dügâhta Uşşak çeşniyle kesin karara varılır." (Kutluğ, 2000, 349)



**Resim 2:** Yakup Fikret Kutluğ'un Tâhir Makâmı Târifi

Arel okuluna göre, Tâhir makâmını Nevâ makâmının inici bir şeklinden ibaret olduğunu belirtmektedir. Arel okulunun bir özelliği dizileri, karar ve durak perdeleri aynı olan makamları mümkün gördükleri ölçüde birleştirmektir. Tâhir ve Nevâ ile farksız sayılarak yalnız bir inici şekil ileri sürülmektedir. Bu görüşte her şeyden evvel makâmın seyir ve çeşnisini meydana getiren lahnî yapının göz ardı edilmesi gibi hatalı bir uygulama yapıldığı görüşü hâkim şekilde bulunmaktadır (Kutluğ, 2000, 345).



**Resim 3:** Tâhir Makâmı Asma Karar Perdeleri

Prof. Dr. Mehmet Gönül ise Tâhir makamının; Muhayyer üzerinde Uşşak'lı seyri başladığını, daha sonra nevâ gibi seyredip, kısaca yerinde pençgâh duyurarak düğâhta karar ettiğini ifâde eder (Gönül, 2023, 314).



**Resim 4:** Tâhir Makâmı Genişlemeleri

Abdulbâkî Nâsır Dede, Tedkik-u Tahkîk isimli eserinde Tâhir'in iki nev'i bulunduğunu, birine Tâhir-i Sagîr diğereine Tâhir-i Kebîr adları verildiğini kaydetmektedir (Kutluğ, 2000, 345).

Ahmet Şahin Ak'a göre Tâhir makâmı târifi şu şekildedir. Tiz durak perdesinden veya civârından seyre başlamaktadır. Muhayyer perdesinde Uşşak'lı ve Bûselik'li, nevâ perdesinde Rast'lı, düğâh perdesinde Uşşak'lı, nevâ perdesinde Bûselik'li, Çargâh perdesinde Çargâh'lı, segâh perdesinde Segâh'lı dolaşmakta ve Rast perdesinde Rast'a kadar inmektedir. Daha sonra dizkiye dönülmekte ve düğâh perdesinde karar verilmektedir (Ak, 2009, 2001-202).

Ekrem Karadeniz'in "Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları adlı kitabında şu ifâdelere yer verilir. Tâhir makâmının karâra doğru hisar ve evç perdeleri kullanarak beyâtî çeşnisi ile karâr veren bir şekli daha vardır ki, buna Baba Tâhir denir. Bunun Tâhir'den farkı Uşşak yerine beyâtî çeşnisi ile karâr vermesinden ibârettir. Ancak mûsikîciler arasında her iki isim de kullanıldığı ve teknik bir ayırım yapılmadığı için her iki makam da aynı isimle anılacaktır (Kutluğ, 2000, 348).

Tâhir makâmının tipik örneklerini görmek için Zekâî Dede'nin ve Seyyid Nuh'un remel usûlündeki bestelerine, Zekâî Dede'nin ağır semâîsine, Seyyid Nuh'un yürük semâîsine başvurulmaktadır. Ayrıca Sultan II. Mahmud, Dellâlzâde İsmâil Efendi, Kadızâde Mustafa Çavuş'un Aksak usûlündeki şarkıları ve Muallim İsmâil Hakkı Bey ile Hacı Ârif Bey'in Evsat usûlündeki ilâhileri de bu makâmın klasik örnekleri arasında yer almaktadır. Bu eserler, makâmın özelliklerini ve kullanıldığı formattaki çeşitliliği yansıtan değerinde olduğu belirtilmektedir.

Görülen odur ki; genel olarak Tâhir makâmındaki seyir, tiz muhayyer perdesinden başlamakta ve burada muhayyer perdesi aralığında Rast ve Uşşak çeşnilerinde gezinilmektedir. Bu bölgede, Uşşak çeşnisiyle yarım karâra varıldıktan sonra seyir devam etmekte ve karışık bir gezinmeyle nevâ perdesine inilmektedir. Burada Rast çeşnisiyle ikincil karara varılmaktadır. Seyrin devâmında belirli asma kararlar zikredildikten sonra karar düğâh perdesinde Uşşak çeşnisiyle gerçekleşmektedir.

Tâhir Makâmının Özelliklerinin özetini yansıtan Tablo aşağıda verilmiştir.

**Tablo 1. Tâhir Makâmının Özellikleri**

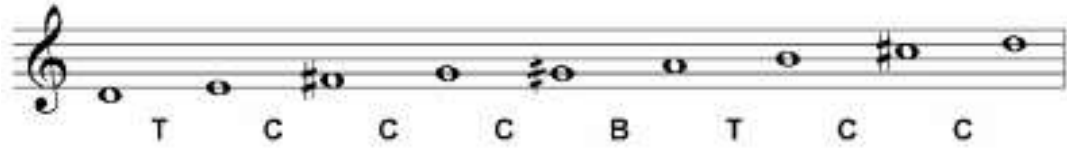
Nevâ Makâmı Dizisinin inici şeklidir.
1- Durağı: düğâh perdesidir.
2- Seyri: İnicidir.
3- Dizisi: Yerinde Uşşak çeşnisine nevâ'da Rast çeşnisinin eklenmesinden meydana gelmiştir. Tâhir makâmı inici bir makâm olduğu için birinci mertebede güçlü muhayyer perdesidir. Yarım karar bu perdede yapılır. Bu tiz bölgede bir seyir alanı meydana getirmek için ana dizinin durağı üzerindeki Uşşak çeşni, tiz durak muhayyer üzerine simetrik olarak aynen göçürülmüştür.
4- Güçlüsü: Tâhir makâmı inici bir makâm olduğu için birinci mertebede güçlü tiz durak muhayyer perdesidir. İkinci mertebede güçlü ise ana dizinin güçlüsü olan nevâ perdesidir.
5-Asma Karar Perdeleri: Tâhir makâmının ana dizisinde nevâ perdesi üzerinde Rast çeşnisi vardır. Fakat bazen inici nağmelerde iniş câzibesıyla Eviç perdesi yerine Acem perdesi kullanılabilir. O zaman nevâ perdesi üzerinde Bûselik, çargâh perdesi üzerinde de Çargâh çeşnileri meydana gelir ki; bu perdelerde adı geçen çeşnilerle asma kararlar yapılabilir. Eviç perdesinde de Segâh'lı asma karar yapılabilir. nevâ perdesinde Rast çeşnisinin bir tanîni üstünde, yani hüseyinî perdesinde Uşşak çeşnisi bulunursa da, Tâhir makâmı hüseyinî perdesinde pek asma karar yapmaz. Hâlbuki Muhayyer makâmı çok zaman ikinci mertebeye güçlüsü Hüseyinî'den nevâ perdesine inip, Nevâ'da Rast'lı asma karar yapar.
6-Donanımı: Nevâ makâmı gibi (si ) için koma bemolü, (fa) için bakiye diyezi donanıma yazılır.
7- Perdelerin isimleri: Pestten tize doğru Düğâh, Segâh (Uşşak), Çargâh, Nevâ, Hüseyinî, Eviç,
8- Yedeni: 2.çizgideki sol Rast perdesidir.
9- Genişlemesi: Tâhir makâmının Tiz Durağı olan muhayyer perdesi aynı zamanda Güçlü vazifesini de görür. Dizi Muhayyer Bûselik'li olarak genişler.
10- Seyri: Tiz durak muhayyer perdesi civârından seyre başlanır. Muhayyer ve Nevâ perdelerinden kalışlar gösterilerek dizinin diğer seslerinden dolaşılır. Uşşak dörtlüsünün sesleri kullanılarak düğâh perdesinde karar verilir. Tâhir makâmının icrâsından sonra, yerinde Bûselik dizi veya beşlisi ile karar verilirse, Tâhir Bûselik meydana gelir.

### **Gerdaniye Makâmının Özellikleri**

Gerdâniye, Türk mûsikîsi terminolojisinde “sol” anahtarının beşinci çizgisine denk gelen ve rast perdesinin tiz oktavında bulunan perdeyi ifâde etmektedir. Gerdâniye makâmının aynı zamanda Türk mûsikîsinin en eski makamlarından biri olduğu belirtilmektedir. Bu makâmın özelliği, Rast makâmıyla Hüseyinî makâmının birleşiminden meydana gelmesidir. Gerdâniye makâmında bestelenen eserler genellikle tiz bölgelerden seyre girmekte ve bu sebeplerden ötürü Rast beşlisinin tiz bölgelerde simetrik bir şekilde yerleştirilmesi gerekmektedir.

Hülâsa böyle bir yaklaşım, hem tiz hem pes bölgelerde makâmın genişlemesine olanak tanımaktadır. Makâmın durağı düğâh perdesi, birincil ve ikincil önemli perdeleri sırasıyla gerdâniye ve nevâ perdeleridir. Ancak bazı eserlerde bu perdelerin yerleri değişebilmektedir. Gerdâniye makâmı hem Rast, hem de Hüseyinî makamlarının özelliklerini taşıdığı için zengin asma karar perdelerini bulundurmaktadır. Bu makâmın icrâsı Bûselik çeşni veya dizisi kullanılarak sonlandırıldığında, ortaya Gerdâniye-Bûselik makâmı çıkmaktadır. Gerdâniye makâmında bestelenmiş örnek eserlere Ebûbekir Ağa, Hacı Fâik Bey ve Eyyübî Zekâî Dede'nin bazı besteleri örnek gösterilmektedir (Uygun, 1999; Arslan, 2007).

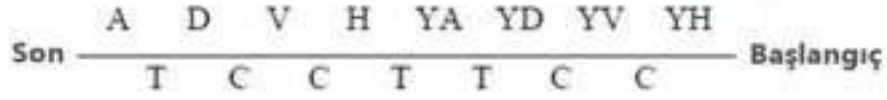
XIII. yüzyıldan bu yana Türk mûsikisinde yer alan Gerdâniye, Urmevî'nin eserlerinde altı âvâzeden ikinci sırada bulunmaktadır. Bu perde Urmevî tarafından dokuz perdeli bir dizi halinde tanımlanmıştır (Uygun, 1999; Arslan, 2007). Urmevî'nin bu dizisi, onun kullandığı Edced nota simgeleriyle ifâde edilmiştir.



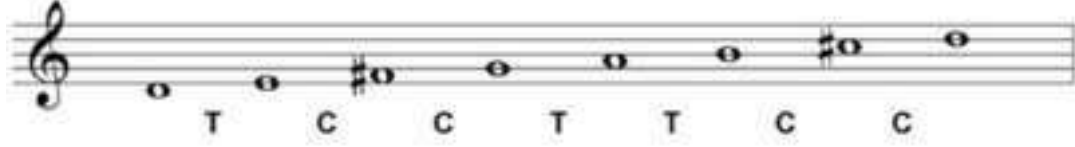
**Resim 5:** Urmevî'ye Göre Gerdâniye Âvâzesi Perdeleri

Bu diziyi takip eden dönemlerde, Şirazlı ve Merâgalı da eserlerinde bu diziyi kullanmışlardır (Levendoğlu, 2002; Bardakçı, 1986). Ahmedoğlu Şükrullah'ın Edvâr-ı Mûsikî' adlı eserinde Gerdâniye'nin tanımına rastlanırken detaylı bir açıklama bulunmamaktadır (Kamiloğlu, 2007). Kırşehirli Yusuf'un Kitâbü'l Edvâr adlı eserinde Gerdâniye'nin yedi âvâze içinde altıncı sırada olduğu belirtilirken, Kırşehirli sadece bu âvâzenin Rast ve Hüseyinî'den türetildiğini belirtmiş, ancak perde muhteviyâtına yer vermemiştir (Demir, 1985; Levendoğlu, 2002).

Kitâb-ı Edvâr, Rûh- Perver, Bedri Dilşâd Muradnâme, Abdullahoğlu Hızır Kitâbü'l Edvâr adlı eserinde ve Şirvanlı Fethullah Mecelle fi'l-Mûsikâ gibi kaynaklarda Gerdâniye'nin tanımına yer verilmiş, ancak ek açıklamalar yapılmamıştır (Cevher, 2004a; Cevher, 2004b; Özçimi, 1989; Akdoğan, 1996; Ceyhan, 1997).



Bu perdeleri günümüz notasına aşağıdaki gibi aktarabiliriz

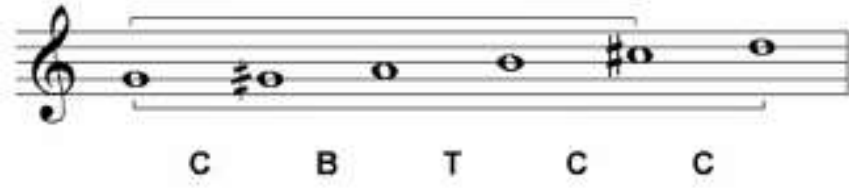


**Resim 6:** Lâdikli'ye Göre Gergâniye Âvâzesi Perdeleri

Lâdikli Fethiyye kaynağında kırk ikinci daireyi temsil eden Gerdâniye dizisi, Urmevî tarafından tanımlanan diziyeye kıyasla bir perde farklılığını içermektedir. Lâdikli, bu diziden "Y" perdesini çıkararak, aralarında "H, Y ve YA" perdeleri olan C+B aralığını "H ve YA" perdeleri arasındaki yeni bir aralığa dönüştürmüştür. Lâdikli Zeyn'ül Elhân kaynağında ise Gerdâniye'nin perdeleri, Lâdikli Fethiyye'de belirtilenlerle örtüşmektedir. Bu dizinin yedi aralığı kapsayarak sekiz perdeden meydana geldiği ifade edilmiştir; ancak sınıflandırmada bir değişiklik bulunmaktadır. Lâdikli Zeyn'ül Elhân'de, Gerdâniye yedi âvâze içerisinde altıncı sıraya konulmuştur (Dalkıran, 1983).

Bükeoğlu Alişâh Mukaddimetü'l Usû kaynağında, Gerdâniye altı âvâzede ikinci sırada tanımlanmıştır ve bu perdeler, Urmevî'nin tanımladığı perdelerle tutarlılık göstermektedir. Ayrıca, Bükeoğlu Alişâh bu kaynaktan Gerdâniye'ye dâir dördü ve beşli yapıları açıklamış ve Gerdâniye beşlisine "Asl-ı Gerdâniye" adını atfetmiştir. Bu dördü ve beşli yapıların günümüz nota yazımıyla gösterimi aşağıda sıralanmıştır (Çakır, 1999).

Bununla birlikte, Abdullahoğlu Hızır ve Bedri Dilşad'ın eserlerinde Gerdâniye dizisinin bazı değişikliklere uğradığı ve bu dizinin Rast dizisi olarak kaydedildiği belirlenmiştir (Kutluğ, 2000). Kitâbü'l Edvârve Lâdikli Fethiyye kaynakları da Gerdâniye'ye atıfta bulunmaktadır. Özellikle Lâdikli Fethiyye kaynağında, bu âvâzenin sekiz perdeden oluştuğu ve bu perdelerin Ebced nota simgeleriyle tanımlandığı belirtilmiştir (Cevher, 2009; Tekin, 1999).



**Resim 7:** Bûkeoğlu Alişâh'a Göre Gerdâniye Âvâzesi Perdeleri

Bûkeoğlu Alişâh Mukaddimetü'l Usû kaynaklı yazıda "Gerdâniye Dizisi" adında bir dizi tanımı bulunmaktadır. Bu dizi, Urmevî tarafından önerilen dizinin perdeleriyle tutarlılık göstermektedir (Çakır, 1999). Alişâh, eserlerinde mûsikî uzmanlarının iki dizi arasındaki benzer perdelerle verdikleri değerin altını çizmiştir. İki dizi arasında paylaşılan bu perdelerin, diziler arasındaki geçiş için kritik bir rol oynadığına dikkat çekmiştir. Dizilerin bazılarında bu ortak perde sayısının daha fazla, bazılarında daha az olduğu belirtilmiştir (Çakır, 1999).

Bu detaylar göz önüne alındığında Urmevî'nin sunduğu Rast dörtlüsü ile Gerdâniye beşlisini birleştiren dizi, Gerdâniye beşlisinin başlangıcındaki C ve B aralığını T'ye çevirerek Arel-Ezgi teorisi doğrultusunda Rast makâmı dizisini oluşturmaktadır. Aynı mantığı kullanarak, Beyzâ beşlisinin düşük tonundaki T'nin C ve B'ye ayrılmasıyla Gerdâniye dizisi elde edilmiştir. Bu izlenimlerle Beyzâ dizisinin zamanla Rast olarak adlandırıldığı sonucuna varılmaktadır.

Bûkeoğlu Alişâh Mukaddimetü'l Usû'da, dizilerin ezgi hareketlerini tanımlayan bölümde Gerdâniye'nin her zaman yüksek tonlu taraftan seslendirilmesi gerektiği vurgusu yapılmıştır (Çakır, 1999). Öte yandan, Seydî El Matlâ kaynağında altıncı sırada sunulan Gerdâniye şu şekilde ifâde edilmiştir: "*Girü Gerdâniye evinden it âğâz, İn otur Rast evinde şöyle kim bâz*" (Arısoy, 1988).

Seydi'nin yorumlarına göre Gerdâniye âvâzesi, gerdâniye perdesiyle başlamakta ve rast perdesinde son bulmaktadır. Kadioğlu Risâle-i Mûsikî kaynağında, bu âvâze altıncı sırada "Gerdânide" adıyla tanımlanmış ve şu şekilde açıklanmıştır: Hüseynî ve rast perdeleri arasında seyahat eden bu âvâze tiz rasttan başlamakta; ardından sırasıyla segâh, hüseynî, pençgâh, çargâh, segâh ve dügâh perdelerini takip ederek rast perdesinde sonlanmaktadır (Tezel, 1996).

Bu konudaki bilgiler Kadioğlu'nun ve Seydi'nin yorumlarını desteklemektedir. Kadioğlu da Gerdâniye âvâzesinin hüseynî ve rast perdelerinden oluştuğunu belirtmiş ve bu anlamda Kırşehirli ile benzer bir perspektife sahip olduğunu göstermiştir. Kadioğlu'nun tanımladığı seyir, tiz rast perdesinden başlayıp sırasıyla belirtilen perdeleri izleyerek rastta tamamlanmaktadır. Onun segâh olarak nitelendirdiği perde Arel-Ezgi teorisinde evç olarak adlandırılmaktadır. Pençgâh perdesi de Arel-Ezgi perspektifine göre düğâh olarak isimlendirilmiştir. Geleneksel terminolojide düğâh, modern terminolojide nevâ olarak tanımlanmaktadır.



**Resim 8:** Kadioğlu'na Göre Gerdâniye Âvâzesi Perdeleri

Târih boyunca, XIII. yüzyıldan itibaren Urmevî'nin katkılarıyla Gerdâniye, edvârlar içerisinde tanımlanmış ve âvâzeler arasında bir sıralama kazanmıştır. Rast dörtlüsünün Asl-ı Gerdâniye beşlisiyle birleşimi, Urmevî'nin tanımladığı bu âvâze dizisini oluşturmuştur. Bu yaklaşım Maragalı ve Şirazlı gibi isimler tarafından da kabul görmüştür. Ancak Lâdikli bu konuda farklı bir perspektif sunarak beşli üzerinde bazı değişikliklere gitmiştir. XV. yüzyılda kuramcılar bu âvâzenin Rast ve Hüseynî kombinasyonundan türediğini belirtmişlerdir. Bu tanımlamalar yüzyılın sonlarına doğru daha ayrıntılı ele alınmıştır. Gerdâniye'nin belirli perdeleri takip ederek rast perdesinde sonlanması gerektiği belirtilmiştir (Tezel, 1996).

Yakup Fikret Kutluğ'a göre Gerdaniye Makâmı şeması şöyledir.



**Resim 9:** Yakup Fikret Bey'in Gerdâniye Makâmı Târifi

Gerdâniye makâmı özelliklerinin özetini yansıtan tablo aşağıda verilmiştir.

**Tablo 2. Gerdâniye Makâmının Özellikleri**

1- Durağı: düğâh perdesidir.
2- Seyri: İnicidir.
3- Dizisi: Yerinde inici Rast dizisine yine yerinde inici Hüseyñî dizisinin eklenmesinden meydana gelmiştir. Gerdâniye makâmı inici bir makâm olduğu için, gerdâniye civârından, yâni Rast dizisinin tiz durağı güçlü gerdâniye perdesi civârından seyre başlayacaktır. Bu tiz kısımda gezinebilmek için bir bölgeye ihtiyaç vardır ki, bu da yerindeki Rast beşlisini simetrik olarak tiz durağın üzerine göçürmekle elde edilir. Bu, aynı zamanda makâmın genişlemesidir.
4- Güçlüsü: Birinci mertebe güçlü inici Rast dizisinin tiz durağı gerdâniye perdesidir. İkinci mertebe güçlü ise aynı dizinin ek yerindeki nevâ perdesidir. nevâ perdesi üzerinde Rast veya Bûselik çeşnileri ile asma karar yapılır. Makâmın asma karar perdeleri çoktur. 1. ve 2. güçlüler bâzen yer değiştirir.
5- Asma Karar Perdeleri: İnici Rast dizisinin tiz durağı gerdâniye perdesi makâmın güçlüsüdür. Bu perde üzerinde Rast çeşniyle yarım karâr yapılır. muhayyer perdesi ise, yerindeki inici Hüseyñî dizisinin tiz durağıdır. Bu perde üzerinde ısrar etmemek şartıyla Uşşak çeşnili küçük asma karar yapılabilir. Yine Hüseyñî dizisinin ek yerindeki hüseyñî perdesi de önemli bir asma karar perdesidir. Bu perde üzerinde Uşşak çeşniyle kalmır. Rast dizisinin ek yerindeki nevâ perdesi ikinci mertebe güçlüdür. Nevâ üzerinde Rast ve Bûselik çeşnileriyle asma kararlar yapılır. çargâh perdesi de Hüseyñî makâmında olduğu gibi Çargâh'lı veya Pençgâh'lı asma karar perdesidir. segâh perdesi gerek Rast, gerekse Hüseyñî makamlarında önemli bir asma karar perdesidir. Gerdâniye makâmında da Rast ve Hüseyñî'de olduğu gibi Segâh, Eksik veya Tam Ferahnâk beşlisiyle yâhut Segâh üçlüsüyle asma kararlar yapılabilir. Rast perdesi, Rast dizisinin karar perdesidir. Gerdâniye makâmı Hüseyñî dizisiyle düğâh perdesinde karar vereceğine göre rast perdesi bir asma karar yeridir ve üzerinde Rast çeşni ile asma karar yapılır.
6- Donanımı: Rast veya Hüseyñî makamlarındaki gibi, si için koma bemolü, fa için bakiye diyezi donanıma yazılır. Gerekli değişiklikler eser içinde gösterilir.
7- Perdelerin Türk Musikisindeki isimleri: Rast ve Hüseyñî dizileri hemen hemen aynı sesleri içine alır. Pestten tize doğru: Rast, düğâh, segâh, çargâh, nevâ, hüseyñî, eviç veya acem, gerdâniye ve muhayyer'dir.
8- Yeden'i: 2. çizgideki sol rast perdesidir.
9- Genişlemesi: Başta incelendiği gibi yerindeki Rast dizisi, tiz taraftan simetrik olarak genişler (bk.Yukarıda"3" maddesi). Pest taraftan nâdiren Rast makâmı gibi genişletilmiştir.
10- Seyri: İnici Rast dizisinin tiz durağı olan güçlü gerdâniye perdesi civârından seyre başlanır. Bu tiz bölgede gerdâniye perdesinin iki tarafındaki çeşnilerde karışık gezinildikten sonra güçlü gerdâniye perdesinde Rast çeşniyle yarım karâr yapılır. Yine karışık gezinilerek ve gereken yerlerde gerekli asma kararlar gösterilerek, nevâ'ya kadar inilip bu perdede Rast veya Bûselik çeşniyle asma karar yapılır. Bu arada kimi zaman Hüseyñî dizisine de geçilip, onun asma kararları da gösterilir. Böylece karışık gezinilerek rast perdesine kadar düşülüp Rast dizisi sonuçlandırıldıktan sonra Hüseyñî dizisine geçilir ve bu dizide de karışık gezinilip bazen Rast dizisine geçilerek dolaşıldıktan sonra Hüseyñî dizisi ile düğâh perdesinde Hüseyñî çeşnili tam karar yapılır.
11- Bu makâmın icrâsından sonra yerinde Bûselik çeşni veya dizisiyle karar verilirse, Gerdâniye Bûselik makâmı meydana gelir.



Yakup Fikret Kutluğ makâmı ile ilgili şu ifâdelerde bulunur: Muhayyer etrafındaki seyirler sırasında, gerdâniye perdesini biraz gösterir. Muhayyer üzerinde bir Uşşak söz konusu olur. Hüseyinî üzerinde asma kararlar verir. Hüseyinî’den karara doğru iniş gösterdiği sırada ne vada çok az vurgulama yaptıktan sonra, çargâh perdesi üzerinde oldukça ısrarlı asma kararlar verdiği görülür. Fakat kesin karâra gelirken, tekrar muhayyer perdesi gösterilmesi usûlden sayılır ve kısa iniş seyirinden sonra düğâh üzerinde Uşşak sesleri içine girilir ve Uşşak çeşnisi ile yedenli karar verilir. Bu suretle, hüseyinî üzerinden düğâha, karar seyri içinde iniş sırasında Hüseyinî çeşnisi bırakılmış ve Uşşak seyri ile karar doğru gelmiş olur (Kutluğ, 2000).

### **1.1. Araştırmanın Problem Cümlesi**

Belirtilen görüşlere göre araştırmanın problem cümlesini “TRT repertuarında yer alan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makamlarındaki ilâhilerin usûl ve makamları nelerdir?” ifâdesi oluşturmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesi; araştırmanın başladığı zaman itibâriyle yapılan incelemelerde bu konu ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir ve alt problemler doğrultusunda araştırmanın yapılması planlanmıştır. TRT Repertuarından tespit edilen Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmı ilâhilerin usûl ve makâm özellikleri yönünden Türk Mûsikîsi açısından yeteri kadar aydınlatılmadığı düşünülmektedir.

### **1.2. Alt Problemler**

Bu tez çalışmasında aşağıda yer alan alt problemlere cevap aranacaktır.

- Türk mûsikîsinde Tâhir makâmı nasıldır?
- Türk mûsikîsinde Gerdâniye makâmı nasıldır?
- Türk mûsikîsinde Muhayyer makâmı nasıldır?

- TRT repertuarındaki Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmları olarak bilinen ilâhiler hangileridir?
- TRT'ye kazandırılan ilâhiler Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmlarının makâmsal özellikleri hangileridir?
- TRT arşivinde yer alan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmlarının usûlleri nelerdir?
- TRT arşivinde yer alan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmları ilâhiler için belirlenen usûllerin tespitleri nasıl yapılmalıdır?
- Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer ilâhilerin notalamaları nasıl olmalıdır?

### **1.3. Araştırmanın Amacı**

Bu araştırmanın hedefi TRT repertuarında yer alan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmındaki ilâhilerin usûl ve makâm yönüyle analiz edilmesidir. Bu analizlerin ışığında elde edilen bulgu ve yorumlar aracılığı ile eserlerin belirlenen usûllerle birlikte yeniden notalanması sûretiyle nota arşivine katkı sağlamak çalışmanın ikincil amacını oluşturmaktadır.

### **1.4. Araştırmanın Önemi**

Bu çalışmada;

- Geleneksel Türk Müziği'nde önemli bir yere sahip olan TRT'nin repertuarında kayıtlı Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmları ilâhilerin makâmsal yapı özelliklerinin belirlenmesinde önemli katkılar sağlaması,
- TRT'nin repertuarında kayıtlı Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmları ilâhilerin usûl ve yapı özelliklerinin yeniden incelenmesinin önemli katkılar sunacak olması,
- TRT arşivinde yer alan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmları ilâhilerin notalarının Türk mûsikisi gelenek usûlü ile yeniden notaya alınacak olması bakımından önem arz etmektedir.

### 1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Araştırma için seçilen yöntemin araştırma konusuna uygun olduğu,
- Araştırmada kullanılacak veri toplama araçlarının araştırma için yeterli ve uygun olduğu,
- Araştırmada kullanılacak yöntemin araştırmanın konusuna, amacına ve problemin çözümüne uygun olduğu varsayımlarından hareket edilecektir.

### 1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- TRT Türk Sanat Müsiki Sözlü Eserler Repertuarı'nda yer alan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmlarının ilâhi formundaki eserler ile,
- Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmlarına ait divanmakamı.com internet adresinde bulunan ilâhi formundaki eserler ile,
- Araştırmacı tarafından araştırılacak sözlü eserlerinin kayıtlarıyla,
- Konuya kaynaklık edebilecek ilgili nazariyat kitapları ile sınırlandırılmıştır.

## 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde makâm ve usûl analizleri ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir. Araştırmalar doktora tezleri, yüksek lisans tezleri ve makâleler şeklinde sıralanmıştır.

Mehmet Gönül tarafından 2010 yılında hazırlanan "Nevres Bey'in Ud Taksimlerinin Analizi ve Ud Eğitimine Yönelik Alıştırmaların Oluşturulması" adlı doktora tezinde; Üdi Nevres Bey'in ud ile yapmış olduğu yirmi adet taksimlerinin teknik ve melodik olarak cümle analizi, kişisel motifler, ritmik özellikler ve taksimlerinde makâm seyir ve geçki özellikleri incelenmiştir. Ud icrâcılarında tavır geliştirme yöntemlerinin sunulması amaçlanmıştır.

Gülçin Yahya tarafından 2000 yılında hazırlanan "Yorgo Bacanos'un Ud Taksimleri" adlı doktora tezinde; Yorgo Bacanos'un ud ile yapmış olduğu çeşitli makamlardaki taksimleri notaya alınarak, kullanmış olduğu makâm seyir, kişisel motifler, perdelerin süre değerleri, taksimde yapılan geçkiler incelenmiştir. Ayrıca incelemede elde edilen verilere göre ud öğretimi için etüdler oluşturulmuştur.

Halil Can Çetik tarafından 2022 yılında hazırlanan "Çinuçen Tanrıkorur'un Aksak Semâî ve Lenk Fahte Usûlünde Bestelediği Sözlü Eserlerin Makâmsal Analizi" isimli yüksek lisans tezinde Cinuçen Tanrıkorur'un Aksak Semâî ve Lenk Fahte usûlünde bestelemiş olduğu 15 adet sözlü eserleri TRT ve Kültür Bakanlığı nota arşivlerinden alınıp doküman inceleme teknikleri kullanılarak makâm analizleri yapılmıştır. Çinuçen Tanrıkorur'un tavrı ve makamları gelenekten farklı kullanıp kullanmama durumu tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tuna Çetin tarafından 2019 yılında hazırlanan "Prof. Dr. Selahattin İçli'ye âit TRT Repertuarında Yer Alan Kürdîlihicâzkâr Makâmındaki Eserlerin Makâm Analizi" isimli yüksek lisans tezinde TRT nota arşivinden temin edilmiş Selahattin İçli'ye âit 18 adet sözlü eser "Finale" programında yeniden yazılarak analiz edilmiştir. Nota kullanım sıklıkları tablo ile gösterilip inceleme sonucunda bestekârın eserlerinde kullandığı makâm dizileri ve çeşnilerin tespit edilmeye çalışılmıştır.

Mehmet Erarabacı tarafından 2023 yılında hazırlanan TRT arşivinde yer alan Hüz zam ilâhilerin makam ve usûl yönünden incelenmesi" Hüz zam makâmının teorik özelliklerine ve Türk mûsikîsinin kadim anlayış ve geleneğini temsil eden bestekârların klasik icrâ hüviyetine sahip eserlerindeki seyir özelliklerine göre yapılmış, makam ve usûl farklılıkları belirlenmiş, bütün nüshalar yeniden notalandırılmak sûretiyle arşive katkıda bulunulmuştur.

Şükriye Gezgiç tarafından 2023 yılında Devlet Korusu Arşivine yer alan Dügâh makâmı ilâhilerin makâm ve usûl yönünden incelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde Devlet Korusu Arşivinde bulunan 43 adet Dügâh makâmı ilahilerin makâm ve usûl yönünden analizleri yapılmış; bu eserler "Finale" programında yeniden yazılarak analiz edilmiştir.

### **3. YÖNTEM**

#### **3.1. Araştırmanın Modeli**

Araştırmamız, elde edilen verilerle araştırma problemine yönelik sonuçları ortaya çıkarmayı amaçladığından dolayı betimsel bir çalışmadır. Araştırmamızda arşivlerde kayıtlı bulunan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmındaki ilâhilerin makâm ve usûl yönünden incelemeleri yapılacağından araştırmamızda Genel Tarama modeli kullanılarak kaynak taraması yapılmıştır. "Genel Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir." (Karasar, 2013, 79)

#### **3.2. Evren ve Örneklem**

Bu araştırmanın evrenini Arşivlerde bulunan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmında ve ilâhi formundaki eserler oluşmaktadır. Belirlenmiş evrende çalışılacağından ayrıca bir örneklem sunulmamıştır.

#### **3.3. Veri Toplama Araçları ve Veri Analizi**

Araştırmamızın verileri kaynak tarama yöntemi ile elde edilmiştir. Cami ve tekke mûsikîsi, ilâhi, meşk sistemi, Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer, Türk mûsikîsinde nota sistemi, usûl, düzüm gibi olgu ve olaylar ile ilgili bilgilere çeşitli kütüphane, kitap, dergi, tez ve makâleler incelenerek ulaşılmıştır. İncelenen eser nüshaları Devlet Korosu Nota Arşivi ve internet ortamından faydalanılarak elde edilmiştir. Bu arşivde bulunan fakat okunamayan eser nüshaları Prof. Dr. Mehmet Gönül ve Ahmet Çalışır özel arşivlerinden temin edilmiştir. Eserlerin sesli kayıtlarına ulaşılmaya çalışılmış (özellikle usta icrâcılar tarafından okunan veya çalınan orijinal kayıtlardan) fakat birçoğunun kaydına ulaşılamamıştır.

Araştırmamızın alt problemleri doğrultusunda Devlet Korosu Nota Arşivi Türk Müzik Kültürünün Hafızası bölümünde bulunan 85 adet Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmında bestelenmiş İlâhi formundaki eserlerin her biri için ayrı ayrı makâm ve usûl analizi yapılmıştır.

### **İlâhilerin Makâm Yönünden İncelenmesi**

Devlet Korosu nota arşivinde içerisinde yer alan Gerdâniye, Tâhir ve Muhayyer makâmındaki ilâhileri incelerken makâm tesbîti olarak Abdülbâkî Nâsır Dede'nin ve Kantemiroğlu'nun makâm anlatımına göre geniş açıklamalı Yakup Fikret Kutluğ'un eserlerinden faydalanılmıştır. Ayrıca bu konuda görüşme yaptığımız Ender Doğan, Mustafa Hakan Alvan, Ahmet Şahin, Prof. Dr. Mehmet Gönül ve Doç. Dr. Mustafa Yıldırım'ın nazariyât görüşlerinden istifâde edilmiştir.

### **İlâhilerin Usûl Yönünden İncelenmesi**

Çalışmamızda eserleri usûl yönünden incelerken şu durumlar dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

- Aruz vezni ile yazılan eserlerin usûl, ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Hece ölçüsü ile yazılan eserlerin usûl, ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Mûsikî cümlelerinin hangi ölçü sayısı birim zamanı içerisinde bitmesi durumunun usûl, ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Nağme vurgusunun usûl, ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Tartımların usûl, ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Günümüz Türkçesine çevrilen eserlerde hece ilâvelerinin usûl ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,
- Yazım yanlışları sebebiyle tutarsız olan ölçülerdeki nota ilâvelerinin usûl ana kalıp ve velveleleriyle uyumu,

Prof. Dr. Mehmet Gönül, günümüzde usûllerin anlatıldığı kaynaklardaki telâffuz hatâları ve ikilemler olduğundan bahsetmiştir. Darpların isimlerinin usûl

şablonlarına yazılmasının meşakkat ve zaman kaybı olabileceğine değinerek darpların kolay tâkip edilebilen, isimlerinin yazılmadığı gösterimde belirsizlik ve farklılıkların ortadan kalkması gerektiğini belirtmiştir (Gönül, 2023, 95). Tek çizgi kullanımının darpların tâkibi yönünden diğer usûl anlatımlarına göre kolay olacağını belirten Gönül; bu gösterimde darpların isimlerinin altına yazılmasına gerek olmadığını, kolaylıkla öğrenilebilir ve kendi içinde tutarlı olduğuna dikkat çekmiştir. Tek çizgide usûl gösteriminin alan ve ergonomi açısından her zaman fazla çizgi ile gösteriminden daha kolay ve pratik olduğunu vurgulamıştır (Gönül, 2023, 97). Ayrıca usûllerin kendi karakterleri ile düzümlemesinin önemine dikkat çekip, aynı birim zaman ve darplar ile yazılan ve aynı bileşikler ile başlayan usûllerin farklarını ortaya koyacak şekilde düzümlemeler yapıldığını belirtmiştir.

Bu bilgiler ışığında çalışmamızda makâm ve usûl tahkikleri yapılan eserler Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramındaki kâidelere göre incelenip yazılmıştır. Eserler ölçü ölçü incelenip makâmın kullandığı çeşniler, eserlerin usûl ve düzümleri ile ilgili elde edilen bilgiler sonuç kısmında grafik olarak verilmiştir.

#### **4. BULGULAR ve YORUMLAR**

Bu bölümde tespit edilen 72 ilâhi, 4 tevşih, 3 mersiye, 3 şuşul, 3 münâcât, toplamda 85 adet eser tek tek incelenmiştir. Bestekâr ve güftekar isimleri görünmeyen veya diğer nüshalarda farklı görünen eserlerin bestekâr ve güftekar isimlerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu bölümde bulunan ilâhiler yukarıda Usûl ve makam yönünden incelenmesi bölümünde belirttiğimiz kıstaslara göre değerlendirilmiştir. Birden fazla nüshası bulunan eserlerde daha doğru olduğu düşünülen nüshalar incelemeye alınıp esere âit makâm ve usûl tespitleri o nüshalara göre yapılmıştır. İncelenmiş olan ilâhi nüshaları ve tahlilleri alfabetik sıra ile aşağıda verilmiştir. Bu tahliller neticesinde yeniden yazılan nüshalarda çoğu eserin orijinal icrâ kayıtları olmadığından muhtemel farklılıklar elbette oluşabilir. Sonradan ortaya çıkabilecek veya ulaşılacak icrâ kayıtlarıyla bu tez ekinde yer alan yazılmış nota nüshaları düzeltilecektir.

## İlâhiler ve Tahlilleri

### 4.1. Allah Birdir Müjdesi Söyler Dili Nefesi

**GERDÂNIYE İLÂHİ**  
ALLAH BİRDİR MÜJDESİ.

BESTE : DRALÂEDDİN YAVARÇA  
GÜFTE : ÂDİL OYMAK  
(Beste/Tarîhi (2419/1891-Viyenâde))

SOFYAN

1)

AL - LAH BİR DİR MÜ - DR - Sİ SÖY - LER - Dİ - Lİ

NE - FE - Sİ DÂ - VET KY - LER HER - KE - Sİ

(Zikrî)

HA - Lİ - LUL - LAH İB - RA - HİM AL - LAH RAH - MÂN VE RA - HİM

VA AL - LA - Hİ YA - RA - HİM

2)

EL - LE - RİY - LE YAP - TI - LAR SON - RA DÜ - NÛP

YAP - TI - LAR HAK YO - LUN - DAN SAP - TI - LAR

3)

NEM - RUT YAK - TI A - TE - Şİ CE - HEN - NE - MİN

BİR E - Şİ AT - TI GER - ÇEK GÜ - NE - Şİ

4)

ÇOK - TUR KU - LUN HA - TA - Sİ - EL - LE - RİN - DEN

TU - TA - Sİ PEY - GAMİ - BİR - LER A - TA - Sİ

Şekil 1: Allah Birdir Müjdesi Söyler Dili Nefesi

<b>Eser Adı</b>	Allah Birdir Müjdesi Söylér Dili Nefesi
<b>Güftekâr</b>	Adil Oymak
<b>Bestekâr</b>	Alâeddin Yavaşça
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14016
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Yapılan incelemede kim tarafından notaya alındığı ve târih bilgisine ulaşılamamıştır. Esere ait makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine hüseyinî'de Uşşak sesleri başladıktan sonra düğâh perdesinde yeden kullanmadan Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında eviç'te Segâh çeşni, muhayyer'de Uşşak, rast'a Rast, nevâ'da Rast ve düğâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Analizi yapıldığında eserin nazariyât kaynaklarında belirtilen özelliklere göre bestelendiği, ezgilerin Suphi Ezgi ve Kantemiroğlu târifleriyle örtüştüğü ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelenen nüshada eserin usûlü Sofyan olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile âhenkli olduğu, usûldeki kuvvetli ve zayıf darpların ezgi cümleleri ile uyumluluk teşkil ettiği, Türk müziği usûl geleneği temsil yönünden Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla bağdaştığı ve eserin <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-1).

## 4.2. Âşık-ı Yezdân Der Allah Allah

GERDÂNİYE  
(lâhî)

EYYÜBİ DERVİŞ ALI RIZA BEY

DÜYEK

Â şır kı yez dan  
der Al lah Al lah  
tā lî bi ĩr fan e fen Ğim dim  
Vah şu be hâ yım e fen Ğim  
der der Al lah Al lah  
in sũ cin dâ Ğim  
kul luk ta da Ğim KÖMÜRÜ

Âşık-ı Yezdân der Allah Allah  
Tâlib-i irfân der Allah Allah

İns ü cin dâim kullakta kâim  
Vahş u behâim der Allah Allah

Neml ü tuyûr hem zikr edar her dam  
Nâhk u ebsem der Allah Allah  
Yerler felâkler cümle melekler  
Suda semekler der Allah Allah

Zi-rûh cemâdât eyler ibâdât  
Cümle mahlûkat der Allah Allah

Allah de ey yâr her zaman her bâr  
Müşrâk-ı dîdâr der Allah Allah

Her derde darman zikr-i Hak ey cön  
İsteyan rıdvân der Allah Allah

Et hemân tekrâr bu ismi her bâr  
Sâlik-i Cebbâr der Allah Allah

Zikr eyle âşık ol vasla lâyk  
Tâlib-i sâdik der Allah Allah

Gel yan bu nâre güt Girdâgâr'e  
Arayan çâre der Allah Allah

Olma KUDDÜSÎ bu ismi nâsî  
Hak âşinbî der Allah Allah (1)

Şekil 2: Âşık-ı Yezdân Der Allah Allah

<b>Eser Adı</b>	Âşık-ı Yezdân Der Allah Allah
<b>Güftekâr</b>	Kuddûsî Hz.
<b>Bestekâr</b>	Eyyûbî Dervîş Ali Rıza Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde tek nüshası bulunmaktadır. Bu eserin notası Yusuf Ömürlü imzası taşımaktadır. Esere ait makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına Dervîşân kayıtlarından ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında çargâh'ta Nikriz, nevâ'da Hicaz ve dügâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Bu seyir yapısı ile eserin geleneksel icrâ anlayışına aykırı olmadığı, makâm seyrinin Nâsır Dede ve Kantemiroğlu'na göre <b>Gerdâniye</b> makâmı târifini ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Düyek olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ezgilerde birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük notaya göre oluşturulduğu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf darpların Düyek usûlü darpları ile uyumlu olduğu, usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırılmaları" nazariyesiyle ve Türk Mûsikisi geleneğiyle örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-2).

### 4.3. Aşk Cür'asın Sundu Bana

Makam: GERDANİ VE / **İLÂHİ** Düze: Nihat Doğan  
Usul: Sofyan Gülte: Yusuf Emre

AŞK CÜR'ASIN SUNDU BANA İÇİM OL DUM  
BU AŞK BİLİNMEZ AL İLE YA Nİ AN LAN  
MESTANESİ / GÖZÜM AÇDIM BAKDIM GİRDÜM  
AŞK DANI YÜCE MEYHÂNESİ / PİRİM YOLU  
DOĞRU YOLDUR BU SÖYLENEN BAYRİ DİLDİR  
DERVİŞ YUNUS KEMTER NULUR  
OL SULTANIN İDİVÂNESİ / Dİ VÂ NE Sİ SON

AŞK CÜR'ASIN SUNDU BANA  
İÇİM OL DUM MESTANESİ  
GÖZÜM AÇDIM BAKDIM GİRDÜM  
AŞK DANI YÜCE MEYHÂNESİ

PIRİM YOLU DOĞRU YOLDUR  
BU SÖYLENEN BAYRİ DİLDİR  
DERVİŞ YUNUS KEMTER NULUR  
OL SULTANIN İDİVÂNESİ

*BU AŞK BİLİNMEZ AL İLE  
YA Nİ AN LAN KAL İLE  
MUNESİR HİTVAHUR KAL İLE  
CANDIR ANNA SERMAYESİ*

Safet Babamın emri üzerine  
bestelenen bu ilâhîyi Nihat Doğan  
kardaşımın kâdisinden yazdım.  
10.11.1983  
İmre K. O. K.

Şekil 3: Aşk Cür'asın Sundu Bana

<b>Eser Adı</b>	Aşk Cür'asın Sundu Bana
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Kemençevî Nihat Doğu
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. İncelenen nüshaların birinde 10.11.1985 târîhli "Sefer babamızın emri üzerine bestelenen bu ilâhiyi Nihat Doğu kardeşimizin kendisinden yazdım" ibaresi yazılmıştır. Cüneyt Kosal imzalı esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşamamıştır. Eser seyrine muhayyer'de Uşşak ile başladıktan sonra düğâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında nevâ'da Rast, hüseyinî'de Kürdî, nevâ'da Bûselik ve yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Makâmı oluşturan mûsikî cümlelerinin Nâsır Dede ve Suphi Ezgi makâm teorisi ile örtüştüğü, ezgi yapısı ve makâm unsurlarının geleneksel icrâ anlayışını benimsediği ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmı seyrine göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelemelerimiz sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, mûsikî cümlelerine uygulanan sayıların Sofyan usûlü ile alâkalı olduğu ve buna bağlı olarak <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile uygunluk arz ettiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-3).

#### 4.4. Bilmem N'etsem Neyleşem Bu Hâlvetin Şerbetine

Allegretto (Vürüce)

Çiftesi: Niyâzî-i Mısrî'nin  
Bestesi: Yalçın TURA'nındır



Bilmem n'etsem (x) n'ey - le - sem Bu hâlve - tin  
Şer-be-ti göm - der-dik - de Hakk : Ş - y - ö - m - e - ç - ü - n  
Bu bir a - câb il - den ge - lir An - cak bu - nu  
Şer-be-ti - miş tü - ken - me - di i - çen - le - ri



şer - be - ti - ne Bu câ - na tes - lim ey - le - sen  
ol - sa çe - rek Kev - keb - ler ol - sa hep ça - nak  
i - çen bi - lir Kim tad - sa hay - ret - de ta - lir  
u - san - ma - di Ni - yâ - zî her - gîz ken - na - di

(Fina)



Bu hâl - vetin şer - be - tine Heppökle - ri indir - se - ler  
Bu hâl - vetin şer - be - tine N'eyse bu - nu gâh - i si - nan  
Bu hâl - vetin şer - be - tine Her kime ol - sa feth - i bîb  
Bu hâl - vetin şer - be - tine.

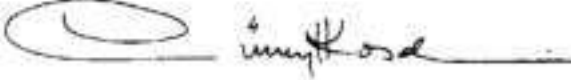


Şerbet i - le doldur - sa - lar Bir'cik bi - zi  
Kat-re - si - ne ve - rir - di can Ol - mas ba - hâ  
i - çer â - nı görmez a - zah Cism ü câ - nı



kandır - sa - lar Bu hâl - ve - tin şer - be - ti - ne  
kevu ü me - kân Bu hâl - ve - tin şer - be - ti - ne  
ey - ler ke - hâh Bu hâl - ve - tin şer - be - ti - ne

(x)-Aa! "ne etsem" ise de, "n'etsem" şeklinde söylenmesi uygun görüldü.



Şekil 4: Bilmem N'etsem Neyleşem Bu Hâlvetin Şerbetine

<b>Eser Adı</b>	Bilmem N'etsem Neylesem Bu Hâlvetin Şerbetine
<b>Güftekâr</b>	Niyâzî-i Mısrî
<b>Bestekâr</b>	Yalçın Tura
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu eserin tek nüshası Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. Esere ait makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır. İncelenen nüshada "aslı ne etsem ise de n'etsem şeklinde söylenmesi uygun görülmüştür" yazıldığı tespit edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast olarak başladıktan sonra düğâh perdesinde yedensiz Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında segâh'ta Segâh, yerinde Hüseynî, eviç'te Segâh ve düğâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Eserdeki makâm seyrinin Nâsır Dede ve Suphi Ezgi târifleri ile örtüştüğü, Türk mûsikîsinin kadim geleneğini temsîl eden bestekârların icrâ biçimiyle münâsebetli olduğu ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü donanımda Yürük Semâî olarak görünmektedir. Usûl incelendiğinde güfte ve nağme cümlelerinin 6/8 zaman ile uyumlu olduğu, bestenin ölçü içinde 3+3 şeklindeki küme vuruşlarını meydâna getirdiği, eserin tartım ve darpların dağılımı yönlerinden <b>Yürük Semâî</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Yürük Semâî usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-4).

#### 4.5. Ârif Olur Derviş Olan

**GERDÂNİYE İLÂHİ**  
"Ârif olur derviş olan"

: Sofyan

Beste: Bekir Sıdki Sengin  
Göfte: Neyzen Ahmet Yardım

A ri fo lur der vi go lan  
Gör le rin de yok şur per de  
Mau gi ri çin lok ma i çin  
A şit ro lur der vi go lan

Za ri fo lur der vi go lan  
Sa gi gir mex hiç bir der de  
Mia tan ce ket hır ka i çin  
Sa gir o lur der vi go lan

El ha... sı il... her ge yo lur  
Yü ce... Mer lâ... de yâ de yâ  
Şe dün yâ da bir câ ni çin  
El sis... bel şiz... dil si zu lur

Nev lâ... sı na... va sı lo lur  
Ge zer... yü rür... o her yer de  
Çek ser... e lex... der vi go lan  
Ha kî... kat ra... hi sı bu lan

Al lah Al lah Yâ Al lah

Hak lâ... i lâ... ha il... lâi lah

Şekil 5: Ârif Olur Derviş Olan

<b>Eser Adı</b>	Ârif Olur Derviş Olan
<b>Güftekâr</b>	Neyzen Ahmed Yardım
<b>Bestekâr</b>	Bekir Sıtkı Sezgin
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu eserin tek nüshası Bekir Sıtkı Sezgin imzası taşımaktadır. Esere ait makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedenli olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında muhayyer'de Uşşak, nevâ'da Rast ve dügâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Türk mûsikîsinde klâsik uslûba vâkıf bestekârların seyrir yapısının yansıtıldığı, eserdeki makâm seyrinin Suphi Ezgi ve Kantemiroğlu'na göre <b>Gerdâniye</b> makâmı târifini ile uyuştuğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Sofyan olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumu, eserin güfte dağılımı ve ezgi karakterlerinin mezkûr usûl ile örtüştüğü, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, Türk müziği usûl geleneği dâhilinde eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kuramıyla bağdaştığı ve <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-5).

#### 4.6. Bir Derde Müptelâyım

usûle Nim Safyân GERBAKİNE İLÂHÎ İLÂHÎ - ZAKÎ ALTUN  
GÜTE, AŞİT NIKMET GÖRDÜ

BİR DERDE MÜPTE LAYIM MEV LAMİ NAŞİT GÜLE  
BİR DERDE MÜPTE LAYIM MEV LAMİ NAŞİT ESLE  
GÜ YERDE İ BE LAYIM MEV LAMİ NAŞİT ESLE  
GÜ DERDE İ BE LAYIM MEV LAMİ NAŞİT ESLE

Bir derde müptelâyım  
Mevlân inâyet eyle  
Gâyendai belâyım  
Mevlân inâyet eyle

Müştâkı Mustafâ'yım  
Hayrânai mertezâyım  
Suzânai kerbelâyım  
Mevlân inâyet eyle

Bizârü binevâyım  
Pür derdû bidevâyım  
Aşkınla bâ-saffâyım  
Mevlân inâyet eyle

Ben -Hikmet'iz-fidâyım  
Bir kantar âşinâyım  
Eâbında bir gedâyım  
Mevlân inâyet eyle

Şekil 6: Bir Derde Müptelâyım

<b>Eser Adı</b>	Bir Derde Müptelâyım
<b>Güftekâr</b>	Arif Hikmet Gökoğlu
<b>Bestekâr</b>	Zeki Altûn
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. Cumhur Enes Ergür imzalı nüshanın nota yazımı ve kullanılan arızaları icrâya uygun olduğu için esere ait makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılammamıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast olarak başladıktan sonra dügâh'ta Uşşak, yerinde Hüseyinî çeşnileri gösterdikten sonra dügâh perdesinde yedensiz Uşşak işleyerek karar ettiği görülmektedir. Eserdeki makâm seyrinin Nâsır Dede ve Kantemiroğlu nazariyelerine uyumlu makam unsurları taşıdığı, ezgi hareketlerinin geleneksel icrâ anlayışına aykırı olmadığı, eserin <b>Gerdâniye</b> makamı dâiresi içinde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı, cümle bütünlüğü yönünden güftelerdeki hece ölçüsünün ritm-melodi-güfte ilişkisi bakımından eserin 2/4'lük mertebede icrâ edilmesi gerektiği cümle bütünlüğü yönünden güftelerdeki hece ölçüsünün Sofyan usûlüyle uyuşmayacağı ve eserin <b>Nîm Sofyan</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makamında ve Nîm Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-6).

#### 4.7. Bir Gün Düşünürken Dağlara Baktım

SOZYAN  
Süre: 3 dk.  
(♩ = 76)

GERDANIYE İLÂHİ  
( Bir gün düşünürken )

Bente: HAKEM SAULIYER  
Söz : AHMET KARADAĞ

(1) Bir gün dü şü nür ken dağ la ra bak tın  
bir gün dü şü nür ken dağ la ra bak tın  
Gür düm ki ba şın da be yaz bu lut lar  
gür düm ki ba şın da be yaz bu lut lar  
Yol mak ta te ri ken ben saç la rı mı  
yol mak ta te ri ken ben saç la rı mı  
Kal hi min i çin den piş manlık duy dum  
O tur dum ağ la dım ağ la dım dur dum  
— A N A N A Ö N E —  
1 2

Şekil 7: Bir Gün Düşünürken Dağlara Baktım

<b>Eser Adı</b>	Bir Gün Düşünürken Dağlara Baktım
<b>Güftekâr</b>	Ahmet Karadağ
<b>Bestekâr</b>	Hasan Şanlıtürk
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Yapılan incelemede kim tarafından notaya alındığı ve târih bilgisine ulaşılamamıştır. Esere ait makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine hüseyinî'de Uşşak başladıktan sonra düğâh perdesinde yeden kullanarak Uşşak çeşnileri ile devam etmiştir. Sonrasında eviç'te Segâh, nevâ'da Rast, nevâ'da Bûselik ve düğâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Eserin makamsal seyir özellikleri incelendiğinde ses yapılarının geleneksel icrâ tavrıyla alâkalı olduğu, eserdeki makâm seyrinin Nâsır Dede ve Kantemiroğlu târifine göre <b>Gerdâniye</b> makâmı târifi ile uyduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelenen nüshada eserin usûlü Sofyan olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumlu olduğu, usûl darplarına karşılık gelen sürelerin güfte ve nağmelerin ölçü içindeki konumlarıyla uyduğu, nüshada görüldüğü üzere ölçülerin Sofyan usûlüne göre taksim edildiği ve eserin usûlünün <b>Sofyan</b> olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-7)

#### 4.8. Durman Yanalım Ateş-i Aşka

Usûlü: Düyak Bite: ZEKÂİ DEDE  
GERDÂNİYE İLÂHİ-2 Güfte: Haysi

DUR MAN YA NA LIM A TE

SI AB KA SÜ LE VE RE LİM

A TB İİ AŞ KA A MAN

AL LA HİM ME DEĞ AL LA HİM

HER DEM YA NA LIM A TE

İİ AŞ KA

Vakıf'dan aldığım el yazması  
bir notadan 23.11.1986  
Emrah Öz

Şekil 8: Durman Yanalım Ateş-i Aşka

<b>Eser Adı</b>	Durman Yanalım Ateş-i Aşka
<b>Güftekâr</b>	Hayâlî
<b>Bestekâr</b>	Zekâî Dede
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14010
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki nüshası bulunmaktadır. Bu eserlerin birinin notası Yusuf Ömürlü, diğeri Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. 20/11/1986 târihli "Vakıftan aldığım el yazısı bir notadan" notu düşülen C. Kosal'a âit nüsha esere âit makâm ve usûl tespitlerinde tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına Muzaffer Özak Efendi'nin arşivinden ulaşılmıştır. Eser seyrine gerdâniye'de Bûselik ile başladıktan sonra düğâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında nevâ'da Bûselik, çargâh'ta Nikriz, muhayyer'de Uşşak, çargâh'ta Bûselik çeşnileri işlenerek düğâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Eserin Nâsır Dede ve Kantemiroğlu makâm târifleriyle uyumlu olduğu ve kıyaslanan birçok klasik beste ile örtüştüğü ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Düyek olarak görülmektedir. Güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde yarım zamanlı "es"den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu ve her iki ölçüde bir nağmelerin 8'lik nota değerinde bir sonraki ölçüye genişlediği ve eserin <b>Düyek</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmektedir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-8).

#### 4.9. Ey Kerem Kâni Ey Gani Sultan

**GERDANIYE İLÂHÎ**

Ey kerem kâni ey gani sultan

Beste: Bong Demir  
Güfte: Abdülrehad Nûri

Sofyan

The musical score is written in a single system with four staves. The first staff is the vocal line, and the subsequent three staves are instrumental accompaniment. The lyrics are written below the vocal line. The score is in a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are as follows:

Ey ke rem kâ ni ey ga ni sul tan  
Lut fun ul maz so bu gâ rah kâ re  
Sel ge dâ lar kün la ni na gel di  
Nû ri mis ki ni rin aq bi na şığ tı

U na rz sen den kul la ra ih sân bul la ra ih sân  
Yüz ni var dir so na yol va ra so na yol va ra  
Zâr ri er la ip sâ i lin ol du sâ i lin ol du  
Zâr ri eh li der de ta rap tu der de ta rap tu

Faz la ra had yok lut fu na pâ yan Lut fu na pâ yan  
Faz lı i le ki der di ne gâ re der di ne gâ re  
So na yol var mak sev le rin bul du sev le rin bul du  
Nû n aq ka la ni ce yl pig ti ni ce yl pig ti

U na rz sen den kul la ra ih sân kul la ra ih sân

Ey kerem kâni ey gani sultan  
Umursz senden kullara ihson  
Fazla had yok lutfuna pâhân  
Umursz senden kullara ihson

Lutfun olmasza bu gâhakkâr  
Yüzni vard r soa yavara  
Fazla ile ki derime göre  
Umursz senden kullara ihson

Sel gedâlar im kapına geldi  
Zâriler kiip sâlin oldu  
Sana yokarmak devletin buldu  
Umursz senden kullara ihson

Nûri mekânin agüne düğrü  
Zârre-i ehli derde konuğu  
Nân-i aşinla nice yl pigti  
Umursz sende kullara ihson

*Signature*

Şekil 9: Ey Kerem Kâni Ey Gani Sultan

<b>Eser Adı</b>	Ey Kerem Kâni Ey Gani Sultan
<b>Güftekâr</b>	Abdülehad Nûri
<b>Bestekâr</b>	Barış Demir
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde tek nüshası bulunmaktadır. Bu eserin notası Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast ile başladıktan sonra düğâh perdesinde yedenli olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında nevâ'da Uşşak, nevâ'da Rast çeşnileri kullanılarak düğâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Mûsikî külliyyâtı içerisinde makamların uygulanışı incelendiğinde bu seyir özelliklerinin Suphi Ezgi ve Kantemiroğlu gibi kuramcıların makâm târifleriyle örtüştüğü, eserde yer alan geçki türlerinin makâm tanımlarıyla uyduğu ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmı ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Sofyan olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların güfte heceleri ve ezgi yapıları ile uyumluluk teşkil ettiği, eserin icrâ üslûbunun Sofyan usûlünün doğal gideri ile uyumlu olduğu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı vuruşlar dağılımının <b>Sofyan</b> usûlü darplarına göre oluşturulduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-9).

#### 4.10. Feyz-i Akdesten Erişdi Kalbime Âsârı Hû

**GERDANIYE İLÂHÎ**  
*Feyz-i akdesten erişdi kalbime âsârı hû*

Söz: Şeyh Mehmed Şerüfeddin Ef  
(Hırsa Feyyâh Ef. Cüvâdî dergâhı şeyhi)  
II, (1080-1147)  
Müzik: M. İhsan Özer (12.5.2000)

Usûl: Sofyan

Fey zi ak des ten e riş di kal bi me â  
Aşk i le hû hû de yip hû dan a la lûm  
Cüm le uş şâk ilâk ka vî sil ol du lar yâ  
Hâ de yip yâ hû hû viy yet bul dan cy SEY

sâ n hû Lev hi dil den zâ hir ol du  
bir se bak Per de yi ref e de lim keş  
hû de yip Nefy den is hâ ta e rip çün  
YİD SE REF Ey le dâ vet kâ fir le ri

ay nr ma en vâ rı hû vâ rı hû  
fo la tâ es râ n hû râ rı hû  
et di ler ik rû rı hû râ rı hû  
ci me sîn in kâ rı hû kâ rı hû

Hû Al lah Hû Al lah Hû Al lah il lal lah

Hû Al lah Hû Al lah Lâ i lâ be il lal lah <sup>İhsan</sup>

Şekil 10: Feyz-i Akdesten Erişdi Kalbime Âsâr-ı Hû

<b>Eser Adı</b>	Feyz-i Akdesten Erişdi Kalbime Âsâr-ı Hû
<b>Güftekâr</b>	Celvetî Dergâhı Şeyhi Mehmet Şerufeddin Efendi
<b>Bestekâr</b>	Mehmet İhsan Özer
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. İncelenen nüshanın 12/05/2008 târihli Mehmet İhsan Özer imzası taşıdığı görülmüştür. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Nüshaya ait ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast ile başladıktan sonra düğâh perdesinde yedensiz olarak Hüseyinî ve Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında segâh'ta Segâh çeşnileri işlenerek düğâh perdesinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Mûsikî külliyyâtında makâmın işlenişini analiz edildiğinde bu seyir özelliklerinin Nâsır Dede ve Suphi Ezgi târifleriyle bağlantılı olduğu ve <b>Gerdâniye</b> makâmı ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelemelerimiz sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlanması, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olması, buna bağlı olarak Sofyan usûlü darpları ile bütünlük göstermesi ve eserin mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl kâide ve şartlarını taşıması sâikleriyle eserin <b>Sofyan</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-10).

#### 4.11. Gel Halka-i Tevhîde Gir

**GERDÂNİYE İLÂHİ**  
(Gel halka-i tevhîde gir)

Söz: Necûir-zâde Seyh Rıza  
Müzik: M. İhsan Özer  
2006

Usûl: Sofyan

Gel hal ka i tev hî de gir  
Ey tâ li bi her mâ se bak  
İl mel ya kîn ay uel ya kîn  
Â yi ne i dil den gi der

Al lah Hû yâ Hû de yu  
ol sun sa na ben den se bak  
Ma lûm o lur bî ân u ân  
Mec lû yi zik ri lo ke der

Zâ hir o lu sar n za mîr  
Ey ler zu hûr es tâ n İlak  
Mâ hiy ye ti Hak kel ya kîn  
Kul be sa lî ver ey pi ser

Al lah Hû yâ Hû de yu  
Al lah Hû yâ Hû de yu  
Hû Hû Hû de yu

Hû

DC.  
İhsan

Şekil 11: Gel Halka-i Tevhîde Gir

<b>Eser Adı</b>	Gel Halka-i Tevhîde Gir
<b>Güftekâr</b>	Neccâr-zâde Şeyh Rızâ
<b>Bestekâr</b>	Kanûnî Mehmet İhsan Özer
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. Bu eserin bir nüshası Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. Diğer nüsha Mehmet İhsan Özer'e âittir. Yaygın kullanılan nüshanın Mehmet İhsan Özer'e âit olması sebebiyle esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Esere ait ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast başladıktan sonra eviç'te Segâh işleyerek devam etmiştir. Sonrasında muhayyer'de Uşşak, nevâ'da Rast çeşnileri kullanılarak düğâh'ta Uşşak karar ettiği görülmektedir. Eserdeki makâm seyrinin mukâyese edilen birçok klasik beste ile uyumlu olduğu, Kantemiroğlu ve Suphi Ezgi târifleriyle uyduğu ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmı dâhilinde bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan iki nüshanın da Sofyan usûlünde yazıldığı görülmüştür. Eserin usûlünün hem donanımda hem de icrâda Sofyan olduğu anlaşılmıştır. Usûl incelendiğinde güfte ve nağme cümlelerinin 4/4 zaman ile uyumu, tartım ve darpların dağılımı yönlerinden <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-11).

#### 4.12. Gönülleri Duruldu Erenlerin Halveti

**Gerdaniye İlahi**

Sofyan Göfte: Niyazi-Miscî Hz.  
Beste: M. Hakan İslamoğlu

Gö nül le ri du rul dur E ren le rin hal ve ti  
Sıd ki le gi ren ki gi H hü zö ro lur i gi  
Ni yo zi sen var yü nü Şan ma a nı za hi ri

Ö lü le ri di ril dir E ren le rin hal ve ti  
Göz den a kı dir ya gi E ren le rin hal ve ti  
İ çe ri den i çe ri E ren le rin hal ve ti

< Hı lah Hı lah il lah her der de der man Hı lah  
Mu ham med re sul lul lah

< Ey gö nül ler sul ta nı < Gay la ni gay en lil lah  
" " " " " " Ri fa i " " " "  
" " " " " " Be de vi " " " "  
" " " " " " Du su ki " " " "  
" " " " " " Nu red din " " " "  
" " " " " " Cer rö hi " " " "

Gönülleri duruldu Yaka yaka kül eder  
Erenlerin halveti Her dikenî gül eder  
Ölüleri dirildir Hakdan yana yol eder 8-8-1996  
Erenlerin halveti Erenlerin halveti Hakan Akcam

Sıdık ile giren kişi Duygunun ot illeri  
Ahu zâr olur işi Tiz geçirin belleri  
Gözden akıdır yaşı Yakın eder yolları  
Erenlerin halveti Erenlerin halveti

İçine bir od solar Seni sana bildirir Niyazi sen var yürü  
Nefsin sıfatın yokar Ağlar iken güldürür Şanma anı zâhiri  
Canın gözünü açar İnan ile daldurur İçeriden içeri  
Erenlerin halveti Erenlerin halveti Erenlerin halveti

Şekil 12: Gönülleri Duruldu Erenlerin Halveti

<b>Eser Adı</b>	Gönülleri Duruldur Erenlerin Halveti
<b>Güftekâr</b>	Niyazî-i Mısrî Hz.
<b>Bestekâr</b>	Neyzen Mustafa Hakan Alvan
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Arşivde yer alan nüshanın 08/08/1994 târîhli Neyzen Mustafa Hakan Alvan imzalı olduğu tespit edilmiştir. Esere âit mâkam ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Nüshaya âit ses kaydına ulaşılammıştır. Eserde seyrin başlangıcı hüseynî perdesinde Uşşak temasıyla başlarken; nevâ perdesinde Rast ve dügâh perdesinde Hüseynî çeşnilerle gezinmenin akabinde dügâh perdesinde yedensiz Uşşak nağmeleriyle sonlandığı tespit edilmiştir. Eserdeki makâm seyrinin ve çeşnilerin birçok kadim beste ile benzeştiği, makâmın işleniş biçiminin Suphi Ezgi ve Kantemiroğlu'nun tanımlamaları ile orantılı olduğu ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelemelerimiz sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlanması, hece dağılımının, perde değerlerinin ve ezgi trafiğinin Sofyan usûlü ile uyumluluk teşkil etmesi, ayrıca Türk müziği usûl geleneği dâhilinde eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırmaları"ndaki usûl kuramıyla bağdaşması neticesinde bestenin Sofyan usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-12).

#### 4.13. Eşidin Ey Yârenler

### GERDÂNİYE İLÂHÎ (Eşidin ey yârenler)

Aksak  
♩ = 224

Beste: Ahmet Hatipoğlu  
Güfte: Yûnus Emre

E ş i d i n e y y â r e n l e r H e y (...Saz...)

E v e d e r v i ş l e r d e r v i ş l e r g e l d i

C a n ş ü k r a n e v e r e l i n H e y H e y

E v e d e r v i ş l e r d e r v i ş l e r g e l d i

C a n ş ü k r a n e v e r e l i n H e y H e y

E v e d e r v i ş l e r d e r v i ş l e r g e l d i

(Saz...)

Şekil 13: Eşidin Ey Yârenler

<b>Eser Adı</b>	Eşidin Ey Yârenler
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Ahmed Hatipoğlu
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. Bu eserin bir nüshası 29.07.1972 târihli Ahmed Hatipoğlu imzası taşımaktadır. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine nevâ perdesinde Rast ile başlamakta ve bu tematik yapısını koruyarak sürdürmektedir. Ezgi akışının ilerleyen kısımlarında çargâh perdesinde Çargâh, nevâ perdesinde Rast seslerle gezinen eserin düğâh perdesinde Uşşak'lı olarak karar ettiği görülmektedir. İncelenen kadim eserler sonucunda bestenin geleneksel seyir anlayışında ezgilendirildiği, makâm seyrinin Kantemiroğlu ve Suphi Ezgi târifi ile bağdaştığı ve eserin <b>Gerdâniye</b> makâmı ile örtüştüğü tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan iki nüshanın Aksak usûlünde yazıldığı görülmüştür. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 9 zamanda tamamlandığı, ölçülerin Sofyan ve Türk Aksağı usûllerinden mürekkep olduğu, mûsikî cümle yapısının usûldeki birim zamanla âhenkli olduğu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf darpların <b>Aksak</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüştür.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Aksak usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-13).

#### 4.14. Melce-i Penâh Taşmıştı Günâh

Usûlü • Sofyan

GERDÂNİYE İLÂHÎ-7 Beste • Dervîş Aslan Hergûr  
Göfte • MUHYİ

MEL CE'İ PE NÂH TAŞ MIŞTI; GÜ NÂH BU GEY Yİ AY LA  
SA HI Bİ MİL HÂK BİZ DEN HÂK Dİ LEÂ HÂK Kİ HÂK DÂN BİZ  
EY MUHYİ PİR DEN AL Dİ ĞİN HİM MEY KUL YA NÂR DE YÛP

Dİ VA NE GEL DİK EY U LU SUL TAN HER DER DE DER MÂN  
TEB Dİ LE GEL DİK HÜ ZÜ Rİ PİR DE MÜR DE GEN LÜ MÛZ  
TA MU YA GEL DİK NÂ Rİ GÛ Lİ ZAR YA RAN ES RÂ Rİ

TAK Dİ AE MİN MÂN OL MA YA GEL DİK  
HİM METİZ RİY LE İM YA YA GEL DİK  
İH VÂN İ LE BİZ AÇ MA YA GEL DİK

EL ME DED ME DED YA DAVJÛL A ZAM EL ME DED ME DED  
EL ME DED ME DED PİR RİM BE DE Vİ EL ME DED ME DED  
EL ME DED ME DED PİR RİM SA DED DİN EL ME DED ME DED

PİR RİM Rİ FA ?  
PİR RİM DÜS SÜ Kİ  
PİR RİM NÜ RED DİN

Bestekârı Dervîş Aslan Hergûr  
El yazısı notadan 21.5.1986

Öneykosal

Şekil 14: Melce-i Penâh Taşmıştı Günâh

<b>Eser Adı</b>	Melce-i Penâh Taşmıştı Günâh
<b>Güftekâr</b>	Muhyî
<b>Bestekâr</b>	Derviş Aslan Hepgür
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Cüneyt Kosal imzası taşıyan nüshada 21.05.1986 târihli "Derviş Aslan kardeşimin el yazısı notasından" notu düşülmüştür. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eserin ezgi başlangıcı nevâ perdesinde Rast sesleri ile gerçekleşirken, seyrin devâmında çargâh perdesinde Çargâh ve nevâ perdesinde Rast çeşnilerini tâkîp ederek düğâh perdesine yönelmiş ve yedensiz olarak Uşşak ezgiler ile bu perdede seyrini tamamlamıştır. Mûsikisi külliyyâtı içerisinde makamların uygulanışı tahlîl edildiğinde bu seyir özelliklerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu gibi kuramcıların makam târifleriyle uyum sağladığı, bestenin geleneksel üslûb içinde belli kalıplara uygun olarak ezgilendirildiği ve eserin <b>Gerdâniye</b> makamının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlünün hem donanımda hem icrâsında Sofyan olduğu görülmektedir. Usûl incelendiğinde güfte ve nağme cümlelerinin 4/4 zaman ile uyumlu olduğu, tartım ve darpların dağılımı yönlerinden <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-14).

4.15. Milk-i Bekâdan Gelmişem

USÛL: Sofyan Gerdâniye İLÂHİ 5. Bırl. Diyarbakırlı EMİR EL(?)  
Bâfke YUNUS Bırl. Yahyâzâde Hâkânî (4)

MIL KI BE KÂ DAN GEL MI SEM FÂ Nİ Cİ NÂ  
EY YUB LE YIN MÂ' SÜ KU MUN CEV RİN TA HAN  
A SIK YU NUS MÂ' SÜ KU NA VUS LAT BU LUN

Nİ N'ÛY LE REM BEN DOST CE MÂ LİN GÖR MÜ SEM  
MÜL - EY LE REM CER CİŞ LE YİN HAK YO LU NA  
CA - MEST O LUR BEN Şİ ŞE Yİ ÇAL DİM TA DA

HU Rİ Cİ NÂ Nİ N'ÛY LE REM Nİ N'ÛY LE REM  
SİK MA YAN CÂ Nİ N'ÛY LE REM Nİ N'ÛY LE REM (30N)  
NÂ MÜ ŞU A Rİ N'ÛY LE REM Rİ N'ÛY LE REM

YAH OET ME Yİ NİN CÜR' A DİN MÂ' SÜK E LİN  
İA RA HI MİN CER RÂ İ LE HİÇ İN Tİ YÂ

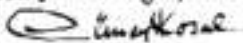
DEN İÇ Mİ SEM BEN DOST KO KU DUN AL Mİ SAM  
CİM KAL MA Dİ MU HAM MEDİM SÖS TA Oİ DEN

MÜSK İ Hİ TÂ Nİ N'ÛY LE REM Nİ N'ÛY LE REM  
BEN TER CÜ MÂ Nİ N'ÛY LE REM Nİ N'ÛY LE REM

SÂ Gİ Rİ DUN YÂ KO YUP GÖR LE Rİ ŞEY  
İS MÂ İ LİM HAK YO LU NA CÂ Nİ Mİ KUR

RÂN EY LE REM MÜ ŞA Yİ Oİ DİR OL MU SAM  
BÂN EY LE REM GÜN Kİ BU CÂN KUR BÂN İ MİŞ

BEN LEN TE RÂ Nİ N'ÛY LE REM Nİ N'ÛY LE REM  
KOÇ Ü KUR BÂ Nİ N'ÛY LE REM Nİ N'ÛY LE REM

1.11.1984'de New-York'ta yazdığım notayı fazla güfte için  
yemiledim. 15.7.1992 

Şekil 15: Milk-i Bekâdan Gelmişem

<b>Eser Adı</b>	Milk-i Bekâdan Gelmişem
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Yâkuzzâde Mehmet Efendi
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde beş adet nüshası bulunmaktadır. Yapılan incelemede arşivde bulunun beş eserin en tutarlı nüshası 01.11.1984 târihli Cüneyt Kosal imzası taşıdığı görülmüştür. Eserin makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Nüshanın ses kaydına Ahmet Özhan'ın arşivinde ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ perdesinde Rast ile giriş yaptıktan sonra ilerleyen kısımlarında düğâh perdesinde yedensiz Uşşak çeşnişiyle ezgi hareketleri zenginleştirdiği görülmüştür. Ezgi ilerleyişini segâh perdesinde Segâh ve gerdâniye perdesinde Rast çeşniler ile devam ettiren eser, akabinde düğâh perdesine yönelmiş ve Uşşak motifler ile seyrini sonlandırmıştır. Bu seyir yapısı içerisinde makâmın teorik özellikleri incelendiğinde eserin Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesi ve Kantemiroğlu'nun târifleriyle uyumlu olduğu, bestenin klasik üslûba sâdik ezgi unsurlarını taşıdığı ve eserin <b>Gerdâniye</b> makamında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Sofyan usûlünde yazılan eserin güfte ve nağme yapılarının 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu ve eserin <b>Sofyan</b> usûlü ile bütünlük gösterdiği görülmektedir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-15).

#### 4.16. Semâdan Sırr-ı Tevhîdi

Usûlü: Aksak Semâî

GERDANİYE HÂNİ. Güfte ~~Abdülkadir Gâzi~~  
(Semâdan sırrı tevhîdi...) Beste - Ahmet Gülpe

SE NÂ DEN SİR..... RİTEV Hİ - Dİ .... DUYMAN GEL SİN.....  
... BÜMEY DÂ NE DE RÜN - İÇ RE..... BUGÜN AL LAH.  
... Dİ YEN GEL SİN..... BÜMEY DÂ NE DÜ İYİ ÇA NE  
GÖ NÜLMAKSU..... DUNU BUL DU..... CİNÂN EN VÂL...  
... İ LE DOL DU BU GÜN NÜ Rİ..... İ MÂN OL DU...  
... U YAN GEL SİN..... BÜMEY DÂ NE

SEMÂDAN SİRRİ TEVHİDİ, DUYMAN GELSİN BÜMEYDÂNE  
DE RÜN İÇ RE BUGÜN ALLAH DİYİNİ GELSİN BU MEYDAN  
GÖNÜL MAKİNÜMÜLL BULDU, CİNÂN EN VÂL İLE DOLDU.  
BUGÜN NURİ İMÂN GELDİ, UYAN GELSİN BÜMEYDÂNE

(Reklamı kendisi)  
Seymen  
19.11.1990  
Hacı İsmail  
Büyük

Şekil 16: Semâdan Sırr-ı Tevhîdi

<b>Eser Adı</b>	Semâdan Sırr-ı Tevhîdi
<b>Güftekâr</b>	Abdülehad Nûri
<b>Bestekâr</b>	Ahmet Gölge
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Yapılan incelemede 19.12.1990 târihli H. Canyeli imzası taşıdığı tespit edilmiştir. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına Ahmet Özhan'ın arşivinde ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ perdesinde Rast sesleri ile giriş yaptıktan sonra ezgi cümlelerini düğâh perdesinde yedensiz Uşşak çeşniyle sürdürmüştür. Sonrasında segâh perdesinde Segâh çeşnileri gösteren eser düğâh perdesinde Uşşak çeşniler ile karar ettiği görülmüştür. Abdülbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu'nun makâm tanımlamaları baz alınarak incelenen eserin ezgi hareketlerini bu tanımlar çerçevesinde oluşturduğu, makâm seyrinin mukâyese edilen birçok klasik eser ile münâsebetli olduğu ve bestenin eserin <b>Gerdâniye</b> makâmı sınırları içerisinde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Aksak Semâî olarak görülmektedir. İncelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlelerinin 10 zamanda tamamlandığı, tartım ve mûsikî cümle yapısının usûldeki birim zamanla uyumlu olmadığı ve bestenin <b>Curcuna</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüştür.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Gerdâniye makâmında ve Curcuna usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-16).

#### 4.17. Ben Nâr-ı Aşka Hoş Yâne Geldim

Makam : **TÂHİR İLÂHİ** :  
Usul : **Düvak**

Beste : **SALİH ZEKİ**  
(HAFİF ATAĞAÇIN)  
Güfte : **HAŞİMİ DERGÂHI**  
Şeyhi **KEREMDİN Ef. Hz.**

BEN NÂR-ı AŞKA HOŞ YÂNE GELDİM...  
DEL... DİM HAY ME DED DİM HAY ME DED  
AK LI Mİ TIRILDI GÖNÜMÜN... VÂ NE  
İN LE Mİ GÖN DİM HAY ME DED DİM HAY ME DED  
DEL... DİM HAY ME DED DİM HAY ME DED  
TEV HİD KUR'UN AL... DİM  
E ZEL... DEN HAY ME DED  
TEV HİD KUR'UN AL... DİM  
E ZEL... DEN HAY ME DED  
KARAR  
DİM HAY ME DED

22.10.1985.  
Besteğin el yazısı bir notadan  
Jadice ustadımın yazdığına uygun şekilde,  
baska bir değişiklik yapmadan yazdım.  
Ustadımın

Şekil 17: Ben Nâr-ı Aşka Hoş Yâne Geldim

<b>Eser Adı</b>	Ben Nâr-ı Aşka Hoş Yâne Geldim
<b>Güftekâr</b>	Nasûhî Şeyhi Kerâmeddin Efendi
<b>Bestekâr</b>	Zeki Arif Ataergin
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14075
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde dört adet nüshası bulunmaktadır. Bunlardan biri Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. Makâm ve usûl tespitlerinde yaygın kullanılan bu nota dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yapılan inceleme neticesinde eserin ses kaydına Ömer Fâruk Belviranlı arşivinde ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ perdesinde Rast ile başlamakta ve dügâh perdesinde Uşşak ile devam edip, nevâ'da Bûselik ve çargâh'ta Nikriz çeşnileriyle Uşşak anlayışında son bulmaktadır. Bu seyir yapısı ve perde kullanımları geleneksel icrâ hüviyetine sâhip bestekârların icrâ tekniği ile uyuşmakta, Abdülbâkî Nâsır Dede ve Suphi Ezgi'nin <b>Tâhir</b> makâmına dâir tanımlamalarıyla uyumlu olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Bu eserde güfte ve ezgi cümlelerinin 8 zamanlık bir süreçte nihâyete erdiği görülmüştür. Bestelendirme yapılırken usûl kalıplarına sâdik kalındığı ve iki ölçülük bir bölümün önceki ezgisel yapıya entegre edildiği gözlemlenmiştir. Ayrıca bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün "Türk Müziği Solfej, Makam, Usûl, Dikte Alıştırılmaları" kitabındaki usûl kâide ve şartlarını taşıdığı görülen eserin <b>Düyek</b> usûlü darplarına uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-17).

#### 4.18. Halvetîyem Kesretim Vahdet ile Pinhân Olur

Şekam :  $\frac{4}{4}$  Beste : Ahmet Hatipoğlu

Usul : Düyek TÂHİR (Fikrî) İLÂHÎ Gâtte : Abdurrahman Şâhî Nigârî Ef. (Halvetîyem kesretim vahdet ile...) (1290-1328)

Halvetî Celvetî

1. (Kâhî) Halvetî yem kes re tim vah det i le pin hân o lur

Cel ve ti yem vah de tim kes ret i le um mân o lur

2. (Kâhî) Kâdi rî yem sır rı kud ret sır rı ma ey ler zu hâr

(B. nâzım) Kâdi rî yem sır rı kud ret sır rı ma ey ler zu hâr

Rifâat- Nakşî ben- dem nakşî kal bim kül le yev min şân o lur

3. (Kâhî) Hem Ri fâ î yem bana sem mi nû fûs et mez e ser

(B. nâzım) Hem Ri fâ î yem bana sem mi nû fûs et mez e ser

Sır rı Bek tâ şem di lim de on i ki sey rân o lur

4. (Kâhî) Câmî nâ ti celâl vas fice mâl Bay râ mi yem

(B. nâzım) Câmî nâ ti celâl vas fice mâl Bay râ mi yem

HemDüsü kî yem ki vah det şem si dil tâ bân o lur

5. (Kâhî) Şâzeli yem kim ha rî mi haz ret in sey yâ rı yem

(B. nâzım) Şâzeli yem kim ha rî mi haz ret in sey yâ rı yem

Bedvî yem sır rı Haz ret sır rı ma Fey zân o lur

6. (Kâhî) Mevle vî yem kim kü lâ hi is ti kâ met lâ bi sem

(B. nâzım) Mevle vî yem kim kü lâ hi is ti kâ met lâ bi sem

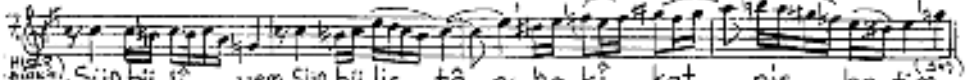
Rav za i had râ yı dil dil beste ye at şân o lur

- 2 - Beste : Ahmet Nedipağlı...

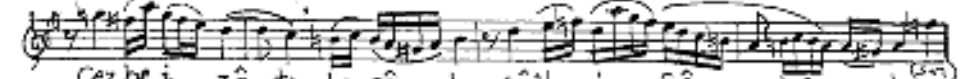
...Râkî (Pihân) İsmâ'îlân, Gâle : ...Sâmî...âyâzî...İf...

Halvetî'ye'm ...

Sünbülî şâbân



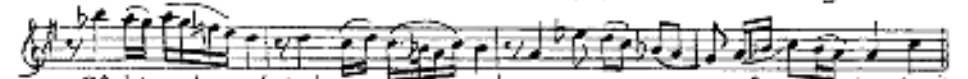
Sünbülî'ye'm Sünbülîs tâ nî ha kî kat nis be tim



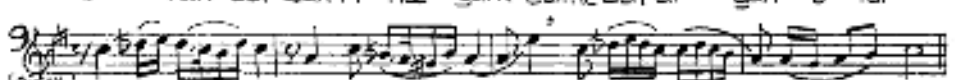
Cezbe i zâ tî bu râ kî şûbe i şâ bân o lur



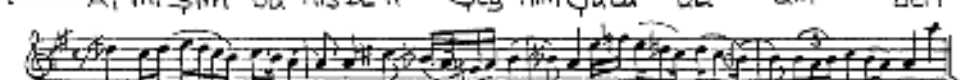
Hep tarî kat sîrî nî lâ bis o lur rû hûm ge hi



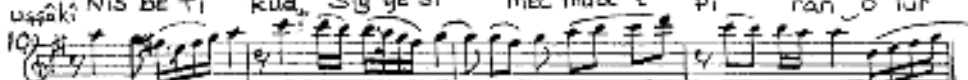
Gâ hi vah det bah ri na gark cümleden ur yân o lur



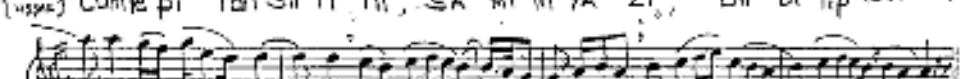
Al mı şım bu nisbeti şey him şücâ ud din den



Nis be ti kud sıy ye sı mec mua i pi nân o lur



Cümle pî rân sîrî nî, şâ mî nî yâ zî, bir bi lip



Pî nî uş şâ kî de bul aş kî, bulan sul tân o lur

Halvetî'ye'm kesretim vahdet ile pinhân olur  
Câzî'ye'm vahdetim kesret ile pinhân olur

Halvetî'ye'm kesretim vahdet ile pinhân olur  
Câzî'ye'm kesretim vahdet ile pinhân olur

Wâ dî'ye'm sîrî kütet sîrîna eylet zahur  
Nâkîsî benden nakîsî kalîm külle ye'mîn şân olur

Sünbülî'ye'm sünbülî şân hâkî kat nisbetim  
Cezbe i zâ tî burâ kî şûbe i şâ bân olur

Wâ dî'ye'm bîrîm sîrîmî şîrîmî çîrîz mer  
Sîrîmî Bîrî'ye'm dî'nde enîki şîrîmî olur

Hep tarî kat sîrî nî lâ bis o lur rû hûm ge hi  
Gâ hi vahdet bahri na gark cümleden ur yân olur

Câ mî rât i celâ'î vâsî'î cemâlî bîyâ'î'ye'm  
Hâmî'ye'm kî vahdet şâmî dî'î telâmî'ye'm

Al mı şım bu nisbeti şey him şücâ ud din den  
Nis be ti kud sıy ye sı mec mua i pi nân olur

Şâ zî'ye'm kîrî, Hâmî'ye'm kesretim şîrîmî'ye'm  
Bîrî'ye'm kîrî, Hâmî'ye'm kesretim şîrîmî'ye'm

Cümle pî rân sîrî nî, şâ mî nî yâ zî, bir bi lip  
Pî nî uş şâ kî de bul aş kî, bulan sul tân olur

12. 11. 1916  
TİSAD

Şekil 18: Halvetî'ye'm Kesretim Vahdet ile Pinhân Olur

<b>Eser Adı</b>	Halvetîyem Kesretim Vahdet ile Pinhân Olur
<b>Güftekâr</b>	Abdurrahman Sâmi Niyâzi Efendi
<b>Bestekâr</b>	Ahmet Hatiboğlu
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüsha Ahmet Hatipoğlu imzası taşımaktadır. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yapılan inceleme neticesinde eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Seyir hareketleri incelendiğinde eserin muhayyer perdesinden Uşşak çeşniyle başlangıç yaptığı, dügâh perdesinde Uşşak sesler ile ilerlediği ve sonrasında nevâ perdesinde Rast ve Nikriz çeşnilerinin ardından dügâh perdesine yöneldiği ve Uşşak ezgilerle karar kıldığı belirlenmiştir. Bu seyir yapısının Abdülbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu'nun <b>Tâhir</b> makâmı târifleriyle paralellik gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Yazılı nüshada eserin usûlü doğrudan Düyek olarak belirtilmiştir. Detaylı bir inceleme sonucunda, güfte ve ezgi yapılarının 8 zamanlı bir süreçte sona erdiği ve özellikle birinci darbın 8 'lik nota değerine, çoğunlukla da üçüncü darpların 16' lık nota değerine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu darb özelliklerinin <b>Düyek</b> usûlünün karakteristik özellikleriyle uyumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca, Ahmet Hatiboğlu tarafından yazılan bir nüshada da Düyek usûlünün kullanıldığı belirlenmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-18).

#### 4.19. Gönül Hûn Oldu Şevkinle Boyandım Yâ Rasûlallah

ZAMİR İLÂHÎ

Mazhar & Celal ABDOU  
GUSTAF YAMMA DOO

Duple Genel hân oldu şevkinle

2. NİL NİM OL DÜŞÜ KİM LİM SİYAH DİM YÂ  
 FUL AG MAZ SAG LAYAN AK MAZ I LA AT Nİ

SESİ LAL LAN NALIN OL MEH DİMİ BA SA  
 ZİNGİN MAZ SA SÜ MEZ A LAM NİSİS KAL MAZ

KATAN DİM YA SESİ LAL LAN K ZOL BİL NİM  
 FELK MAM Zİ DUNDU MAZ SA = KAL İG LAM

OLGA DİM MAZ NİCAN DİM YA SESİ LAL LAN  
 VE SİL İG LAZ K ZOL MES Tİ CUNDU MAZ SA

CEVRE LİM LE FİRAH LAY ET KİYAN DİM YÂ

RESİ LAL LAN YANAN KAL BE OLGA SİM SEN

BULUN MAZ GİR SİFA SİM SEN HÂBİ Bİ KİB

RİYA SİM SEN MÜHAMMED AHS YADA SİM SEN

Şekil 19: Gönül Hûn Oldu Şevkinle Boyandım Ya Rasûlallah

<b>Eser Adı</b>	Gönül Hûn Oldu Şevkinle Boyandım Ya Rasûlallah
<b>Güftekâr</b>	Yaman Dede
<b>Bestekâr</b>	Celâl Abacı
<b>Arşiv Bilgisi</b>	18489
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde tek nüshası bulunmaktadır. Yapılan incelemede notaya alan kişiye ve târih bilgisine ulaşılamamıştır.
<b>Makâmı</b>	Nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine muhayyer'de Uşşak ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında nevâ'da Bûselik, nevâ'da Rast, nevâ'da Hicaz, hüseyinî'de Kürdî, Acemli Hüseyinî çeşnileri akabinde yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Eserdeki makâm seyrinin incelenen birçok kadim bestenin biçim ve tavrıyla uyumlu olduğu, Nâsır Dede ve Kantemiroğlu târifleri doğrultusunda eserin <b>Tâhir</b> makamının özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Celâl Abacı'nın bestelemiş olduğu eserin usûlü tek nüshada Düyek olarak görünmektedir. Güfte ve nağme cümlelerinin ritim-melodi-güfte ilişkisi yönünden 8 zamanda ve 5 darpta tamamlandığı, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte ögesine rastlanmadığı, eser incelendiğinde bestenin <b>Düyek</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-19).

#### 4.20. Kandillerle Donandı Minâreler

Usûl - Sefyan **TÂHİR İLÂHÎ** Muallim İsmail Hakkı Bey

Kan dil ler le ,do nan di mi nâ re ler

Se re fin dir şeh ri si yâm mer ha bâ

Se re fin dir şeh ri si yâm mer ha bâ

Af fo lu nur gû nah kâr bi câ re ler

Ke re min dir şeh ri si yâm mer ha bâ

Ke re min dir şeh ri si yâm mer ha bâ

Kandillerle donandı minâreler  
Şerefindir şehri siyâm merhabâ  
Affolunur günahkâr bi-câreler  
Keremindir şehri siyâm merhabâ

Df 184-25/64

Muallim İsmail Hakkı Bey'in TRT. deki  
kolleksiyonundan yazıldı. — Üneykosal

Şekil 20: Kandillerle Donandı Minâreler

<b>Eser Adı</b>	Kandillerle Donandı Minâreler
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	Muallim İsmâil Hakkı Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	16325
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. Bunların ikisinin de Cüneyt Kosal imzalı olduğu ve bir nüshanın üzerinde "Muallim İsmâil Hakkı Bey'in TRT'deki koleksiyonundan alınmıştır" notu düşüldüğü görülmüştür. Makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına Diyanet TV arşivinde ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ perdesinde Rast sesler ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek seyrine devam etmiştir. Sonrasında nevâ perdesinde Bûselik, yerinde Hüseyinî, muhayyer perdesinde Uşşak çeşniler ile gezinen eserin yerinde Uşşak'lı ezgiler ile karar ettiği görülmektedir. Bu seyir yapısının, Suphi Ezgi'nin <b>Tâhir</b> makâmı tanımlamasıyla tutarlılık gösterdiği görülmektedir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü yazılı kaynakta Sofyan olarak geçmektedir. Detaylı analizlerde, bu eserin sözlü ve ezgi cümlelerinin 4 zamanlı bir süreçte sona erdiği, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dairelerinde belirtilen zaman ve darplarla bütünlük gösterdiği ve ritmik yapıların <b>Sofyan</b> usûlüne özgü darplarla uyumlu olduğu saptanmıştır.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-20).

#### 4.21. Lûtfet Bana Ey Gaffâr Beni Affeyle Allahım

**TAHİR İLÂHİ**  
*Hüsnü : İsmâ'îlî'nin meşhûrudur,  
Beyânı : müterzin İskân Beyânıdır*

*Düyet (D.120)* Lu - y fet ba - na e - y gaf  
fa - y - r be - ni - af ve  
y le - a - l - la hi - m be - ni - a -  
f ve - y le - a - l - la hi - m  
Dü - a - na - ni - t re - pe - na.  
hi - m be - ni - af ve  
y le - a - l - la hi - m be - ni - a -  
f ve - y le - a - l - la hi - m (50H)



*Lûtfet bana ey gaffar beni affeyle Allahım  
Düccan ıve penahim beni affeyle Allahım*

**Şekil 21:** Lûtfet Bana Ey Gaffâr Beni Affeyle Allahım

<b>Eser Adı</b>	Lûtfet Bana Ey Gaffâr Beni Affeyle Allahım
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	Müezzin Hâlit Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14286
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde tek nüshası bulunmaktadır. Bu nüshada notaya alan ve târih bilgisine ulaşılamamıştır. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Nüshanın ses kaydına Muzaffer Özak Efendi'nin okuduğu kayıttan ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ perdesinde Rast ile açılarak düğâh perdesinde yedenli Uşşak ile ilerlediği belirlenmiştir. Bu ezgi hareketlerinin ardından nevâ'da Bûselik, hüseyinî'de Uşşak, muhayyer'de Uşşak, gerdâniye'de Rast çeşnilerin işlenişiyile eserin Uşşak makâmında nihâyet bulunduğu tespit edilmiştir. İncelemeler sonucunda ezgi cümlelerinin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu'nun makâm tanımlamalarıyla örtüştüğü ve eserin Tâhir makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Usûl ismi ve nota yazılımı Düyek usûlünde olan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, eserdeki ezgi karakterlerinin Düyek usûlüne uygun bir yapıda olduğu ve usûldeki kuvvetli ve zayıf darplarla harmoni içerisinde olduğu, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla uyum sağladığı ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası ekte yer almaktadır (Bkz. Ek-21).



<b>Eser Adı</b>	Göster Cemâlin Şem'ini Yansın Oda Pervâneler
<b>Güftekâr</b>	Şemsi Sivâsi
<b>Bestekâr</b>	Şeyh Hüseyin Efendi
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14006
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yer alan bu eserde "Bu ilâhi Hayyûm Kayyûm Allahın ismiyle yapılan Selâm Zikri devranında okunur" notu yazıldığı görülmüştür. Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshanın notasının hangi târihte ve kim tarafından yazıldığı bilgisine ulaşılamamıştır.
<b>Makâmı</b>	Nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine muhayyer perdesinde Uşşak çeşni ile başlangıç yaptığı ve Sonrasında muhayyer'de Bûselik, nevâ'da Hicaz çeşnileri kullanarak Uşşak makâmında karar ettiği görülmüştür. Eserin makâm yapısı Abdûlbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu'nun <b>Tâhir</b> makâmı târifleriyle uyum içerisinde bulunmaktadır.
<b>Usûlü</b>	Şeyh Hüseyin Efendi'nin bestelediği bu eserin Devlet Korosu arşivindeki mevcut usûlünün Düyek olarak yazıldığı tespit edilmiştir. Yapılan incelemede eserin darplarının Sofyan usûlüne göre yapıldığı ve icrâ ederken yine Sofyan usûlüne göre icrâ edildiği görülmüştür. Eser incelendiğinde bestenin <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği anlaşılmaktadır.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-22).

#### 4.23. Ey Âşık-ı Sâdıklar Gelin Allah Diyelim

Makam : TĀHIR ILĀHĪ  
Usul : Sofyan

Beste : ?  
Gütte : Dervîş HİMMET

EY A ŞI KI SA DİK LAR GE LİN AL LAH  
VA RA LIM DÖE RU Pİ İLA YÜZ SÜ RE LIM  
HO LUN DA CAN VE RE LİM LÜTFİ HAK NA  
DİN LE DER VİŞ HİM ME Tİ TU TUN FAR Zİ

Dİ YE LİM BEL Mİ HAK KA LÂ HİK LAR  
DER GÂ HA YAL VA RA LİM AL LA NA  
E RE LİM CE MÂ Lİ Nİ GÖ RE LİM  
SÜN NE Tİ EY MU HAN MED ÜM ME Tİ

GE LİN AL LAH Dİ YE LİM

Vakıfda okunduğu  
gibi: 22.10.1985  
İsmail Koral

Şekil 23: Ey Âşık-ı Sâdıklar Gelin Allah Diyelim

<b>Eser Adı</b>	Ey Âşık-ı Sâdıklar Gelin Allah Diyelim
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	Derviş Himmet
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde beş adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshaların ikisi Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. İncelediğimiz nüshada 1985 târihli "Vakıfta okunduğu gibi" notu düşülmüştür. Diğer ikisinin kim tarafından yazıldığı bilgisine ulaşılammıştır. Makâm ve usûl tespitleri doğrultusunda en yaygın kullanılan bu nota dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan nüshanın "Gönül Mâkamı" arşivinden ses kaydına ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ'da Bûselik ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında hüseynî'de Kürdî, bûselik'te Nişâbur çeşnileri kullanılarak yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Eserdeki makâm seyri Nâsır Dede ve Suphi Ezgi'nin târifine göre <b>Tâhir</b> makâmı ile uyuşmaktadır.
<b>Usûlü</b>	Arşivdeki nüshalar Sofyan ve Düyek usûlleri ile belirtilmiştir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımı ve düzum olarak eserin <b>Sofyan</b> usûlü ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-23).

#### 4.24. Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz

**TÂHİR İLÂHİ**  
"Yûnus sensiz gönül taşmaz"

Beste: Behir Sadık Sengül  
Çifte: Emine Ertem

Rakım

Yû nus sen siz gö nül taş maz.....  
He fe sin den ay rı dığ maz.....  
Sen de sen sen yû rek piş maz.....  
söy le ko ca yû nus söy le.....  
Çoğ la yan gi bi a kar sin.....  
Hak' ka yû rek den ba kar sin.....  
Gö nül le re gül ta kar sin.....  
söy le ko ca yû nus söy le.....  
Kar da ku ça sö ze der sin.....  
Sö ri le ri dü se der sin.....

Nef si e şip ta ge der sin.....

söy le ko ca yû nus söy le.....

Gö nül ver din ya ra da na.....

Ağ kı iç tin ka na ka na.....

Can ne ti ni ve re ce ge na.....

söy le ko ca yû nus söy le.....

B. Yıldız

(1)

Yûnus sensiz gönül taşmaz  
Nefesinden ayrı düşmez  
Sen demezsen yürek pişmez  
Söyle koca Yûnus söyle

(2)

Karde kuşu söz edersin  
Esrileri döz edersin  
Nefsi esip toz edersin  
Söyle koca Yûnus söyle

(3)

Çeşleyen gibi akarsın  
Hakk'a yûraktan bakarsın  
Gönlüme gül takarsın  
Söyle koca Yûnus söyle

(4)

Gönül verdin yaradana  
Ağkı içtin kana kana  
Cannetini vere sana  
Söyle koca Yûnus söyle

Vezni: 4+4 hece

Şekil 24: Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz

<b>Eser Adı</b>	Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz
<b>Güftekâr</b>	Emine Ertem
<b>Bestekâr</b>	Bekir Sıtkı Sezgin
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshanın notası Bekir Sıtkı Sezgin imzası taşımaktadır. Makâm ve usûl tespitleri doğrultusunda bu nota dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Müzikal seyrinde gerdâniye perdesinde Rast çeşni ile başlayan eserin düğâh perdesinde yedenli olarak Uşşak makâmına geçtiği saptanmıştır. Akabinde nevâ'da Rast, muhayyer'de Uşşak, hüseyinî'de Bûselik çeşnilerini kullanan eserin yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Ezgi hareketlerinin ve makâmın işleniş biçiminin Abdülbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu'nun Tâhir makâmı tanımlamalarıyla uyum içinde olduğu görülmektedir. Klasik icrâ hüviyetinde olan eserin <b>Tâhir</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Bekir Sıtkı Sezgin'in bestelediği bu eserin Devlet Korosu arşivindeki nota kaydı incelendiğinde bir adet notası tespit edilmiştir. Yapılan incelemede eserin darplarının Raksan usûlüne göre yapıldığı ve icrâ ederken yine <b>Raksan</b> usûlüne göre icrâ edildiği görülmüştür.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Raksan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-24).

#### 4.25. Ehl-i Aşka Bir Belâ Zindâmdır Bu Mâsivâ

### TAMİR İLÂHÎ

*Üstesinin sahibi malîmî değildir  
Bestesi : İsmail Hakkî Beyin*

*Kvartel (♩ = 112)*

Ehl-i aşka bir belâ zindâmdır bu mâsivâ  
Bu kaza ya hemri zâ ve r  
da ni di r bu masî va  
miş ti nu ri fa ti ma  
Mek ke de n kü fe ya a z ni t  
Ey le me z a la te ça y yü r  
ö hi se yna li a ba  
Çün kü ta x di ri ka za (SON)

*Ehl-i aşka bir belâ zindâmdır bu mâsivâ  
Mekbeden Hüseyin aemetti Hüseyin ali aba  
Bu kazaya hem rîza vermişki nuri İhtiva  
Eylence ada köşeyin çümbü tükürü kaza*

Şekil 25: Ehl-i Aşka Bir Belâ Zindâmdır Bu Mâsivâ

<b>Eser Adı</b>	Ehl-i Aşka Bir Belâ Zindânıdır Bu Mâsivâ
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	İsmâil Hakkı Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde üç adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshaların bir tanesi Yusuf Ömürlü'ye aittir. Makâm ve usûl tespitleri doğrultusunda en yaygın kullanılan bu nota dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser incelendiğinde muhayyer'de Uşşak ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında segâh'ta Ferahnâk, nevâ'da Rast çeşnileri kullanılarak yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Ezgi cümlelerinin geleneksel icrâ öğelerini yansıttığı görülen eserin Tâhir makâmında bestelendiği, eserdeki makâm seyrinin Nâsır Dede ve Suphi Ezgi'ye göre <b>Tâhir</b> makâmı târifini ile uyduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İsmâil Hakkı Bey'in bestelediği üç adet eserin Devlet Korosu arşivindeki kayıtları incelendiğinde Evsat usûlünde bestelendiği üçüncü ve dördüncü satırlarda velvele usûlü ile icrâ edildiği görülmüştür. Yapılan incelemede eserin darplarının Evsat usûlüne göre yapıldığı ve icrâ ederken yine <b>Evsat</b> usûlüne göre icrâ edildiği görülmüştür.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Evsat usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-25).

#### 4.26. Taştı Rahmet Deryâsı

## TAAİR İLÂHÎ

*Üstfesinin sahibi malîm: değildir  
Bestesi : İsmail Hakkı Beyin*

*Kvocal (♩ = 112)*

Ehli aşka bir belâ sındanadır bu masiva  
Bu kaza ya hemri za ve r  
da ni di e bu masi va  
miş ti nu ri fa ti ma  
Mek ke de n kü fe ya a z ni t  
Ey le me z a la te ga y yü r  
ö hi se yna li a ba  
Çün kü ta x di ri ka za (SON)

*Ehli aşka bir belâ sındanadır bu masiva  
Mekbeden Hüseyin aemetti Hüseyin ali aba  
Bu kazaya hem rıza vermişti nuri İhtiva  
Eylence ada köşeyin eubû tükürü kaza*

Şekil 26: Taştı Rahmet Deryâsı

<b>Eser Adı</b>	Taştı Rahmet Deryâsı
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Muzaffer Ozak (Aşkî)
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshanın notası Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. Makâm ve usûl tespitleri doğrultusunda bu nota dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan incelemede eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine birinci ölçüde eksik Segâh ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında gerdâniye’de Rast, nevâ’da Bûselik ve çargâh’ta Çargâh çeşnileri kullanılarak yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Bu mûsikî cümleleri analiz edildiğinde eserin geleneksel biçim ve tavra uygun olarak bestelendiği, Türk mûsikisi makâm sistemi içerisindeki kalıplara bağlı kalındığı ve eserin <b>Tâhir</b> makamında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Bu eserin icrâsında ana usûl tercih edilmekle birlikte Sofyan usûlünün sebâresinin daha yaygın kullanılmakta olduğu görülmüştür. Arşivindeki mevcut usûlün Sofyan usûlüne göre yapıldığı ve icrâ ederken yine Sofyan usûlüne göre icrâ edildiği ve <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği anlaşılmıştır.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-26).

#### 4.27. Yürü Be hey Fâni Dünyâ

## TAMİR İLÂHÎ

*Üstesinin sahibi malîmî değildir  
Bestesi : İsmail Hakkî Beyin*

*Kvocal (♩ = 112)*

Ehli aşka bir belâ sındandır bu masiva  
Bu kaza ya hemri za ve r  
da ni di e bu masi va  
miş ti nu ri fa ti ma  
Mek ke de n kü fe ya a z ni t  
Ey le me z a la te ga y yü r  
ö hi se yna li a ba  
Çün kü ta x di ri ka za (SON)

*Ehli aşka bir belâ sındandır bu masiva  
Mekbeden Hüseye aemetti Hüseye ali aba  
Bu kazaya hem rıza vermişti nuri İhtiva  
Eylence ada köşeyin çümbü tükürü kaza*

Şekil 27: Yürü Be Hey Fani Dünyâ

<b>Eser Adı</b>	Yürü Be Hey Fani Dünyâ
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Yakup Gören
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshanın notası 04.06.1990 târihinde Mithat Arısoy tarafından "bestecinin kendi sesinden notaya aktarılmış" olduğu yazısı bulunmaktadır. Makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Nüshanın ses kaydına ulaşılammamıştır. Eser seyrine eksik Segâh üçlüsü ile başladıktan sonra dügâh perdesinde yedenli olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında hüseyinî'de Uşşak, nevâ'da Rast, muhayyer'de Uşşak, çargâh'ta Nikriz çeşnileri kullanılarak yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Eserdeki Makâm seyri Nâsır Dede ve Kantemiroğlu târifine göre <b>Tâhir</b> makâmı târifini ile uyuşmaktadır.
<b>Usûlü</b>	Yakup Gören'in bestelediği bu eserin Devlet Korosu arşivindeki mevcut usûlünün Düyek olarak yazıldığı görülmüştür. Bazı ölçülerde Düyek Usûlü görülmesine rağmen genel îtibâriyle icrâsının Sofyan usûlüne uygun olduğu tespit edilmiştir. Yapılan incelemede eserin darplarının Sofyan usûlüne göre yapıldığı ve icrâ ederken yine <b>Sofyan</b> usûlüne göre icrâ edildiği görülmüştür.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-27).

#### 4.28. Mevlâm Bana Ver Aşkını

## TAMİR İLÂHÎ

*Üstesinin sahibi malîmî değildir  
Bestesi : İsmail Hakkî Beyin*

*Kvartal (♩ = 112)*

Ehli aşka bir belâ sındanadır bu masiva  
Bu kaza ya hemri za ve r  
da ni di e bu masi va  
miş ti nu ri fa ti ma  
Mek ke de n kü fe ya a z ni t  
Ey le me z a la te ga y yü r  
ö hi se yna li a ba  
Çün kü ta x di ri ka za (SON)

*Ehli aşka bir belâ sındanadır bu masiva  
Mekbeden Hüseye aemetti Hüseye ali aba  
Bu kaza ya hemri za ve r ni İhtiva  
Eylene aza kaza ya eubü tükürü kaza*

Şekil 28: Mevlâm Bana Ver Aşkını

<b>Eser Adı</b>	Mevlâm Bana Ver Aşkını
<b>Güftekâr</b>	Seyyid Seyfullah
<b>Bestekâr</b>	İzzeddin Eskidemir (Can Baba)
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. 19.12.1990 târihinde Mithat Arısoy tarafından yazılan nüshanın notası "Vakıftaki bir notadan istihsân olundu" ibâresiyle paylaşılmıştır. Makâm ve usûl tespitleri doğrultusunda bu nota dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde bulunan eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine nevâ perdesinde Rast ile başladıktan sonra düğâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında muhayyer perdesinde Bûselik, nevâ perdesinde Rast ve yine muhayyer'de Uşşak çeşnilerle seyreden eserin düğâh perdesinde Uşşak'lı karar ettiği görülmektedir. Suphi Ezgi ve Kantemiroğlu'nun Tâhir makâmı târifleriyle bu eserin makâm seyrinin örtüşmekte olduğu ve bestenin Tâhir makâmı seyrine sâhip olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelenen nüshada eserin usûlü Düyek olarak geçmektedir. Eserin güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği ve eserin usûlünün <b>Düyek</b> olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-28).

#### 4.29. Kat'idüp Gerdeni Gerdundan Emel Zincirin

**TAHİR İLÂHÎ**  
*Çiftesi kimin eseri olduğu meçhuldür  
Bestesi : Hacı Arif Beyin*

*Fusat (♩ = 112)* Kat l — dü — p ger — de — ni — ye — r düñ  
den e — me — l zi — n ei — ri — n  
Hal ka — se — r ma — ye — i — se — v da —  
Be i — si — ri — gi — di lü — da —  
vü cü — nu — n o — l du — hü — se — yn  
gi de — ru — n o — l du — hü — se — yn (SON)  
Mest o — lu — p ca — mi — şe — ha — det  
le fe — na — zü — lü — m re — si — nâe

*Kat'idüp gerdeni gerdundan emel zincirin  
Halka sermayei sevda vü cünun oldu Hüseyin  
Mest olup vami şehadette fena zimresine  
Baisi rişi dilü dağı derun oldu Hüseyin*


Şekil 29: Kat'idüp Gerdeni Gerdundan Emel Zincirin

<b>Eser Adı</b>	Kat'idüp Gerdeni Gerdundan Emel Zincirin
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	Hacı Ârif Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. Bu nüshanın biri Cüneyt Kosal imzası taşımaktadır. Makâm ve Usûl tespitleri doğrultusunda en yaygın kullanılan bu nota dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine muhayyer'de Uşşak ile başladıktan sonra düğâh perdesinde yedensiz olarak Uşşak işleyerek devam etmiştir. Sonrasında muhayyer'de Uşşak, nevâ'da Rast ve acemli Hüseyinî çeşnileri kullanılarak yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Bu mûsikî cümleleri ve perde tâyinlerinin geleneksel biçim ve tavrı yansıttığı, Türk mûsikisi makam sistemi içerisinde Abdülbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu nazariyelerine bağlı kalındığı ve eserin <b>Tâhir</b> makamında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü iki nüshada da Evsat olarak geçmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlesinin 26 zamanda bittiği, mûsikî cümle yapısının usûldeki birim zamanla uyumlu olduğu, eserdeki perde tâyinlerinin 5+4+4 küme vuruşları ile sıralandığı ve <b>Evsat</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüştür.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Evsat usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-29).

### 4.30. Acep Kavgaya Düş Oldum

Neşre: Tahira  
Sirası: İzzetli  
Okuyan: -cegi- Jemal  
Şifre: 2221  
Baskı: -cegi- Jemal

Şifre: Düğün  
A - cep Kav - ga - ya düş ol - dum bu pek sey - ri -  
ni Hak - ır Hak  
Ur - rul - du ru - ru - i kay - ır bu bir di - ve - ni Hak -  
ır Hak



in Duzukan rumulo vijf laiti lomsimije wala elu

Şekil 30: Acep Kavgaya Düş Oldum

<b>Eser Adı</b>	Acep Kavgaya Düş Oldum
<b>Güftekâr</b>	Suzi
<b>Bestekâr</b>	Hüseyin Işık
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde bir adet nüshası bulunmaktadır. Esere âit makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan nüshanın ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine muhayyer'de Uşşak başladıktan sonra aynı çeşnilerle devam etmiştir. Sonrasında nevâ'da Bûselik ve gerdâniye'de Rast çeşnileri kullanılarak yerinde Uşşak karar ettiği görülmektedir. Bu ezgi cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel biçim ve tavrı yansıttığı, Türk mûsikisi makam sistemi içerisinde Abdülbâkî Nâsır Dede ve Kantemiroğlu nazariyelerine bağlı kalındığı ve eserin <b>Tâhir</b> makamında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü tek nüshada Düyek olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motiflerinin 1. ve 3. darplarının 8'lik diğer darplarının 4'lük nota süresinde olduğu, ayrıca bestedeki mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin <b>Düyek</b> usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Tâhir makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-30).

#### 4.31. Açılış Güller İle

GÜFTE ..... Açı: Mahmud HÜDAİYİ Rahmetullahi Aleyh  
BESTE ..... Dursun ÇAKMAN ( Nûruosmâniye Câmî'i Şekli Müessesini )  
ESL ..... DÜYEK

#### XUHAYYER İLÂHİ

A ÇI LAM GÜL LER İ LE Ö TE LİMÖL GÜL LER İ LE Ö TE LİMÖL GÜL LER İ LE  
BERTLE RİN DER MA NI DIR YESBİLE RİN SUL TÂ NI DIR TESBİLE RİN SUL TÂ NI DIR

ÇI YE LİM PÂK DİL LER İ LE LÂ HE İL LEL LAH LÂ HE İL LEL LAH  
HAKİM İ SE İH SA NI DIR LÂ HE İL LEL LAH LÂ HE İL LEL LAH

MA NI BİR KÂL Bİ M YA NIK HA NI BİR Gİ BE Rİ YA NIK HA NI BİR Gİ BE Rİ YA NIK  
İS TER İ SEK HAY RL EZ NÂR DURMA NE MEN TEV Nİ DE VAR DURMA NE MEN TEV Nİ DE VAR

DOĞ RU YOL İS Tİ YEN Â SIK LÂ HE İL LEL LAH LÂ HE İL LEL LAH  
MÜ DİR Yİ YOL SA RAN VAR LÂ HE İL LEL LAH LÂ HE İL LEL LAH

Not. Bu Güfte Mustafa Necâti BURSALI ( GÖKOL PİNARI Kitabı Sayfa 148 den Alınmıştır.

OL İZMİRDEKİ İZMİR

21 - Mart - 1994

9 - Şevvâl - 1414

Buyluğunu

Dursun Çakman

Şekil 31: Açılış Güller ile

<b>Eser Adı</b>	Açılalım Güller İle
<b>Güftekâr</b>	Aziz Mahmûd Hüdâyî
<b>Bestekâr</b>	Dursun Çakmak
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde tek nüshası bulunmaktadır. 21.03.1994 târihli nüsha Dursun Çakmak imzasını taşımaktadır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan nüshada Muhayyer makâmında olduğu ifâde edilen eserin sesli icrâ kaydına ulaşılamamıştır. Nüshada perde ârızalarının hatalı olduğu, özellikle dik kürdî perdesinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Seyrine muhayyer'de Uşşak ile başlayan eser, hüseyinî'de Kürdî işleyerek devam etmiştir. Çargâh'ta Çargâh ve acemli Hüseyinî çeşnilerini gösteren eser düğâh perdesinde Uşşak'lı karar ettiği görülmüştür. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuna aykırı olmadığı, Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariyeleri ile uyumlu olduğu ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmı özelliklerine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelenen nüshada eserin usûlü Düyek olarak geçmektedir. Eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül târifleriyle uyduğu ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-33).

#### 4.32. Ahvâl-i Serencâmım Bu Sâate Erince

MUHAYYER  
(iâhî)

ÜYEK

Ah De vâ mem lî sâ se na ren ic  
câ mâ mîm lîm bu tâ  
sâ gâ ye te e e  
Y.Ömürü

e rîn nî ce  
e rîn nî ce

Ahvâl-i serencâmım bu sâate erince  
Demem sana icmâlîm tâ gâyete erince

Biz beş er idik çıktık bir günde yola girdik  
Kırk yılda ere erdik bu sohbeta erince

Tâat bu imiş ancak râhat bu imiş ancak  
İzzet bu imiş ancak bu hizmete erince

Çün cân ile bir idik ebdân ile dağıldık  
Âhir bu deme erdik bu vahdete erince

Dünyâyı n'ider âşık ukbâyı n'ider sâdik  
MİSRÎ ologâr ayık sen vuslata erince (I)

Şekil 32: Ahvâl-i Serencâmım Bu Sâate Erince

<b>Eser Adı</b>	Ahvâl-i Serencâmım Bu Sâate Erince
<b>Güftekâr</b>	Niyâzî-i Mısırî
<b>Bestekâr</b>	Ali Şiruganî
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmuştur. Her iki nüshanın da benzer nota özelliği ile yazılmış olduğu tespit edilmiştir. Yusuf Ömürlü'nün yazdığı nüsha makâm ve usûl özellikleri için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda arşivde yer alan eserin ses kaydı bulunamamıştır. Eser seyrine tiz nevâ perdesinden başlayıp gerdâniye'de Rast çeşnilerini göstererek devam etmiştir. Devamında muhayyer perdesinden başlayıp acem sesi göstererek hüseyinî perdesinde Kürdî çeşnisi kullanmıştır. Sonrasında çargâh perdesinde başlayıp yerinde Uşşak çeşnisiyle karar ettiği görülmüştür. Bu ezgi cümlelerinin nazariyat kaynaklarında belirtilen Nâsır Dede ve Yâkup Fikret Kutluğ'un makâm târifleriyle uyuştuğu ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, usûldeki birim vuruş sürelerinin güfte ve ezgi taksimleriyle uyumlu olduğu, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl tanımıyla örtüştüğu ve eserde hâkim usûlün <b>Düyek</b> usûlü olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-32).

#### 4.33. Âlemler Nûra Gark Oldu

KORO

Makam : 2.15 Berce : Buedur Anonim  
 Usl : Kendine teğni Gârbe : Yusuf Emre  
 gharibe okunur (Âlemler nûra gark oldu...)

**MUHAYYER İLÂHİ**

♩ = 92

1. Â lem ler nû ra gark ol du  
 2. Mü' min mü nâ be fik fark ol du  
 3. Hü rî kız ka rî yüz şîr du ler  
 4. Mu ham me de yâr kunda şîr du ler

eu yâr Mu ham med dâş du  
 eu yâr Mu ham med dâş du şîr

SAZ du ge ce Al lah Al lah Al lah

eu yâr kunda şîr du ler  
 eu yâr Mu ham med dâş du şîr

şîr di lar Al lah Al lah Al lah  
 şîr ge ce Al lah Al lah Al lah

YA HÜDÜNER

Âlemler nûra gark oldu	Hürî kızları geldiler
Muhammed dâşîşü gece	Kundagin bile şîrdu lar
Mü'min mü'min gark oldu	Muhammed şîr şîrdu lar
Muhammed dâşîşü gece	Muhammed dâşîşü gece

Bizler;  
 (9) Burada, Toplu olarak okunan kadim mevâidîn arasında yer alan bir ilâhîdir. scenditla ve tarîkâ akubân ilâhîlerin aşkına tesellî; 4 Hâzîrâya taarrûfeden yapılmıştır. 44

Şekil 33: Âlemler Nûra Gark Oldu

<b>Eser Adı</b>	Âlemler Nûra Gark Oldu
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	---
<b>Arşiv Bilgisi</b>	16358
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. Bulunan nüshanın üzerinde "bu eser Burdur'da toplu olarak okunan kadîm Mevlidin arasında yer alan bir ilâhidir. Mevlidin ve içinde okunan ilâhilerin nota tespiti Ahmet Hatipoğlu tarafından yapılmıştır" notu paylaşılmıştır. Makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda Ahmet Hatipoğlu'nun yönettiği Türk Tasavvuf Müziği Korosu'nun seslendirdiği eser seyrine gerdâniye'de Rast başladıktan sonra hüseyinî'de Kürdî, nevâ'da Buselik, segâh'ta eksik Ferahnâk çeşnilerini kullanarak yerinde Hüseyinî çeşnisiyle karar ettiği görülmüştür. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuna aykırı olmadığı ve Abdülbâkî Nâsır Dede ve Suphi Ezgi'nin <b>Muhayyer</b> makâmı târifıyla uyduğu görülmüştür.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü nüshada kendine özgü gider ile okunur ibâresi geçmektedir. İncelemelerde güfte ve nağme yapılarının ve tartımların <b>kendine has</b> icrâ edildiği görülmüştür.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Kendine Özgü usûlü olan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-33).

#### 4.34. Allah Emrin Tutalım

**MUHAYYER İLÂHÎ**  
ALLAH EMRİN TUTALIM

Maâli : Sıryan Dünya : Garımkıyâde Hıfmed İsmâil Ef.  
Gusla : Hıfayth Sebîlî

Al - ah - em - ri - ni - tu - ta - lım - Dal - ı - t - ve - de - ler - i - gı - b - i - ni

Fi - di - sı - na - va - rı - m - İm - gel - de - re - de - ler - i - ni - z - a - l - ı - m - ı

Ağ - ı - z - ı - m - ı - nı - de - va - r - ı - m - An - da - cev - âb - sı - lı - k - ı - m - ı

Şah - se - ve - ni - ye - ra - nı - İm - gel - de - re - de - ler - i - ni - z - a - l - ı - m - ı

Der - de - der - nân - ı - k - ul - l - ı - k - ı - İ - ş - i - ni - z - a - l - ı - m - ı - İ - ş - i - ni - z - a - l - ı - m - ı

Fal - k - ı - nı - de - va - r - ı - m - Ge - l - de - re - de - ler - i - ni - z - a - l - ı - m - ı

Se - ve - ni - ni - de - ver - der - İ - ş - i - ni - z - a - l - ı - m - ı - İ - ş - i - ni - z - a - l - ı - m - ı

Şi - r - ni - de - dev - âb - ı - nı - İ - ş - i - ni - z - a - l - ı - m - ı - İ - ş - i - ni - z - a - l - ı - m - ı

Allah emri tutalım - Gel zînedelim Hakkı  
Reâsına varalım - Gel zînedelim -Lâkı  
Ağzı bahire palatım - Anda ceher bulalım  
Cual ağzını yerelim - Gel zînedelim Hakkı  
Budur şîkâe -Mî - Terkiyemâdır anı  
Bulmacı istersen yâr - Gel zînedelim Hakkı  
Cevâbı derman şîrûkâ - Kula -İhsan zîrâfah  
Ferdî -'î der Allah - Gel zînedelim Hakkı  
Seyahâde plâzî - Nâ - bu - z - a - l - ı - m - ı  
Sımpa - sevân eder - Gel zînedelim Hakkı

TÜRK YASAVUL MÜDÜRÜ

Şekil 34: Allah Emrin Tutalım

<b>Eser Adı</b>	Allah Emrin Tatalım
<b>Güftekâr</b>	Sertarîkzâde Muhammed Emin Efendi
<b>Bestekâr</b>	Hüseyin Sebilci
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14020
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmuştur. Her iki nüshanın da Cüneyt Kosal'a ait olduğu ve bulunan nüshaların birinin üzerinde 15.07.1985 târihli "bestekârın kendi sesinden yazıldı" ibâreli nüshasın icrâsı yaygın olduğu için makâm ve usûl tespitlerinde tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda arşivde yer alan eseri Muzaffer Ozak Efendi'nin internet sitesinde ve kendi sesiyle okuduğu tespit edilmiştir. Muhayyer'de Uşşak çeşnişiyle başlayıp nevâ perdesinde Rast çeşnisini göstererek asma kalış yaptığı görülen eserin Hüseyinî çeşnişiyle düğâh'ta karar ettiği tespit edilmiştir. Eserin makâmsal seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının geleneksel icrâ yöntemleriyle uyumlu olduğu Nâsır Dede ve Suphi Ezgi'nin târif ettiği teorik unsurları taşıdığı görülmüştür. Eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği anlaşılmıştır.
<b>Usûlü</b>	Eserin icrâsında ilk dört satır ölçülerinde Sebare kullanılması kalan diğer satır ölçülerinde iki Sofyan kullanılması daha uygun olduğu ve incelemeler neticesinde eserin <b>Sofyan</b> usûlünde bestelendiği anlaşılmıştır.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-34).

4.35. Allah Olsun Sözümüz

*Ustad. D. D. D.* MUHAMMAD İKRAMİ *Bağcı: SELAHADDİN DEĞİRTAN*  
*Çiğdem: H. G. H. (ŞAH MURATTA OZAN)*

AL MU RŞ LAH HAN KI AL MEG DER SUN DIR KA VE ME DİR ZU BT MCV  
MÜZ MİZ LAM HÂ HEM RE LİS NİS SÖ OL RED SUN GİN SA FAK FEN DİM  
Bİ Dİ LÂT ZU Rİ SE MÜZ MİZ LAM HÂ ŞEH Rİ İB NÜ KL RED Rİ  
SUN DIR SA Dİ AL LÂT ZU AL SE MÜZ MİZ LAM HÂK TEV MA KI Tİ OT  
GÂ UY BET GÜN YEK X Gİ Şİ HİR ZU Rİ KE MÜZ MİZ LAM MÜZ MİZ  
LAM LÂ HE İL KAL LAM (AL LAM) LÂ İ LÂ HE İL KAL LAM LAM

*Bu şarkı, Şahin Değirtan'ın kızı olan Şahin'den 28.7.1986'de  
yazdığı bu kitabı: Çiğdem için göndermiştim.  
11.7.1982*

Şekil 35: Allah Olsun Sözümüz

<b>Eser Adı</b>	Allah Olsun Sözümüz
<b>Güftekâr</b>	Şeyh Muzaffer Ozak (Aşkî)
<b>Bestekâr</b>	Selâhaddin Demirtaş
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. 11.07.1992 târihli nüshada Cüneyt Kosal imzalı "Selâhi Dede'nin kasetteki sesinden yazdığım bu ilâhiyi güfte için yeniden yazdım" ibaresi bulunmaktadır
<b>Makâmı</b>	Yapılan incelemede bestekârın kendi sitesinde ve kendi sesiyle okuduğu kayda ulaşılmıştır. Seyrine gerdâniye'de Rast başlayıp muhayyer'de Hüseyinî çeşnilerini göstererek asma kalış yapan eser, devâmında tiz çargâh'tan süzülerek nevâ'da Rast işlemiş, acem'den başlayıp dügâh'a Hüseyinî çeşnisi ile inmiştir. Gerdâniyeden itibaren muhayyer'de Uşşak'ın üçüncü derecesini gösteren eser yerinde Uşşak'lı karar ettiği görülmüştür. Bu seyir yapısının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ kuramıyla örtüştüğü, ezginin klasik icrâyı yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-35).



<b>Eser Adı</b>	Allahın Evinde Allah Diyelim
<b>Güftekâr</b>	Yusuf Nalkesen
<b>Bestekâr</b>	Yusuf Nalkesen
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. 23 Nisan 1984 târihli nüsha Ümit Yazıcı tarafından neşredilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan incelemede eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Seyrine muhayyer perdesinden başlayan eser muhayyer'de Uşşak ve segâh'ta Ferahnâk çeşnilerini göstererek devam etmiştir. Akabinde eviç perdesinden başlayıp eviç'te Segâh işleyen eser yerinde Uşşak sesleri ile dügâh perdesinde karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımları Nâsır Dede ve Suphi Ezgi nazariyesiyle örtüştüğü, ezgi yapılarının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Yapılan incelemede arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan perdelerin birinci ve üçüncü darplarının sekizlik, diğer darpların dörtlük nota değerine göre taksim edildiği, kalıp ve düzümlerin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlü darpları ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-36).

4.37. Âşıkın Maksûdu Ol Mahbûb-i Bi-Hemtâ İmiş

Usûl: Döğek MUHAMMED İLÂHİ. 21 Beste: Şeyh SAİD Ef. Gözle: Aziz AHMED HİSARİ



A Şİ KİN MAK JU DU OL MAH BU BI Bİ MEN  
GAY RE BAK MAZ DA İ MA SIR AT VA RA BİN

TA İ MİĞ NİM Mİ Tİ DA YET BU LEN DÜ  
PAK E DER SA DI KIN Zİ RA MU RA Bİ

MAT LA Bİ BA LA MİĞ KÂ FÜ NUN İK  
HAZ AK TI MEV LÂ İ MİĞ KA BE KAV JEV

Lİ Mİ AN KA VİN Sİ KÂA ET GE NÖ LA  
KA BE KAV JEV Lİ Mİ AN KA VİN Sİ KÂA ET

GE NÖ LA VÂR DE TE RU Hİ A RİF DA Hİ RA İ  
NA HÜ DÂ İ NA Fİ İS TİŞ NA İ MİĞ

CUM LE DEN A LÂ İ MİĞ

Sâimî Abdülkâzım Döğ-  
günmânî hocâsından  
İsindan 27.7.1986  
İsmail Kaya

Başkentinin Tanınmış Arkadaşları...

Şekil 37: Âşıkın Maksûdu Ol Mahbûb-i Bi-Hemtâ İmiş

<b>Eser Adı</b>	Âşıkın Maksûdu Ol Mahbûb-i Bi-Hemtâ İmiş
<b>Güftekâr</b>	Aziz Mahmûd Hüdâyî
<b>Bestekâr</b>	Şeyh Saîd Efendi
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Cüneyt Kosal imzalı nüshasının üzerinde 27.07.1986 "Şeyh Mustafa Düzgünman'ın kasetteki sesinden" ibaresi paylaşılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına Muzaffer Özak'ın sitesinde ulaşılmıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast başlayıp muhayyer'de Uşşak asma kalış yapmıştır. Sonrasında muhayyer'de Sabâ çeşnileri göstererek yerinde Uşşak seslerini işleyip dügâh perdesinde karar ettiği görülmüştür. Eserde kullanılan perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü, eserin ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve bestenin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserdeki güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, kullanılan usûl darplarının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlü darplarına göre bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-37).

#### 4.38. Aşk Bezirgânı Sermâye Câmı

MUHAYYER  
(flâhi)

DÜYEK

Aşk be zir gâ nı  
ser mâ ye câ nı  
Ba hâ dır gör düm  
câ na ki ya nı  
câ na ki ya nı YÖMÜRÜ

Aşk bezirgânı sermâye câmı  
Bahâdir gördüm câna kıyanı

Vallah bahâdir can terkin uran  
Şol Cercişleyin câna kıyanı

Tez çıkarırlar fevka'l-ulâya  
Şol İsâ gibidünyâ koyanı

Tez indirirler tahte's-serâyâ  
Şol kârün gibi dünyâ seveni

Mansûr'u gör kim "ene'l-Hak" de di  
Ber-dâr ettiler ijtittin onu

İlim var deyu sen mağrûr olma  
Merdûd ederler mağrûr olanı

Âşık olanın nigânı vardır  
Melâmet olur bellü beyânı

Zinhâr ey YÛNUS gördüm deme sen  
Oda yakarlar gördüm diyeni (I)

Şekil 38: Aşk Bezirgânı Sermâye Câmı

<b>Eser Adı</b>	Aşk Bezirgânı Sermâye Câmı
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	---
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin üç nüshası bulunmuştur. En tutarlı nüshanın Yusuf Ömürlü imzası taşıması sebebiyle bu nota dikkate alınmış ve makâm ve usûl analizi arşivde yer alan bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp muhayyer perdesinde Uşşak çeşniler kullanarak muhayyerde perdesinde asma kalış yapmıştır. Gerdâniyeden başlayıp acem perdesini göstererek hüseyinî'de Kürdî çeşnisi gösteren eser, yerinde Karcığâr işledikten sonra yerinde Hüseyinî göstererek karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, eserin ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve bestenin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelemeler sonucunda eserin güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, bestenin Prof. Dr. Mehmet Gönül usûl kuramıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-38).

#### 4.39. Aşkın Aldı Benden Beni

2 AKS AKSAĞI MUHAYYER İLÂHİ ÖZ: YUNUS ENRE  
 6/8 CBS — AŞKIN ALDI — BEŞTİ: DR. A. GÖRCEKAR

AŞ KIN AL DI BEN DEN BE Nİ BA NA SENİ GE REL SE Nİ BÛ YA NA LI  
 DÜ NÜ GÜ NÜ ZA NA SE Nİ GE REL SE Nİ GE REL SENİ NE VAR LI ZA  
 SE Vİ Nİ RİM NE TOK LU ZA YERİ Nİ RİM AŞ KIN İ LE A VU NU BUN  
 BA NA SE Nİ GE REL SE Nİ GE REL SENİ A RA NA ĞE NE

12.12.1995  
 — YUNUS NAME —

- 1, AŞKIN ALDI BENDEN BENİ  
 BANA SENİ GEREK SENİ  
 BEN YANARIM DÜNÜ GÜNÜ  
 BANA SENİ GEREK SENİ  
 NE VARLIĞA SEVİNİRİM  
 NE TOKLUĞA YERİNİRİM  
 AŞKIN İLE ANUNURUM  
 BANA SENİ GEREK SENİ
- 2, AŞKIN AŞIKLAR DÜŞÜRÜR  
 AŞK DENİZİNE DALDIRUR  
 TECELLİ İLE DÖLDÜRÜR  
 BANA SENİ GEREK SENİ  
 AŞKIN İLÂHİNDAN İÇEN  
 MİHNÜN OLUP DAĞA DÜŞEN  
 İÇSİN DÜN-Ü GÜN ENDİŞEM  
 BANA SENİ GEREK SENİ

- 3, SÖZLERE ZOHRET GEREK  
 ANILERE ANRET GEREK  
 MECHUNLARA LEMİZ GEREK  
 BANA SENİ GEREK SENİ  
 EĞER SENİ ÖLDÜRÜLER  
 KÜLÜN GÖĞE SAURALAR  
 TOPRAĞIN ONDA ÇAĞRA  
 BANA SENİ GEREK SENİ
- 4, YUNUS DÜRÜR BENİN ADIM  
 GÜN GELİP GE AFTAR GÜN  
 İKİ CİHANDA NAKSUDUM  
 BANA SENİ GEREK SENİ

Şekil 39: Aşkın Aldı Benden Beni

<b>Eser Adı</b>	Aşkın Aldı Benden Beni
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Doktor Abidin Gerçeker
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde eserin tek nüshası bulunmuştur. Nüshanın kimin tarafından yazıldığı bilgisine ulaşılamamıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine eviç perdesinden başlayıp eksik Segâh çeşnisini göstererek devam etmiştir. Sonrasında muhayyer perdesinden süzülerek nevâ'da Rast işlemiş, çargâh perdesinden başlayıp dügâh'a doğru inen eser Uşşak çeşnisini göstererek yerinde Uşşak karar etmiştir. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, ezgi yapıları tahlil edildiğinde eserin geleneksel icrâ öğelerini taşıdığı ve bestenin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan usûl darblarının birincisi kuvvetli, ikincisi yarı kuvvetli, üçüncüsü kuvvetli, dördüncüsü zayıf olduğundan ve 9/8'lik değerleri taşıdığından dolayı Raks Aksağı târife uymaktadır. Mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla da örtüşen eserin <b>Raks Aksağı</b> usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Raks Aksağı usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-39).

4.40. Bakıp Cemâli Yâre Çağırırım Dost Dost

ESKİL - DÜŞÜR - MUHAMMAD İBRÂHİM - BİRİNCİ - FATMA İBRAHİM  
GÜLŞAH NİYAZI - MİSRİ

BA KIP CE MÂ Dİ YÂ RE  
BEK DİM O DOST İ LİN DEN

ÇA Şİ R. RAN DOST DOST  
MO KA KO RA SÜ LÜN DEN

DİL OL DU FÂ SE RÂ KE  
Nİ YÂ Zİ NİN Dİ LİN DEN

ÇA Şİ Rİ RAM DOST DOST  
ÇA Şİ Rİ RAM DOST DOST (SÖN)

MÂ Şİ DÜ MEY HÂ NE DE

HÂ NE GE Vİ RÂ NE DE

MÂ Şİ DE PUT HÂ NE DE

ÇA Şİ Rİ RAM DOST DOST

12.8.1986'da yazılan bir notadan güftelerine  
güçten yeniden yazıldı 3.11.1987  
F. İbrahim

Şekil 40: Bakıp Cemâli Yâre Çağırırım Dost Dost

<b>Eser Adı</b>	Bakıp Cemâli Yâre Çağırırım Dost Dost
<b>Güftekâr</b>	Niyâzî-i Mısırî
<b>Bestekâr</b>	Ertan Saygın
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde üç adet nüshası bulunmuştur. Her üç nüshanın da Cüneyt Kosal'a ait olduğu ve bulunan nüshaların birinin üzerinde "13.03.1984'de yazılan bir notadan güfte icaplarına göre yeniden yazıldı" notu düşüldüğü görülmüştür. İcrâlarda yaygın kullanılan bu nüsha makâm ve usûl tespitlerinde tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda arşivde yer alan eserin ses kaydı bulunamamıştır. Muhayyer'de Uşşak çeşnişiyle başlayıp nevâ perdesinde Rast çeşnisini gösteren ve asma kalışsız seyrine devam eden eser yerinde Hüseyinî çeşnişiyle düğâh'ta karar etmiştir. Eserin makâmsal seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi'nin târif ettiği teorik unsurları taşıdığı görülmüş ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Düyek olarak geçmektedir. İncelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüş ve eserin usûlü <b>Düyek</b> olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-40).

#### 4.41. Be-hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin

MUHAYYER İLÂHÎ ŞA  
Şekil: HAFIZ MURAT  
Çizgi: YUNUS

Be-hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin  
Hakka Yaranılmaz İstemeyince  
Bu Sırrının Söyün Boyam mı Dersin  
Müesibi Kâmile Söylemeyince

BE HEY KARDEŞ HAKKI BULAM MI DERSİN  
HAK KA YA KA  
YAK EL İŞ LE ME YİN CE  
BU SİR Rİ KAN BA SİN BU YAM  
MI DER SİN MER ŞT Bİ KA  
MI LE SÖY CE ME YİN CE

BE HEY KARDEŞ HAKKI BULAM MI DERSİN  
HAKKA YARANILMAZ İSTEMEYİNCE  
BU SİRRİNİN SÖYÜN BOYAM MI DERSİN  
MÜESİBİ KÂMİLE SÖYLEMEYİNCE

BE HEY KARDEŞ BİL BU TEVHİDE BOYAM  
TEVHİDDİR HİFSİN KALESTİN BÖZAN  
KİÇ KENDİ KENDİNE KAYNAR MI KAZAN  
GEVRE YANNI ATRE BYLEMEYİNCE

Yunus

Şekil 41: Be-hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin

<b>Eser Adı</b>	Be-hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Hafız Murat Özkan
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmaktadır. Eser nüshasının üzerinde Cüneyt Kosal imzası yer almaktadır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine tiz çargâh perdesinden başlayıp muhayyer'de Uşşak çeşnilerini göstererek asma kalış yapmıştır. Sonrasında tiz çargâh perdesinden süzülerek eviç'te Segâh, muhayyer'de Uşşak ve eksik Segâh işlemiş, tiz çargâh perdesinden süzülerek nevâ'da Rast gösteren eserin yerinde Uşşak karar ettiği görülmüştür. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Hızır Ağa kuramıyla örtüştüğü, klasik eserler incelendiğinde bestenin <b>Muhayyer</b> makâmı özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshanın usûlü incelendiğinde ölçülerin 9 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde bozulmadan devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Aksak</b> usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Aksak usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-41).

#### 4.42. Benim Canım Uyanıktır

Reste: Ayyati Günceli

MUHAYYER . 33  
İLAHI

MEJLİS - SÖZÜYAN

GÜFTE:

BE NİM CA NİM N. YA NİE ÖTE DOST YU BU NE SİYAN  
CEM H (?) BE NİM HAK NİM DE DİR HER KANDE BEN ÖTÜR

BE NİM HERDE ANI ZE KA RİS MA YA İR NAK ÖTÜR  
ÖÜ SAM MÜLK BE NİM E LİM DE DİR Yİ CAN SE NİM

AKAN BE NİM İR MAZ EY Bİ BENİSAB CA ZİM GEH GÜLE RİM  
YAPAN BE NİM ŞAHOBE BE NİM SA İD BE NİM ŞE NÖSÖR Nİ

GEH AB LA RİM NİF SİN Cİ ÖB FİN DEĞ ER RİM Rİ BEN Kİ Nİ  
BE NİM DE BİR İL Mİ BE ÖVÜT ÖNE US TA RİM ÖL ES KA Zİ

YAKAN BE NİM  
DO YAN BE NİM

Handwritten signature or mark.

23. KASIM 1982

Handwritten text, possibly a date or location.

Şekil 42: Benim Canım Uyanıktır

<b>Eser Adı</b>	Benim Canım Uyanıktır
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Hayati Günyeli
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14087
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. 23 Kasım 1992 târihinde neşredilen nüsha Cüneyt Kosal imzasını taşımaktadır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydı tespit edilememiştir. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp nevâ'da Rast çeşnisi göstermiş, düğâh'a doğru süzülerek yerinde Uşşak işlemiştir. Sonrasında yerinde Sabâ, segâh'ta Segâh çeşnilerini gösteren eser düğâh perdesinde karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir özelliklerinin Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü, ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan eserin güfte ve nağme yapılarının 4 zamanda tamamlandığı, usûlü oluşturan birim zamanların hece dağılımı ve perde değerleri ile âhenkli olduğu, ezgi ve güfte unsurlarının usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplara uygun olduğu, Türk müziği usûl geleneği yönünden mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesi ile örtüştüğü ve eserin <b>Sofyan</b> usûlü darplarına göre ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-42).

#### 4.43. Benim Efendim Nûreddin-i Cerrâhî

Süfîye - Fahreddin-î /  
Sevkiyi ul Cerrâhî  
Askerî M. DUKANLI

**BENİM EFENDİM.....**  
HÜSEYİNİ İLAHİ

Sofyan

Benim e - fen - dîm - pi - rim Nû - red - di - ni  
Bir - kem - tet - rim ka - pî - ri - da â - tem - ol - du

Cer - râ - hi Oldâ - i - ma! dest <sup>gî</sup> - rim  
hep fark - ta se - ne bin uç yüz kirk - ta

Nû - red - di - ni Cer - râ - hi Gözün ac bak  
" " " " " " Fah - ri - ye ver -

ey ki şî sil gö - nül - den tes - vi - si  
din ha yat kal - ma - di - hav fî - me - si mat

Bitir sırrı ile Ka - pî - ri - da but - dum ne - si Nû - red - di - ni

Cer - râ - hi  
" " "

Benim efendim piyim NUREDDİNİ CERRAHİ  
Ol daim destgâhı NUREDDİNİ CERRAHİ  
Gözün ac hayri ay - kisi sil gönülden tesvişi  
Bitir Sırrı ile işi NUREDDİNİ CERRAHİ  
Her kim bulmuş olur hep musiki hâkimi  
Mürdesi şhye olur NUREDDİNİ CERRAHİ  
Bir kâmerin kapında Alam oku hep farkta  
Sene bin otuz kırkta NUREDDİNİ CERRAHİ  
FAHRİ - ye verdin hayat kalmadı hayri namat  
Kapında bulduğun Necat NUREDDİNİ CERRAHİ

Şekil 43: Benim Efendim Nûreddin-i Cerrâhî

<b>Eser Adı</b>	Benim Efendim Nûreddîn-i Cerrâhî
<b>Güftekâr</b>	Fahreddin Efendi Cerrâhî
<b>Bestekâr</b>	Metin Alkanlı
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin iki adet nüshası bulunmuştur. İki nüshanın nota yazımı, usûlü ve ârızalarının aynı olması neticesinde eserin makâm ve usûl analizi arşivde yer alan bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine eviç'te Segâh başlayıp muhayyer'de Uşşak gösterip karar perdesine inmiştir. Sonrasında Eviç üçlüsü, nevâ'da Rast çeşnileri göstererek yerinde Uşşak beşlisini işleyip düğâh perdesinde yedenli karar ettiği görülmüştür. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlil edildiğinde ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve bestenin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlünün donanımda gösterimi ve nota yazılımı olarak Sofyan olduğu görünmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımı ve düzüm olarak <b>Sofyan</b> usûlü darplarının bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-43).

#### 4.44. Bir Fenâ Dünyâ İmişsin, Böyle Bilmezdim Seni

MUHAYYER  
(İlâhî)

İSMÂİL HAKKI BEY

DÜYEK

Bİ BİR FE NÂ DÜN  
YÂ İ MİŞ  
SİN BÖY LE BİL  
MEZ DİM SE Nİ  
AŞ BİR İ DE YOK SEV DÜN  
DÂ YÂ İ MİŞ MİŞ  
SİN SİN BÖY BÖY LE BİL BİL  
MEZ MEZ DİM SE SE Nİ  
AŞ AK LI YOK OL  
Kİ Sİ NİN

Şekil 44: Bir Fenâ Dünyâ İmişsin, Böyle Bilmezdim Seni

<b>Eser Adı</b>	Bir Fenâ Dünyâ İmişsin, Böyle Bilmezdim Seni
<b>Güftekâr</b>	Helvacızâde Sâdikî Mustafa Efendi
<b>Bestekâr</b>	İsmâil Hakkı Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin iki adet nüshası bulunmuştur. Cüneyt Kosal ve Yusuf Ömürlü imzası taşıyan nüshalardan Yusuf Ömürlü'nün yazdığı nüshanın icrâlarda daha yaygın kullanılmasından dolayı eserin makâm ve usûl analizinde tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine muhayyer'de Uşşak başlayıp gerdâniye'de Rast işleyerek seyrine devam etmiştir. Sonrasında muhayyer'de Uşşak, nevâ'da Bûselik çeşnilerini gösteren eserin düğâh perdesinde Uşşak karar ettiği görülmüştür. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlil edildiğinde ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelemeler sonucunda iki nüshanın usûlünün Düyek yazıldığı görülmüştür. Usûl incelendiğinde güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumu, tartım ve darpların dağılımı yönlerinden eserin <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-44).

#### 4.45. Bir Mehin Bendesiyim Sâye Dahi Olmaz Eşi

MIHAYYAR  
(levâh)

DEVR-İ HINDİ SERMUEZZİN RIFAT BEY

Bir me hin ben de si yim  
sâ ya da hi  
a ol  
maz e si  
Nû nu nun zer  
Kim d ta sev  
ne me si ol maz  
ye bu vech  
bu ci hâ nin  
te sen ma  
gu ri ne ve si  
Kap la di per  
te vi en vâ

Şekil 45: Bir Mehin Bendesiyim Sâye Dahi Olmaz Eşi

<b>Eser Adı</b>	Bir Mehin Bendesiyim Sâye Dahi Olmaz Eşi
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	Sermüezzin Rıfat Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin iki adet nüshası bulunmuştur. Arşivde yer alan iki notanın biri Cüneyt Kosal, diğeri Yusuf Ömürlü imzası taşımaktadır. Yusuf Ömürlü nüshasının daha anlaşılır olmasından dolayı makâm ve usûl analizleri için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına Tanbûrî Özer Özel'in arşivinde ulaşılmıştır. Eser hüseynî'de Uşşak başlayıp muhayyer'de Uşşak göstererek seyrine devam etmiştir. Sonrasında acemli Hüseynî, gerdâniye'de Rast, eviç'te Segâh ve yerinde Sabâ çeşnilerini göstererek yerinde Uşşak beşlisini işleyip düğâh perdesinde karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, klasik eserler tahlil edildiğinde ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İnceleme sonucunda eserin güfte ve nağme yapılarının 7/8'lik zamanda tamamlandığı, usûl kalıbına bağlı kalınarak bestelendiği ve bestenin <b>Devr-i Hindî</b> usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-45).

4.46. Biz Âşık-ı Şeydâyız Müştâk-ı Cemâliz Biz

Solfej  
3/8

MUHAYYER İLÂHİ Beste: Davud Kanunî (c.1500)  
Güfte: MÜŞTAK BEŞİR

BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ  
BİZ ÂŞIK-ı ŞEYDÂYIZ MÜŞTÂK-ı CEMÂLİZ BİZ

16.10.1389  
R. İsmailoğlu

Şekil 46: Biz Âşık-ı Şeydâyız Müştâk-ı Cemâliz Biz

<b>Eser Adı</b>	Biz Âşık-1 Şeydâyız Müştâk-1 Cemâliz Biz
<b>Güftekâr</b>	Müştak Baba
<b>Bestekâr</b>	Derviş Kânûnî
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14064
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Eserin makâm ve usûl analizi Cüneyt Kosal tarafından neşredilen bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast başlamış, muhayyer'de Uşşak çeşnilerini göstererek asma kalış yapmıştır. Sonrasında segâh'ta Segâh, nevâ'da Bûselik, gerdâniye'de Rast ve hüseynî'de Uşşak çeşnilerini göstererek yerinde Uşşak karar etmiştir. Bu seyir yapısının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ makâm kuramıyla örtüştüğü, ezgi yapısının klasik icrâ öğelerini yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv kayıtlarında Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde bozulmadan devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Sofyan</b> usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-46).

#### 4.47. Cemâlin Hüsününe Canlar Fedâdır Yâ Rasûlallah

**MUHAYYER İLÂHÎ**  
CEMÂLIN HÜSNÜNÜNE CANLAR FEDÂDIR

Üstte : Tacî  
Seste : Hüseyin Babîci

Metin : Derinlied

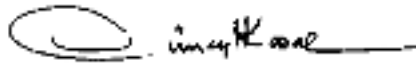


Ca - mâ - lîn hü - snü - ne can - lar fe - dâ - dır yâ  
Re - sı - lâ - lü Ka - m - ı - nın kel - le - ri - ni ha - hış  
Yâ - zîrî a - ş - ık - ı - nı - lı  
gü - zâ - lı - dır yâ Ka - sı - m - ı - nı - lı SÖNME - sı - vî - di  
Mü - zâ - lı - dır yâ Re - sı - lâ - lü  
se - nî zî - nek - gü - zel Al - la - hî yî - nek - le

Cemâlin hüsününe canlar fedâdır yâ Resûlallah  
Kâimîn kalb ü rûhu hoş güddür yâ Resûlallah  
Mâsûmîdî seni gönmek güzel Allâhî gurmetle  
Yürün âyne-i nûr-i Hüdâ'dür yâ Resûlallah

Gurânkârın kasurum çok der-i hânâna gödim  
Senî alim gurânkârâ aldım yâ Resûlallah  
Bu vâdâ cân verentere beni sultânım ilâhî et  
Bu Tacînin nîyâdîr nîyâdîr yâ Resûlallah

TÜRK TASAVVUF MÜSİKİSİ VAKFI



Şekil 47: Cemâlin Hüsününe Canlar Fedâdır Yâ Rasûlallah

<b>Eser Adı</b>	Cemâlin Hüsnüne Canlar Fedâdır Yâ Rasûlallah
<b>Güftekâr</b>	Tâci
<b>Bestekâr</b>	Hüseyin Sebilci
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14088
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin iki nüshası bulunmuştur. Yapılan incelemede en yaygın icrânın Cüneyt Kosal'a ait olduğu görülmüştür. Eserin makâm ve usûl analizi arşivde yer alan bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılmıştır. Eser seyrine gerdâniyeden başlayıp nevâ'da Rast ve gerdâniye'de Rast çeşnilerini göstererek seyrine devam etmiştir. Tiz nevâdan başlayarak gerdâniye'de Bûselik, nevâ'da Rast işleyen eser, muhayyer perdesinden acemli Hüseyinî süzülerek yerinde Uşşak beşlisi ile düğâh perdesinde karar etmiştir. Bu seyir ve perde kullanımlarının Nâsır Dede ve Suphi Ezgi nazariyesiyle örtüştüğü, ezgi yapılarının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve erin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Yapılan incelemede arşiv kayıtlarında Devri Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve bestenin <b>Devr-i Hindî</b> usûlü darpları ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Devr-i Hindi usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır. (Bkz. Ek-47).

#### 4.48. Cûşa Gelir Dağ ile Taş

**MUHAYYER İLÂHÎ**  
**CÜŞA GELİR DAĞ İLE TAŞ**

Usûlü: Düyek Beste: Ahmet Hatipoğlu  
Güfte: Hulûsi Ataç

♩=96

Saz...

Cû şa ge lir da ğı le taş (Saz.....)  
Ol dem de ği le - sün bül le

Fer , yâd e der vak ti se her (Saz.....) her (Saz.....)  
Neş e ge lir cû nû di le le

Her nes ne yi kap lar te taş (Saz.....)  
Bül bül gü le gül bel hü le

Fer yâd e der vak ti se her (Saz.....) her (Saz.....)  
Fer yâd e der vak ti se her her

Ol dem de ğül kan dân o lur (Saz.....)  
Ol dem de ğâ tı kib ri ya

Bül bül gö rüp nâ lâz o lur (Saz.....) lur (Saz.....)  
Â şık la ra şy ler sa lâ ğ

Şekil 48: Cûşa Gelir Dağ ile Taş

<b>Eser Adı</b>	Cûşa Gelir Dağ ile Taş
<b>Güftekâr</b>	Hulûsî Ateş
<b>Bestekâr</b>	Ahmet Hatipoğlu
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin bir adet nüshası bulunmuştur. Eserin makâm ve usûl analizi Ahmet Hatipoğlu imzası taşıyan bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine muhayyer perdesinden başlayıp, nevâ'da Rast çeşnisinden sonra muhayyer'de Uşşak göstererek asma kalış yapmıştır. Sonrasında nevâ'da Bûselik, rast'ta Rast, gerdâniye'de Rast, düğâh'ta Hüseyinî, eviç'te Segâh ve yerinde Uşşak çeşnilerini göstererek düğâh perdesinde karar ettiği görülmüştür. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Fikret Kutluğ ve Abdülbâkî Nâsır Dede kuramıyla örtüştüğü, incelenen eserler tahlil edildiğinde ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshada usûl Düyek yazılmıştır. İncelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüş eserin <b>Düyek</b> usûlüne uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-48).

#### 4.49. Cümle Âlem Âşinâ, Ben Ona Bigâneyim

MUHAYYER  
[Cumhuriyeti]

DEVİR-İ HINDİ

Cüm le â lem mi â lem  
â şî nâ ben  
a ra da bi  
gâ ne yim  
Her i şim ağ  
yâr i le gör  
kim a cep dî  
vâ ne yim

v.Omürli

Cümle âlem âşinâ ben arada bigâneyim  
Her işim ayyâr ile gör kim ucep divâneyim

Bilmeyip ta'mîr-i cism ettim velî kalbim harap  
Hey meded mi'mâr-ı âlem kıl nazar vîrâneyim

Teşeyim zulmekte kaldım âb-ı hayvân isterim  
Girmeden deryâ-yı aşka tâlib-i dîrdâneyim

Şekil 49: Cümle Âlem Âşinâ, Ben Ona Bigâneyim

<b>Eser Adı</b>	Cümle Âlem Âşinâ, Ben Ona Bîgâneyim
<b>Güftekâr</b>	Şemsi
<b>Bestekâr</b>	Ali Şîruganî Dede
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde iki adet nüshası bulunmuştur. Yusuf Ömürlü ve Cüneyt Kosal'a ait nüshalardan en tutarlı bulunan ve icrâsı daha yaygın olan Yusuf Ömürlü imzalı nüsha makâm ve usûl tespitleri için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme neticesinde ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine muhayyer'de Uşşak başladıktan sonra hüseyinî'de Hüseyinî işleyip, nevâ'da Buselik, hüseyinî'de Uşşak çeşnilerini kullanarak düğâh'ta Uşşak çeşniyle karar ettiği görülmüştür. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuna aykırı olmadığı, teorik özelliklerinin Hızır Ağa nazariyesi ile uyduğu ve eserin ve <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Devr-i Hindî usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 7 zamanda tamamlandığı, hece ve tartımlardaki aksak yapının ilk üç birim zamanda gerçekleştiği, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül usûl tanımıyla uyumlu olduğu ve eserin <b>Devr-i Hindî</b> usûlü darplarına göre bestelendiği anlaşılmıştır.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde olan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-49).

#### 4.50. Cümle Hüccâc ile Giydik Yine İhrâm-u Âbâ

MUHAYYER  
( Cümhur-ı Hâhî )

EV SAT

Cüm le hac câc  
le giy dik  
yi ne ih râ  
m a bâ  
Kb le ye kar  
Sî yah don lu  
Sî ka yö be nel dik  
Lul lah  
Sî mer de ha miz zi mis  
ha ba ya  
Sî mer Sa ba bâ bap  
E ri sip gör  
düm bü rûn müş şü

Şekil 50: Cümle Hüccâc ile Giydik Yine İhrâm-u Âbâ

<b>Eser Adı</b>	Cümle Hüccâc ile Giydik Yine İhrâm-u Âbâ
<b>Güftekâr</b>	Kuloğlu
<b>Bestekâr</b>	---
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14091
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin üç adet nüshası bulunmuştur. İki nüshanın biri Cüneyt Kosal, diğeri Yusuf Ömürlü imzası taşımaktadır. Yusuf Ömürlü'nün yazdığı nüshanın nota yazım kuralları gereği düzgün olmasından ve icrâda yaygın kullanılmasından dolayı eserin makâm ve usûl analizi bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser gerdâniyeden başlayıp muhayyer'de Uşşak işleyerek seyrine devam etmiştir. Akabinde muhayyer'de Uşşak, hüseyinî'de Kürdî, yerinde Karcığar çeşnilerini göstererek düğâh perdesinde yerinde Hüseyinî karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü, ezgi yapısının geleneksel icrâ tavrını yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Evsat olarak geçmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve mûsikî cümlesinin 26 zamanda tamamlandığı, mûsikî cümle yapısının usûldeki birim zamanla âhenkli olduğu ve bestenin <b>Evsat</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Evsat usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-50).



<b>Eser Adı</b>	O Şehinşâh-ı Âzamsın Ki Ancak Yâ Rasûlallah
<b>Güftekâr</b>	Şeref Hanım
<b>Bestekâr</b>	Dursun Çakmak
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin bir adet nüshası bulunmuştur. Cüneyt Kosal imzası bulunan nüsha 18.02.1982 târihinde neşredilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp acemli Hüseyinî, nevâ'da Rast, gerdâniye'de Rast ve muhayyer'de Uşşak işleyerek asma kalış yapmıştır. Devamında nevâ'da Bûselik, çargâh'ta Çargâh ve hüseyinî'de Kürdî çeşnileri gösterip yerinde Uşşak beşlisi ile düğâh perdesinde karar ettiği görülmüştür. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Fikret Kutluğ ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, târif edilen teorik öğeleri taşıdığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv içerisinde yer alan nüshalarda Düyek olarak belirtilen eserin güfte ve ezgi yapılarının 8 zaman ve 5 darpla müsâvî olduğu, usûl darplarının ezgi motifleriyle uyumluluk teşkil ettiği, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlar incelendiğinde usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte unsuruna rastlanmadığı ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-51).

4.52. Râh-ı Hakda Hâk Olur Dervişler

**MULHAYYER İLÂHİ**  
(Râh-ı Hak'da hâk olur dervişler)

(1,30)  
(♩ = 136)  
SOFYAN

MÜZİK: İ. H. Burdani Hz.  
BESTLEME: R. Fakir Uğural

Râh ı Hak'da hâk o lur ah der viş ter  
Râh ı hak'ı c re o lur sâ bit ka dem

Bu gi bi hem pâk o lur der viş ter  
Tâ'n e den bi pâk o lur der viş ter

Büyü lüğü nâ de vez gök zâr e der  
Mâ si vâ yı Hakk ı gîn bir ker re ce

Bü gi bi hem gök o lur der viş ter  
Sun ma ki gâ mi nâk o lur der viş ter

Bü e dâp fir ru i tâl lâh em ni ni  
Hak ki yâ il hâ mi Hak dan feyz âler

Rû zu seb ça lâk o lur der viş ter  
Sî n e sel nâk o lur der viş ter

= 1.23.000 =

Şekil 442: Râh-ı Hakda Hâk Olur Dervişler

<b>Eser Adı</b>	Râh-ı Hakda Hâk Olur Dervişler
<b>Güftekâr</b>	İsmâil Hakkı Bursevî
<b>Bestekâr</b>	Rızâ Tekin Uğurel
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin bir adet nüshası bulunmuştur. 01.03.2000 târihli nüshanın kim tarafından notaya alındığı tespit edilememiştir. Eserin makâm ve usûl analizi bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp muhayyer'de Uşşak ve nevâ'da Bûselik çeşnileri işleyip muhayyer perdesinde asma kalış yapmıştır. Sonrasında acem'de Çargâh üçlüsü, yerinde Hüseyinî, hüseyinî'de Uşşak çeşnilerini göstererek düğâh perdesinde yerinde Hüseyinî karar ettiği görülmüştür. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, bestenin geleneksel icrâ unsurlarını yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Sofyan olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımı ve düzümlerin <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-52).

#### 4.53. Sûret-i Mevhûma Bakma Âdem-i Ma'nâya Gel

MUHAYYER  
(îlâhî)

DÜVEK

Sû re ti mev hú ma bak ma  
Â de mi ma  
nâ ya gel  
Harf li bâ sı iç re  
pin han nok ta i  
zi bâ bâ ya gel

Y.Ömürü

Sûret-i mevhûma bakma Âdem-i ma'nâya gel  
Harf libâsî igre pinhan nokta-i zîbîya gel

Tâlîb-i sîr-ı Muhammed oldun ise ey gönül  
Sîdre vü Tûbâ'da kalma âlem-i ednîya gel

Sîr-ı Hakk'ı ger dilerseñ gitme yabana sakın  
Ayet-i inâmı oku mazhar-ı kübrâya gel

Mekteb-i irfân içinde "Men aref" dersin oku  
Senseri gazme âzûn bil ârif ol Mevlâ'ya gel

Ey SEZÂ'Î "Küntükenz" in cevheri âdemdedir  
Derbeder olma gözün aç kenz-i "lâ yefnâ"ya gel (I)

Şekil 53: Sûret-i Mevhûma Bakma Âdem-i Ma'nâya Gel

<b>Eser Adı</b>	Sûret-i Mevhûma Bakma Âdem-i Ma'nâya Gel
<b>Güftekâr</b>	Ali Rızâ Efendi (Şeyh-Neyzen)
<b>Bestekâr</b>	Hasan Sezâî Efendi (Gülşenî)
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin iki adet nüshası bulunmuştur. Nüshalar Yusuf Ömürlü ve Cüneyt Kosal'a aittir. Yapılan incelemede Yusuf Ömürlü'ye ait olan nüsha notalama ve yazım kurallarına riâyet edilerek yazıldığı ve icrâda daha çok kullanıldığı için makâm ve usûl analizinde tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlamak sûretiyle muhayyer'de Uşşak ve nevâ'da Rast çeşnileri işleyerek muhayyerde asma kalış yapmıştır. Sonrasında muhayyer'de Hüseyinî çeşnilerini göstererek düğâh perdesinde yerinde Hüseyinî'li karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlil edildiğinde bestenin <b>Muhayyer</b> makâmında ezgilendirilmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Düyek olarak yazılmıştır. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 8 zaman ile uyumlu olduğu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf darpların ve düzümlerin <b>Düyek</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-53).

#### 4.54. Şehirlerin Mükerreremi Mekke Şehri Selâm Sana

usulü : Düyek  
= 144

MUHAYYER İLAHİ  
Keremli Şehir

Beste : Mümin SALMAN  
Güfte : Ahmet ÇESUR

Şehir le rin mü ker re mi Mek ke şeh ri se lâm sa na  
Bel de le rin muh te re mi Rah met şeh ri se lâm sa na  
Kâ be sen de ha rem sen de Kible sen de Ke rem sen de  
Şi fa sen de zam zam sen de Ni met şeh ri se lâm sa na  
SAZ  
Ma ka mı İb ra him sen de Al tın o luk ha tim sen de  
Ka ra taş mül te zem sen de Hik met şeh ri se lâm sa na  
Sa fa sen de mer ve sen de Gufran sen de neş ve sen de  
Ta vaf sen de Vak fe sen de Kıs met şeh ri se lâm sa na

Şehirlerin mükerreremi  
Mekke şehri selâm sana  
Beldelerin muhteremi  
Rahmet şehri selâm sana

Makam-ı İbrahim sende  
Altın oluk, Halim sende  
Karataş, Mültezem sende  
Hikmet şehri selâm sana

Kabe sende, Harem sende  
Kible sende, Kerem sende  
Şifa sende, Zamzam sende  
Nimet şehri selâm sana

Safa sende, Merve sende  
Gufran sende, neşve sende  
Tavaf sende, vakfe sende  
Kismet şehri selâm sana

Şekil 54: Şehirlerin Mükerreremi Mekke Şehri Selâm Sana

<b>Eser Adı</b>	Şehirlerin Mükerreremi Mekke Şehri Selâm Sana
<b>Güftekâr</b>	Ahmet Cesur
<b>Bestekâr</b>	Mümin Salman
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin bir adet nüshası bulunmaktadır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine eviç perdesinden başlayıp muhayyer perdesinde eksik Segâh çeşnileri kullanarak hüseynî perdesinde asma kalış yaptığı görülmüştür. Acem perdesinden başlayıp nevâ'da Bûselik çeşnisi göstererek yerinde Hüseynî ile karar perdesine yönelen eser, nevâ'da Kürdî ve acemli Hüseynî ezgileri işleyerek yerinde Hüseynî ile karar ettiği görülmüştür. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İncelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlü darpları ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-54).

4.55. Şûride-vü Şeydâ Kılan Yârin Cemâlidir Beni

MÜHAYYER  
(İlâhî)

ZEKÂİ DEDE

GÜYEK

Şû ri de vü şey dâ kı lan yâ rin cem â li dir be ni

yâ hu yâ hu yâ hu yâ hu yâ hu yâ hu yâ hu yâ hu

YÖMÜRLÜ

Şûride vü şeydâ kılan Yârin cemâlidir beni Âlemlerüsvâ kılan Yârin cemâlidir beni	Gözlerimi giryân eden Ham ciğerim büryân eden Hayrân ü sergerdân eden Yârin cemâlidir beni
Kaddim büküp yây eyleyen Bağrım delip nây eyleyen İşim gücüm zâr eyleyen Yârin cemâlidir beni	Aklımı başımdan alan Beni bu sevdâya salan Bir mürşide bende kılan Yârin cemâlidir beni

Şekil 55: Şûride-vü Şeydâ Kılan Yârin Cemâlidir Beni

<b>Eser Adı</b>	Şûride-vü Şeydâ Kılan Yârin Cemâlidir Beni
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Zekâî Dede
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin iki nüshası bulunmuştur. Nihat Arısoy ve Yusuf Ömürlü imzası taşıyan nüshalar incelendiğinde icrâlarda yaygın kullanılan Yusuf Ömürlü'nün notalaması dikkate alınmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp muhayyer'de Uşşak çeşnilerini gösterdikten sonra pestlere meylederek yerinde Hüseyñîli yarım karâr etmiştir. Akabinde hüseyñî'de Kürdî ve hüseyñî'de Uşşak çeşnilerini gösterip yerinde Hüseyñî karar ettiği görülmüştür. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Fikret Kutluğ kuramıyla örtüştüğü, incelenen eserler tahlîl edildiğinde bestenin <b>Muhayyer</b> makâmı seyir özellikleri ile münâsebetli olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshanın usûlü incelendiğinde ölçülerin 8 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde bozulmadan âhenkle devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-55).

#### 4.56. Taştın Yine Deli Gönül, Sular Gibi Çağlar mısın?

Safya (d:92)

MUHAYYER İLÂHÎ

Söz: BÜYÜK ENRE  
Müzik: GÜLDENİZ ERMEN AĞIŞ

Giriş Sazı

Taş tın yi re de li gö nül su lar gi bi . çağ lar . mısın

Ak tın yi re . kan lı . ya şım . . . . . yol lar mı . . . . .

baş lar . mısın . . . . .

Ni der e lim er mez yö re bu lun maz der . . di me . . çö re

Ol dum i lim den â . . vâ re . . . . . be ni bur da . . . . .

ay lar . mısın . . . . .

Ya vı kil dım ben yol da şı a nul maz baş ni mıs baş ır

Gö le ri miz . kan lı ya şı . . . . . in şak o luy

Şekil 56: Taştın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar mısın?

<b>Eser Adı</b>	Taşkın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar mısın?
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Güldeniz Ekmen Ağış
<b>Arşiv Bilgisi</b>	14403
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde tek nüshası bulunmuştur. Makâm ve usûl tespitleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda arşivde yer alan eserin ses kaydı bulunamamıştır. Segâh çeşniysiyle başlayıp acemli Rast işleyip seyrine devam eden eser eviç'te Segâh, yerinde Rast, nevâ'da Bûselik çeşnilerini kullanarak yerinde Uşşak çeşniysiyle düğâh'ta karar ettiği görülmüştür. Eserin makâmsal seyir özellikleri incelendiğinde mûsikî cümlelerinin ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ'un târif ettiği teorik unsurları taşıdığı görülmüş ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshada eserin usûlü Sofyan olduğu belirtilmiştir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımı ve düzümler göz önüne alındığında bestenin <b>Sofyan</b> usûlüne uygun olarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-56).

#### 4.57. Taştı Rahmet Deryâsı, Gark Oldu Cümle Âsî

TAŞTI RAHMET DER R YA SI . . . . . GARK OLDU CÜMLE ÂSİ Sİ  
DÜNYA TA BIN MA NÂ Sİ. . . . . LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

16.5.1984  
YONKERS  
ASLAN HESGÜL

TAŞTI RAHMET DER R YA Sİ GARK OLDU CÜMLE ÂSİ  
DÜNYA TA BIN MA NÂ Sİ LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

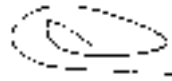
CEHETTEN DÜNYA İN ANEM DÜNYA İN ÂSİ KADEM  
BUNJ BERDI İN MÜDAM LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

ERENLERİN BÜRÂĞI YAKIN İDEK İLÂĞI  
BİRİN KURSU İN DİREĞİ LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

MASİ KÂDİM İLLÂLLAH MAFİ İLÂĞI İLLÂLLAH  
MÂ İLLÂLLAH İLLÂLLAH İLLÂLLAH İLLÂLLAH

ERENLERİN ÂLİ İLLÂLLAH YÜREKTE YANAR OLDU  
BİRİN GÜZELİ İLLÂLLAH İLLÂLLAH İLLÂLLAH

YUNUS TA HUNUS DİREĞİ YÜREKTE YANAR OLDU  
MELÂNİN GÜZEL ADI İLLÂLLAH İLLÂLLAH İLLÂLLAH

 Aslan Hesgül

Şekil 57: Taştı Rahmet Deryâsı, Gark Oldu Cümle Âsî

<b>Eser Adı</b>	Taştı Rahmet Deryâsı, Gark Oldu Cümle Âsî
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Zekâî Dede
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde Cüneyt Kosal'a ait bir adet nüshası bulunmaktadır. Nüshanın üzerinde "Durmaz Yanar Vücudum Allah ilâhisine giydirmedir" notu düşülmüştür. Makâm ve usûl analizleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine eviç'te Segâh üçlüsü ile başlayıp gerdâniye'de Rast işleyerek devam etmiştir. Sonrasında acemli Hüseyinî çeşnilerini kullanarak yerinde Uşşak çeşnileri ile düğâh perdesinde karar ettiği görülmüştür. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuna aykırı olmadığı, Nâsır Dede ve Yakup Fikret Kutluğ nazariye ve esasları ile uyumlu olduğu ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmı özelliklerine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü donanımda Sofyan olarak tespit edilmiştir. Usûl incelendiğinde güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumu, tartım ve darpların dağılımı yönlerinden Sofyan usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca usûl diziliminin Prof. Dr. Mehmet Gönül târifleriyle uyduğu ve eserin <b>Sofyan</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-57).

#### 4.58. Toprakta Yatacak Teni Tenim Var Deyüp Neylersin

MUHAYYER  
(İlahî)

ÖLÜYEK

Top rak ta ya  
ta cak te ni  
Te nim var de  
Ma lim var çe  
yu ney ler sin ah  
Se nin le  
git me yen ma lı vömürü

Toprakta yatacak teni  
Tenim var deyu neylersin  
Mekânin bulmayan cânı  
Cânım var deyip neylersin

YÜNUS bunu söyler heman  
Âhiroldu devri zaman  
Yoldaş olmayınca imân  
Ölüm var deyip neylersin (!)

Şekil 58: Toprakta Yatacak Teni Tenim Var Deyüp Neylersin

<b>Eser Adı</b>	Toprakta Yatacak Teni Tenim Var Deyüp Neylersin
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Hammâmîzâde İsmâîl Dede Efendi
<b>Arşiv Bilgisi</b>	16351
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin üç adet nüshası bulunmuştur. Nüshaların Yusuf Ömürlü ve Cüneyt Kosal imzalı olduğu görülmüştür. Diğer nüshalarda nota yazım hatâları görülmesi sebebiyle eserin makâm ve usûl analizleri Yusuf Ömürlü imzası bulunan nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp nevâ'da Rast çeşnisini göstererek devam etmiştir. Sonrasında muhayyer perdesinden süzülerek muhayyer'de Uşşak, çargâh'ta Çargâh, muhayyer'de Sabâ çeşnilerini gösterip düğâh perdesinde yerinde Uşşak karar ettiği görülmüştür. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Kantemiroğlu ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü üç nüshada Düyek olarak görünmektedir. Usûl incelendiğinde güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlanması, ölçülerde kullanılan ezgi motiflerinin 1. ve 3. darplarının 8'lik diğer darplarının 4'lük nota süresinde olduğu buna bağlı olarak da <b>Düyek</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-58).

#### 4.59. Uğruna Tendeki Cânım Fedâdır Yâ Rasûlallah

GÜZEL... KORKALI (BACI)  
 BESTE... HANCI ÇABUK (İstanbul'da Çalınan Bazen Küçük Kuvvet)  
 HANCI ÇABUK

KEHAYYEP DUVSİL  
 VE AN HİTİN DA NI LÂ İMİTİ DR ER YK

K ZAY İR ER SÜ ZEL N DİN Nİ DİŞİK YK YR  
 NR SÜ İLİ İRİ

SÜ MİŞİ YK ER ERK HİTİN İMİ ER Zİ İR ER  
 MİŞİ İR NE DİŞİ

ER Yİ DR SE Nİ NİD NE Nİİ RU Sİ DİR YK  
 RR SÜ İLİ İRİ

NE LİMİŞİ SAK İMİŞİ ER İ DİŞİMİN YANAK  
 MİŞİ İMİNİ AKKAZ DİŞİMİN YÂ RASÛLİLLAH.

İYİ YARA İMİŞİ ERİ KEŞİMİN İMİŞİ ERİ  
 YANER GÜMÜ ÇİMİŞİ ERİ DİŞİMİN YÂ RASÛLİLLAH

YÂ RASÛLİLLAH DİŞİMİN KEŞİMİN İMİŞİ ERİ  
 AKKAZ İMİŞİ ERİ AKKAZ DİŞİMİN YÂ RASÛLİLLAH.

İMİŞİ ERİ İMİŞİ ERİ İMİŞİ ERİ İMİŞİ ERİ  
 İMİŞİ ERİ İMİŞİ ERİ İMİŞİ ERİ İMİŞİ ERİ...

Bİ İZMİLİMİN ERİ  
 C-21 kade-199  
 2-Şubat-1967 Beylikdüzü

Şekil 59: Uğruna Tendeki Cânım Fedâdır Yâ Rasûlallah

<b>Eser Adı</b>	Uğruna Tendeki Cânım Fedâdır Yâ Rasûlallah
<b>Güftekâr</b>	Konyalı Hacı Kişi
<b>Bestekâr</b>	Dursun Çakmak
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Kim tarafından notaya alındığı bilgisine ulaşılamayan nüsha 02.07.1987 târihinde neşredilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp nevâ'da Rast çeşnisini göstererek devam etmiştir. Sonrasında hüseyinî'de Hüseyinî, nevâ'da Bûselik, hüseyinî'de Kürdî ve hüseyinî'de Uşşak işleyip düğâh perdesinde yerinde Uşşak karar ettiği görülmüştür. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen eserler tahlil edildiğinde ezgi yapılarının geleneksel icrâ öğelerini taşıdığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Düyek olarak geçmektedir. Güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-59).

#### 4.60. Durman Yanalım Âteş-i Aşka

MUHAYYER  
(ilâhî)

DUYUK

Dur man ya na lım  
a te ş i aş ka  
Şu le ve re lim  
a te ş i aş ka YÖmürlü

Durman, yanalım âteş-i aşka  
Şu'le verelim âteş-i aşka

Evvel oldandım key kolay sandım  
Kat be-kat yandım âteş-i aşka

Aşk ile geldim meydana girdim  
Bağrımı köydüm âteş-i aşka

Aşk eri ölmez sırdır anlanmaz  
Yanmayan bilmez âteş-i aşka

Bî-ser ü bî-pâ derd-i dil ara  
Yara gör cânâ âteş-i aşka

Terk ede kâli onla HAYÂLÎ  
Yak per ü bâli âteş-i aşka (I)

Şekil 60: Durman Yanalım Âteş-i Aşka

<b>Eser Adı</b>	Durman Yanalım Âteş-i Aşka
<b>Güftekâr</b>	Hayâlî
<b>Bestekâr</b>	Ali Rızâ Efendi (Şeyh-Neyzen)
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin bir adet nüshası bulunmuştur. Arşivde yer alan nüsha Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp muhayyer'de Uşşak çeşnileri gösterdikten sonra muhayyer perdesinden pestlere doğru seyrederek nevâ'da Bûselik çeşnisi göstermiştir. Akabinde Muhayyer makâmının karar perdesi olan düğâh'ta yerinde Uşşak çeşnisi ile karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv içerisinde yer alan nüshada Düyek olarak belirtilen eserin güfte ve ezgi yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, satır başındaki ölçülerin Düyek, satır sonundaki ölçülerin ise Sofyan olduğu, usûl darplarının ezgi motifleriyle bağdaştığı, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlarda usûl darplarına aykırı ezgi ve güfte unsuruna rastlanmadığı, usûlün gerektirdiği kâide ve şartların Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla uyduğu ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-60).

#### 4.61. Düşeli Bu Aşkın Cânım Diline

MUHAYYER  
(rahî)

DÜYEK

Dü se li bu  
aş kın  
câ nım e li  
ne a câ nım mı  
Be li hi la bi ya rak sım tı di  
di bu le  
hal me kın zem di sı  
ne ne man man nı nı  
Be li ni ta bu ya rak sım dı  
tı di bu le

Şekil 61: Düşeli Bu Aşkın Cânım Diline

<b>Eser Adı</b>	Düşeli Bu Aşkın Cânım Diline
<b>Güftekâr</b>	Eşrefoğlu Rûmî
<b>Bestekâr</b>	Dede Efendi
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin üç adet nüshası bulunmuştur. İki nüshanın Cüneyt Kosal, bir nüsha ise Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Eserin ses kaydı incelendiğinde en tutarlı nüshasının Cüneyt Kosal'a âit olması sebebi ile esere âit makâm ve usûl tespitleri diğer nüshalar da göz önüne alınarak bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	İncelemelerde Ahmed Özhan'ın arşivinde eserin ses kaydına ulaşılmıştır. Eser gerdâniyeden başlayıp muhayyer'de Uşşak ve eviç'te Segâh işleyerek seyrine devam etmiştir. Akabinde nevâ'da Bûselik, nevâ'da Rast, muhayyer'de Sabâ ve yerinde Uşşak beşlisini işleyip düğâh perdesinde karâra varmıştır. Eserdeki seyir tekniği ve perde tâyinlerinin Fikret Kutluğ ve Suphi Ezgi nazariyesiyle örtüştüğü ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İnceleme sonucunda Cüneyt Kosal imzalı notaların Sofyan usûlü ile, Yusuf Ömürlü imzalı nüshanın Düyek usûlü ile bestelendiği görülmüştür. Eserin güfte ve nağme yapılarının 4 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf darpların Sofyan usûlü ile örtüştüğü ve bestenin <b>Sofyan</b> usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-61).

4.62. Durmaz Yanar Vücûdum, Ah Etmeyip Nideyim

Wâdî: Dîyârî *MUMAYYERÂ İLÂHÎ* *Beste = ZEKÂ'î DEDE*  
*10.* *Dişte = JUNUS*

DUR MÂZ YA NAR VÜ CÜ DUM İL LAL LAH  
 MEC NÜN VE VE LÂ LÂ YI  
 YU NİS Sİ Sİ DÜP KÜ NE  
 HÜ AH ET ME YIP Nİ DE YİM  
 BÜN VE VE RİM MEV LÂ YI  
 ME Lİ BİT MİG SAB Mİ LÂH  
 İL LAL KÂH HÜ SÜN Dİ RE ME  
 KAN AĞ LA YI  
 DÂT MU HAM ME'D  
 LEM D DUM İL LAL LAH HÜ  
 AH ET ME YIP Nİ DE YİM İL LAL LAH  
 HÜ

Rehmetli Hâblî Câmî'nin el yazması nâzım, Abdülkâdir Tîrîkî'nin  
 ve Şakîpî'de okunan şakîpî'nin istisnâsıyla yazılmıştır.

28 10. 1397.

*Şakîpî*

Dişte'nin şakîpî'nin nâzımında "Junus" hikâyesi bulunduğuna  
 işaret. (Şif. 138'e bakınız.)

Şekil 62: Durmaz Yanar Vücûdum, Ah Etmeyip Nideyim

<b>Eser Adı</b>	Durmaz Yanar Vücûdum, Ah Etmeyip Nideyim
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Zekâî Dede
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde altı adet nüshası bulunmuştur. Nüshalardan dört adedinin "Durmaz Yanar Vücutum" ilâhisi olduğu, diğer ikisinin farklı eserler olduğu görülmüştür. Cüneyt Kosal imzalı nüshanın notalama ve arıza işâretlerinin yaygın icrâ ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Esere âit makâm ve usûl tespitleri 28.10.1992 târihli bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan incelemede eserin ses kaydına Tekkelam arşivinde ulaşılmıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp tiz çargâha yönelmiş, gerdâniye'de Rast çeşnilerini gösterip peste doğru segâh'ta eksik Ferahnâk, çargâh'ta Çargâh, yerinde Uşşak ile dügâh'a inmiştir. Akabinde muhayyer'de Sabâ çeşnileri ile dügâh'ta Uşşak'lı olarak karar ettiği görülmüştür. Eserdeki mûsikî cümle yapılarının Fikret Kutluğ ve Suphi Ezgi nazariyeleriyle örtüştüğü ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmına göre bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerin belirtilen usûldeki birim zamanlarla âhenkli olduğu, ayrıca Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl, kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-62).

4.63. Ey İbn-i Hâli Ko Kıyl-ü Kâli

*MUHAYYER İLÂHİ*

Beste: R. Tekin Uğuroğlu  
Şifre: Kudâsi Hz.

*SOFYAN*

Ey İbn-i Hâli Ka kıyl-ü kâli  
Eylâri yer me ken-di ni şâr me

Kas bey te hâli Sey ret ce mâ li  
Hirs! te dir me Mâ! s me nâ li

Kas bey te hâli Sey ret ce mâ li  
Hirs! te dir me Hâ lü me nâ li

Süm te si vâ dan Kas na zo ri sen  
Söz lü nu şe te Ya hi ni göz te

Gön lü nü aşk fan Ey te me hâ li  
Sip ri ni göz te But ma ne kâ li

Gön lü nü aşk fan Ey te me hâ li  
Sip ri ni göz te But ma ne kâ li

Lâk re de vâm et Ağ ki mü dâh et  
Kudâ si cî en at Şu ju du nu sen

Nefs-i ni râm et Çek me ve bî li  
But ga lu su ben Men xi ü li

Nefs-i ni râm et Çek me ve bî li  
But ga lu su ben Men xi ü li

(\*) NOT: Kıyâm şikrinde (K. Fenbid) R. Tekin UĞUROĞLU  
Hicaz irtihâden sarra (21.10.99)  
okunmak üzere

Şekil 63: Ey İbn-i Hâli Ko Kıyl-ü Kâli

<b>Eser Adı</b>	Ey İbn-i Hâli Ko Kıyl-ü Kâli
<b>Güftekâr</b>	Kuddûsi Hazretleri
<b>Bestekâr</b>	Recep Tekin Uğurel
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. 21.10.1999 târihli eser nüshasının üzerinde Cüneyt Kosal imzası ile "Kıyam zikrinde (Kelime-i Tevhîd) Hicaz ilâhiden sonra okunur" ibaresi paylaşılmıştır. Eserin makâm ve usûl analizi bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine nevâ'da Rast başlayıp eviç'te Segâh çeşnilerini göstererek asma kalış yapmıştır. Sonrasında gerdâniye perdesinden süzülerek nevâ'da Bûselik işlemiş, yerinde Sabâ, çargâh'ta Çargâh, yerinde Sabâ çeşnileri göstererek yerinde Uşşak karar etmiştir. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle uyumlu olduğu ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımının Sofyan usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüştür. Mûsikî cümle yapısı Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla da örtüşen eserin <b>Sofyan</b> usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-63).



<b>Eser Adı</b>	Eyyuhe'l Münkîri Hâli
<b>Güftekâr</b>	Şemseddin Ahmed Sivâsî
<b>Bestekâr</b>	Şeyh Hüseyin Efendi
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Nüshanın üzerinde "çift Hay ismiyle Devranda okunur" ibaresi yazıldığı görülmüştür.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser gerdâniye perdesinden başlayıp hüseyinî'de Hüseyinî çeşnisi ile çargâh'ta Çargâh üçlüsünü gösterip seyrine devam etmiştir. Akabinde nevâ'da Rast, Segâh üçlüsü çeşnileri kullanarak yerinde Uşşak ile karar kılmıştır. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Nâsır Dede ve Kantemiroğlu nazariyesiyle örtüştüğü, ezgi cümlelerinin geleneksel icrâ öğelerini yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde bozulmadan âhenkle devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla uyum sağladığı ve eserin <b>Sofyan</b> usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-64).

4.65. Kuy-i Aşkın Bana Bir Kûh-i Tecellî Görünür

MUHAYYER  
(Tevsîh)

ŞIKARİZÂDE AHMET EF.

QÜYEK

Kû yi aş kın  
ba na bir kû  
hi te bel  
gö ru nür  
ya ri ya Re sù lâl  
lah Kal bi me  
ry di vi sâ  
lîn le le sel  
ri gö rü  
nür ya ya Re

Şekil 65: Kûy-i Aşkın Bana Bir Kûh-i Tecellî Görünür

<b>Eser Adı</b>	Kûy-i Aşkın Bana Bir Kûh-i Tecellî Görünür
<b>Güftekâr</b>	Nakşî Ali Akkirmânî
<b>Bestekâr</b>	Ahmed Efendi Şikârîzâde
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme eserin iki nüshası bulunmuştur. Cüneyt Kosal ve Yusuf Ömürlü tarafından neşredilen nüshalardan Y. Ömürlü imzalı nüsha nota yazımı usûl ve makâmsal özellikleri yönünden diğer nüshaya göre düzgün olması hasebiyle makâm ve usûl analizi için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine tiz nevâdan başlayıp muhayyer'de Uşşak çeşnilerini göstererek asma kalış yapmıştır. Akabinde muhayyer perdesinden başlayıp gerdâniye'de Rast, muhayyer'de acemli Hüseyinî, hüseyinî'de Hüseyinî, nevâ'da Bûselik çeşnileri oluşturan eser yerinde Uşşak'lı karar etmiştir. Bu mûsikî cümlelerinin Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ kuramlarıyla örtüştüğü, ezgi yapılarının klasik icrâ öğelerini yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv kayıtlarında Düyek usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde de bozulmadan devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-65).

4.66. Geçti Her Ânım Günâhla Mücrîmim Bî-Çâreyim

GÜRE: DAKİKAY

**MUHAYYER**

Güfte: Meşhul  
Baste: HACI HAFIZ ZEKİ ALTUN

DİVEK

GEÇTİ HER A NİM GÜ NÂH LA MÜCRİMİM Bİ ÇA RE YİM  
BAK MI YOR RAH MEY LÉ YÜP KİM SE BE NİM FER YA DI MA

GEÇTİ HER A NİM GÜ NÂH LA MÜCRİMİM Bİ ÇA RE YİM  
BAK MI YOR RAH MEY LÉ YÜP KİM SE BE NİM FER YA DI MA

AF VÜ İS YA NİM İ GÜN BİL MEM NİS ÇA RE A RA YİM  
YOK MU DUR MER HEM A ÇEP ZAH MI Dİ Lİ NÂ SA DI MA

AF VÜ İS YA NİM İ GÜN BİL MEM NİS ÇA RE A RA YİM  
YOK MU DUR MER HEM A ÇEP ZAH MI Dİ Lİ NÂ SA DI MA

BÂŞ KA PENA HİM Mİ VAR HİÇ ŞÜPHE YOK A VA RE YİM  
MA Sİ YET DER YA Sİ YİM YA RAŞ YE TİŞ İM DA DI MA

BÂŞ KA PENA HİM Mİ VAR HİÇ ŞÜPHE YOK A VA RE YİM  
MA Sİ YET DER YA Sİ YİM YA RAŞ YE TİŞ İM DA DI MA

BÂŞİ LÜTFUN VARI KEN HAN Sİ KA Pİ YA VA RA YİM

MER NA MET EY LE İ LÂ Nİ BENSİ ME YAL VA RA YİM

Geçti her ânım günâhla mücrîmim biçâreyim  
Afvü isyanım igün bilsem ne gere arayım  
Başka penâhım var hiç şüphâ yok avâreyim  
Bâşî lütfun var iken hangi kapuya varayım  
Merhamet eyle ilâhî ben âlim yolvereyim

Dakıyör ruhıyıldız kılse benim feryadına  
Yokdur merhem âcep zâhmi jili nâgâdına  
Mâsiyet peryasıyım yörpâ yetiş imâdına  
Bâşî lütfun var iken hangi kapuya varayım  
Merhamet eyle ilâhî ben âlim yolvereyim

Şekil 66: Geçti Her Ânım Günâhla Mücrîmim Bî-Çâreyim

<b>Eser Adı</b>	Geçti Her Ânım Günâhla Mücrîmim Bî-Çâreyim
<b>Güftekâr</b>	Meçhul
<b>Bestekâr</b>	Dursun Çakmak
<b>Arşiv Bilgisi</b>	12409
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin üç nüshası bulunmuştur. Biri el yazım olmak üzere Cumhur Enes Ergün ve S.Tekin imzalarını taşıyan nüshalardan C. E. Ergün nüshası eserle ilgili makâm ve usûl analizi için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan incelemede eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Gerdâniye'den Rast ile seyre giren eser muhayyer'de Uşşak çeşnilerle asma kalış yapmıştır. Tiz segâhtan hüseyinî'de Uşşak ile inen eser, nevâ'da Rast, segâh'ta eksik Ferahnâk, muhayyer'de Sabâ çeşnilerini duyurarak yerinde Uşşak karar etmiştir. Bu seyir yapısının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ kuramıyla örtüştüğü, cümlelerin geleneksel icrâyı yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde Düyek usûlü ile yazılan eserin, güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ilk ölçüde 1. darptaki “es”den sonra ezgi ve güftenin icrâya dâhil olduğu, usûlde ilk darptaki perdelerin önceki ölçüde bulunan ses ve söze bağlandığı, 1. ve 4. atımdaki ezginin sekizlik nota değerinde olduğu ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-66).

4.67. Gönlüme Ağla Diyorum Ağla

Beste: R. Telin Uzun/  
Güfte: Saniha  
AYVEDİ

MUNAYYER  
(Gönlüme ağla diyorum)

#ANCI BAN

GÜYEK

Gönlüme Ağla diyorum ağla  
Ama -SAZ- kimse ler görmesin  
Zira gözleri çabuk hasede  
uğralar. Ağla... ağla ki  
temizlesin (AH) bu yürek  
Yoksa, kurumuş çesmelerin  
yatağı, süpürütülük  
olur.

R. Telin Uzun  
-Kasım 84-  
(Sh: #5)

Şekil 67: Gönlüme Ağla Diyorum Ağla

<b>Eser Adı</b>	Gönlüme Ağla Diyorum Ağla
<b>Güftekâr</b>	Sâmiha Ayverdi
<b>Bestekâr</b>	R.TekinUğurel
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin tek nüshası bulunmuştur. R.Tekin Uğurel imzası taşıyan nüshada “Kasım 1994 sayfa 75” notu paylaşılmıştır. Makâm ve usûl analizleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılammamıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyre başlayarak muhayyer’de Uşşak çeşnilerini duyurmuş, yukardan aşağıya süzülüp gerdâniye’de Rast, hüseyinî’de Kürdî ve yerinde Uşşak çeşnilerle karara gitmiştir. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Nâsır Dede ve Suphi Ezgi kuramıyla örtüştüğü, incelenen eser tahlil edildiğinde <b>Muhayyer</b> makâmı seyir özelliklerine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshanın usûlü incelendiğinde ölçülerin 8 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde bozulmadan devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-67).

#### 4.68. Güldür Beni Aşkınla Allah

### MUHAYYER İLÂHÎ

Usûlü: DEVR-İ HİNDÎ

Müzik : H. HÜSNÜ ÖSTÜN

Söz : DAVUD YILMAZ

(Beste Tarihi : 20 Nisan 2001)

GÜLDÜR BENİ AŞKINLA ALLAH

1 Gül dür be ni aş kın la

3 aş kın la Al lah (Saz.....)

5 Öt dür be ni aş kın la

7 aş kın la Al lah (Saz.....) lah (Saz.....)

10 Di rilt be ni meş kin le

12 meş kin le Al lah (Saz.....)

14 meş kin le Al lah (Saz.....)

16 Ya şat be ni şev kin le

Şekil 68: Güldür Beni Aşkınla Allah

<b>Eser Adı</b>	Güldür Beni Aşkınla Allah
<b>Güftekâr</b>	Davut Yılmaz
<b>Bestekâr</b>	H. Hüsnü Üstün
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin tek nüshası bulunmuştur. Bestekâr Turhan Taşan imzasını taşıyan nüshanın üzerinde “beste târihi 20 Nisan 2001” notu düşüldüğü görülmüştür. Makâm ve usûl analizleri bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılammıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyre başlayıp muhayyer’de Uşşak çeşnilerini göstererek pestlere doğru nevâ’da Rast, hüseyinî’de Kürdî, yerinde Hüseyinî ve yerinde Uşşak çeşnilerle karara gitmiştir. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Nâsır Dede ve Suphi Ezgi kuramıyla örtüştüğü, klasik icrâlar tahlil edildiğinde eserin <b>Muhayyer</b> makâmı seyir özelliklerine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü nüshada ve donanımda Devr-i Hindî olarak görünmektedir. İnceleme sonucunda eserin güfte ve ezgi yapısının 7 zamanda tamamlandığı ve Devr-i Hindî usûlü ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir. Mûsikî cümle yapısı Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün târif ettiği usûl tanımıyla da uyumlu olan eserin <b>Devr-i Hindî</b> usûlünde ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-68).

4.69. Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur

Usûlü: Dârek *Muhayyer ilâhî* Beste = Hayatî Günyeli  
 Gülte = Zekî (Orunbâna) Fâzîlî

Hâ ki pâ... yi Mus... ta fâ... ya Yüz sü  
 ren... mes... rur o lur Her ne den li...  
 müc rim i... se â ki bet... mâp... fur... o...  
 lur. Hu i... le... vak ti... se her... de  
 Seyri lâ... hut... i de gör Hu i le... vak...  
 ti... se her... de Seyri lâ... hut... i...  
 .. de gör Zekî ri Hak... kinze kâ i  
 ba ti ni... pür... nur... o... lur.

Hâk-i pây-i Mustafâ'ya yüz süren mesrûr olur.  
 Her ne denli mücrim ise âkîbet mâpûr olur.  
 Hu ile vakti seherde seyri lâhut ide gör.  
 Zekîri Hakkin Zekîi bâhtı pür nûr olur.

23/8/2006  
 Hayatî Günyeli

Kaynak: Ali Tokar'ın Divânı isimli kitabından alınmıştır.

Şekil 69: Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur

<b>Eser Adı</b>	Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur
<b>Güftekâr</b>	Şeyh Zekâi Efendi
<b>Bestekâr</b>	Hayâtî Günyeli
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin bir adet nüshası bulunmuştur. Neşreden bilgisine ulaşılamayan 23.0.2006 târihli nüshada "Ali Toker'in On iki İmamı kitabından alınmıştır" ibâresi yer almaktadır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyre başlayıp nevâ'da Rast çeşnileri işleyerek muhayyer perdesinde asma kalış yapmıştır. Akabinde yerinde acemli Hüseyinî, yerinde Sabâ çeşnilerini göstererek düğâh perdesinde yerinde Uşşak'lı tam karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde kullanımlarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü, klasik icrâlar tahlil edildiğinde eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü iki nüshada da hem yazılım olarak hem de ismen Düyek olarak görünmektedir. Usûl incelendiğinde güfte ve nağme yapılarının 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerde kullanılan ezgi motiflerinin 1. ve 3. darplarının 8'lik, diğer darpların 4'lük nota süresinde olduğu buna bağlı olarak da bestenin <b>Düyek</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-69).

#### 4.70. Hakdan İnen Şerbeti İçtik Elhamdülillah

RAKSAKSAĞI MUHAYYER İLÂHİ SÖZ: YUNUS EMRE  
OP. 222 REKTE: DR. A. FERİD KÖR

ARA NÂME

HAK DAN İ NEN ŞER BE Tİ İ Ç TİK EL HAM DÜ LİL LÂH

ŞOL KUD RET DE Mİ Zİ' Mİ GEC TİK EL HAM DÜ LİL LÂH

ŞU KAR ŞI KI DAĞ LA RI ME ÇE LE RI BAĞ LA RI

ŞA D LİK ŞA FÂ LİK İ LE GEC TİK EL HAM DÜ LİL LÂH

24.3.1990  
-YUNUS NÂME-

1. HAKTAN İNEN ŞERBETİ  
İÇTİK ELHAMDÜLİLLÂH  
ŞOL KUDRET BEMİZİNİ  
GECTİK ELHAMDÜLİLLÂH
2. KUVV YODUK, YAŞ OLUK  
AYAKLANDIK BAŞ OLUK  
KAYATLANDIK KUV OLUK  
UÇTUK ELHAMDÜLİLLÂH
3. BİRİ GEL BARKANIN  
YÂD İDEN BİLİSELİM  
ATIMIZ EĞERLEME  
GECTİK ELHAMDÜLİLLÂH
4. DİLEDİK PINAZ OLUK  
İRLDİK İMANIK OLUK  
ARTIK DENİZE DALDIK

- ŞU KARŞIKI DAĞLARI  
MEÇELERİ, BAĞLARI  
İÇTİK. ŞAFAKIL İLE  
GECTİK ELHAMDÜLİLLÂH
- VARDIĞINIZ İLLERE,  
ŞOL SAĞA GÖNÜLLERE  
BABA TAPTUR HÂŞİŞİN  
İÇTİK ELHAMDÜLİLLÂH
- VARDIK TÜMÜ KİŞİLERİ  
ÇOK HAYR-Ü ŞER İLEDİK  
ÜŞ BAĞAR GELDİ GEBİ  
GÖÇTÜK ELHAMDÜLİLLÂH
- TAPTUR'UN TAPUSUNDA  
KUL OLUK KAPUSUNDA  
YUNUS. NİZKİN. ÇİĞ İDİK

Şekil 70: Hak'dan İnen Şerbeti İçtik Elhamdülillâh

<b>Eser Adı</b>	Hakdan İnen Şerbeti İçtik Elhamdülillah
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Doktor Abidin Gerçeker
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin bir adet nüshası bulunmuştur. 24.03.1990 târîhli nüshanın kim tarafından notaya alındığı tespit edilememiştir. Eserin makâm ve usûl analizi bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser eviç perdesinden seyre başlamış, muhayyer'de Uşşak ve yerinde Uşşak çeşnileri işleyerek seyrine devam etmiştir. Sonrasında gerdâniye perdesinden îtibâren nevâ'da Rast, çargâh'ta Çargâh çeşnilerini duyurarak düğâh perdesinde yerinde Hüseyinî'li karar etmiştir. Eserde kullanılan seyrin ve perde kullanımlarının Kantemiroğlu nazariyesiyle örtüştüğü, incelenen klasik eserler tahlil edildiğinde bestenin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Raks Aksağı olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 9/8 zaman ile uyumlu olduğu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımının ve düzümlemenin <b>Raks Aksağı</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Raks Aksağı usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-70).

#### 4.71. İlâhi Neylesin Nitsin Gönül Sensiz Karar Etmez

MUHAYYER  
(İlâhî)

İSMAIL HAKKI BEY

DÜYEK

İ l â hî ney le sin net sin  
gö nül sen siz ka rar et mez  
E ğer dur sun ra v za t sen net  
gö nül sen siz ka rar et mez  
Cihân bâ ğın da bir sa at  
ne mün kün dür ö la ra hat

İlâhî neylesin n'etsin  
Gönül sensiz karar etmez  
Eğer dursun eğer gitsin  
Gönül sensiz karar etmez

Cihân bağında bir saat  
Ne mümkündür ola rahat  
Olursa ravza-i cennet  
Gönül sensiz karar etmez

N'ider ol bağ u bostanı  
N'ider ol hür u gilmânı  
Fîrâkıyla yanar cânı  
Gönül sensiz karar etmez

Çü sensin NÜRİ'nin yârı  
N'ider ol gayri efkârı  
Sevindir sen o nâğârı  
Gönül sensiz karar etmez (I)

Şekil 71: İlâhi Neylesin Nitsin Gönül Sensiz Karar Etmez

<b>Eser Adı</b>	İlâhi Neylesin Nitsin Gönül Sensiz Karar Etmez
<b>Güftekâr</b>	Şeyh Abdolehâd Nûrî
<b>Bestekâr</b>	Muallim İsmâil Hakkı Bey
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda iki adet nüshası bulunan eser Yusuf Ömürlü ve Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir. Nota yazım kuralları serin yaygın icrâsı göz önüne alındığında Y. Ömürlü imzalı nüsha eserle ilgili makâm ve usûl analizi için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan araştırmada eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser gerdâniye civârından seyre başlayıp gerdâniye'de Rast ve muhayyer'de Uşşak çeşnileri alarak muhayyerde asma kalış yapmıştır. Akabinde acem'de Çargâh, nevâ'da Buselik, hüseyinî'de Hüseyinî, yerinde Rast çeşnilerini duyurarak yerinde Hüseyinî'li karar etmiştir. Kullanılan seyir ve perde yapılarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü, klasik eserler tahlil edildiğinde bestenin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde Düyek usûlü olarak belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda ve tamamlandığı, ölçülerde kuvvetli ve zayıf zamanlarda usûl darplarına aykırı ses ve söz ögesine rastlanmadığı, usûlün kâide ve şartlarının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl kuramıyla uyumlu olduğu ve eserin <b>Düyek</b> usûlü ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-71).

#### 4.72. İştin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk

♩ = 160  
ÜSÜBÜ: SUFYAN

MUHAYYER İLÂHİ  
(İştin ey yârenler)

EDİTÖR: NURİS EMRE  
MÜZİK: S. EYYÜB, İKİLLAL

İştin ey yârenler Hay Al lah AL lah  
kıymetli nes nedir ... aşk (SAZ) aşk (SAZ)  
Dağ merkeze ler bilmez ... Hay Al lah Hay Al lah kümetli nes  
nedir ... aşk (SAZ) aşk (SAZ)  
Dağa düşen bil ey ler Hay Al lah Hay Al lah şifâ nül le me  
yal ey ler (SAZ) ler (SAZ)  
Sul fun is mi kayalar ... Hay Al lah Hay Al lah kümetli nes  
nedir ... aşk (SAZ) aşk (SAZ)  
De nize le ri kay na rır Hay Al lah Ri lah  
Mer ce gel ir ey na rır (SAZ) rır (SAZ)

Şekil 72: İştin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk

<b>Eser Adı</b>	İşitin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	S.Eyyûbi Işıksal
<b>Arşiv Bilgisi</b>	16124
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Eserin hangi târihte ve kim tarafından notaya alındığı bilgisine ulaşılamamıştır. Eserin makâm ve usûl analizi bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser tiz segâh perdesinden seyre başlayıp muhayyer'de Uşşak ve Sabâ çeşnilerle asma kalış yapmıştır. Sonrasında çargâh'ta Çargâh, nevâ'da Buselik, nevâ'da Rast, hüseyinî'de Uşşak, nevâ'da Hicaz ve gerdâniye'de Rast çeşnileri duyurarak düğâh perdesinde Hüseyinî karar etmiştir. Eserde kullanılan seyrin ve perde yapılarının Abdülbâkî Nâsır Dede ve Fikret Kutluğ kuramlarıyla örtüştüğü, kadîm besteler tahlil edildiğinde eserin <b>Muhayyer</b> makâmında olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Sofyan olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile uyumlu olduğu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımı ve düzümlerinin <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-72).

#### 4.73. Gelin Allah Diyelim Kalpten Pası Silelim

**MUHAYYER İLÂHÎ**  
(GELİN ALLAH DİYELİM)

USULÜ: AKSAK DÜŞTE: ŞEYH KÂDÎ EFENDİ  
REŞTE: HAFİZ MURAT

GE LİN AL LAH Dİ YE LİM  
ZİK Hİ HAK KA BAŞ LAH Dİ

KALP DEN PA Sİ Sİ LE LİM İSM  
İS Mİ GE LÂL NİZ LAN Dİ

A LER LER SEY RE DE LİM  
AR Şİ A LÂ SÂİ LAN Dİ

AL LAH AL LAH DE DİK GE (AND)  
AL LAH AL LAH DE DİK GE

GELİN ALLAH DİYELİM  
KALPTEN PASI DİLELİM  
ÂLEMLER SEYREDELİM  
ALLAH ALLAH DEDİKÇE

NERDE TEVHİD ÇEKİLİR  
MELEKLER SÂF SÂF GELİR  
HEPSİ TEKBİR GETİRİR  
ALLAH ALLAH DEDİKÇE

ZİKR-İ HAKK'A BAŞLANDI  
İSM-İ CELÂL HIZLANDI  
ARŞ-I ÂLÂ SALLANDI  
ALLAH ALLAH DEDİKÇE

*Handwritten signature*

Şekil 73: Gelin Allah Diyelim

<b>Eser Adı</b>	Gelin Allah Diyelim
<b>Güftekâr</b>	Şeyh Nâci Efendi
<b>Bestekâr</b>	Hâfız Murat Özkan
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Eserin makâm ve usûl analizi Cüneyt Kosal tarafından neşredilen bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser tiz çargâh perdesinden seyrine başlamış, muhayyer'de Uşşak çeşnisini işleyerek muhayyer perdesinde asma kalış yapmıştır. Sonrasında hüseyinî'de Hüseyinî ve Uşşak çeşnilerini duyurarak düğâh perdesinde Uşşak sesleriyle karar etmiştir. Eserde kullanılan seyrin ve perde yapılarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle uyumlu olduğu, incelenen kadîm besteler netîcesinde eserin <b>Muhayyer</b> makâmında ezgilendirilmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan eserin usûlü nüshada Aksak olarak belirtilmiştir. Eserin güfte ve nağme cümlelerinin 9 zamanda tamamlandığı, eserde usûlü aksatan bölümün son üç zamanda oluştuğu, birleşenlerin ikişerli ve üçerli tartım kalıplarından meydâna geldiği, başka bir ifâdeyle Sofyan ve Türk Aksağı usûllerinden mürekkep olduğu ve eserin <b>Aksak</b> usûlü ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Aksak usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-73).

4.74. Lâ İlâhe İllâllah Nûr Muhammed Sallâllah

USUL : SOFYAN RUMAYYER BLAND BESTE: WALTERE BU. GIFFERENTANROFFAS

LÂ İLÂHE İLLÂHE İL LÂL LÂHİ NUR MU HAM MED SÂL LÂL LÂH  
 GE LÂH A ŞOK YA NA LORNU AŞ Kİ HER DİR A NA LİM  
 HAS Bİ RAB Bİ İL LÂL LÂH VİR DİM ALLAH İLLÂLLAH HAYYHAYYİ  
 CAN Bİ ZE AŞK DİR HEM AN AŞK ME Yİ NE KA NALİM HAYYHAYYİ  
 AŞK BE Nİ ET DİR ZE BUN NE YA NAK KİS Bİ FÜ SİM  
 KALİSİN KİC RAN A RA DAN MİS LA TON VER CA Vİ DAN  
 DER Bİ AŞK LA GE CE GÜN ES Kİ TESMİM ÖL CÜ HUNHAYYİ HUN  
 MER NA NET ET KEM'A NA AN Dİ ŞİMEŞİR SA RA DANHAYYİ DAN

Ticari Müzik DC

LÂ İLÂHE İLLÂLLAH NUR MUHAMMED SALLÂLLAH  
 HASBİ HİSAP İLLÂLLAH İLÂHİM İLÂH İLLÂLLAH  
 İşk berî şerî yebûn ne yanannı bu lûsun  
 Beadî aşıkla gecc gün eşki şerî-în şîdu hîm  
 Gelir eşki yanılır aşık. her dem çalır  
 Can bîze aşıkın heman aşk meylin hoşluk  
 Kalksın hîccun şerîdan vuslatın ver çavîdan  
 Meccahat et KEM'ÂNİ andîğün hîc-yaradın

Şekil 74: Lâ İlâhe İllâllah Nûr Muhammed Sallâllah

<b>Eser Adı</b>	Lâ İlâhe İllâllah Nûr Muhammed Sallâllah
<b>Güftekâr</b>	Ken'an Rifâî
<b>Bestekâr</b>	Halil Çay
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Halil Çay imzalı eserin makâm ve usûl analizi bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyre başlayarak muhayyer'de Uşşak ve muhayyer'de Kürdî çeşnileri duyurup muhayyer perdesinde asma kalış yapmıştır. Sonrasında nevâ'da Hicaz, çargâh'ta Nikriz ve muhayyer'de Sabâ çeşnileri gösteren eser dügâhta Uşşak'lı karar etmiştir. Eserde kullanılan seyir ve perde yapılarının Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüştüğü, kadîm besteler tahlîl edildiğinde eserin <b>Muhayyer</b> makâmında ezgilendirildiği olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dairelerinde belirtilen zaman ve darplarla bütünlük gösterdiği, Türk müziği usûl geleneği yönünden eserin Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün usûl tanımıyla bağdaştığı ve eserin <b>Sofyan</b> usûlüne uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-74).

4.75. Merhabâ Ey Aşk-ı Bâkî Merhabâ

**MUHAYYER İLANİ** 25 Kasım 2006  
 -MERHABA EY AŞK-I BÂKİ- Beste: Serhat Başar  
 Gıta: İbrahim Hakkı Erzurumî (k.s)

**DÜYEK (AŞIKÇA)**

MER HA BA EY AŞ Kİ BA Kİ  
 MER HA BA PÜR VE FA SİN PÜR VE FA SİN PÜR VE FA  
 GEL SA LIN GÜN LÜM DE EY CA  
 Nİ Cİ HAN Nİ Cİ HAN  
 DİL RÜ BA SİN DİL RÜ BA SİN  
 DİL RÜ BA SİN DİL RÜ BA SİN DİL RÜ BA SİN  
 DİL RÜ BA

MERHABA EY AŞK-I BÂKİ MERHABA PÜRVEFASIN, PÜRVEFASIN, PÜRVEFA  
 GEL SİLİN GÜNLERDE EY CÂNCİHAN DİL RÜBASIN, DİL RÜBASIN, DİL RÜBA  
 HALKTA BİÇÂNE KALMIŞ AŞIKINA AŞINAJIN, AŞINAJIN, AŞINA  
 HAKKI HAKTAN GAFİL OLMASAN MÜDAM PÜR SAPASIN, PÜRİFA SİN, PÜRİFA  
 İBRAHİM HAKKİ ERZURUMİ HZ. (K.S)

Şekil 75: Merhabâ Ey Aşk-ı Bâkî Merhabâ

<b>Eser Adı</b>	Merhabâ Ey Aşk-ı Bâkî Merhabâ
<b>Güftekâr</b>	İbrahim Hakkı Erzurûmî
<b>Bestekâr</b>	Serhat Başar
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin tek nüshası bulunmuştur. Eserin makâm ve usûl analizi Serhat Başar tarafından neşredilen bu nüshaya göre yapılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser muhayyer perdesinden seyrine başlayıp hüseyinî'de Hüseyinî ve muhayyer'de Uşşak çeşnilerini göstererek asma kalış yapmıştır. Sonrasında tiz çargâh perdesinden süzülerek nevâ'da Bûselik, nevâ'da Rast, muhayyer'de Sabâ, hüseyinî'de Kürdî çeşnileri işleyen eser yerinde acemli Hüseyinî olarak karar etmiştir. Seyir yapısı ve perde kullanımları Suphi Ezgi ve Fikret Kutluğ nazariyesiyle örtüşen eserin <b>Muhayyer</b> makâmında uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Ağırca Düyek olarak geçmektedir. İncelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüş ve eserin usûlünün <b>Ağır Düyek</b> olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-75).

#### 4.76. Mevlâm Ver Aşkını Bana Hayrânın Olayım Senin

MUNAYYER LÂHİ <sup>4/8</sup> Beste: Güfte: Nispettin Seyyid Şeyfullah

Düyek

Mev lâm ver aş ki ni ba na  
hay ra nin o o la yım se nin Bül bül gi  
bi zâr ay la yım nâ lâ nin  
o la yım se nin nâ lâ nin o  
la yım se nin kur ba na o la  
la yım se nin

Not: Bu ilâhî S.W.Şişman'ın antolojiğinde  
Munayyerbâsalik olarak Abdullâh Ağa'ya  
kayıtlıdır.

Df-32/624

Muallim İsmail Hakkı Seyin TRT. deki  
kolleksiyonundan yazıldı.  
Güfte tamamlanmış. (Arkeo)

Şekil 76: Mevlâm Ver Aşkını Bana Hayrânın Olayım Senin

<b>Eser Adı</b>	Mevlâm Ver Aşkını Bana Hayrânın Olayım Senin
<b>Güftekâr</b>	Nizâmoğlu Seyyid Seyfullah
<b>Bestekâr</b>	---
<b>Arşiv Bilgisi</b>	16237
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan inceleme sonucunda eserin iki nüshası bulunmuştur. El yazım olan bir nüshanın okunamayacak oranda silik olduğu görülmüştür. Cüneyt Kosal tarafından yazılan ve Muallim İsmâil Hakkı Bey'in alındığı ifâde edilen nüsha makâm ve usûl analizi için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Yapılan araştırmada eserin ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyre başlayıp gerdâniye'de Bûselik ve muhayyer'de Uşşak çeşnilerini duyurarak asma kalış yapmıştır. Sonrasında tiz çargâhtan itibâren nevâ'da Bûselik, muhayyer'de Kürdî, gerdâniye'de Buselik, hüseyinî'de Kürdî, segâh'ta eksik Ferahnâk, gerdâniye'de Çargâh çeşnileri işleyerek yerinde Uşşak karar etmiştir. Seyir yapısı perde kullanımları Suphi Ezgi ve Abdülbâkî Nâsır Dede nazariyeleriyle uyumlu olan eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelenmiş olduğu tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshada Düyek usûlü ile belirtilen eserin güfte ve nağme cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, Ölçülerde ki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği görülmüş ve eserin <b>Düyek</b> usûlüne bağlı kalınarak ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-76).

#### 4.77. Mücrimleriz Âsileriz Yârabbi Afveyle Bizi

MUHAYYER - BÜSELİK  
(Irâhî)

SEFYAN ZEKÂİ DEDE

Müc rüm le riz  
Â sî le riz  
Al la hım Yâ  
Rab bi afv i ma rım  
ey te bi zî e  
fen dım Yo lun da  
hem hi le riz Al la hım Yâ

Mücrimleriz âsileriz (Allâhım) Dertli kulun derman diler  
Yâ Rabbi afv eyle bizi (Efendim) Asf kulun gufran diler  
Yolunda hem sâhîleriz (Allâhım) Cumle ibâd ihsân diler  
Yâ Rabbi afv eyle bizi (Efendim) Yâ Rabbi afv eyle bizi

Mest eyle beni aşk ile  
Zikrin nasîb et zevk ile  
Pür et derûnum zevk ile  
Yâ Rabbi afv eyle bizi (İ)

Şekil 77: Mücrimleriz Âsileriz Yârabbi Afveyle Bizi

<b>Eser Adı</b>	Mücrimleriz Âsîleriz Yâ rabbî Afveyle Bizi
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	Zekâî Dede
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin iki nüshası bulunmuştur. Bir nüshanın kime ait olduğu bilgisine ulaşılamamıştır. Diğer nüsha Yusuf Ömürlü tarafından neşredilmiştir. Notalaması ve yazımı daha düzenli olan bu nüsha makâm ve usûl analizi için tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser muhayyerden seyre başlayarak muhayyer'de Uşşak çeşnileri gösterdikten sonra pest seslere yönelmiş, nevâ'da Rastı duyurarak asma kalış yapmıştır. Muhayyer'de Hüseyinî, eviç'te eksik Segâh, segâh'ta eksik Ferahnâk, Buselik, muhayyer'de Hüseyinî çeşniler ile seyreden eser yerinde Uşşak'lı karara gitmiştir. Bu seyir yapısının Fikret Kutluğ ve Suphi Ezgi kuramlarıyla örtüştüğü ve incelenen kadîm bestelerle mukâyese edilen eserin <b>Muhayyer</b> makâmı seyir özelliklerine göre bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü Sofyan olarak görülmektedir. İnceleme sonucunda eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zaman ile sınırlı olduğu, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanlı darpların dağılımının ve düzümlerin <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-77).

#### 4.78. Nefs Elinden Yandı Cânım

**MUHAYYER İLÂHİ**  
" Nefs elinden yandı cânım "

Beste: Boş Deniz  
Göfte: Nûri

Devr-i Hindi §

Nef se in den yan dı cânım  
Dilg mi gem ba gur ba te nim  
Ya l lâ hi kel me det  
yar dan ol dum vâ it  
Ben tî ki ri nâ tî vâ nim  
Gur be tin ya re ca ra nim  
ya l lâ hi ki me det  
ya l lâ hi ki me det  
Bir ke tîm i çin mi' dâm di  
Fir ka ti di dâr i le Nû  
Dü ri kü lun ey ler- re vâ  
ser pu şa  
Söy le mez gon ca de hâ nin  
Art ma sı böy le fi gâ nin  
ya l lâ hi ki me det  
me det

Arasajne.. §

imyk

Şekil 78: Nefs Elinden Yandı Cânım

<b>Eser Adı</b>	Nefs Elinden Yandı Cânım
<b>Güftekâr</b>	Abdulahâd Nûri
<b>Bestekâr</b>	Barış Demir
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin tek nüshası bulunmuştur. Eserle ilgili makâm ve usûl analizleri için tercih edilen nüsha Cüneyt Kosal tarafından neşredilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyrine başlayıp muhayyer'de Uşşak ve nevâ'da Rast çeşnilerini gösterdikten sonra muhayyerde asma kalış yapmıştır. Devamında nevâ'da Bûselik, segâh'ta eksik Ferahnâk, yerinde Rast ve Uşşak çeşnilerle gezinen eser dügâh perdesinde karara ulaşmıştır. Bu seyir yapısının ve ezgi cümlelerinin Nâsır Dede ve Suphi Ezgi kuramlarıyla uyduğu, seyir tekniği yönünden kadîm bestelerle mukâyese edilen eserin <b>Muhayyer</b> makâmı seyir özelliklerini taşıdığı tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Devr-i Hindî olarak geçmektedir. İncelemeler sonucunda eserin güfte ve ezgi yapısının 7 zamanda tamamlandığı, 3 tane 8'lik 2 tane 4'lük tartımlar ile müsâvî olduğu, tartımlardaki aksak yapının ilk üç birim zamanda gerçekleştiği, usûl örgüsünün Prof. Dr. Mehmet Gönül usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Devr-i Hindî</b> usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Devr-i Hindî usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-78).

4.79. Tevhîd Etsin Dilimiz

*Muharrece İlahî* *Bate: Hatibbîyyül Cerrahî*

*Selâm* *Gâfî: Şeyh Fahrreddin el-Hz.*

Tev hid et sin di li mig il lâi lah Hü şük ol sun hen

Tev hid i man ta pu su il lâi lah Hü şük der nâ cin

NU şük di ke ye lan da il lâi lah Hü şük di har an

ka i bi mig il lâi lah Hü şük lar gür şük gür meş

Ka lar su il lâi lah Hü şük çar nak ta pu su

ka şük da il lâi lah Hü şük ce gür dâğ da lîm de

il lâi lah Hü

il lâi lah Hü

il lâi lah Hü

il lâi lah Hü

*M. Dâğın Dâğın?*

2014

*Cerrahî şükriyatı şükriyatı gür şükriyatı şükriyatı*

2014

Şekil 79: Tevhîd Etsin Dilimiz

<b>Eser Adı</b>	Tevhîd Etsin Dilimiz
<b>Güftekâr</b>	Safer Dal Muhibbiyy-ül Cerrâhî
<b>Bestekâr</b>	Şeyh Fahreddin Efendi Hz.
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin tek nüshası bulunmuştur. Mustafa Doğan Dikmen imzası taşıyan 07.03.1984 târîhli nüshada “Cerrahi Tekkesinde okunduğu gibi notaya aldım” ibâresi paylaşılmıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyrine başlayıp muhayyer’de Uşşak çeşnilerini duyurarak pestlere yönelmiş ve hüseynî’de Uşşak işledikten sonra dügâh perdesinde Uşşak çeşnileri ile karara gitmiştir. Bu perde tâyinleri ve ezgi cümleleri incelendiğinde eserin Muhayyer makâmı seyir özelliklerini yansıtmadığı görülmüştür. Bilakis eserin <b>Hüseynî</b> makâmınla bestelendiği ve muhayyer makâmı arşivinden çıkarılması gerektiği düşünülmektedir.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshanın usûlü incelendiğinde ölçülerin 4 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu ve darpların diğer ölçülerde bozulmadan devam ettiği, mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül’ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Sofyan</b> usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Hüseynî makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-79).

4.80. Yâ Rabbenâ Ya Rabbenâ Yardım Eyle Kıyâmette

Muhayyer üahi

Sofyan Güfte: Yunus Emre  
Beste: M. Hakan Alvan

Ya Şu Rabbe nâ dün ya da... ya Şu Rabbe nâ dün ve fa...  
Yar Ge dim ey le dü ker â lem de ce ru ce fa...  
Yar Ge dim ey le dü ker â lem de ce ru ce fa...  
Vâ fir la na bi bi zü nü be nâ fa Mus ta fa...  
Yar dim ey le dü â lem de...  
Yar dim ey le dü â lem de...

30.6-1994  
M. Hakan Alvan

Şekil 80: Yâ Rabbenâ Ya Rabbenâ Yardım Eyle Kıyâmette

<b>Eser Adı</b>	Yâ Rabbenâ Ya Rabbenâ Yardım Eyle Kıyâmette
<b>Güftekâr</b>	Yûnus Emre
<b>Bestekâr</b>	Mustafa Hakan Alvan
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin tek nüshası bulunmuştur. 30.06.1994 târîhli nüsha Mustafa Hakan Alvan tarafından neşredilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser tiz segâh perdesinden seyre başlayıp muhayyer'de Uşşak ve nevâ'da Rast gösterdikten sonra muhayyer perdesinde asma kalış yapmıştır. Devamında hüseyinî'de Hüseyinî, çargâh'ta Nikriz ve nevâ'da Hicaz çeşnilerini duyuran eser dügâh perdesinde karâra varmıştır. Bu seyir yapısı ve perde kullanımlarının Nâsır Dede ve Suphi Ezgi kuramlarıyla uyumlu olduğu, kadîm anlayışı temsil eden bestekârların icrâ tekniği ile örtüştüğü ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmı seyir özellikleri ile bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Arşiv içerisindeki nüshada Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 4 zamanda tamamlandığı, ezgi motifleri ve prozodinin usûl dâirelerinde belirtilen zaman ve darplarla uyumlu olduğu, bestedeki mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği kâide ve şartlarını taşıdığı ve eserin <b>Sofyan</b> usûlü darpları ile ezgilendirildiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Sofyan usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-80).

#### 4.81. Dilerse Gözümü Giryân Eden Dost

uşaklı = Düğek .

Muhayyer (ilâhi)

Bes ke : Hayâti Güngör  
Güfte

Di ler se gö zü mü gir yân e den . . . . .

Dost Di ler se bap rı mı bir yan e den . . . . .

Dost Di ler se Hâk i le yek san eden . . . . .

Dost Di ler se lutf i le ih sen eden . . . . .

Dost ( ) Di ler se pân lümû han den ey le yen

Di ler se câ ni mi câ nan ey - le yen

Di ler se sir rimi sey rân ey le yen

Di ler se kâ t remi um men eden . . . . . Dost

Şekil 81: Dilerse Gözümü Giryân Eden Dost

<b>Eser Adı</b>	Dilerse Gözümü Giryân Eden Dost
<b>Güftekâr</b>	---
<b>Bestekâr</b>	Hayatî Günyeli
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin tek nüshası bulunmuştur. Yapılan incelemede notayı kimin yazdığı bilgisine ulaşılamamıştır.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser eviç perdesinden seyre başlayıp muhayyer'de Uşşak ve eviç'te Segâh üçlüsü çeşnilerini göstererek asma kalış yapmıştır. Tiz çargâh perdesinden başlayarak çargâh'ta Nikriz, nevâ'da Hicaz, nevâ'da Rast ile seyreden eser yerinde Uşşak çeşnilerle ile karara ulaşmıştır. Bu perde kullanımları, seyir yapısının Fikret Kutluğ ve Suphi Ezgi kuramlarıyla örtüştüğü, mukâyese edilen birçok klasik beste ile uyumlu olduğu ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmı seyir özelliklerine uygun olarak bestelendiği görülmüştür.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshanın usûlü incelendiğinde ölçülerin 8 zamanda tamamlandığı, ses ve söz öbeklerindeki vurgu ve anlam bütünlüğünün usûl kalıbındaki kuvvetli ve zayıf darplarla uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca mûsikî cümle yapısının Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği usûl tanımıyla örtüştüğü ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-81).

#### 4.82. Yürüt Bizi Allahım, Nûru Sönmez Yolundan

MÜHÜR... BAZI SEVİMLİ  
 İZMİR... DİNİYE ÇEKİLİ (Münevver Nûru Sönmez)  
 İZMİR... 1967

YÜRÜT BİZİ ALLAHIM

YÜRÜT BİZİ ALLAHIM  
 YÜRÜT BİZİ ALLAHIM  
 A YA İYİ HİÇ Bİ Zİ SEN SEV Gİ Lİ RA SÜ LÜN DEN  
 CA RE Sİ ZİN A CA ZİN TU TIR GÜ DER NO LÜN DEN  
 Bİ Lİ BİZ Kİ Kİ Kİ NİN OYDIL İZETLER KÜ LÜN DEN  
 İYİ HİÇ Bİ Zİ SEN SEV Gİ Lİ RA SÜ LÜN DEN  
 CA RE Sİ ZİN A CA ZİN TU TIR GÜ DER NO LÜN DEN

YÜRÜT BİZİ ALLAHIM  
 İZMİR... DİNİYE ÇEKİLİ  
 İZMİR... 1967  
 İZMİR... 1967  
 İZMİR... 1967  
 İZMİR... 1967  
 İZMİR... 1967

YÜRÜT BİZİ ALLAHIM  
 İZMİR... DİNİYE ÇEKİLİ  
 İZMİR... 1967  
 İZMİR... 1967  
 İZMİR... 1967  
 İZMİR... 1967

... Bu şifre 20-11-1967-1968 DİNİYE ÇEKİLİ...  
 ... Bu şifre 20-11-1967-1968 DİNİYE ÇEKİLİ...

Din...  
 ...

İZMİR...  
 ...

...

Şekil 82: Yürüt Bizi Allahım, Nûru Sönmez Yolundan

<b>Eser Adı</b>	Yürüt Bizi Allahım, Nûru Sönmez Yolundan
<b>Güftekar</b>	Emin Ali Sipâhi
<b>Bestekâr</b>	Dursun Çakmak
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin arşivde tek nüshası bulunmuştur. Eserle ilgili makâm ve usûl tespitleri için tercih edilen bu nüshada "Bu güfte 20 Nisan 1981 Diyanet takviminden alınmıştır" ibâresi yer almaktadır.
<b>Makâmı</b>	Yapılan inceleme sonucunda eserin ses kaydına ulaşılammıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyre başladıktan sonra muhayyer'de Uşşak'lı dolaşarak asma kalış yapmıştır. Akabinde nevâ'da Bûselik, acemli Hüseyinî, gerdâniye'de Rast, çargâh'ta Çargâh çeşnilerini kullanan eser düğâh perdesinde Hüseyinî çeşniyle karar etmiştir. Perde kullanımları ve ses yapıları incelendiğinde eserin geleneksel icrâ üslûbuna aykırı olmadığı ve Abdülbâkî Nâsır Dede ve Suphi Ezgi'nin <b>Muhayyer</b> makâmı târifleriyle uyduğu görülmüştür.
<b>Usûlü</b>	Arşivde yer alan nüshada Nîm Sofyan usûlü ile yazılan eserin güfte ve nağme cümlelerinin 2 zamanda tamamlandığı görülmüştür. Ayrıca Prof. Dr. Mehmet Gönül'ün târif ettiği kâide ve şartları taşıyan eserin <b>Nîm Sofyan</b> usûlüne göre bestelendiği tespit edilmiştir
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Nîm Sofyan usûlü olan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-82).

#### 4.83. Yâ Rabbî Aşkın Ver Bana

MUHAYYER  
(Şâhî)

DUYUK

yâ rab bî aş  
kın  
ver ba na  
hü  
di ye üm a  
man de  
ne de ne a  
şık a  
la  
yım ben sa

Şekil 83: Yâ Rabbî Aşkın Ver Bana

<b>Eser Adı</b>	Yâ Rabbî Aşkın Ver Bana
<b>Güftekâr</b>	Nizâmoğlu Seyyid Seyfullah
<b>Bestekâr</b>	Dede Efendi
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Eserin Arşivde iki adet nüshası bulunmaktadır. Nüshalardan biri Yusuf Ömürlü, diğeri Cüneyt Kosal imzasını taşımaktadır. Benzer şekilde notalandırıldığı görülen nüshalardan Y.Ömürlü'ye ait olan notanın daha belirgin bir şekilde yazılmış olması eserin makâm ve usûl analizinde tercih sebebi olmuştur.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan tek nüshanın ses kaydına ulaşılamamıştır. Eser seyrine gerdâniye perdesinden başlayıp muhayyer'de Uşşak çeşnilerini göstererek pestlere yönelmiş, nevâ'da Rast, eviç'te eksik Ferahnâk, gerdâniye'de Rast, hüseyinî'de Hüseyinî ve yerinde Uşşak çeşnileri işleyerek düğâh perdesinde karara gitmiştir. Bu seyir yapısının Nâsır Dede ve Suphi Ezgi kuramıyla örtüştüğü, ezgi cümlelerinin geleneksel icrâ unsurlarını yansıttığı ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmında bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Düyek olarak geçmektedir. İncelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği ve eserin usûlünün <b>Düyek</b> olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-83).

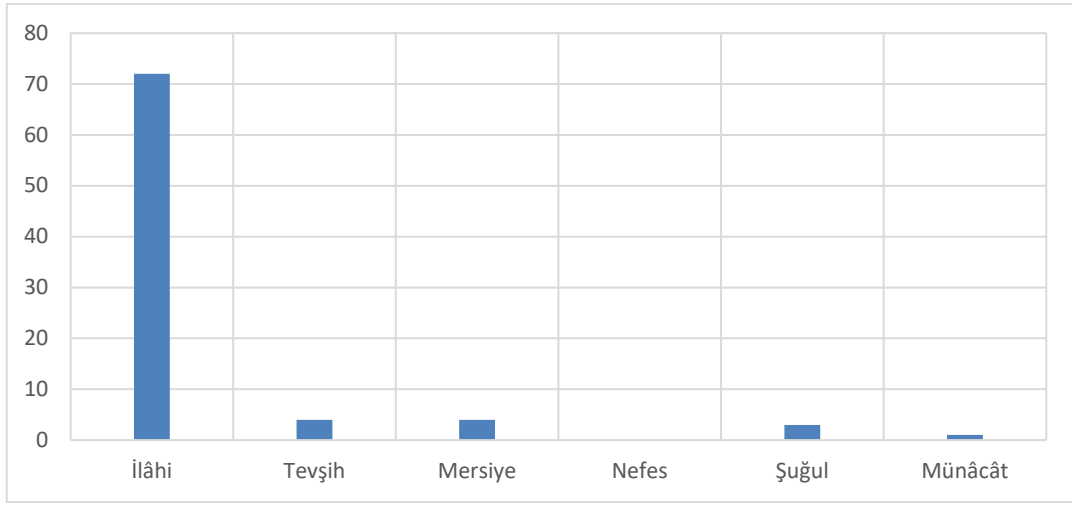


<b>Eser Adı</b>	Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân
<b>Güftekâr</b>	Aziz Mahmûd Hüdâyî Hz.
<b>Bestekâr</b>	Muhibbî Sefer Dal
<b>Arşiv Bilgisi</b>	---
<b>Eser Nüshaları</b>	Arşivde yapılan incelemede eserin iki adet nüshası bulunmuştur. Nüshaların birinde notaya alan ve târih bilgisine ulaşılammıştır. Diğer nüsha Cüneyt Kosal imzasını taşımakta olup, notalama ve yazım özellikleri bakımından diğer nüshaya göre daha net yazıldığı için. Eserin makâm ve usûl analizinde tercih edilmiştir.
<b>Makâmı</b>	Arşivde yer alan nüshaların ses kaydına ulaşılammıştır. Eser gerdâniye perdesinden seyrine başlayıp muhayyer'de Uşşak çeşnilerini göstererek pestlere meyletmiş, nevâ'da Rast, nevâ'da Buselik, hüseyinî'de ve dügâh'ta Hüseyinî ve yerinde Uşşak çeşnileri ile karara varmıştır. Bu perde kullanımları ve seyir yapısının Fikret Kutluğ ve Suphi Ezgi kuramıyla örtüştüğü, bestenin geleneksel seyir kurallarına bağlı olduğu ve eserin <b>Muhayyer</b> makâmı özelliklerine uygun olarak bestelendiği tespit edilmiştir.
<b>Usûlü</b>	Eserin usûlü incelenen nüshada Düyek olarak geçmektedir. İncelemeler sonucunda güfte ve mûsikî cümlelerinin 8 zamanda tamamlandığı, ölçülerdeki kuvvetli ve zayıf zamanların Düyek usûlü darpları ile bütünlük gösterdiği ve eserin <b>Düyek</b> usûlünde olduğu tespit edilmiştir.
<b>Tashih Edilen Nüsha Hakkında</b>	Yukarıda verilen bulgular ve yorumlar ışığında Muhayyer makâmında ve Düyek usûlünde yazılan eserin nüshası eklerde yer almaktadır (Bkz. Ek-84).

## 5. SONUÇ ve ÖNERİLER

### 5.1. Birinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Çalışma sonucunda Devlet Korosu ve özel arşivlerden (Prof. Dr. Mehmet Gönül ve Doç. Dr. Mustafa Yıldırım) alınan, makâmı Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer olarak belirlenen ilâhilerin sayı ve çeşitleri aşağıda grafik olarak verilmiştir.



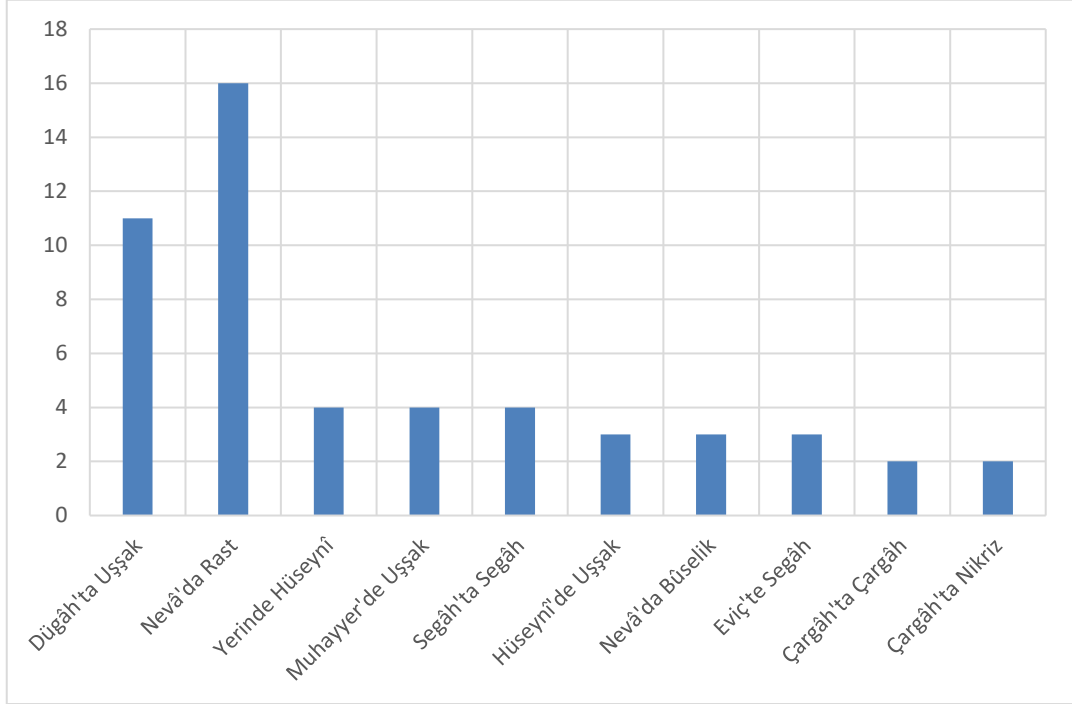
**Grafik 1:** Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmındaki ilâhi çeşitleri

Eserlerin arşivlerde yer alan nüshaları incelendiğinde;

- "Tevhîd Etsin Dilimiz" adlı ilâhinin Muhayyer değil, Hüseyinî olduğu,
- "Açılalım Güller ile" başlıklı ilâhinin Muhayyer değil, Muhayyer Kürdî seyrine sâhip oluşu,
- "Ehli Aşka Bir Bela Zindandır Bu Mâsivâ" adlı eserin Mersiye olduğu,
- "Kat-idüp Gerdeni Gerdundan Emel Zinciri" eserinin mersiye olduğu,
- Araştırmalar neticesinde Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer eserlerin 72 ilâhi, 4 tevşih, 4 mersiye, 4 şuğul, 3 mûnâcât toplamda 87 adet olduğu,
- Gerdâniye makâmındaki "Âşıkların Eğlencesi, Sen Mevlâ'yı Sevende Mevla Seni Sevmez mi" ilâhilerinin arşivlerde nüshalarına ulaşamadığı,
- İlâhilere sayı yönünden bakıldığında diğer makamlara nazaran cami ve tekke mûsikisinde kısmen de olsa kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

## 5.2. İkinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

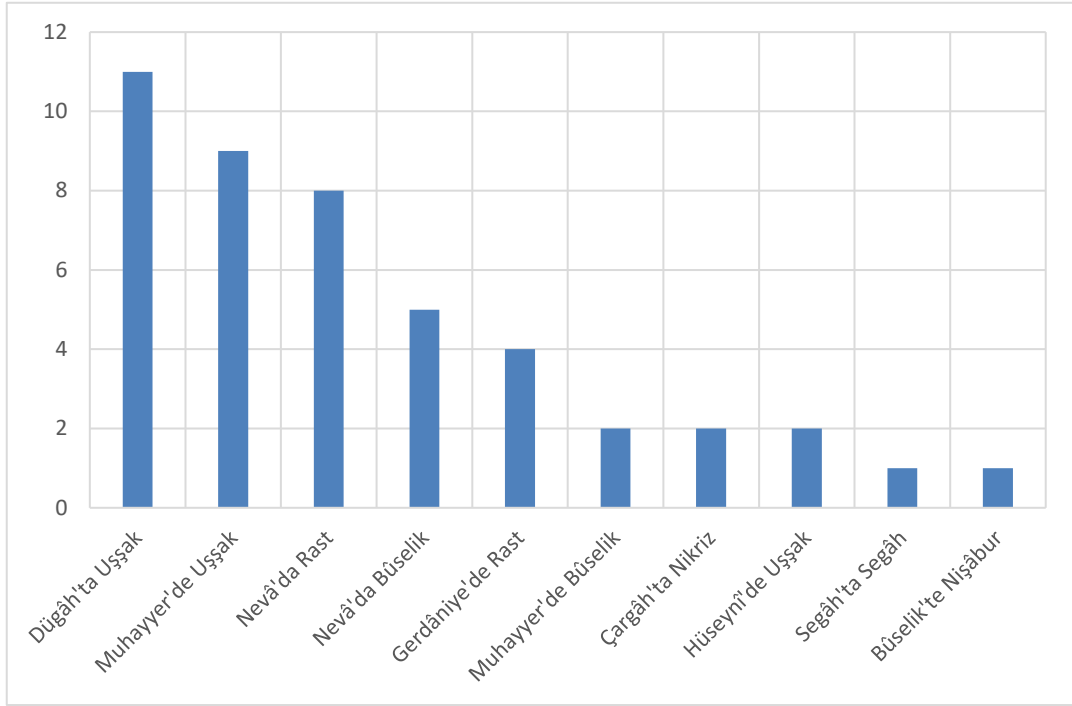
İlâhiler makâm yönünden incelendiğinde elde edilen veriler aşağıdaki grafiklerde sıralanmıştır.



**Grafik 2:** Gerdâniye makâmı ilâhilerde kullanılan çeşniler

Arşiv kayıtlarında yer alan Gerdâniye makâmı ilâhilerin seyir yapısında;

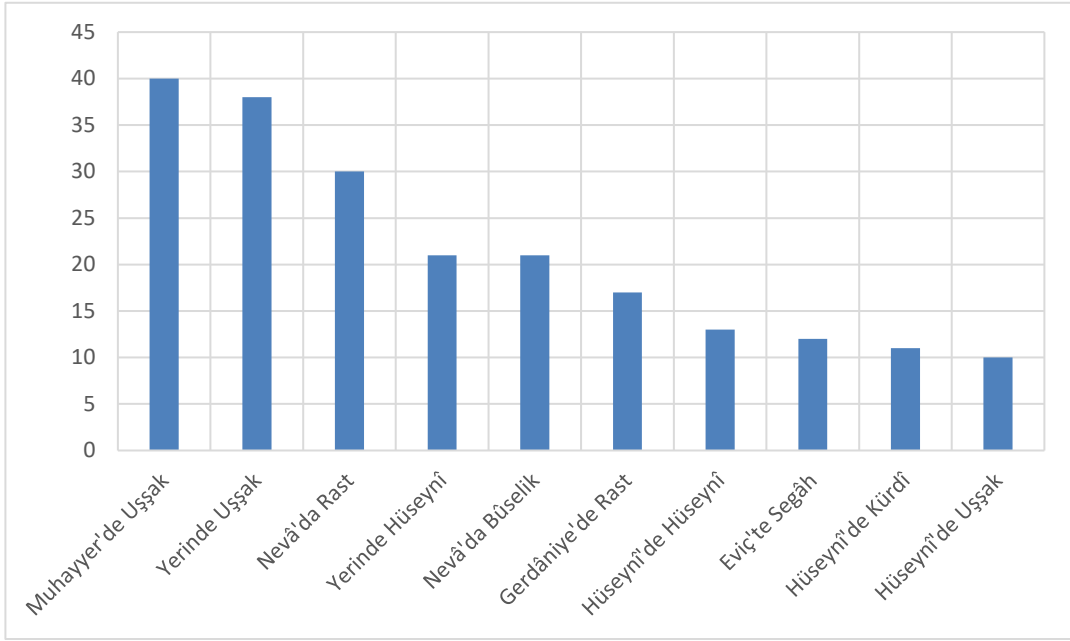
- 16 eserde dügâh'ta Uşşak ve nevâ'da Rast çeşnilerin kullanıldığı,
- 4 eserde yerinde Hüseyinî, muhayyer'de Uşşak ve segâh'ta Segâh çeşnilerin kullanıldığı,
- 3 eserde Hüseyinî'de Uşşak, nevâda Bûselik ve evç'te Segâh çeşnilerin kullanıldığı,
- 2 eserde çargâh'ta çargâh, çargâh'ta Nikriz çeşnilerin kullanıldığı,
- 1 eserde nevâda Hicaz, 1 eserde Hüseyinî'de Kürdî, 1 eserde gerdâniye'de Bûselik, 1 eserde çargâh'ta Bûselik, 1 eserde nevâ'da Uşşak ve 1 eserde gerdâniye'de Rast çeşnilerin kullanıldığı sonucuna varmıştır.



**Grafik 3:** Tâhir makâmı ilâhilerde kullanılan çeşniler

Arşiv kayıtlarında yer alan Tâhir makâmı ilâhilerin seyir yapısında;

- 11 eserde dügâh'ta Uşşak çeşninin kullanıldığı,
- 9 eserde yerinde muhayyer'de Uşşak çeşninin kullanıldığı,
- 8 eserde nevâda Rast çeşninin kullanıldığı,
- 5 eserde nevâ'da Bûselik çeşninin kullanıldığı,
- 4 eserde gerdâniye'de Rast çeşninin kullanıldığı,
- 3 eserde muhayyer'de Bûselik, çargâh'ta Nikriz ve Hüseynî'de Uşşak çeşnilerin kullanıldığı,
- 2 eserde segâh'ta Bûselik, bûselik'te Nişâbur ve Hüseynî'de Uşşak çeşnilerin kullanıldığı,
- 1'er eserde segâh'ta Segâh ve segâh'ta Ferahnâk çeşnilerin kullanıldığı,
- 1'er eserde hüseyinî'de kürdî ve hüseyinî'de Bûselik çeşnilerin kullanıldığı,
- 1'er eserde nevâ'da hicaz, çargâh'ta Çargâh, yerinde Hüseynî ve bûselik'te Nişâbur çeşnilerin kullanıldığı sonucuna varılmıştır.



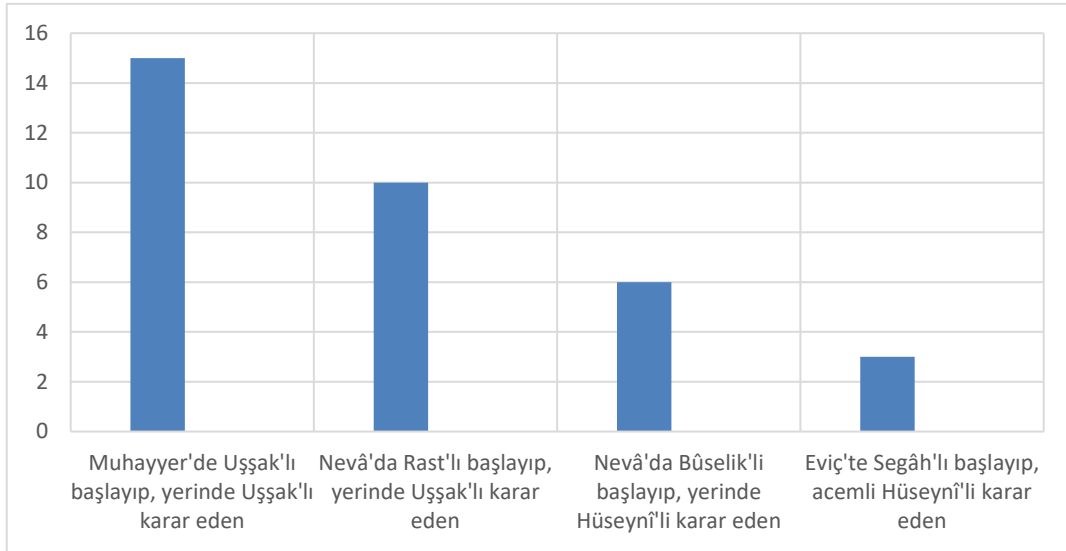
**Grafik 4:** Muhayyer makâmı ilâhilerde kullanılan çeşniler

Arşiv kayıtlarında yer alan Muhayyer makâmı ilâhilerin seyir yapısında;

- 40 eserde Muhayyer'de Uşşak çeşninin kullanıldığı, 38 eserde yerinde Uşşak ve 30 eserde nevâ'da Rast çeşnilerin kullanıldığı,
- 21 eserde yerinde Hüseyinî ve nevâ'da Bûselik, 17 eserde Gerdâniye'de Rast, 13 eserde hüseyinî'de Hüseyinî çeşnilerin kullanıldığı,
- 12 eserde eviç'te Segâh, 11 eserde hüseyinî'de Kürdî, 10 eserde hüseyinî'de Uşşak, 9 eserde çargâh'ta Çargâh, 8 eserde muhayyer'de Sabâ, 7 eserde segâh'ta Ferahnâk çeşnilerin kullanıldığı,
- 4 eserde muhayyer'de Hüseyinî, nevâ'da Hicaz, dügâhta Sabâ ve rast'ta Rast çeşnilerin kullanıldığı,
- 2'şer eserde çargâh'ta Nikriz, dügâh'ta Uşşak, muhayyer'de Segâh, muhayyer'de Kürdî, gerdâniye'de Bûselik, segâh'ta Segâh, acem'de Çargâh ve yerinde Karcığar çeşnilerin kullanıldığı,
- 1'er eserde nevâ'da Kürdî ve gerdâniye'de Çargâh çeşnilerin kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

Tabloya ek olarak;

- Türk mûsikîsinde Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmı ile ilgili kaynaklar incelendiğinde yüzyıllara göre farklı görüş ve anlayışların olduğu,
- Anlaşılan ortak görüş üzerine gelenekteki Tâhir Gerdâniye ve Muhayyer makâmının muhayyer’de Uşşak yaptıktan sonra düğâh perdesi üzerinde Uşşak’lı ya da Hüseyinî’li kalış olduğu,
- Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmının düğâh üzerinde Uşşak’lı kalış yapılan yerlerin 1 koma bemollü veya bûselik perdesi olarak gösterilmesi gerekirken 2-3 koma bemolle gösterilen çeşninin düğâh üzerinde Hüseyinî yerine Uşşak olarak anlaşılmasına sebep olduğu sonucuna varılmıştır.



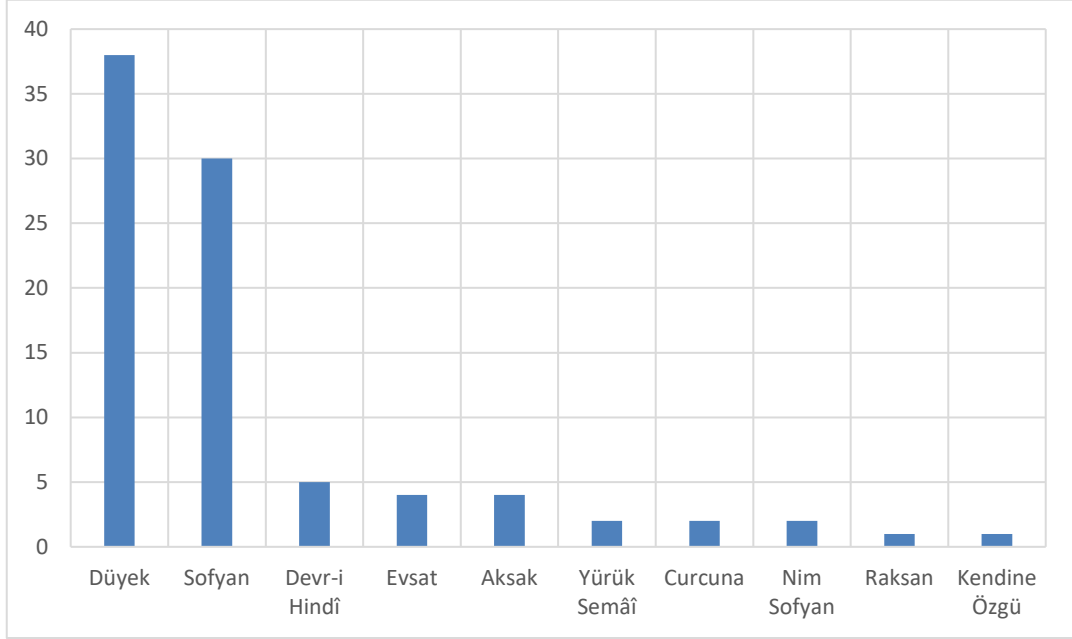
**Grafik 5:** Tâhir Gerdâniye ve Muhayyer ilâhilerdeki seyir özellikleri

Verilen tabloya göre seyir özelliği olarak;

- 40 adet eserin muhayyer’de Uşşak başlayıp düğâh’da Uşşak karar verdiği,
- 16 adet eserin nevâ’da Rast başlayıp yerinde Hüseyinî karar ettiği,
- 14 adet eserin nevâ’da Bûselik başlayıp acemli Hüseyinî ile karar ettiği,
- 15 adet eserin eksik Segâh başlayıp yerinde Hüseyinî ile karar ettiği,
- 15 adet eserin Segâh çeşnisi ile başlayıp yerinde Uşşak ile karar ettiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

### 5.3. Üçüncü Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

Arşiv kayıtlarında yer alan Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makâmı ilâhiler usûl yönünden incelendiğinde elde edilen veriler aşağıdaki grafiklerde sıralanmıştır.



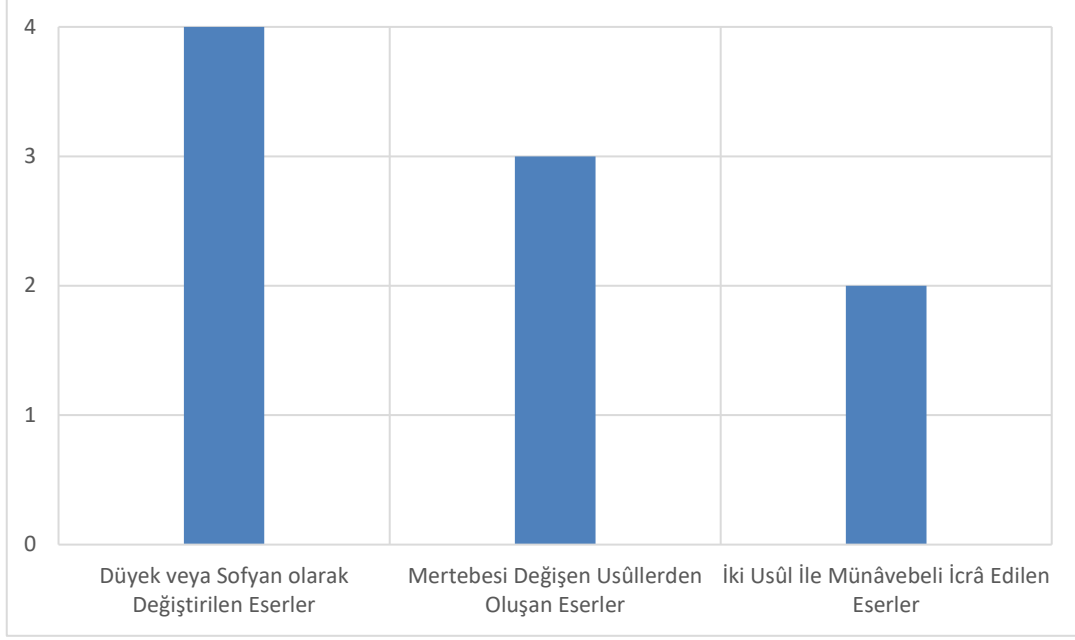
**Grafik 4:** Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer İlâhilerde Kullanılan Usûller

Tabloya göre;

- 38 adet eserde Düyek usûlünün kullanıldığı,
- 30 adet eserde Sofyan usûlünün kullanıldığı,
- 5 adet eserde Devr-i Hindî usûlünün kullanıldığı,
- 4 adet eserde Evsat usûlünün kullanıldığı,
- 4 adet eserde Aksak usûlünün kullanıldığı,
- 2 adet eserde Yürük Semâî usûlünün kullanıldığı,
- 2 adet eserde Curcuna usûlünün kullanıldığı,
- 2 adet eserde Nîm Sofyan usûlünün kullanıldığı,
- 1 adet eserde Raksan usûlünün kullanıldığı,
- 1 adet eserde kendine özgü bir usûl kullanıldığı,
- Toplamda 10 farklı usûl kullanıldığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

#### 5.4. Dördüncü Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

İlâhilerdeki usûl değişiklikleri aşığıdaki grafikte verilmiştir.



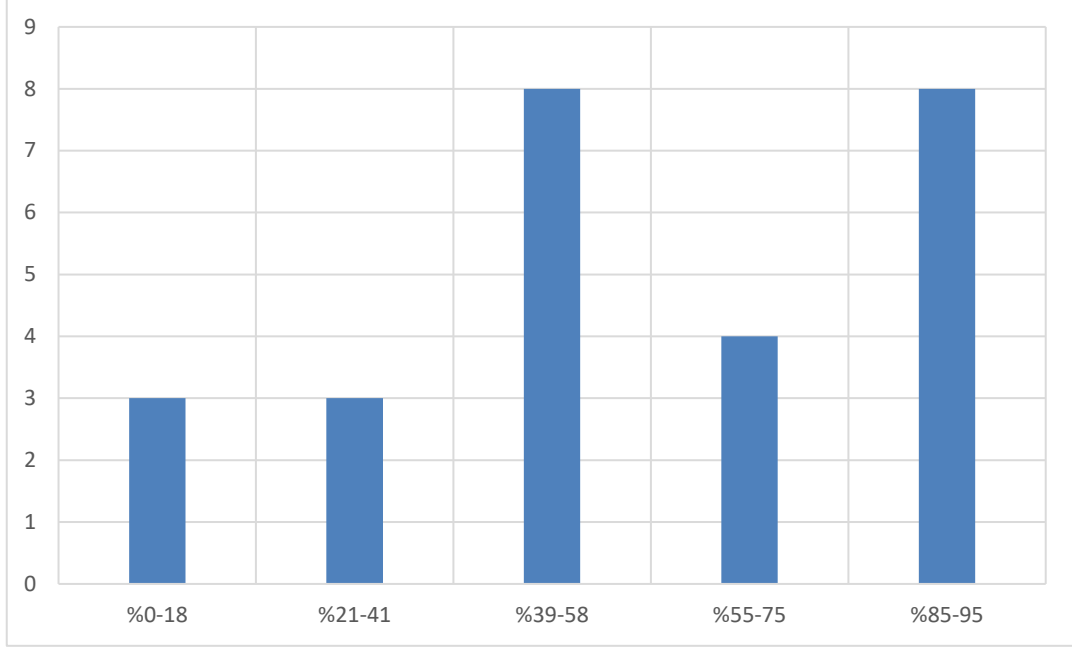
**Grafik 5:** Tâhir, Gerdâniye Muhayyer ilâhilerdeki usûl değişiklikleri

Tabloya göre;

- İncelenen nüshalarda toplamda 7 eserin usûlünün hatalı ölçülüp yazıldığı,
- 3 adet eserin mertebesi değişen usûllerden meydana geldiği,
- 3 adet eserin Düyek usûlü olarak belirtildiği; ancak incelemeler sonucunda eserin usûlünün Sofyan olması gerektiği,
- 2 adet eserin hem Düyek hem de Sofyan olarak icrâ edildiği,
- 1 adet eserin Sofyan usûlü olarak belirtildiği; ancak incelemeler sonucunda eserin usûlünün Curcuna olması gerektiği,
- 1 adet eserin Düyek usûlü ile başlayıp Sofyan olarak devam ettiği,
- Sofyan ve Düyek usûllerinin velvele darplarının hatalı olarak kullanılmasının eserlerde karmaşıklığa sebebiyet verdiği;
- Eserlerin kendi usûllerinde notalanması ve usûl tespitlerinin buna göre yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

## 5.5. Beşinci Alt Probleme Dâir Ulaşılan Sonuçlar

İlâhilerdeki düzüm hatâları aşağıdaki grafikte yüzdeleri ile verilmiştir.



**Grafik 6:** Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer İlâhilerdeki Düzüm Hatâları

Tablodaki veriler eserlerin ölçülerinin tek tek incelenip sayılmasıyla tespit edilip, düzüm hatası olan ölçülerin bulunan değerleri yüzdeler halinde grafiğe yansıtılmıştır. Tabloya göre;

- Düzümlemelere dikkat edilmeden yazılan ve doğru ölçülemeyen usûller sebebiyle eserlerin farklı usûl olarak tespit edildikleri ve bu durumun eserin anlaşılmasında ve icrâsında problem oluşturduğu,
- 3 eserde % 0-18 arasında düzüm hatası olduğu, her ne kadar bu yüzde arasındaki düzüm hatâları maddi hatâ olarak görülse de eserlerin yeniden yazılmasında bir standart getirildiği,
- Hiçbir eserde % 21-41 arasında düzüm hatası olmadığı,
- 8 eserde % 39-58 arasında düzüm hatası olduğu,
- 4 eserde % 55-75 arasında düzüm hatası olduğu,
- 8 eserde % 85-95 arasında düzüm hatası olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Makam ve usûl yönünden incelenmiş eserler ve inceleme sonucunda makâm içinde geçen çeşnileri, usûlleri ve formu değişen eserler tablo halinde aşağıda verilmiştir.

No	Eser Adı	Formu	Makâmı	Tes. Ed. Makâmı	Usûlü	Tes. Ed. Us.
1	Allah Birdir Müjdesi	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan
2	Âşık-ı Yezdân Der Allah Allah	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (çargâh'ta Çargâh)	Düyek	Düyek
3	Aşk Cür'asın Sundu Bana	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (hüseynî'de Kürdî)	Sofyan	Sofyan
4	Bilmem Netsem Neylesem	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (nevâ'da Rast)	Yürük Semâî	Yürük Semâî
5	Ârif Olur Derviş Olan	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan
6	Bir Derde Mübtelâyım	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan
7	Bir Gün Düşünürken Dağlara Baktım	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (dügâh'ta Uşşak) (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan
8	Durman Yanalım Ateş-i Aşka	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (çargâh'ta Nikriz)	Düyek	Düyek
9	Ey Kerem Kâni Ey Gani Sultan	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (dügâh'ta Uşşak)	Sofyan	Sofyan
10	Feyz-i Akdesten Erişdi Kalbime Âsârı Hû	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (dügâh'ta Uşşak)	Sofyan	Sofyan
11	Gel Halka-i Tevhîde Gir	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (muhayyer'de Uşşak)	Sofyan	Sofyan
12	Gönülleri Duruldur Erenlerin Halveti	Îlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan

13	Eşidin Ey Yarenler	İlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (dügâh'ta Uşşak)	Aksak	Aksak
14	Melce-i Penâh Taşmıştı Günâh	İlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan
15	Milk-i Bekâdan Gelmişem	İlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (nevâ'da Rast) (Segâh'lı)	Sofyan	Sofyan
16	Semâdan Sırr-ı Tevhîdi	İlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye (dügâh'ta Uşşak) (nevâ'da Rast)	Curcuna	Curcuna
17	Âşıkların Eğlencesi	İlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye  Belirsiz	Sofyan	Sofyan
18	Sen Mevlâyı Sevende	İlâhi	Gerdâniye	Gerdâniye  Belirsiz	Sofyan	Sofyan
19	Ben Nar-ı Aşka Hoş Yâne Geldim	İlâhi	Tâhir	Tâhir (nevâ'da Bûselik)	Düyek	Düyek
20	Halvetiyem Kesretim Vahdet İle Pinhân Olur	İlâhi	Tâhir	Tâhir (nevâ'da Hicaz)	Düyek	Düyek
21	Gönül Hûn Oldu Şevkinden Boyandım	İlâhi	Tâhir	Tâhir (nevâ'da Bûselik)	Düyek	Düyek
22	Kandillerle Donandı Minâreler	İlâhi	Tâhir	Gerdâniye (nevâda Rast) (yerinde Uşşak)	Sofyan	Sofyan
23	Lûtfet Bana Ey Gaffâr Afveyle Allahım	İlâhi	Tâhir	Tâhir (acemli Rast)	Düyek	Düyek
24	Göster Cemâlin Şemini Yansın Oda Pervaneler	İlâhi	Tâhir	Tâhir (muhayyer'de Uşşak)	Sofyan	Sofyan

25	Ey Âşık-ı Sadıklar	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (hüseyinî'de Kürdî)	Sofyan	Sofyan
26	Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (acem'li Hüseyinî)	Raksan	Raksan
27	Ehl-i Aşka Bir Belâ Zindânıdır Bu Mâsivâ	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (segâh'ta Ferahnâk)	Evsat	Evsat
28	Taştı Rahmet Deryası Gark Oldu Cümle Âsi	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (gerdâniye'de Rast) (nevâ'da Bûselik)	Sofyan	Sofyan
29	Yürü Be hey Fâni Dünya Sana Konan Göçer Bir Gün	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (çargâh'ta Nikriz) (evic'te Segâh)	Sofyan	Düyek Sofyan
30	Mevlâm Bana Ver Aşkını Hayrânın Olayım Senin	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (nevâ'da Bûselik)	Sofyan	Düyek- Sofyan
31	Kat'idüp Gerdeni Gerdundan Emel Zincirin	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (muhayyer'de Uşşak)	Evsat	Evsat
32	Acep Kavgaya Düş Oldum	Îlâhi	Tâhir	Tâhir (muhayyer'de Uşşak)	Düyek	Düyek
33	Açılalım Güller ile	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (hüseyinî'de Kürdî) (çargâh'ta Çargâh)	Sofyan	Sofyan
34	Ahvâl-i Serencamım Bu Saate Erince	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (gerdâniye'de Rast) (yerinde Uşşak)	Düyek	Düyek
35	Âlemler Nûra Gark Oldu Muhammed Doğduğu Gece	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (gerdâniye'de Rast) (hüseyinî'de Kürdî)	Kendine Özgülü	Kendine Özgülü
36	Allah Emrin Tutalım	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak)	Sofyan	Sofyan

37	Allah Olsun Sözümüz	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (çargâh'ta Çargâh)	Düyek	Düyek
38	Allahın Evinde Allah Diyelim	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (segâh'ta Ferahnâk)	Düyek	Düyek
39	Âşıkın Maksûdu Ol Mahbûb-i Bî Hemtâ İmiş	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast) (muhayyer'de Uşşak)	Düyek	Düyek
40	Aşk Bezirgânı Sermâye Cânı	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (yerinde Hüseyinî) (hüseyinî'de Kürdî)	Düyek	Düyek
41	Aşkın aldı Benden beni	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (hüseyinî'de Uşşak)	Raks Aksağı	Raks Aksağı
42	Bakıp Cemal-i Yâre Çağırırım Dost Dost	Tevşih	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast) (yerinde Uşşak)	Düyek	Düyek
43	Be-Hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast) (yerinde Uşşak)	Aksak	Aksak
44	Benim Canım Uyanıktır	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan
45	Benim Efendim Nûreddin-i Cerrâhi	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (çargâh'ta Çargâh)	Sofyan	Düyek
46	Bir Fenâ Dünya İmişsin Böyle Bilmezdim Seni	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (gerdâniye'de Rast) (hüseyinî'de Uşşak)	Sofyan	Sofyan
47	Bir Mehin Bendesim Sâye Dahi Olmaz	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak)	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
48	Biz Âşık-ı Şeydâyız Müştak-ı Cemâliz Biz	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâda Rast) (nevâ'da Bûselik)	Sofyan	Sofyan

49	Cemâlin Hüsüne Canlar Fedâdır Yâ Rasûlallah	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast)	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
50	Cûşa Gelir Dağ İle Taş	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâda Rast) (yerinde Uşşak)	Düyek	Düyek
51	Cümle Âlem Âşına Ben Ona Bî- gâneym	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak)	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
52	Cümle Hüccâc İle Giydik Yine İhrâm- u Âbâ	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (dügâh'ta Uşşak)	Evsat	Evsat
53	O Şehinşah-ı Âzamsın Ki Ancak Ya Rasulallah	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (yerinde Uşşak)	Düyek	Düyek
54	Râh-ı Hakda Hâk Olur Dervişler	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Bûselik)	Sofyan	Sofyan
55	Sûret-i Mevhûma Bakma Âdem-i Manaya Gel	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast) (nevâ'da Bûselik)	Düyek	Düyek
56	Şehirlerin Mükerremi Mekke Şehri Selâm Sana	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (evic'te Segâh)	Düyek	Düyek
57	Şûridevü Şeydâ Kılan Yârin Cemâlidir Beni	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (hüseynî'de Hüseynî) (yerinde Uşşak)	Sofyan	Sofyan
58	Taşın Yine Deli Gönül Sular Gibi Çağlar mısın	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast) (Segâh Üçlüsü)	Sofyan	Sofyan
59	Taştı Rahmet Deryâsı Gark Oldu Cümle Âsî	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (acem'li Hüseynî) (yerinde Uşşak)	Sofyan	Sofyan
60	Toprakta Yatacak Teni Tenim Var	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Rast)	Düyek	Düyek

61	Uğruna Tendeki Cânım Fedâdır Yâ Rasûlallah	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (hüseynî'de Uşşak) (yerinde Uşşak)	Düyek	Düyek
62	Durman Yanalım Âteş-i Aşka	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak) (nevâ'da Bûselik)	Düyek	Düyek
63	Düşeli Bu Aşkın Cânım Diline	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Bûselik)	Sofyan	Sofyan
64	Durmaz Yanar Vücûdum Ah Etmeyip Nideyim	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (gerdâniye'de Rast) (segâh'ta Ferahnâk)	Sofyan	Sofyan
65	Ey İbn-i Hâli KoKıyl-ü Kâli	Tevşih	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Bûselik) (yerinde Uşşak)	Sofyan	Sofyan
66	Eyyuhel Münkiri Hâli	Tevşih	Muhayyer	Muhayyer (çargâh'ta Çargâh)	Sofyan	Sofyan
67	Kûy-i Aşkın Bana Bir Kûh-i Tecellî Görünür	Tevşih	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak) (muh.'de Hüseyinî)	Sofyan	Sofyan- Düyek
68	Geçti Her Ânım Günâhla Mücrimim Bî-Çâreyim	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Sabâ) (yerinde Uşşak)	Düyek	Düyek
69	Gönlüme Ağla Diyorum Ağla	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Bûselik) (gerdâniye'de Rast)	Düyek	Düyek
70	Güldür Beni Aşkınla Allah	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Kürdî) (hüseynî'de Uşşak)	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
71	Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren Mesrûr Olur	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Sabâ) (nevâ'da Rast)	Düyek	Düyek

72	Haktan İnen Şerbeti İçtik Elhamdülillah	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (yerinde Hüseyinî)	Düyek	Düyek
73	İlâhi Neylesin Nitsin Gönül Sensiz Karâr Etmez	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak) (acem'de Çargâh)	Düyek	Düyek
74	İşitin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Sabâ) (nevâ'da Rast)	Sofyan	Sofyan
75	Gelin Allah Diyelim Kalpten Pası Silelim	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak)	Aksak	Aksak
76	Lâ İlâhe İllâllah Nûr Muhammed Sallâllah	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Kürdî) (nevâ'da Hicaz)	Sofyan	Sofyan
77	Merhabâ Ey Aşk-ı Bâkî Merhabâ	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (hüseyinî'de Hüseyinî) (yerinde Acem)	Düyek	Düyek
78	Mevlâm Ver Aşkını Bana Hayrânın Olayım Senin	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak) (gerdâni.'de Bûselik)	Düyek	Düyek
79	Mücrîmleriz Âsileriz Yârabbi Afveyle Bizi	Münâcât	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak)	Sofyan	Sofyan
80	Nefs Elinden Yandı Cânım	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (nevâ'da Bûselik) (nevâ'da Rast)	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
81	Tevhîd Etsin Dilimiz	İlâhi	Hüseyinî	Muhayyer (hüseyinî'de Uşşak)	Devr-i Hindi	Devr-i Hindi
82	Yâ Rabbenâ Yâ Rabbenâ Yardım Eyle Kıyâmette	Münâcât	Muhayyer	Muhayyer (hüseyinî'de Hüseyinî)	Sofyan	Sofyan
83	Dilerse Gözümü Giryân Eden Dost	İlâhi	Muhayyer	Muhayyer (evic'te Segâh)	Sofyan	Sofyan

84	Yürüt Bizi Allahım Nûru Sönmez Yolundan	Münâcât	Muhayyer	Muhayyer (acem'li Hüseyinî) (nevâ'da Rast)	Nîm Sofyan	Nîm Sofyan
85	Yâ Rabbî Aşkın Ver Bana Hû Diyeyim Döne Döne	Tevşih	Muhayyer	Muhayyer (muhayyer'de Uşşak) (nevâ'da Rast)	Düyek	Düyek
86	Yeter Oldun Fenâ Bağında Nâlân	Îlâhi	Muhayyer	Muhayyer (acem'li Hüseyinî) (nevâ'da Rast)	Düyek	Düyek

### ÖNERİLER:

- Arşivlerdeki bütün formlar ve makamlardaki eserler makâm ve usûl yönünden incelenmelidir. İncelen eserler bir havuzda toplanmalı ve gelecek kuşaklara doğru kaynak ulaştırılmalıdır.
- Bazı makamlarda eserlerin çok olmasından dolayı yüksek lisans veya doktora çalışmaları gibi uzun soluklu çalışmaların Türk mûsikîsi arşivine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Eserler makâm ve usûl yönünden incelenirken ayrıca karışıklığa sebebiyet vermemek için güftekârların, varsa divanlarına ulaşıp güfte karşılaştırmaları yapılmalıdır.
- Müzik eğitiminde sadece Arel-Ezgi-Uzdilek nazariyâtı değil, kadim gelenekli nazârî ilimler de verilmelidir. Çünkü incelenecek eserler 17. hatta 16. yy'a kadar dayanmaktadır.
- Tâhir, Gerdâniye ve Muhayyer makamlarının hangi dönemlerde hangi çeşnileri kullandığı, bestekârların yaşamış olduğu dönemlerle nazariyâtçıların yaşadığı dönemler karşılaştırılarak daha somut hâle getirilmesi önerilmektedir.

## KAYNAKÇA

- Akdoğan, Ali. (2008) “*Medeniyetlerin Oluşmasında Dinin Rolü Ve İslam Medeniyeti*”. *Dini Araştırmalar*. Rize.
- Akdoğan, Bayram. (2003). *Türk Din Musikisinin Anadolu' da Doğuşu ve Tarihi Seyri Hakkında Bazı Mülahazalar*. Ankara.
- Ak, Ahmet Şahin. (2009). *Türk Mûsikîsi Tarihi*. Ankara
- Arel, Hüseyin Sadettin. (1993). *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri*. İstanbul.
- Arslan, Fazlı. (2017). *İslâm Medeniyetinde Mûsikî*. Beyan Yayınları. 2. Baskı. İstanbul.
- Aziz, Aysel. (2013). *Türkiye'de Televizyon Yayıncılığı'nın 30 yılı, TRT Yayınları*. Ankara.
- Akdoğan, Bayram. (1996) “*Fethullah Şîrvânî ve Mecelletun Fi'l-Mûsîka adlı eserinin XV. Yüzyıl Türk Mûsikîsi Nazariyatındaki Yeri*”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arısoy, Mithat. (1988) “*Seydî'nin El Matlâ Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma.*”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Banarlı, Nihat Sami. (1971). *Resimli Türk Edebiyat Tarihi*. İstanbul.
- Kaplan, Zekâi. (1991). *Dînî Mûsikî Dersleri* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. İstanbul.
- Behar, Cem. (2019). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*. Yapı Kredi Yayınları. 7. Baskı. İstanbul.
- Bardakçı, Murat. (1986) *Maragalı Abdülkadir*, Pan Yayıncılık, İstanbul.

- Başer, Fatma Adile. (2013). *Türk Mûsikîsinde Abdülbâki Nâsır Dede. Birinci Kitap: Abdülbâki Nâsır dedenin Dede'nin Hayatı ve "Tedkîk u Tahkik" Metin-Sadeleştirme-Sözlük*. Konservatuvar Müdürlüğü Yayınları. Fatih Üniversitesi. İstanbul.
- Cevher, M. Hakan. (2004) *Kitâb-ı Edvâr, İnceleme- Günümüz Türkçesi- Çeviri yazım ve Esas Metin*, Can Basımevi, İzmir.
- Ceyhan, Âdem. (1997) *Bedr-i Dilşad'ın Murâd-Nâmesi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Cevher, M. Hakan. (2009) “*Kitâbü'l Edvâr*”, 10.03.2009, www.hakancevher.com. İstanbul.
- Çakır, Ahmet. (1999) “*Alişâh B. Hacı Büke (?-1500)'nin Mukaddimetü'l-Usûl Adlı Eseri*”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çetik, Halil Can. (2022). “*Çinuçen Tanrıkorur'un Aksak Semâî ve Lenk Fahte Usûlünde Bestelediği Sözlü Eserlerin Makâmsal Analizi*”. Konya.
- Dalkıran, Nejla. (1983) “*Türkçe Zeyn-ü l Elhan*”, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İzmir.
- Demir, Saadet. (1985) “*Kırşehirli Edvârı*”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İzmir.
- Doğrusöz, Nilgün. (1997) “*AGK131 Numarada Kayıtlı Risâle-i Mûsikîdeki Makaleler*”, (Yayınlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tura, Yalçın. (2001). *Kitâbu 'İlmi'l- Mûsikî alâ Vechi'l-Hurufat'*. 1. Cilt. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul
- Erarabacı, Mehmet. (2023). *Arşivlerde Yer Alan Hüzzam Makâmı İlâhilerin Makâm Ve Usûl Yönünden İncelenmesi* adlı Yüksek Lisans Tezi. Konya.

- Ergun, Sadettin Nüzhet.(1942). *Türk Mûsikîsi Antolojisi*. İstanbul.
- Elçin, Şükrü. (2000). *Mecmûa-i Saz ü Söz*. Ankara.
- Gezgiç, Şükriye. (2023). *Arşivlerde Yer Alan Dügâh Makâmı İlâhilerin Makâm Ve Usûl Yönünden İncelenmesi* adlı Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Gönül, Mehmet. (2023). *Türk Müziği Solfej-Makam-Dikte Alıştırmaları*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları. Konya.
- Gönül, Mehmet. (2018). *Türk Mûsikînin Tasnif ve Tesmiyelerine Bir Bakış*. İstem Dergisi. 16/31: 35-42.
- Levendoglu Yılmaz, (2002) N. Oya. “XIII. Yüzyıldan Günümüze Kadar Varlığını Sürdüren Makâmlar ve Değişim Çizgileri”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Mengi, Mine. (2007). *Türk Edebiyat Tarihi*. Ankara.
- Özkan, İsmail Hakkı. (1990) *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri*. İstanbul.
- Özkan, İsmail Hakkı. (1987). *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri*. İstanbul.
- Özcan, Nuri. (1993) *Dârüelhan* TDV Yayınları c.8. 518-520. İstanbul.
- Özcan, Nuri. (2001). *Türk Din Mûsikîsi Ders Notları*. İstanbul.
- Özçimi, M. Sadreddin. (1989). “*Hızır Bin Abdullah ve Kitâbü'l-Edvâr*”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Paçacı, Gönül. (1999). *Cumhuriyetin Sesleri*. İstanbul.
- Salgar, Fatih. (2017). *Türk Müziğinde Makamlar, Usûller ve Seyir Örnekleri*. İstanbul.

- Sekizli, Ubeydullah. (2000). “*Kırşehirli Nizâmeddin İbn Yûsuf’un Risâle-i Mûsikî Adlı Eseri*”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tekin, Hakkı. (1999). “*Ladikli Mehmet Çelebi ve er-Risâletü’l Fethiyye’si*”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Tezel, Şebnem. (1996). “*Tirevî Kadızâde’nin Mûsikî Edvârı ve Seydî’nin El-Matla’i ile Karşılaştırılması*”, (Yayınlanmamış Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İzmir.
- Tura, Yalçın. (2001). *Kitâbu ‘İlmi’l- Mûsikî alâ Vechi’l-Hurufat*. 1. Cilt. Yapı Kredi Yayınları. İstanbul
- Tanrıkorur, Çinuçen. (1998). *Mûzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler*. İstanbul.
- Tıraşçı, Mehmet. (2015). *Dînî Mûsikî Ders Notları*. İstanbul.
- Uzun, Mustafa İsmet. (2000). *İlâhi*. TDV Yayınları. C. 22. 64-65. İstanbul.
- Uygun, Mehmet Nuri. (1999). *Safiyüddin Abdülmü’min Urmevî ve Kitâbü’l-Edvârı*, Kubbealtı Neşriyatı. İstanbul.

**EKLER**

**TAHKÎK EDİLEN  
TÂHİR, GERDÂNIYE VE MUHAYYER İLÂHİLERİN  
TASHİH EDİLMİŞ NOTALARI**

# Gerdâniye İlâhi

## Allah Birdir Müjdesi

Güfte: Âdil Oymak  
Beste: Dr. Alâeddin Yavaşca

Sofyan



## Allah Birdir Müjdesi

5) DOST LAR DOS TU PEY GAM BER AL LAH O NA  
DOS TUM DER KUR TU LU ŞA HAK REH BER

6) A DIL YAL VAR AL LA HA BU LAN MIŞ SIN  
GÜ NA HA KA BUL ET SİN DER GAH HA

BİTİRİŞ SAZI

ALLAH BİRDİR MÜJDESİ  
SÖYLER DİLİ NEFESİ  
DAVET EYLER HERKESİ

(ZİKİR)  
HALİLULLAH İBRAHİM  
ALLAH RAHMAN VE RAHİM  
YÂ ALLAH YÂ RAHİM

ELLERİYLE YAPTILAR  
SONRA DÖNÜP TAPTILAR  
HAK YOLUNDAN SAPTILAR

(ZİKİR)  
HALİLULLAH İBRAHİM  
ALLAH RAHMAN VE RAHİM  
YÂ ALLAH YÂ RAHİM

ÇOKTUR KULUN HATASI  
ELLERİNDEN TUTASI  
PEYGAMBERİN ATASI

(ZİKİR)  
HALİLULLAH İBRAHİM  
ALLAH RAHMAN VE RAHİM  
YÂ ALLAH YÂ RAHİM

DOSTALAR DOSTU PEYGAMBER  
ALLAH ONA DOSTUM DER  
KURTULUŞA HAK REHBER

(ZİKİR)  
HALİLULLAH İBRAHİM  
ALLAH RAHMAN VE RAHİM  
YÂ ALLAH YÂ RAHİM

# Gerdâniye İlâhi

## Âşık-ı Yezdân Der Allah Allah

Güfte: Kuddûsi  
Beste: Eyyûbî Dervîş Ali Rıza Bey

Düyek



Â ŞI KI YEZ DAN  
DER AL LAH AL LAH  
TA VAH LI ŞU BI BE IR HA FAN YIM E E FEN FEN DİM DİM  
DER DER AL AL LAH LAH AL AL LAH LAH  
IN SÜ CİN DÂ İM  
KU LUK TA DÂ İM

ÂŞIK-I YEZDAN DER ALLAH ALLAH  
TÂLIB-I İRFÂN DER ALLAH ALLAH

INS Ü CİN DÂİM KULLUKTA KÂİM  
VAHŞ U BEHÂİM DER ALLAH ALLAH

NEML Ü TUYÛR HEM ZIKR EDER HER DEM  
NÂTIK U EBSEM DER ALLAH ALLAH

YERLER FELEKLER CÛMLE MELEKLER  
SUDA SEMEKLER DER ALLAH ALLAH

ZÎ-RÛH CEMÂDÂT EYLER İBÂDÂT  
CÛMLE MAHLÛKAT DER ALLAH ALLAH

HER DERDE DERMAN ZIKR-İ HAK EY CÂN  
İSTEYEN RIDVÂN DER ALLAH ALLAH

ET HEMAN TEKRÂR BU İSMİ HER BÂR  
SÂLIK-I CEBBÂR DER ALLAH ALLAH

ZIKR EYLE ÂŞIK OL VASLA LÂYIK  
TÂLIB-I SÂDIK DER ALLAH ALLAH

GEL YAN BU NÂRE GİT GİRDİGÂR'E  
ARAYAN ÇÂRE DER ALLAH ALLAH

OLMA KUDDÛSİ BU İSMİ NÂSİ  
HAK ÂŞİNÂSİ DER ALLAH ALLAH

# Gerdâniye İlâhi

## Aşk Cür'asın Sundu Bana

Güfte: Yunus Emre  
Beste: Kemeçevi Nihat Doğu

Sofyan



AŞK CÜR' A SIN SUN DU BA NA İÇ DİM OL DUM MES TÂ NE Sİ



GÖ ZÜM AÇ DIM BAK DIM GÖR DÜM ARŞ DAN YÜ CE MEY HÂ NE Sİ



BU AŞK Bİ LİN MEZ Â I LE YÂ NI AN LAN MAZ KÂ I LE



MÜR ŞİD AL DAN MAZ MÂ I LE CAN DIR Â NİN SER MÂ YE Sİ



Pİ RİM YO LU DOĞ RU YOL DUR BU SÖY LE NEN GAY RI DİL DIR



DER VİŞ YÜ NUS KEM TER KUL DUR OL SUL TÂ NİN Dİ VÂ NE Sİ

d.şahin

AŞK CÜR'ASIN SUNDU BANA  
İÇTİM OLDUM MESTÂNESİ  
GÖZÜM AÇTIM BAKTIM GÖRDÜM  
ARŞ'DAN YÜCE MEYHÂNESİ

BU AŞK BİLİNMEZ ÂL İLE  
YANI ANLANMAZ KÂL İLE  
MÜRŞİD ALDANMAZ MÂL İLE  
CANDIR ANIN SERMÂYESİ

PIRİM YOLU DOĞRU YOLDUR  
BU SÖYLENEN GAYRI DİLDİR  
DERVİŞ YUNUS KEMTER KULDUR  
OL SULTANIN DIVÂNESİ

# Gerdâniye İlâhi

## Bilmem N'etsem N'eyleşem

Güfte: Niyâzi Mısrî  
Beste: Yalçın Tura

Yürük Semâî

BİL MEM N'ET SEM N'EY LE SEM BU HÂL VE TİN  
ŞER BE Tİ GÖN DER DİK DE HAKK O YÜN CE GÜN  
BU BİR A CEP İL DEN GE LİR AN ÇAK BU NU  
ŞER BE Tİ MİZ TÜ KEN ME Dİ İ ÇEN LE Rİ

ŞER BE Tİ NE BU CÂ Nİ TES LIM EY LE SEM  
OL SA ÇE RAK KEV KEB LER OL SA HEP ÇA NAK  
İ ÇEN Bİ LİR KİM TAT SA HAY RET DE KA LİR  
U SAN MA Dİ Nİ YÂ Zİ HER GİZ KAN MA Dİ

BU HÂL VE TİN ŞER BE Tİ NE HEP GÖK LE Rİ  
BU HÂL VE TİN ŞER BE Tİ NE DUY SA BU NU  
BU HÂL VE TİN ŞER BE Tİ NE HER Kİ ME OL  
BU HÂL VE TİN ŞER BE Tİ NE

İN DIR SE LER ŞER BET İ LE DOL DUR SA LAR  
ŞÂH İ Cİ HÂN KAT RE SİN DE VE RİR Dİ CAN  
SA FETH İ BÂB İ ÇER Â Nİ GÖR MEZ A ZAB

BİR' ÇIK Bİ Zİ KAN DIR SA LAR BU HÂL VE TİN ŞER BE Tİ NE  
OL MAZ BA HA KEVNÜ MEKÂN BU HÂL VE TİN ŞER BE Tİ NE  
CISM - CÂ Nİ EY LER KE BÂB BU HÂL VE TİN ŞER BE Tİ NE

d. şahin

BİLMEM N'ETSEM N'EYLESEM BU HALVETİN ŞERBETİNE  
BU CANI TESLİM EYLESEM BU HALVETİN ŞERBETİNE

HEP BU GÖKLERİ İNDİRSELER ŞERBET İLE DOLDURSALAR  
BİR'ÇIK BİZİ KANDIRSALAR BU HALVETİN ŞERBETİNE

ŞERBETİ GÖNDERDİK DE HAKK ÖYÜNCE GÜN OLSA ÇERAK  
KEVKEBLER OLSA HEP ÇANAK BU HALVETİN ŞERBETİNE

DUYSA BUNU ŞAH-I CİHAN KATRESİNE VERİRDİ CAN  
OLMAZ BAHA KEVN-Ü MEKAN BU HALVETİN ŞERBETİNE

BU BİR ACEB İLDEN GELİR ANCAK BUNU İÇEN BİLİR  
KİM TADSA HAYRETDİ KALIR BU HALVETİN ŞERBETİNE

HER KİME OLSA FETH-I BÂB İÇER ÂNİ GÖRMEZ AZÂB  
CISM-Ü CANI EYLER KEBAB BU HALVETİN ŞERBETİNE

ŞERBETİMİZ TÜKENMEDİ İÇENLERİ USANMADI  
NİYAZİ HERGİZ KANMADI BU HALVETİN ŞERBETİNE

# Gerdâniye İlâhi

## Ârif Olur Derviş Olan

Güfte: Neyzen Ahmed Yardım  
Beste: Bekir Sıdkı Sezgin

Sofyan

A RIF O LU DER VI ŞO LAN  
GÖZ LE RİN DE YOK DUR ŞO PER LAN  
MAN GI Rİ RI DE LOK MA I DE  
A GİR O LU DER VI ŞO LAN

ZA Rİ FO LU DER VI ŞO LAN  
BA ŞI GİR MEZ HIÇ BİR DER DE  
MIN TAN CE MEZ HIR KA I ÇIN  
SA GİR O LUR DER VI ŞO LAN

EL HA SI LI HER ŞE YO LUR  
YÜ CE MEV LÄ YÜ DE YÜ  
ŞU DÜN MEV LÄ YA DA BİR CÂ NI ÇIN  
EI SİZ BEL SİZ DİL Sİ ZO LUR

MEV LÄ SI NA VA SI LO LUR  
GE ZER YÜ RÜR O HER YER DE  
ÇEK MEZ E LEM DER VI ŞO LAN  
HA Kİ KAT RA HI NI BU LAN

AL LAH AL LAH YÂ AL LAH

HAK LÄ I LÄ HE IL LÄL LAH

d.şahin

ÂRIF OLUR DERVİŞ OLAN  
ZARIF OLUR DERVİŞ OLAN  
EL HÂSILI HER ŞEY OLUR  
MEVLA'SINA VÂSİL OLUR

MANGIR İÇİNDE LOKMA İÇİN  
MİNTAN ÇEKET HIRKA İÇİN  
ŞU DÜNYADA BİR CAN İÇİN  
ÇEKMEZ ELEM DERVİŞ OLAN

GÖZLERİNDE YOKDUR PERDE  
BAŞI GİRMEZ HIÇ BİR DERDE  
YÜCE MEVLA DEYU DEYU  
GEZER YÜRÜR O HER YERDE

AĞIR OLUR DERVİŞ OLAN  
SAĞIR OLUR DERVİŞ OLAN  
ELSİZ BELSİZ DİLSİZ OLUR  
HAKİKAT RAHİNİ BULAN

# Gerdâniye İlâhi

## Bir Derde Müptelâyım

Güfte: Arif Hikmet Gököğlü  
Beste: Zeki Altun

Sofyan



BİR DER DE MÜP TE LÂ YİM MEV LÂM İ NÂ YET EY LE  
BEN HİK ME TİM Fİ DÂ YİM BİR KEM TER Â Şİ NA YİM

GÜ YEN DE İ BE LÂ YİM MEV LÂM İ NÂ YET EY LE  
BÂ BIN DA BİR GE DÂ YİM MEV LÂM İ NÂ YET EY LE

GÜ YEN DE İ BE LÂ YİM MEV LÂM İ NÂ YET EY LE  
BÂ BIN DA BİR GE DÂ YİM MEV LÂM İ NÂ YET EY LE

d.şahin

BİR DERDE MÜPTELÂYIM  
MEVLÂM İNÂYET EYLE  
GÜYENDE-İ BELÂYIM  
MEVLÂM İNÂYET EYLE

MÜŞTÂK-İ MUSTAFÂ'YIM  
HAYRÂN-İ MURTEZA'YIM  
SUZÂN-İ KERBELÂ'YIM  
MEVLÂM İNÂYET EYLE

BİZÂR Ü Bİ-NEVÂYIM  
PÜR DERD Ü Bİ-DEVÂYIM  
AŞKINLA BÂ-SAFÂYIM  
MEVLÂM İNÂYET EYLE

BEN HİKMETİM FİDÂYIM  
BİR KEMTER AŞİNÂYIM  
BÂBİNDA BİR GEDÂYIM  
MEVLÂM İNÂYET EYLE

# Gerdâniye İlâhi

## Bir Gün Düşünürken Dağlara Baktım

Güfte: Ahmet Karadağ  
Beste: Hasan Şanlıtürk

Sofyan

BİR GÜN DÜŞÜNÜRKEN DAĞLARA BAKTIM

BİR GÜN DÜŞÜNÜRKEN DAĞLARA BAKTIM

GÖRDÜM Kİ BAŞINDA BEYAZ BULUTLAR\*

GÖRDÜM Kİ BAŞINDA BEYAZ BULUTLAR

YOL MAK İSTER İKEN SAÇLARIMI

YOL MAK İSTER İKEN SAÇLARIMI

KALBİMİN İÇİNDEN PIŞMANLIK DUYDUM

OTURDUM AĞLADIM AĞLADIM DURDUM

(Saz)

d.şahin

BİR GÜN DÜŞÜNÜRKEN DAĞLARA BAKTIM  
GÖRDÜM Kİ BAŞINDA BEYAZ BULUTLAR  
YOLMAK İSTER İKEN SAÇLARIMI  
KALBİMİN İÇİNDEN PIŞMANLIK DUYDUM  
OTURDUM AĞLADIM AĞLADIM DURDUM

# Gerdâniye İlâhi

## Durman Yanalım Âteş-i Aşka

Güfte: Hayâlî  
Beste: Zekâî Dede

Düyek

DUR MAN YA NA LIM Â TE  
Şİ AŞ KA ŞÜ LE VE RE LIM  
Â TE Şİ AŞ KA A MAN  
AL LÂ HIM ME DED AL LÂ HIM  
HER DEM YA NA LIM Â TE Şİ AŞ KA

d.şahin

DURMAN YANALIM ÂTEŞ-İ AŞKA  
ŞÜLE VERELİM ÂTEŞ-İ AŞKA

EVVEL ALDANDIM PEK KOLAY SANDIM  
KAT BE KAT YANDIM ÂTEŞ-İ AŞKA

AŞK İLE GELDİM MEYDANA GİRDİM  
BAĞRIMI KOYDUM ÂTEŞ-İ AŞKA

AŞK EHLİ ÖLMEZ SIRDİR ANLANMAZ  
YANMAYAN BİLMEZ ÂTEŞ-İ AŞKA

Bİ SER Ü Bİ PÂ DERD-İ DİLARA  
YANA GÖR CÂNÂ ÂTEŞ-İ AŞKA

TERK İDE KÂLİ ANLA HAYÂLİ  
YAK PER Ü BÂLİ ÂTEŞ-İ AŞKA

# Gerdâniye İlâhi

## Ey Kerem Kâni Ey Gani Sultan

Güfte: Abdülehad Nûri  
Beste: Barış Demir

Sofyan



EY KE REM KÂ NI SA EY GA Nİ SUL TAN  
LUT FUN OL MAZ SA BU GÜ NAH KÂ RE

U MA RIZ SEN DEN KU LA RA İH SÂN  
YÜZ MÜ VAR DIR SA NA YAL VA RA

KUL LA RA İH SÂN FAZ LI NA HAD YOK  
SA NA YAL VA RA FAZ LIN İ LE KIL

LUT FU NA PÂ YAN DER Dİ ME ÇÂ RE LUT FU NA PÂ YAN  
DER Dİ ME ÇÂ RE

U MA RIZ SEN DEN KUL LA RA İH SÂN KUL LA RA İH SÂN

EY KEREM KÂNI EY GANİ SULTÂN  
UMARIZ SENDEN KULLARA İHSAN  
FAZLINA HAD YOK LUTFUNA PÂYÂN  
UMARIZ SENDEN KULLARA İHSAN

LUTFUN OLMAZSA BU GÜNAHKÂRE  
YÜZMÜ VARDIR SANA YALVARA  
FAZLIN İLE KIL DİRDİME ÇÂRE  
UMARIZ SENDEN KULLARA İHSAN

ŞOL GEDÂLAR KİM KAPINA GELDİ  
ZÂRİLER KILIP SÂİLİN OLDU  
SANA YALVARMAK DEVLETİN BULDU  
UMARIZ SENDEN KULLARA İHSAN

NÛRİ MISKİNİNİN AŞKINA DÜŞTÜ  
ZÛMRE-İ EHL-İ DERDE KONUŞTU  
NÂR-I AŞKINA NİCE YIL PIŞTI  
UMARIZ SENDEN KULLARA İHSAN

# Gerdâniye İlâhi

Feyz-i Akdesten Erişdi

Güfte: Şeyh Mehmed Şerüfeddin Ef.

Beste: M. İhsan Özer

Sofyan



FEY Zİ AK DES TEN E RIŞ Dİ KAL Bİ ME Â SÂ RI HÜ  
AŞK İ LE HÜ HÜ DE YİP HÂ DAN A LA LIM BİR SE BAK  
CÜM LE UŞ ŞAK HAK KA VÂ SİL OL DU LAR YÂ HÜ DE YİP



LEV Hİ DİL DEN ZÂ HİR OL DU AY NI MA EN VÂ RI HÜ VÂ RI HÜ  
PER DE Yİ REF E DE LİM KEŞ FO LA TÂ ES RÂ RI HÜ RÂ RI HÜ  
NEFY DEN İS BÂ TA E RİP ÇÜN ET Dİ LER İK RÂ RI HÜ RÂ RI HÜ



HÜ AL LÂH HÜ AL LÂH HÜ AL LÂH İL LAL LÂH



HÜ AL LÂH HÜ AL LÂH HÜ AL LÂH İL LAL LÂH d.şahin

FEYZİ AKDESTEN ERİŞDİ KALBİME ÂSARI HÜ  
LEVHİ DILDEN ZÂHİR OLDU AYNIMA ENVÂRI HÜ

AŞK İLE HÜ HÜ DEYİP HÜ'DAN ALALIM BİR SEBÂK  
PERDEYİ REF EDELİM KEŞFOLA TÂ ESRÂRI HÜ

CÜMLE UŞŞAK HAKKA VÂSİL OLDULAR YÂ HÜ DEYİP  
NEFYDEN İSBÂTA ERİP ÇÜN ETDİLER İKRÂRI HÜ

HÜ DEYİP YÂ HÜ HÜVİYET BULDUN EY SEYYİD ŞEREF  
EYLE DÂVET KÂFİRLERİ ETMESİN İNKÂRI HÜ

# Gerdâniye İlâhi

## Gel Halka-i Tevhîde Gir

Güfte: Neccâr-zâde Şeyh Rıza  
Beste: M. İhsan Özer

Sofyan



GEL HAL KA İ TEV Hİ DE GİR AL LÂH HÜ  
EY TÂ Lİ Bİ HER MÂ SE BAK OL SUN SA NA  
İL MEL YA KİN AY NEL YA KİN MA LÜM O LUR  
Â Yİ NE İ DİL DEN Gİ DER MEC LÂ Yİ ZİK



HÜ DE YÜ ZA HİR O LA SIR RI ZA MİR  
BEN DEN SE BAK EY LER ZU HÜR ES RÂ RI HAK  
Bİ ÂN U İN MÂ HİY YE Tİ HAK KEL YA KİN  
RI LE KE DER KAL BE SA FÂ VER EY PÜ SER



AL LÂH HÜ YÂ HÜ DE YU AL LAH HÜ YÂ HÜ DE YU



HÜ HÜ HÜ DE YU HÜ

GEL HALKA-I TEVHİDE GİR ALLAH HÜ YÂ HÜ DEYU  
ZÂHİR OLA SIRR-I ZAMİR ALLAH HÜ YÂ HÜ DEYU

EY TÂLİB-İ HER MÂ-SEBÂK OLSUN SANA BENDEN SEBAK  
EYLER ZUHÛR ESRÂR-I HAKK ALLAH HÜ HÜ YÂ HÜ DEYU

'İLME'L-YAKİN 'AYNE'L-YAKİN MA'LÛM OLUR Bİ-ÂN U İN  
MÂHİYYET-İ HAKKA'L-YAKİN ALLAH HÜ HÜ YÂ HÜ DEYU

ÂYİNE-İ DİLDEN GİDER MÜCELLÂ-Yİ ZİKİRLE KEDER  
KALBE SAFÂ VER EY PÜSER ALLAH HÜ HÜ YÂ HÜ DEYU

# Gerdâniye İlâhi

## Gönülleri Duruldur Erenlerin Hâlveti

Güfte: Niyazi-i Mısri Hz.  
Beste: M. Hakan Alvan

Sofyan



GÖ NÜL LE Rİ DU RUL DUR E REN LE RİN HAL VE Tİ  
SİD Kİ LE Gİ REN Kİ Şİ A HÛ ZÂ RO LUR İ Şİ  
Nİ YA Zİ SEN VAR YÜ RÜ SAN MA A Nİ ZÂ Hİ Rİ



Ö LÜ LE Rİ Dİ RİL DİR E REN LE RİN HÂL VE Tİ  
GÖZ DEN A Kİ DIR YA Şİ E REN LE RİN HÂL VE Tİ  
İ ÇE Rİ DEN İ ÇE Rİ E REN LE RİN HÂL VE Tİ



AL LAH AL LAH İL LAL LAH HER DER DE DER MAN AL LAH  
AL LAH AL LAH İL LAL LAH MU HAM MED RE SU LUL LAH



EY GÖ NÜL LER SUL TA Nİ GEY LA Nİ ŞEY EN LİL LAH  
EY GÖ NÜL LER SUL TA Nİ Rİ FA İ ŞEY EN LİL LAH  
EY GÖ NÜL LER SUL TA Nİ BE DE Vİ ŞEY EN LİL LAH

d.şahin

GÖNÜLLERİ DURULDUR  
ERENLERİN HALVETİ  
ÖLÜLERİ DIRİLDİR  
ERENLERİN HALVETİ

SİDK İLE GİREN KİŞİ  
AHUZÂR OLUR İŞİ  
GÖZDEN AKIDIR YAŞI  
ERENLERİN HALVETİ

SENİ SANA BİLDİRİR  
AĞLAR İKEN GÜLDÜRÜR  
İRFAN İLE DOLDURUR  
ERENLERİN HALVETİ

YAKA YAKA KÜL EDER  
HER DİKENİ GÜL EDER  
HAKDAN YANA YOL EDER  
ERENLERİN HALVETİ

DUYGURUR OL İLLERİ  
TİZ GEÇİRİR BELLERİ  
YAKIN EDER YOLLARI  
ERENLERİN HALVETİ

NİYAZİ SEN VAR YÜRÜ  
SANMA BUNU ZAHİRİ  
İÇERİDEN İÇERİ  
ERENLERİN HALVETİ

# Gerdâniye İlâhi

Eşidin Ey Yârenler

Güfte: Yûnus Emre  
Beste: Ahmet Hatipoğlu

Aksak



## Eşidin Ey Yârenler



EŞİDİN EY YÂRENLER  
EVE DERVİŞLER GELDİ  
CAN ŞÜKRÂNE VERELİM  
EVE DERVİŞLER GELDİ

DERVİŞLER UÇAR KUŞLAR  
HAK BEZMİNDE SARHOŞLAR  
ZEHİ DEVLETLİ BAŞLAR  
EVE DERVİŞLER GELDİ

YÛNUS KULUN UMUSUZ  
KİMSESİ YOK YALINIZ  
FEDÂ OLSUN CANIMIZ  
EVE DERVİŞLER GELDİ

# Gerdâniye İlâhi

## Melce-i Penâh Taşmıştı Günâh

Güfte: Muhyî  
Beste: Derviş Aslan Hepgür

Sofyan

MEL CE' İ PE NAH TAŞ MIŞ TI GÜ NAH  
SE HI Bİ MİZ HAK BİZ DEN HAK Dİ NAH  
EY MUH Yİ PİR DEN AL DI ĞIN HİM LER  
MET

BU SEY Yİ AT LA Dİ VA NE GEL DİK  
HAK KI HAK DAN BİZ TEB Dİ NE GEL DİK  
KUL YA NAR DE YÜP TA MU YA GEL DİK

EY U LU SUL TAN HER DER DE DER MAN  
HU ZÜ Rİ PİR DE MÜR DE GÖN LÜ MAN  
NÂ RI GÜ Lİ ZÂR YA PAN NES RA MÜZ  
Rİ

TAK Dİ RE MİH MAN OL MA YA GEL DİK  
HİM MET LE MİH RİY LE BİZ İH MA YA GEL DİK  
İH VÂ Nİ LE BİZ AÇ MA YA GEL DİK

EL ME DED ME DED YA GAV SÜL Â ZAM  
EL ME DED ME DED PİRİM RİM BE DE VI  
EL ME DED ME DED PİRİM RİM SA DED DİN

EL ME DED ME DED PİRİM RİM Rİ FÂ İ  
EL ME DED ME DED PİRİM RİM DÜŞ SÜ Kİ  
EL ME DED ME DED PİRİM RİM NU RED DİN

MELCE'İ PENAH TAŞMIŞTI GÜNAH  
BU SEYYİATLA DİVANE GELDİK

EY ULU SULTAN HER DERDE DERMAN  
TAKDİRE MİHMAN OLMAYA GELDİK

EL MEDED MEDED YA GAVSÜ'L-ÂZAM  
EL MEDED MEDED PİRİM RİFAİ

SAHİBİMİZ HAK BİZDEN HAK DİLER  
HAKKI HAKDAN BİZ TEBDİLE GELDİK

EL MEDED MEDED PİRİM BEDEVİ  
EL MEDED MEDED PİRİM DÜSSÜKİ

EY MUHYİ PİR'DEN ALDIĞIN HİMMET  
KUL YANAR DEYÜP TAMUYA GELDİK

NÂR-I GÜLİZAR YAPAN ESRARI  
İHVAN İLE BİZ AÇMAYA GELDİK

EL MEDED MEDED PİRİM SADEDDİN  
EL MEDED MEDED PİRİM NÜREDDİN

# Gerdâniye İlâhi

## Milk-i Bekâdan Gelmişem

Güfte: Yûnus Emre  
Beste: Yâkubzâde Mehmet Efendi

Sofyan

MİL Kİ BE KÂ DAN GEL Mİ ŞEM FÂ Nİ Cİ HÂ  
I SA GI Bİ DÜN YÂ KO YUP GÖK LE Rİ SEY

NI N'EY LE REM BEN DOST CE MÂ LIN GÖR MÜ ŞEM  
RÂN EY LE REM MÜ SÂ YA Dİ DÂR OL MU ŞAM

HÜ Rİ Cİ NÂ NI N'EY LE REM NI N'EY LE REM  
BEN LEN TE RÂ NI N'EY LE REM NI N'EY LE REM

VAH DET ME Yİ NİN CÜR' A SIN MÂ' ŞUK E LİN  
Â ŞIK YÛ NUS MA ŞÛ KU NA VUS LAT BU LUN

DEN İÇ Mİ ŞEM BEN DOST KO KU SUN AL Mİ ŞAM  
CA MEST O LUR BEN Şİ ŞE Yİ ÇAL DIM TA ŞA

MÜŞ Kİ Hİ TÂ NI N'EY LE REM NI N'EY LE REM  
NÂ MÜS Ü Â Rİ N'EY LE REEM Rİ N'EY LE REM

d. şahin

MİLK-İ BEKÂ'DAN GELMİŞEM  
FANI CİHANI N'EYLEREM  
BEN DOST CEMÂLIN GÖRMÜŞEM  
HÜRİ CİNÂNI N'EYLEREM

EYYUB'LEYİN MÂŞUKUMUN  
CEVRİN TAHAMMÛL EYLEREM  
CERCİS'LEYİN HAK YOLUNA  
ÇIKMAYAN CÂNI N'EYLEREM

İSMAIL'İM HAK YOLUNA  
CÂNIMI KURBÂN EYLEREM  
ÇÜNKİ BU CÂN KURBÂN İMİŞ  
KOÇ U KURBÂNI N'EYLEREM

VAHDET MEYİNİN CÜR'ASIN  
MÂŞÛK ELİNDEN İÇMİŞEM  
BEN DOST KOKUSUN ALMIŞAM  
MİSK-Û REYÂNI N'EYLEREM.

İBRAHİM'İM CEBRAİL'E  
HIÇ İHTİYÂCİM KALMADI  
MUHAMMED'İM DOSTA GİDEN  
BEN TERCUMÂNI N'EYLEREM

ÂŞIK YUNUS MÂŞÛKUNA  
VUSLAT BULUNCA MEST OLUR  
BEN ŞİŞEYİ ÇALDIM TAŞA  
NÂMUS U ÂRİ N'EYLEREM

# Gerdâniye İlâhi

## Semâdan Sırr-ı Tevhîdi

Güfte: Abdülehad Nûrî  
Beste: Ahmet Gölge

Curcuna

SEMÂ DAN SIR RI TEV Hİ Dİ DUYAN GEL SİN  
BUMEY DÂ NE DERÛN İÇ RE BU GÜN AL LAH  
Dİ YEN GEL SİN BUMEY DÂ NE BUMEY DÂ NE  
GÖNÛL MAK SÛ DU NU BUL DU Cİ HÂN EN VÂR  
İ LE DOL DU BUGÜN NÛ Rİ İ MÂM OL DU  
U YAN GEL SİN BUMEY DÂ NE BUMEY DÂ NE

SEMÂDAN SIRRI TEVHİDİ  
DUYAN GELSİN BU MEYDÂNE  
DERÛN İÇRE BUGÜN ALLAH  
DİYEN GELSİN BU MEYDÂNE

GÖNÛL MAKSÛDUNU BULDU  
CİHÂN ENVÂR İLE DOLDU  
BUGÜN NÛRİ İMÂM OLDU  
UYAN GELSİN BU MEYDÂNE

# Tâhir İlâhi

Ben Nâr-ı Aşka Hoş Yâne Geldim

Güfte: Zeki Arif Ataerğın

Beste: Nasuhi Şeyhi Kerameddin Efendi

Düyek

BEN NÂ RI AŞ KA HOŞ YÂ NE GEL  
DIM HAY ME DED BEN NÂ RI AŞ KA HOŞ YÂ NE  
GEL DIM HAY ME DED AK LI YI TİR DIM  
Dİ VÂ NE GEL DIM HAY ME DED  
AK I YI TİR DIM Dİ VÂ NE GEL  
DIM HAY ME DED TEV HİD KO KU SUN AL DIM  
E ZEL DEN HAY ME DED TEV HİD KO KU SUN  
AL DIM E ZEL DEN HAY ME DED  
İN LE Dİ GÖN LÜM MES TÂ NE GEL DIM HAY ME DED  
İN LE Dİ GÖN LÜM MES TÂ NE GEL DIM HAY ME DED

d. gahin

# Tâhir İlâhi

Halvetiyem Kesretim Vahdet İle Pinhân Olur

Güfte: Abdurrahman Sâmî Niyâzi Ef.

Beste: Ahmet Hatipoğlu

Düyek



HAL VE Tİ YEM KES RE TİM VAH DET İ LE PIN HÂN O LUR (Saz...)



CEL VE Tİ YEM VAH DE TİM KES RET İ LE UM MÂN O LUR (Saz...)



KÂ Dİ Rİ YEM SIR RI KUD RET SIR RI MA EY LER ZU HÜR (Saz...)



NAK Şİ BEN DEM NAK Şİ KAL BİM KÜ LE YEV MIN ŞÂN O LUR (Saz...)



HEM Rİ FÂ İ YEM BA NA SEM Mİ NÜ FÜS ET MEZ E SER



SIRRI BEK TÂ ŞEM Dİ LİM ON İ Kİ SEY RÂN O LUR (Saz...)



CÂ Mİ İ NÂ Tİ CE LÂL VAS Fİ CE MÂL BAY RÂ Mİ YEM (Saz...)



HEM DUŞU Kİ YEM Kİ VAH DET ŞEM Sİ DİL TÂ BÂN O LUR (Saz...)

d. şahin

## Halvetiyem Kesretim Vahdet İle Pinhân Olur



ŞA ZE Lİ YEM KİM HA Rİ Mİ HAZ RE TİN SEY YA RI YEM (Saz...)



BE DE Vİ YEM SIR RI HAZ RET SIR RI MA FEY ZÂN O LUR (Saz...)



MEV LE Vİ YEM KİM KÜ LA Hİ İS Tİ KÂ MET LÂ Bİ SEM (Saz...)



RAV ZA İ HAD RÂ Yİ DİL DİL BESTE YE AT ŞÂN O LUR (Saz...)



SÜN BÜ Lİ YEM SÜN BÜ LIS TÂN NI HA Kİ KAT NİS BE TİM (Saz...)



CEZ BE İ ZÂ TI BU RÂ Kİ ŞÜ BE İ ŞÂ BÂN O LUR (Saz...)



HEP TA Rİ KAT SIR RI NI LÂ BİS O LUR RÜ HÜM GE Hİ (Saz...)



GÂ Hİ VAH DET BAH RI NA GARK CÜM LE DEN UR YÂN O LUR (Saz...)

## Halvetiyem Kesretim Vahdet İle Pinhân Olur



HALVETİYEM KESRETİM, VAHDET İLE PİNHÂN OLUR  
CELVETİYEM VAHDETİM, KESRET İLE UMMÂN OLUR

KADİRİYEM SIRR-I KUDRET, SIRRIMA EYLER ZUHÛR  
NAKŞİ BENDİYEM, NAKŞİ KALBİM "KÛLLE YEVMİN ŞAN" OLUR

HEM RUFÂİYEM, BANA SEMM-İ NÛFUS ETMEZ ESER  
SIRR-I BEKTÂŞİYEM, DİLİMDE ON İKİ SEYRÂN OLUR

CÂMI-Yİ NÂT-I CELÂL, VASFI CEMÂLİ BAYRAMİYEM  
HEM DUSSIKİYEM Kİ, VAHDET-İ ŞEMS-İ DİL TÂBÂN OLUR

ŞÂZELİYEM, KİM HÂRİMİ HAZRETİN SEYYÂRİYEM  
BEDEVİYEM, SIRR-I HAZRET SIRR-İMA FEYZÂN OLUR

MEVLEVİYEM, KİM KÛLAHI İSTİKÂMET LÂBİSEM  
CERRÂHİYEM, ÂŞİKÂM AŞKI BULAN HAYRAN OLUR

SÛNBÛLİYEM SÛNBÛLİSTAN-I HAKİKAT NİSBETİM  
CEZBE-İ ZÂTİ BURÂKİ ŞÛBE-İ ŞABÂN OLUR

HEP TARİKAT SIRRINI LÂBİS OLUR RÛHUM GEHI  
GÂHİ VAHDET BAHRINA GARK CÛMLEDEN URYAN OLUR

ALMIŞIM BU NİSBETİ ŞEYHİM ŞÛCAUDDİN'DEN  
NİSBET-İ KUDSİYYESİ MUCMÛAİ PİRAN OLUR

CÛMLE PİRÂN, SIRR-İNİ SAMİ NİYÂZİ BİR BİLİP  
PİRİ UŞŞAKKİDE, BUL AŞKI BULANLAR SULTÂN OLUR

# Tâhir İlâhi

Gönül Hûn Oldu Şevkinle

Güfte: Yaman Dede

Beste: Celâl Abacı

Düyek



GÖ NÜL HÜN OL DU ŞEV KİN LE BO YAN DIM YÂ RE SÜ LAL LAH  
GUL AÇ MAZ ÇAĞ LA YAN AK MAZ İ LÂ HI NU RUN OL MAZ SA

NA SIL BİL MEM BU Nİ RÂ NA DA YAN DIM YÂ RE SÜ LAL LAH  
SÖ NER A LEM NE FES KAL MAZ FE LEK MAN ZU RU NOL MAZ SA

E ZEL BEZ MİN DE BİR DİN MEZ Fİ GÂN DIM YÂ RE SÜ LAL LAH  
Fİ RÂK AĞ LAR Vİ SÂL AĞ LAR E ZEL MES TÛ RU NOL MAZ SA

CE MÂ LİN LE FE RÂH NÂK ET Kİ YAN DIM YÂ RE SÜ LAL LAH

YA NAN KAL BE DE VA SIN SEN BU LUN MAZ BİR Şİ FA SIN SEN

HA Bİ Bİ KİB Rİ YA SIN SEN MU HAM MED MUS TA FA SIN SEN

GÖNÜL HÜN OLDU ŞEVKİNDEN BOYANDIM YÂ RASÛLALLAH  
NASIL BİLMEM BU NİRÂNA DAYANDIM YÂ RASÛLALLAH.  
EZEL BEZMİNDE DİNMEZ BİR FİGÂNDİM YÂ RASÛLALLAH  
CEMÂLİNLE FERAHNÂK ET Kİ YANDIM YÂ RASÛLALLÂH

YANAN KALBE DEVASIN SEN BULUNMAZ ŞİFASIN SEN  
HABİBİ KİBRİYASIN SEN MUHAMMED MUSTAFASIN SEN

GÛL AÇMAZ, ÇAĞLAYAN AKMAZ, İLAHÎ NÛRUN OLMAZSA  
SÖNER ÂLEM, NEFES KALMAZ, FELEK MANZÛRUN OLMAZSA  
FİRÂK AĞLAR, VISÂL AĞLAR, EZEL MESTÛRUN OLMAZSA  
CEMÂLİNLE FERAHNÂK ET Kİ YANDIM YÂ RASÛLALLAH

YANAN KALBE DEVASIN SEN BULUNMAZ ŞİFASIN SEN  
HABİBİ KİBRİYASIN SEN MUHAMMED MUSTAFASIN SEN

# Tâhir İlâhi

## Kandillerle Donandı Minâreler

Sofyan

Beste: Muallim İsmâil Hakkı Bey

KAN DİL LER LE DO NAN DI Mİ NÂ RE LER

ŞE RE FİN DİR ŞEH Rİ Sİ YÂM MER HA BÂ

ŞE RE FİN DİR ŞEH Rİ Sİ YÂM MER HA BÂ

AF FO LU NUR GÜ NAH KÂR Bİ ÇÂ RE LER

KE RE MŞN DİR ŞEH Rİ Sİ YÂM MER HA BÂ

KE RE MİN DİR ŞEH Rİ Sİ YÂM MER HA Bâ

d.şahin

KANDILLERLE DONANDI MİNÂRELER  
ŞEREFİNDİR ŞEHR-İ SİYÂM MERHABÂ  
AFFOLUR GÜNAHKÂR Bİ-ÇÂRELER  
KEREMİNDİR ŞEHR-İ SİYÂM MERHABÂ



# Tahir İlâhi

## Göster Cemalin Şem'ini

Güfte: Şemsi Sivasi  
Beste: Şeyh Hüseyin Efendi

Sofyan

GÖS TER CE Mâ LİN ŞEM İ

Nİ YAN SIN O DA CÂ NİM E FEN DİM

PER VÂ NE LER YAR LER

d. gahin

GÖSTER CEMALİN ŞEM'İNİ YANSIN OD'A PERVANELER  
DEVLET DEĞİL Mİ AŞİKA MÂŞÜKA KARŞI YÄNELER

EY HÂLİ ÇOK RÂNÂ GÜZEL YAĞMALADIN GÖNLÜM EVİN  
BİR KATRASIN NÜŞ EYLEYEN OLDU EBED MESTÂNELER

BEN MEY'E TÖVBE ETMEZİM AĞYÂR ELİNDEN İÇMEZİM  
KUDRET YEDİNLE SUN BİZE DOLU DOLU PEYMÂNELER

MESCİD İLE MEDRESEYİ İSMARLADIK ZÂHİTLERE  
HAKKA İBÂDET ETMEYE YETER BİZE MEYHÂNELER

CEVR'Ü CEFA ETMEK İLE "ŞEMŞİ" SENİ TERKEYLEMEZ  
SENİ SEVEN AŞIKLARIN HÂŞÂ SENDEN USÂNELER

# Tâhir İlâhi

## Ey Âşık-ı Sâdıklar

Beste: Dervîş Himmet

Sofyan



EY VA SI KI SA DIK LAR GE LIN AL LAH  
VA RA LİM DOĞ RU RÂ HA LİM YÜZ SU RE HAK LİM  
DİN LE DER CAN VIŞ HIM ME TI LÜTFİ HAK FAR HAK FAR KA Zİ

Dİ DER YE GÂ LIM BEZ MI HAK KA LA YİK LAR  
E SUN GÂ RE NE HA LİM TI YAL CE EY MU HAM NI MED GÖ UM ME ME TI

GE LIN AL LAH Dİ YE LİM  
GE LIN AL AL LAH Dİ YE YE LİM  
GE LIN AL AL LAH Dİ YE YE LİM

d. şahin

EY AŞIK-I SADIKLAR,  
GELİN ALLAH DİYELİM  
BEZM-I HAKK'A LÂYIKLAR,  
GELİN ALLAH DİYELİM

VARALIM DOĞRU RÂHA,  
YÜZ SÜRELİM DERGÂHA,  
YALVARALIM ALLAH'A  
GELİN ALLAH DİYELİM

YOLUNDA CAN VERELİM  
LÜTFİ HAKKA ERELİM  
CEMÂLİNİ GÖRELİM  
GELİN ALLAH DİYELİM

DİNLE DERVİŞ HİMMET'İ  
TUTUN FARZİ, SÜNNETİ,  
EY MUHAMMED ÜMMETİ,  
GELİN ALLAH DİYELİM

# Tâhir İlâhi

Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz

Güfte: Bekir Sıtkı Sezgin  
Beste: Emine Ertem

Raksan



## Yûnus Sensiz Gönül Taşmaz



NWF Sİ E GİP TO ZE DER SIN  
SÖY LE KO CA YÜ NUS SÖY LE  
GÖ NÜL VER SIN YA RA DA NA  
AŞ KI İÇ TİN KA NA KA NA  
CEN NE Tİ Nİ VE RE SA NA  
SÖY LE KO CA YÜ NUS SÖY LE

YUNUS SENSİZ GÖNÜL TAŞMAZ  
NEFSİNDEN AYRI DÜŞMEZ  
SEN DEMEZSEN YÜREK PIŞMEZ  
SÖYLE KOCA YÜNUS SÖYLE

ÇAĞLAYAN GİBİ AKARSIN  
HAKK'A YÜREKTEN BAKARSIN  
GÖNÜLLERE GÜL TAKARSIN  
SÖYLE KOCA YÜNUS SÖYLE

KURDA KUŞA SÖZ EDERSİN  
EĞRİLERİ DÜZ EDERSİN  
NEFSİ EZİP TOZ EDERSİN  
SÖYLE KOCA YÜNUS SÖYLE

GÖNÜL VERDİN YARADANA  
AŞKI İÇTİN KANA KANA  
CENNETİ VERE SANA  
SÖYLE KOCA YÜNUS SÖYLE

# Tâhir İlâhi

Ehl-i Aşka Bir Belâ Zindânıdır Bu Mâsivâ

Beste: İsmail Hakkı Bey

Evsat

EH BU LI KA AS ZÂ KA YA BİR HEM BE RI LÂ ZA ZİN VER  
DA MIŞ NI TI DIR NU BU RI MA FA Sİ TI VA MA  
MEK KE DEN KÜ FE YE AZ MIT EY LE MEZ AS YUR  
ÇÜN HÜ SEYN Â LI Â BA CÜN KÜ TAK DI Rİ KA ZA

EHL-İ AŞKA BİR BELÂ ZINDÂNIDIR BU MÂSIVÂ  
MEKKE'DEN KÜFE'YE AZMETDİ HÜSEYN ÂL-İ ABÂ  
BU KAZÂYA HEM RİZÂ VERMİŞDİ NÜR-İ FÂTİMÂ  
EYLEMEZ ASLÂ TEGAYYÜR ÇÜNKİ TAKDİR-İ KAZA

# Tâhir İlâhi

## Taştı Rahmet Deryâsı

Güfte: Muzaffer Ozak (Aşki)  
Beste: Yûnus Emre

Sofyan

TAŞ TI RAH MET DER YA SI GAR GOL DU CÛM  
LE Â SI DÖRT Kİ TA BIN MA NÂ SI  
LÂ İ LÂ HE İL LÂ L LAH

TAŞTI RAHMET DERYASI GARK OLDU CÛMLE ÂSİ  
DÖRT KİTABIN MÂNÂSİ LÂ İLAHE İLLALLAH

CENNETTEN ÇIKTI ADEM DÜNYAYA BASTI KADEM  
BUNU DER İDİ MÛDAM LÂ İLAHE İLLALLAH

ERENLERİN DURAĞI YAKIN EDER İRAĞI  
ARŞIN KÛRSÜN DİREĞİ LÂ İLAHE İLLALLAH

HASBİ RABBİ KELLÂLLAH MAFİ KALBİ GAYRULLAH  
NUR MUHAMMET SALLÂLLAH LÂ İLAHE İLLALLAH

ERENLERİN KILICI ARŞA ÇIKAR BİR UCU  
BAK NE GÜZEL KESİCİ LÂ İLAHE İLLALLAH

YÛNUS DA BUNU DEDİ YANAR YÜREK AŞK ODU  
MEVLANIN GÜZEL ADI LÂ İLAHE İLLALLAH

# Tâhir İlâhi

## Yürü Be-hey Fâni Dünyâ

Güfte: Yûnus Emre  
Beste: Yâkup Gören

Sofyan

YÜRÜ BE HEY FÂNİ DÜNYÂ SANA KONAN GÖÇER BİR GÜN

YÜRÜ BE HEY FÂNİ DÜNYÂ SANA KONAN GÖÇER BİR GÜN

İNSAN BİR EKİNE BENZER SENİ EKEN BİÇER BİR GÜN

İNSAN BİR EKİNE BENZER SENİ EKEN BİÇER BİR GÜN

ÂŞIK YUNUS DER NÂŞINA ÇOK İŞLER GELDİ BAŞINA

ÂŞIK YUNUS DER NÂŞINA ÇOK İL LER GELDİ BAŞINA

MAKBERİNİN BAŞ SENGİNE KUŞLAR KONAR ÖTER BİR GÜN

MEKBERİNİN BAŞ SENGİNE KUŞLAR KONAR ÖTER BİR GÜN d. şahin

YÜRÜ BE HEY FÂNİ DÜNYÂ SANA KONAN GÖÇER BİR GÜN  
İNSAN BİR EKİNE BENZER SENİ EKEN BİÇER BİR GÜN

YER YÜZÜNDE YEŞİL YAPRAK YER YÜZÜNDE KEFEN DERNEK  
BASTIĞIMIZ KARA TOPRAK O DA SARAR BİR GÜN

ÂŞIK YUNUS DER NÂŞINA ÇOK İŞLER GELDİ BAŞINA  
MAKBERİNİN BAŞ SENGİNE KUŞLAR KONAR ÖTER BİR GÜN

# Tâhir İlâhi

Mevlâm Bana Ver Aşkını

Güfte: Seyyid Seyfullah Nizamoğlu  
Beste: İzzeddin Eskidemir (Can Baba)

Düyek



MEVLÂM BANA VER AŞKI Nİ VER AŞKI Nİ  
SEY LÂM YİD Nİ ZAM OG LÜ HO CA SEY LÂM YİD Nİ ZAM OG LÜ HO CA

HAY RA NİN O LA YİM SE NİN AL LAH YİM SE NİN  
A YIR MA KEN DİN DEN YU CE AL LAH DEN YU CE

BÜL BÜL Gİ Bİ GÜL SE NİN DE AL LAH GÜL SE NİN  
GE REK GE CE GE REK GÜN DÜZ AL LAH GE REK GÜN DÜZ

NÂ LÂ NİN O LA YİM SE NİN YİM SE NİN  
MİH MA NİN O LA YİM SE NİN d.şahin

MEVLÂM VER AŞKINI BANA HAYRÂNIN OLAYIM SENİN  
BÜLBÜL GİBİ GÜLŞENİNDE NÂLÂNIN OLAYIM SENİN

YANDIR BENİ YANDIR BENİ AŞK MEYİNE KANDIR BENİ  
SARHOŞ EDÜP DÖNDÜR BENİ MESTÂNIN OLAYIM SENİN

MANSÛR'UM AŞKIN DÂRINA MAZHAR OLUP DİDÂRINA  
ŞEM'-İ CEMÂLİN NÂRINA SÛZÂNIN OLAYIM SENİN

AL BENDE BENLİK KALMASIN KİMSELER HÂLİM BİLMESİN  
NÂM U NİŞÂNIM KALMASIN PİN HÂNIM OLAYIM SENİN

BU CÂN KUŞUN SANA UÇUR AŞK MEYİNDEN BANA İÇİR  
BU TÂC U HIRKADAN GEÇİR URYÂNIN OLAYIM SENİN

VASLEYLE YÂRI YÂRİNE KOMA BU GÜNÜ YARINA  
YAK BENİ AŞKIN NÂRINA BÛRYÂNIN OLAYIM SENİN

SEYYİD NİZAMOĞLU HOCAM AYIRMA KENDİNDEN YÜCEM  
EĞER GÜNDÜZ EĞER GECEM MİHMÂNIN OLAYIM SENİN

# Tâhir İlâhi

## Kat'idüp Gerdeni Gerdundan

Beste: Hacı Ârif Bey

Evsat

KAT I DÜP GER DE Nİ GER DUN  
DAN E MEL ZİN Cİ RİN  
HAL KA SER MA YE İ SEV DA  
BA I SI RI Şİ Dİ LÜ DA DA  
VÜ CÜ NUN OL DU HÜ SEYN  
Gİ DE RUN OL OL DU HÜ SEYN  
MEST O LUP CA MI ŞE HÂ DET  
LE FE NA ZÜM RE Sİ NE

KAT'İDÜP GERDEN-İ GERDUNDAN EMEL ZİNCİRİN  
HALKA SERMAYE-İ SEVDA VÜ CÜNUN OLDU HÜSEYN  
MEST'OLUP CAM-İ ŞEHÂDETLE FENA ZÜMRESİNE  
BAIS-İ RİŞ'İ DİL-Ü DAĞ-I DERUN OLDU HÜSEYN

# Tâhir İlâhi

## Acep Kavgaya Düş Oldum

Güfte: Suzi

Beste: Hüseyin Işık

Düyek

A CEP KAV GA YA DÜŞ OL DUM  
BU ŞEB SEY RÂ NI HAK DIR HAK  
VU RUL DU NÂ RE İ HAY DER  
BU BİR Dİ VÂ NI HAK DIR HAK

d.sahin

ACEB KAVGAYA DÜŞ OLDUM  
BU ŞEB SEYRÂNI HAK'DIR HAK  
VURULDU NÂRE-İ HAYDER  
BU BİR DİVÂN-I HAK'DIR HAK

# Muhayyer İlâhi

Açılalım Güller İle

Güfte: Aziz Mahmud Hüdâyi

Beste: Dursun Çakmak

Sofyan



A Cİ LA LIM GÜL LER İ LE Ö TE LIM BÜL BÜL LER İ LE  
DERT Lİ LE RİN DER MA Nİ DIR TES BİH LE RİN SUL TA Nİ DIR



Ö TE LIM BÜL BÜL LER İ LE DIR Dİ YE LIM PÂK DİL LER İ LE  
TES BİH LE RİN SUL TA Nİ DIR HAK KİN Bİ PÂK ZE İH SA Nİ DIR



LÂ | LÂ HE İL LEL LAH LÂ | LÂ HE İL LEL LAH



HA Nİ BİR KAL BİM U YA NİK HA Nİ BİR Cİ MEN GE Rİ YA NİK  
İS TER İ SEN HAY RI EZ KÂR DUR MA HE MEN TEV Hİ DE VAR



HA Nİ BİR Cİ GE Rİ YA NİK DOĞ RU YOL İS TE YEN Â ŞİK  
DUR MA HE MEN TEV Hİ DE VAR HÜ DA YI YE YOL SO RAN VAR



LÂ | LÂ HE İL LEL LAH LÂ | LÂ HE İL LEL LAH

d. şahin

AÇILALIM GÜLLER İLE  
ÖTELM BÜLBÜLLER İLE  
DİYELİM PÂK DİLLER İLE  
LÂ İLAHE İLLALLAH

HANİ BİR KALBİ UYANIK  
HANİ BİR CİĞERLERİ YANIK  
DOĞRU YOL İSTİYEN ÂŞİK  
LÂ İLAHE İLLALLAH DE

DERTLİLERİN DERMANIDIR  
TESBİHLERİN SULTANIDIR  
HAKKIN BİZE İHSANIDIR  
LA İLAHE İLLALLAH

İSTER İSEN HAYR-I EZKÂR  
DURMA HEMEN TEVHİDE VAR  
HÜDÂYİYE YOL SORAN YÂR  
LA İLAHE İLLALLAH

# Muhayyer İlâhi

## Ahval-i Serencâmım Bu Saate Erince

Güfte: Niyazi Mısri

Düyek

AH DE VÂ MEM LI SE NA REN IC CÂ MÁ NIM LIM

BU TA SÂ GA A YE

TE TE E E Rİ Nİ CE CE

d. şahin

AHVAL-İ SERENCÂMİM BU SÂATE ERİNCE  
DEMEM SANA İCMÂLİM TÂ GÂYETE ERİNCE

BİZ BEŞ ER İDİK ÇIKTIK BİR GÜNDE YOLA GİRDİK  
KIRK YILDA ERE ERDİK BU SOHBETE ERİNCE

TÂAT BU İMİŞ ANCAK RAHAT BU İMİŞ ANCAK  
İZZET BU İMİŞ ANCAK BU HİZMETE ERİNCE

ÇUN CÂN İLE BİR İDİK EBDÂN İLE DAĞILDIK  
ÂHİR BU DEME ERDİK BU VAHDETE ERİNCE

DÜNYAYI N'İDER ÂŞİK UKBÂYI N'İDER SADIK  
MİSRİ OLAGÖR AYIK SEN VUSLATA ERİNCE

# Muhayyer İlâhi

## Alemler Nûra Gark Oldu

Güfte: Burdur Anonim  
Beste: Yûnus Emre

Kendine özgü  
gider ile okunur

# Muhayyer İlâhi

## Allah Emrin Tutalım

Güfte: Sertarıkzâde Mehmet Emin Ef.  
Beste: Hüseyin Sebilci

Sofyan

AL LAH EM RİN TU TA LIM GEL ZİK RE DE LİM HAK KI

RI ZÂ SI NA VA RA LIM GEL ZİK RE DE LİM HAK KI

AŞK BAH Rİ NE DA LA LIM AN DA CEV HER BU LA LIM

DOST AŞ KI NA YA NA LIM GEL ZİK RE DE LİM HAK KI

DER DE DER MÂN ZİK RUL LAH KU LA İH SÂN ZİK RUL LAH

FEZ KÜ RÛ Nİ DER AL LAH GEL ZİK RE DE LİM HAK KI

SER TA RİK ZÂ DE PİR DEN AL DI BU ZİK Rİ SIR DAN

SIR RİN DA CEV LAN E DEN GEL ZİK RE DE LİM HAK KI d.şahin

ALLAH EMRİN TUTALIM  
GEL ZİKREDELİM HAKKI  
RİZÂSINA VARALIM  
GEL ZİKREDELİM HAKKI

AŞK BAHRİNE DALALIM  
ANDA CEVHER BULALIM  
DOST AŞKINA YANALIM  
GEL ZİKREDELİM HAKKI

BUDUR AŞIKIN KÂRI  
TERKEYLEMİŞTİR ARI  
BULMAK İSTERSEN YÂRI  
GEL ZİKREDELİM HAKKI

DERDE DERMAN ZIKRULLAH  
KULA İHSAN ZIKRULLAH  
FEZKÜRÜNİ DER ALLAH  
GEL ZİKREDELİM HAKKI

SERTARİKZÂDE PİR DEN  
ALDI BU ZİKRI SIRDAN  
SIRRINDA CEVLAN EDEN  
GEL ZİKREDELİM HAKKI

# Muhayyer İlâhi

Allah Olsun Sözümüz

Güfte: Selâhaddin Demirtaş

Beste: Hz. Aşkî (Şeyh Muzaffer Efendi)

Düyek



AL LAH OL SUN SÖ ZÜ MÜZ  
MU HAM MED DİR NE Bİ MİZ  
AŞ Kİ DER KA DİR MEV LÂM



HÂ LIS OL SUN E FEN DİM Ö ZÜ MÜZ  
ŞEYH NÜ RED DİN E FEN DİM Pİ Rİ MİZ  
RE SU LE SA LÂT SE LÂM



HÂ LIS OL SUN Ö ZÜ MÜZ  
ŞEYH NÜ RED DİN Rİ MİZ  
RE SÜ LE SA LÂT SE LÂM



HAK KI GÖR SÜN GÖ ZÜ MÜZ MÜZ  
TEV Hİ DÜ TEK Bİ Rİ MİZ MİZ  
NA Sİ BET Â HİR KE LÂM LÂM



LÂ I LÂ HE İL LE LAH AL LAH



LÂ I LÂ HE İL LE LAH

ALLAH OLSUN SÖZÜMÜZ  
HÂLİS OLSUN ÖZÜMÜZ  
HAKK'I GÖRSÜN GÖZÜMÜZ  
LÂ İLÂHE İLLALLAH

MUHAMMED'DİR NEBİMİZ  
ŞEYH NÜREDDİN PİRİMİZ  
TEVHİD Ü TEKBİRİMİZ  
LÂ İLÂHE İLLALLAH

AŞKİ DER KADİR MEVLÂM  
RESÛL'E SALÂT SELÂM  
NASİB ET ÂHIR KELÂM  
LÂ İLÂHE İLLALLAH

# Muhayyer İlâhi

## Allah'ın Evinde Allah Diyelim

Güfte: Yusuf Nalkesen  
Beste: Yusuf Nalkesen

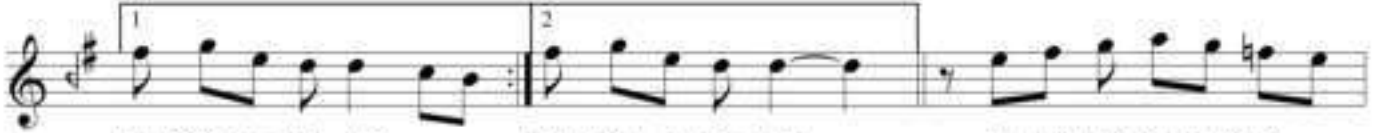
Düyek



Aranağme



AL LA HIN E VİN DE AL LAH Dİ YE LİM BU RA YI CÜM LE YE



DER GAH E DE LİM DER GAH E DE LİM İS LA MIN NU RUY LA



NUR LAN MAK İ ÇİN İS LA MIN NU RUY LA NUR LAN MAK İ ÇİN



AL LA HIN E Vİ NE KO ŞUP GI DE LİM YÂ RAB Bİ YO LUN DAN  
O RA YA BEŞ VA KİT KO ŞUP GI DE LİM



A YIR MA Bİ Zİ AL A HIN YO LUN DAN A YIR MA Bİ Zİ



BA ĞİŞ LA BİN TÜR LÜ GÜ NA HI MI Zİ GÜ NA HI MI Zİ

d.şahin

ALLAH'IN EVİNDE ALLAH DİYELİM  
BURAYI CÜMLEYE DERGAH EDELİM  
İSLAMIN NURUYLA NURLANMAK İÇİN  
ALLAH'IN EVİNE KOŞUP GİDELİM

EZANLAR, SALATLAR, TEKBİRLER İLE  
GÖNÜLLER YÖNELİR YÜCE BİRLİĞE  
RUHUMUZ ARINIR GÜNAHLARINDAN  
ALLAH'A SİĞİNİP ALLAH DEYİNCE

ALNINI SECDEYE DEĞİRMİYENLER  
NAMAZ NE NİYAZ NE HİÇ BİLMİYENLER  
O HESAP GÜNÜNDE NE YAPACAKLAR  
ALLAHIN EVİNE HİÇ GİRMİYENLER

TÖVBEDEN GELELİM AF DİYELİM  
BAĞISSIZ GÜNAHLAR İŞLEMİYELİM  
HER İŞE BAŞLARKEN CÜMLENİZ BİR AN  
ALLAHİ DİLLERDEN DÜŞÜRMEYELİM

# Muhayyer İlâhi

Âşıkın Maksûdu Ol Mahbûb-i Bi-hemtâ İmiş

Güfte: Şeyh Said Ef.

Beste: Aziz Mahmud Hüdai

Düyek



Â Şİ KIN MAK SU DU OL MAH BÛ Bİ Bİ HEM TA İ MIŞ  
GAY RE BAK MAZ DA İ MA SIR RI SA RA YIN PÂK E DER



HİM ME Tİ GA YET BÛ LEN DÛ MAT LA Bİ BA LA İ MIŞ  
SÂ DI KIN Zİ RA MU RA DI HAZ RE Tİ MEV LA İ MIŞ



KÂ FÛ NUN İK Lİ Mİ AN KA SIN Şİ KÂR ET SE NO LA  
KA BE KAV SEY Nİ GE ÇİP E RIŞ SE RA YI VAH DE TE



KÂ FÛ NUN İK Lİ Mİ AN KA SIN Şİ KÂR ET SE NO LA  
KA BE KAV SEY Nİ GE ÇİP E RIŞ SE RA YI VAH DE TE



RU Hİ A RİF ŞA HI BA Zİ KA FI IS TİĞ NA İ MIŞ  
SIR RI EV ED NA HÛ DÂ İ CÛM LE DEN A LÂ İ MIŞ

ÂŞIKIN MAKSÛDU OL MAHBÛB-İ Bİ-HEMTÂ İMİŞ  
HİMMETİ GÂYET BÛLEND Û MATLABI BÂLÂ İMİŞ  
KÂF U NÛN İKLİMİ ANKÂSIN ŞİKÂR ETSE N'OLA  
RÛH-İ 'ÂRİF ŞÂHBÂZ-İ KÂF-İ İSTİĞNÂ İMİŞ

GAYRE BAKMAZ DÂİMÂ SIRR-I SARÂYIN PÂK EDER  
SÂDİKIN ZİRÂ MURÂDİ HAZRET-İ MEVLÂ İMİŞ  
KÂBE KAVSEYN'İ GEÇİP ERİŞ SERÂY-İ VAHDETE  
SIRR-İ 'EV EDNÂ' HÛDÂYİ CÛMLEDEN ALÂ İMİŞ

# Muhayyer İlâhi

## Aşk Bezirgâni Sermâye Cânı

Güfte:Yûnus Emre

Düyek

AŞK BE ZİR GÂ NI  
SER MÂ YE CÂ NI  
BA HÂ DIR GÖR DÜM  
CÂ NA NA KI YA NI  
CÂ NA NA KI YA ni d.şahin

AŞK BEZİRGÂNI SERMÂYE CÂNI  
BAHÂDIR GÖRDÜM CÂNA KIYANI

ZEHİ BAHÂDIR CÂN TERKİN URUR  
KILIÇ MI KESER HİMMET GİYENİ

KAMUSUN BİR GÖR KEMTERİN ER GÖR  
ALÇAK GÖRMEGİL PALÂS GİYENİ

TİZ ÇIKARIRLAR FEVKA'L-'ULÂYA  
BİL İSÂ GİBİ DÜNYÂ KOYANI

TİZ İNDİRİRLER TAHTE'S-SERÂYA  
ŞOL KÂRÜN GİBİ DÜNYÂ KOVANI

ÇÜN MANSÛR GÖRDÜ OL BENEM DEDI  
ODA YAKDILAR İŞİDDİN ANI

ODA YANDIRTDIN KÛLÜN SAVURTDUN  
ÖYLE Mİ GEREK SENİ SEVENİ

ZINHÂR EY YÛNUS GÖRDÜM DEMEGİL  
DÂRA ÇEKERLER GÖRDÜM DİYENİ

# Muhayyer İlâhi

## Aşkın Aldı Benden Beni

Güfte: Yunus Emre  
Beste: Dr. A. Gerçeker

Raks Aksağı



AŞKIN ALDI BENDEN BENİ, BANA SENİ GEREK SENİ  
BEN YANARIM DÜNÜ GÜNÜ, BANA SENİ GEREK SENİ

NE VARLIĞA SEVİNİRİM, NE YOKLUĞA YERİNİRİM  
AŞKIN İLE AVUNURUM, BANA SENİ GEREK SENİ

AŞKIN AŞIKLARI ÖLDÜRÜR, AŞK DENİZİNE DALDIRIR  
TECELLİ İLE DOLDURUR, BANA SENİ GEREK SENİ

AŞKIN ŞARABINDAN İÇEM, MECNUN OLUP DAĞA DÜŞEM  
SENSİN DÜN Ü GÜN ENDİŞEM, BANA SENİ GEREK SENİ

SOFİLERE SOHBET GEREK, AHİLERE AHRET GEREK  
MECNUNLARA LEYLİ GEREK, BANA SENİ GEREK SENİ

EĞER BENİ ÖLDÜRELER, KÜLÜM GÖKE SAVURALAR  
TOPRAĞIM ANDA ÇAĞIRA, BANA SENİ GEREK SENİ

CENNET CENNET DEDİKLERİ BİRKAÇ KÖŞKLE BİRKAÇ HURİ  
İSTEYENE VER SEN ANI, BANA SENİ GEREK SENİ

YUNUS'DÜRÜR BENİM ADIM, GÜN GEÇTİKÇE ARTAR ODUM  
İKİ CİHANDA MAKSUDUM, BANA SENİ GEREK SENİ

d.şahin

# Muhayyer İlâhi

Bakıp Cemâl-i Yâre Çağırırım Dost Dost

Güfte: Niyâzi-i Mısri

Beste: Ertan Saykın

Düyek



BA KIP CE MÂ Lİ YÂ RE ÇA Ğİ RI RAM DOST DOST  
GEL DİM O DOST İ LİN DEN KO KA KO KA GÜL LÜN DEN



DİL OL DU PA RE PE RE ÇA Ğİ RI RAM DOST DOST  
Nİ YÂ Zİ NİN DİL LİN DEN ÇA Ğİ RI RAM DOST DOST



MES Cİ DÜ MEY HA NE DE HA NE DE Vİ RA NE DE



KÂ BE DE PUT HÂ NE DE ÇA Ğİ RI RAM DOST DOST

BAKIP CEMALİ YARE  
ÇAĞIRIRIM DOST DOST  
DİL OLDU PARE PARE  
ÇAĞIRIRAM DOST DOST

MESCİDÜ MEYHANEDE  
HANEDE VİRANEDE  
KABEDE PUTHANEDE  
ÇAĞIRIRAM DOST DOST

GELMEDİM O DOST İLİNDEN  
KOKA KOKA GÜLÜNDEN  
NİYAZI'NİN DİLİNDEN  
ÇAĞIRIRIM DOST DOST

# Muhayyer İlâhi

Be-hey Kardeş Hakkı Bulam mı Dersin

Güfte: Yûnus  
Beste: Hâfız Murat

Aksak

BE HEY KAR DAŞ HAK KI BU LAM MI DER SİN  
HAK KA YA RA YAN EL İŞ LE ME YIN CE  
BU SIR RI NIN SE SİN DU YAM MI DER SİN  
MÜR Şİ DI KÂ Mİ LE SÖY LE ME YIN CE d.şahin

BE HEY KARDAŞ HAKKI BULAM MI DERSİN  
HAKKA YARAYAN EL İŞLEMİYİNCE  
BU SIRRİNİN SESİN DUYAM MI DERSİN  
MÜRŞİD-İ KAMİLE SÖYLEMEYİNCE

# Muhayyer İlâhi

## Benim Canım Uyanıktır

Sofyan

Beste: Hayati Günyeli

BE NİM CA NİM U YA NIK DIR DOST YÜ ZÜ NE BA KAN BE NİM

HEM DE Nİ ZE KA RIŞ MA YA IR MAK O LUP A KAN BE NİM

IR MAK Gİ Bİ BEN ÇAĞ LA RİM GAH GÜ LE RİM GAH AĞ LA RİM

NEF SİN Cİ ĞE RİN DOĞ RA RİM KİB RU KI Nİ YA KAN BE NİM

ÇERH (I) BE NİM HÜK MÜM DE DIR HER KAN DE BEN O TUR MU ŞAM

MÜLK BE NİM E LİM DE DIR YI KAN BE NİM YA PAN BE NİM

SA AD BE NİM SA İD BE NİM YU NUS DA Hİ BE NİM LE DİR

İL Mİ LE DÜN DÜR ÜS TÄ DIM OL ES RA RI DU YAN BE NİM d.şahin

BENİM CANIM UYANIKTIR DOST YÜZÜNE BAKAN BENİM  
HEM DENİZE KARIŞMAYA IRMAK OLUP AKAN BENİM

IRMAK GİBİ BEN ÇAĞLARIM GAH GÜLERİM GAH AĞLARIM  
NEFSİM CİGERİN DOĞRARIM KİBR-Ü KİNİ YAKAN BENİM

ÇERH-İ BENİM HÜKMÜMDEDİR HER KANDE BEN OTURMUŞAM  
MÜLK BENİM ELİMEDİR YIKAN BENİM YAPAN BENİM

SA'D BENİM SAİD BENİM YUNUS DAHİ BENİMLEDİR  
İLM-İ LEDÜNDÜR ÜSTADIM OL ESRARI DUYAN BENİM

# Muhayyer İlâhî

## Benim Efendim Pirim Nureddîn-i Cerrâhî

Güfte: Fahredîn-ül Şevkiy-ül Cerrahî  
Beste: M. Alkanlı

Sofyan



BE NİM E FEN DİM PİRİM NÜ RED Dİ Nİ  
BİR KEM TE RİM KA PIN DA Ā LEM OL DU



CER RĀ Hİ OL DA İ MA DEST Gİ RİM  
HEP FARK TA SE NE BİN ÜÇ YÜZ KIRK TA



NÜ RED Dİ Nİ CER RĀ Hİ GÖ ZÜN AÇ BAK  
NÜ RED Dİ Nİ CER RĀ Hİ FAH Rİ YE VER



EY Kİ Şİ SİL GÖ NÜL DEN TEŞ Vİ Şİ  
DİN HA YAT KAL MA Dİ HAV Fİ ME MAT



Bİ TİR SIR İ LE İ Şİ NÜ RED Dİ Nİ CER RĀ Hİ  
KA PIN DA BUL DUM NE CAD NÜ RED Dİ Nİ CER RĀ Hİ

BENİM EFENDİM PİRİM NÜREDDİN-İ CERRÂHİ  
OL DÂİM DEST-GİRİM NÜREDDİN-İ CERRÂHİ  
GÖZÜN AÇ BAK EY KİŞİ SİL GÖNÜLDEN TEŞVİŞİ  
BİTİR SIR İLE HER İŞİ NÜREDDİN-İ CERRÂHİ

HER KİM BENDEN OLUR HEP MÜŞKİLİ HALLOLUR  
MÜRDESİ İHYÂ OLUR NÜREDDİN-İ CERRÂHİ

BİR KEMTERİM KAPINDA ALEM OLDU HEP FARKTA  
SENE BİN ÜÇYÜZ KIRKTA NÜREDDİN-İ CERRÂHİ  
FAHİR'YE VERDİN HAYÂT KALMADI HAVF-İ MEMÂT  
KAPINDA BULDUM NECÂT NÜREDDİN-İ CERRÂHİ

# Muhayyer İlâhi

## Bir Fena Dünya İmişsin

Beste: İsmâil Hakkı Bey

Sofyan

BİR BİR FE NÂ DÜN YÂ İ MIŞ  
SIN BÖY LE BİL MEZ DIM SE Nİ  
AS BİR LI YOK DE NI SEV DÜN DA YA | MIŞ MIŞ  
SIN SIN BÖY LE LE BİL BİL MEZ MEZ DIM DIM SE Sİ Nİ  
AK LI YOK OL KI Şİ NİN  
KİM MEYL E DE SEN CÂ ZU YA

BİR FENÂ DÜNYÂ İMIŞSİN BÖYLE BİLMEZDİM SENİ  
ASLI YOK SEVDÂ İMIŞSİN BÖYLE BİLMEZDİM SENİ  
AKLI YOK OL KİŞİNİN KİM MEYL EDE SEN CÂZUYA  
BİR DENİ DÜNYÂ İMIŞSİN BÖYLE BİLMEZDİM SENİ

# Muhayyer İlâhi

Bir Mehin Bendesiyim

Güfte: Sermüezzîn Rifat Bey  
Beste: Sermüezzîn Rifat Bey

Devr-i Hindi



BİR MEHİN BENDESİYİM SÂYE DAHİ OLMAZ EŞİ  
NÜRÜNÜN ZERRESİ OLMAZ BU CİHÂNİN GÜNEŞİ  
KAPLADI PERTEV-İ ENVÂR-I RUHU ÇÂRU ŞEŞİ  
ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ  
KİM OLA SEVMEME BU VECH İLE SEN MÂH (İ)-VEŞİ

BİR MEHİN BENDESİYİM SÂYE DAHİ OLMAZ EŞİ  
NÜRÜNÜN ZERRESİ OLMAZ BU CİHÂNİN GÜNEŞİ  
KAPLADI PERTEV-İ ENVÂR-I RUHU ÇÂRU ŞEŞİ  
"ÇÜN DOĞUP TUTTU CİHAN YÜZÜNÜ HÜSNÜN GÜNEŞİ  
KİM OLA SEVMEME BU VECH İLE SEN MÂH (İ)-VEŞİ"

# Muhayyer İlâhi

Biz Âşık-ı Şeydâyız Müştâk-ı Cemâliz Biz

Güfte: Müştâk Baba

Beste: Dervîş Kânûnî

Sofyan



BIZ Â Şİ KI ŞEY DÂ YIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ  
BİZ Â Şİ KI ŞEY DÂ YIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ  
HAY RA NI TE MÂ ŞÂ YIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ  
MÂ' ŞÜ KI LE HEM RÂ HIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ

HAY RA NI TE MA ŞÂ YIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ  
MÂ' ŞÜ KI LE HEM RÂ HIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ

BİZ BÜL BÜ Lİ GÜL ZÂ RIZ HER ŞÂ MU SE HER ZÂ RIZ  
SER NAĞ ME İ TAN BÜ RUZ A VÂ Zİ LE MEŞ HÜ RUZ

BİZ BÜL BÜ Lİ GÜL ZÂ RIZ HER ŞÂ MU SE HER ZÂ RIZ  
SER NAĞ ME İ TAN BÜ RUZ A VÂ Zİ LE MEŞ HÜ RUZ

BİZ ŞEV KI LE Bİ DÂ RIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ  
ZÂ HİD LE RE MES TÛ RUZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ

BİZ ŞEV KI LE Bİ DÂ RIZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ  
ZÂ HİD LE RE MES TÛ RUZ MÜŞ TÂ KI CE MA LİZ BİZ

NE TÂ Lİ Bİ DÜN YÂ YIZ NE RÂ GI Bİ UK BÂ YIZ

NE TÂ Lİ Bİ DÜN YÂ YIZ NE RÂ GI Bİ UK BÂ YIZ

## Biz Âşık-ı Şeydâyız Müştâk-ı Cemâliz Biz



BİZ ÂŞİK-İ ŞEYDÂYIZ  
MÜŞTÂK-İ CEMÂLİZ BİZ  
HAYRAN-İ TEMÂŞÂYIZ  
MÜŞTÂK-İ CEMÂLİZ BİZ

BİZ BÜLBÜL-İ GÜLZÂRİZ  
HER ŞÂM-Ü SEHERZÂRİZ  
BİZ ŞEVK İLE Bİ-DÂRİZ  
MÜŞTÂK-İ CEMÂLİZ BİZ

BİZ ÂRİF-İ ÂGÂHİZ  
BİZ ÂŞİK-İ BILLÂHİZ  
MÂ'ŞUK İLE HEM-RÂHİZ  
MÜŞTÂK-İ CEMÂLİZ BİZ

SER-NAĞME-İ TANBÜRÜZ  
ÂVÂZ İLE MEŞHÜRÜZ  
ZAHİDLERE MEŞHÜRÜZ  
MÜŞTÂK-İ CEMÂLİZ BİZ


NE TÂLİB-İ DÜNYAYIZ  
NE RÂGİB-İ UKBÂYIZ  
BİZ ÂŞİK-İ MEVLÂYIZ  
MÜŞTÂK-İ CEMÂLİZ BİZ

# Muhayyer İlâhi

Cemâlin Hüsniine Canlar Fedâdır

Güfte: Tâci  
Beste: Hüseyin Sebîci

Devr-i Hindî



CE MÂ LIN HÜS NÜ NE CAN LAR  
FE DÂ DIR YÂ RE SÜ LÂL LAH  
KE YÜ LÂ ZÜN MIN A KÂL YI Bİ NE RÜ SON HA NU HOŞ RI  
GI HÜ DÂ DA DIR DIR YÂ YÂ RE RE SÜ SU LÂL LAH LAH LAH  
MÜ SÂ Vİ DİR SE Nİ GÖR MEK  
GÜ ZEL AL LA HI GÖR MEK LE

CEMÂLIN HÜSNÜNE CANLAR FEDÂDIR YA RESÛLÂLLAH  
KELÂMİN KALB Ü RÛHA HOŞ GİDÂDIR YÂ RESÛLÂLLAH  
MÛSÂVİDİR SENİ GÖRMEK GÜZEL ALLAH'I GÖRMEKLE  
YÜZÜN ÂYİNE-İ NÛR-İ HÛDÂ'DIR YA RESÛLÂLLAH

GÛNAHKÂRİM KUSURUM ÇOK DER-İ İHSÂNINA GELDİM  
SENİN AFFIN GÛNAHKÂRA ÂLÂDIR YA RESÛLÂLLAH  
BU YOLDA CAN VERENLERE BENİ SULTÂNİM İLHÂK ET  
BU TÂCİNİN NİYAZIDIR RİCÂDIR YÂ RESÛLÂLLAH

# Muhayyer İlâhî

## Cûşa Delir Dağ İle Taş

Düyek



## Cûşa Delir Dağ İle Taş



HER EH LI DİL ŞA DÂN O LUR (SAZ...)  
HER KİM BU SIR RA A ŞI NA



FER YÂD E DER VAK TI SE HER (SAZ...) HER (SAZ...)  
FER YÂD E DER VAK TI SE HER HER

CÛŞA GELİR DAĞ İLE TAŞ,  
FERYÂD EDER VAKT-İ SEHER,  
HER NESNEYİ KAPLAR TELAŞ,  
FERYÂD EDER VAKT-İ SEHER.

OL DEMDE GÛL HANDÂN OLUR,  
BÛLBÛL GÖRÛP NALÂN OLUR,  
HER EHL-İ DİL ŞADÂN OLUR,  
FERYÂD EDER VAKT-İ SEHER

OL DEMDE LÂLE SÛNBÛLE  
NEŞ'E GELİR CÂN Ü DİLE  
BÛLBÛL GÛLE, GÛL BÛLBÛLE  
FERYÂD EDER VAKT-İ SEHER

OL DEMDE ZÂT-İ KİBRİYÂ  
ÂŞIKLARA EYLER SALÂ  
OLAN BU SİRRA ÂŞİNA  
FERYÂD EDER VAKT-İ SEHER

# Muhayyer İlâhi

Cümle Âlem Âşinâ Ben Ona Bi-Gâneym

Devr-i Hindî

Beste:Dervîş Ali Şiruganî

CÜM LE Â LEM Mİ Â LEM Â Şİ NÂ  
BEN A RA DA Bİ  
GÂ NE YİM HER İ ŞİM  
AĞ YÂR İ LE GÖR  
KİM A CEP Dİ  
VÂ NE YİM

CÜMLE ÂLEM AŞINA BEN ARADA BİGÂNEYİM  
HER İŞİM AĞYÂR İLE GÖR KİM ACEP DİVÂNEYİM

BİLMİYİP TA'MİR-İ CİSM ETTİM VELİ KALBİM HARAP  
HEY MEDED Mİ'MÂR-İ ÂLEM KİL NAZAR VİRÂNEYİM

TEŞNEYİM ZULMEKTE KALDIM ÂB-İ HAYVÂN İSTERİM  
GİRMEDEN DERYÂ-YI AŞKA TÂLİB-İ DÜRDÂNEYİM

MEY-FÜRÜŞ OLDUM SALÂDIR EHL-İ AŞKA ŞEMSIYÂ  
BİZDEDİR HAMR-İ EZEL GELSİN GELEN MEYHANEYİM

# Muhayyer İlâhi

Cümle Hüccâc İle Giydik Yine İhrâm-ü Abâ

Güfte: Âşık Kuloğlu

Evsat



CÜM LE HÜC CÂC İ LE



GIY DİK Yİ NE İH



RA^ MI A BÂ



KIB LE YE KAR Sİ YO  
Sİ YAH DON LU KA BE



NEL DİK Gİ DE RİZ  
TUL LAH MER HA BA



Sİ LI SA BÂ  
YA MER HA

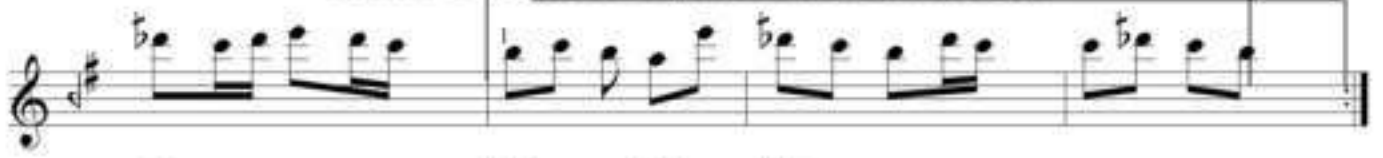


E Rİ ŞİB GÖR DÜM BÜ



RÜN MÜŞ ŞU BİR Sİ YÂ HI

Cümle Hüccâc İle Giydik Yine İhrâm-ü Abâ



# Muhayyer İlâhi

## O Şehinşah-ı Âzamsın ki

Güfte: Şeref Hanım  
Beste: Dursun Çakmak

Düyek



O ŞEHİNŞAHİ ÂZAMSIN  
KI ANCAN YÂ RASÜLEL LAH  
SE Nİ ZATI NA MAH BUB EY  
LE Dİ HAK YÂ R SÜ LEL LAH  
BİLİR İN SÜ PE Rİ YOK İÇ  
Tİ BA Hİ KİM SE NİN BUN DA  
Cİ HA NA GEL ME Dİ MIS LİN  
MU HAK KAK YÂ RASÜ LEL LAH

O ŞEHİNŞAHİ ÂZAMSIN KI ANCAK YA RASÜLELLAH  
SENİ ZÂTINA MAHBUB EYLEDİ HAK YA RASÜLELLAH

BİLİR İNS-Ü PERİ YOK İÇTİBAHİ KİMSENİN BUNDA  
CİHANA GELMEDİ MİSLİN MUHAKKAK YA RASÜLELLAH

NEBİ VE EVLİYÂ PİR-Ü CEVÂN BAY-Ü GEDÂ YEKSER  
ATÂ VE CUDUNA MUHTAÇTIR MUTLAK YA RASÜLELLAH

GUBÂRİ RAVZANI EYLER ARZU HER DEM DİL-Ü CÂNİM  
MURADIMDIR O LUTFA MAZHAR OLMAK YÂ RASÜLELLAH

GÜNAHKARA İNAYET ÂDETİN, LUTF-Ü ŞEFÂAT KİL  
BEN OL DEVLETE ŞAYÂN-Ü ELYAKIN YA RASÜLELLAH

(ŞEREF) DERLER BİR EDNA ÖMMETİN VAR EL AMÂN FERDA  
ŞEFAAT BAHTIDIR EYLE MUVAFFAK YA RASÜLELLAH

d.şahin

# Muhayyer İlâhi

## Rah-ı Hakda Hak Olur Dervişler

Güfte: İ. H. Bursevi Hz.  
Beste: R. Tekin Ugurel

Sofyan



RÂH I HAK DA HÂK O LUR AH DER VIŞ LER  
RÂH I AŞK İÇ RE O LUP SÂ BİT KA DEM



SU Gİ Bİ HEM PÂK O LUR DER VIŞ LER  
TA'N E DEN Bİ PÂK O LUR DER VIŞ LER



BÜL BÜ Lİ ŞÜ Rİ DE VEŞ GÂH ZÂR E DER  
MA Sİ VÂ Yİ HAKK İ ÇİN BİR ZER RE CE



GÜL Gİ Bİ HEM ÇÂK O LUR DER VIŞ LER  
SAN MA Kİ GAM NÂK O LUR DER VIŞ LER



GÜŞ E DİP FIR RU İ LÂL LÂH EM Rİ Nİ  
HAK Kİ YÂ İL HÂ Mİ HAK DAN FEYZ A LİP



RÛ ZU ŞEB ÇA LÂK O LUR DER VIŞ LER  
SİR RI ER SEL NÂK O LUR DER VIŞ LER

RÂH-I HAK'DA HÂK OKUR DERVİŞLER  
SU GİBİ HEM PÂK OLUR DERVİŞLER

BÜLBÜL-İ ŞÛR-İ DEVEŞGÂH ZAR EDER  
GÜL GİBİ HEMÇÂK OLUR DERVİŞLER

GÜŞ EDİP FIR-U İLLÂLLÂH EMRİNİ  
RÛZ-U ŞEBÇALÂK OLUR DERVİŞLER

RÂH-I AŞK İÇRE OLUP SÂBİT-KADEM  
TA'NEDEN Bİ-PÂK LUR DERVİŞLER

MÂSIVÂ-Yİ HAK İÇÜN BİR ZERRECE  
SANMA KİM GAM-NÂK OLUR DERVİŞLER

HAKKÎYÂ İLHÂM-I HAK'DAN FEYZ ALUP  
SİRR-I "ERSELNÂK" OLUR DERVİŞLER

d.şahin

# Muhayyer İlâhi

Sûret-i Mevhûma Bakma Âdem-i Mânâya Gel

Güfte: Sezâyî

Düyek

SU RE TI MEV HÛ MA BAK MA  
A DE MI MA  
NÂ YA GEL  
HARF LI BÂ SI IÇ RE  
PİN HAN NOK TA I  
Zİ BÂ BÂ YA GEL

d.şahin

SÛRET-İ MEVHÛMA BAKMA ADEM- MA'NAYA GEL  
HARF LİBASİ İÇRE PİNHAN NOKTA-İ ZİBAYA GEL

TALİB- SIRR-I MUHAMMED OLDUN İSE EY GÖNÛL  
SİDRE VÛ TÛBÂ'DA KALMA ÂLEM-İ EDNÂYA GEL

SIRR-I HAKK'I GER DİLERSEN GİTME YABANA SAKIN  
AYET-İ İNSANI OKU MAZHAR-I KÛBRAYA GEL

MEKTEB-İ İRFÂN İÇİNDE "MEN AREF" DERSİN OKU  
SERSERİ GEZME ÖZÜN BİL ARIF OL MEVLÂ'YA GEL

EY SEZAYİ "KÜNTÜKENZ"İN CEVHERİ ÂDEMDEDİR  
DERBEDER OLMA GÖZÜN AÇ KENZ-İ "LA YEFNA"YA GEL

# Muhayyer İlâhi

## Şehirlerin Mükerreremi Mekke Şehri

Güfte: Ahmet Cesur  
Beste: Mümin Salman

Düyek



ŞE HİR LE RİN MÜ KER RE Mİ MEK KE ŞEH Rİ SE LAM SA NA  
BEL DE LE RİN MUH TE RE Mİ RAH MET ŞEH Rİ SE LAM SA NA  
KA BEM SEN DE HA REM SEN DE KIB LE SEN DE KE REM SEN DE  
Şİ FA SEN DE ZEM ZEM SEN DE Nİ MET ŞEH Rİ SE LAM SA NA  
SAZ...  
MA KA MI İB RA HİM SEN DE AL TIN O LUK HA TİM SEN DE  
KA RA TAŞ MÜL TE ZEM SEN DE HİK MET ŞEH Rİ SE LAM SA NA  
SA FA SEN DE MER VE SEN DE GUF RAN SEN DE NEŞ VE SEN DE  
TA VAF SEN DE VAK FE SEN DE KIS MET ŞEH Rİ SE LAM SA NA

ŞEHİRLERİN MÜKERREMİ  
MEKKE ŞEHİRİ SELAM SANA  
BELDELERİN MUHTEREMİ  
RAHMET ŞEHİRİ SELÂM SANA

KÂBE SENDE HAREM SENDE  
KIBLE SENDE KEREM SENDE  
ŞİFA SENDE ZEMZEM SENDE  
NİMET ŞEHİRİ SELM SANA

MAKAM-I İBRAHİM SENDE  
ALTIN OLUK HATİM SENDE  
KARATAÇ MÜLTEZEM SENDE  
HİKMET ŞEHİRİ SELÂM SANA

SAFA SENDE MERVE SENDE  
GUF RAN SENDE NEŞVE SENDE  
TAVAF SENDE VAKFE SENDE  
KISMET ŞEHİRİ SELÂM SANA

# Muhayyer İlâhi

Şûride-vü Şeydâ Kılan Yârin Cemâlidir

Güfte: Yûnus Emre  
Beste: Zekâi Dede

Düyek

ŞÜ Rİ DE VÜ ŞEY DÂ  
Kİ LAN YÂ RU YÂ HU  
YÂ HU YÂ DA IM YÂ RİN  
CE MÂ Lİ DİR BE Nİ  
YÂ HU YÂ HU  
YÂ HU YÂ DA IM

d.şahin

ŞÛRİDE VÜ ŞEYDÂ KILAN  
YÂRİN CEMÂLİDİR BENİ  
ÂLEMLERE RÛSVÂ KILAN  
YÂRİN CEMÂLİDİR BENİ

KADDİM BÜKÛP YÂ Y EYLEYEN  
BAĞRİM DELİP NÂ Y EYLEYEN  
İŞİM GÜCÜM ZÂ R EYLEYEN  
YÂRİN CEMÂLİDİR BENİ

GÖZLERİMİ GİRYÂN EDEN  
HEM CİĞERİM BÛRYÂN EDEN  
HAYRÂN Ü SERGERDÂN EDEN  
YÂRİN CEMÂLİDİR BENİ

AKLİMİ BAŞIMDAN ALAN  
BENİ BU SEVDÂYA SALAN  
BİR MÛRŞİDE BENDE KILAN  
YÂRİN CEMÂLİDİR BENİ

KULUNU MAHZÛN EYLEYEN  
BAĞRİMİ PÛR-HÛN EYLEYEN  
YÛNUS'U MECNÛN EYLEYEN  
YÂRİN CEMÂLİDİR BENİ

# Muhayyer İlâhi

Taşın Yine Deli Gönül Sular Bibi Çağlar mısın

Güfte: Yunus

Beste: Güldeniz Ekmen

Sofyan

(SAZ)



TAŞ TIN Yİ NE DE Lİ GÖ NÜL SU LAR GI Bİ ÇAĞ LAR MI SIN



AK TIN Yİ NE KAN LI YA ŞIM YOL LA RI MI



BAĞ LAR MI SIN



Nİ DEM E LİM ER MEZ YÂ RE BU LUN MAZ DER Dİ ME ÇÂ RE



OL DUM İ LIM DEN Â VÂ RE BE Nİ BUN DA



EY LER Mİ SİN



YA VI KIL DIM BEN YOL DA ŞI O NUL MAZ BAĞ RI MIN BA ŞI



GÖZ LE Rİ MIN KAN LI YA ŞI İR MAK O LUP

d.şahin

## Taşın Yine Deli Gönül Sular Bibi Çağlar mısın



TAŞTIN YİNE DELİ GÖNÜL,  
SULAR GİBİ ÇAĞLAR MISIN  
AKTIN YİNE KANLI YAŞIM  
YOLLARIMI BAĞLAR MISIN

NİDEM ELİM ERMEZ YÂRE,  
BULUNMAZ DERDİME ÇARE,  
OLDUM İLİMDEN ÂVARE,  
BENİ BUNDA EĞLER MISIN

YAVIKILDIM BEN YOLDAŞI,  
ONULMAZ BAĞRIMIN BAŞI  
GÖZLERİMİN KANLI YAŞI,  
IRMAK OLUP ÇAĞLAR MISIN

KARLI DAĞLARIN BAŞINDA  
SALKIM SALKIM OLAN BULUT  
SAÇIN ÇÖZÜP BENİM İÇİN  
YAŞIN YAŞIN AĞLAR MISIN

ESRİDİ YUNUS'UN CANI  
YOLDAYIM İLLERİM KANI  
YUNUS DÜŞTE GÖRDÜ SENİ  
SAYRI MISIN SAĞLAR MISIN.

# Muhayyer İlâhi

Taştı Rahmet Deryâsı

Güfte: Yûnus

Beste: Zekâi Dede

Sofyan



TAŞ TI RAH MET DER YA SI GAR KOL DU CÜM LE A SI

DÖRT Kİ TA BIN MÂ NA SI LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH

CEN NET DEN ÇIK TI A DEM DÜN YA YA BAS TI KA DEM

BU NU DER İ Dİ MÜ DAM LÂ İ LÂ HE İL LAL LAH d.şahin

TAŞTI RAHMET DERYASI  
GARK OLDU CÜMLE ASI  
DÖRT KİTABIN MÂNÂSİ  
LÂ İLAHE İLLALLAH

CENNETTEN ÇIKTI ADEM  
DÜNYAYA BASTI KADEM  
BUNU DER İDİ MÜDAM  
LÂ İLAHE İLLALLAH

ERENLERİN BÜRAĞI  
YAKIN EDER İRAĞI  
ARŞIN KÜRSÜN DİREĞİ  
LÂ İLAHE İLLALLAH

HASBİ RABBİ CELLALLAH  
MAFİ KALBİ GAYRULLAH  
NUR MUHAMMED SÂLLALÂH  
LÂ İLAHE İLLALLAH

ERENLERİN KILICI  
ARŞTAN YÜCEDİR UCU  
BAK NE GÜZEL KESİCİ  
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

YÛNUS BUNU DEDİ  
YÛREKTE YANAR OLDU  
MEVLÂNIN GÜZEL ADI  
LÂ İLÂHE İLLÂLLAH

# Muhayyer İlâhi

Toprakta Yatacak Teni Tenim Var Deyüp

Güfte: Yunus Emre

Düyek

TOP RAK TA YA TA CAK TE

NI TE MA NIM VAR DE  
MA LIM VAR DE

YU NEY LER SIN AH SE NİN  
YU NEY LER SIN

LE GIT ME YEN MA LI

d. şahin

TOPRAKTA YATAKAK TENİ  
TENİM VAR DEYÜ NEYLER SİN  
MEKÂNİN BULMAYAN CÂNİ  
CÂNİM VAR DEYİP NEYLER SİN

YÜNÜS BUNU SÖYLER HEMAN  
ÂHİR OLDU DEVR-İ ZAMAN  
YOLDAŞ OLMAYINCA İMÂN  
ÖLÜM VAR DEYİP NEYLER SİN

# Muhayyer Tevşih

Uğruna Tendeki Cânım Fedâdır

Güfte: Hacı Konyalı  
Beste: Dursun Çakmak

Düyek

UĞ RU NA TEN DE Kİ CÂ NIM FE DÂ DIR YÂ  
RA SU LEL LAH  
E ZAN LAR DA GÜ ZEL A DIN Nİ DÂ DIR YÂ  
RA SU LEL LAH  
GÜ NEŞ TEN DE BER RAK SIN SEN BÂ' ZI LAR GÖR  
MEZ LER NE DEN  
KUR' AN DA SE Nİ MED HE DEN HÜ DÂ DIR YÂ  
RA SÜ LEL LAH

UĞRUNA TENDEKİ CÂNIM FEDÂDIR YÂ RASÛLALLAH  
EZANLAR DA GÜZEL ADIN NİDÂDIR YÂ RASÛLALLAH

NE HOŞTUR SANA İNANMAK AŞK-I CEMÂLINE YANMAK  
MÜBAREK İSMİNİ ANMAK GİDADIR YÂ RASÛLALLAH

ŞEYTANA İTAAT EDEN NEFSİNİN PEŞİNDEN GİDEN  
MAHŞER GÜNÜ CEMÂLİNDEN CÜDÂDIR YÂ RASÛLALLAH

KÂ'BEDEN PUTLARI SÖKEN SENSİN KÜFRÜ DİPTEN YIKAN  
ARZUM ELLERİNDEN AKAN SUDADIR YÂ RASÛLALLAH

RAHMETELLİL ÂLEMİNSİN HEM ŞEFİÛL MÜZNİBİNSİN  
(HACI) NİN NESİ VAR VERSİN GEDÂDIR YA RASULALLAH

d.şahin

# Muhayyer İlâhi

## Durman Yanalım Âteş-i Aşka

Güfte: Hayâli  
Beste: Ali Rızâ Efendi

Düyek

DUR MAN YA NA LIM  
A TE Şİ AŞ KA  
ŞU LE VE RE LIM  
A TE Şİ AŞ KA

d. şahin

DURMAN, YANALIM ÂTEŞ-İ AŞKA  
ŞU'LE VERELİM ÂTEŞ-İ AŞKA

EVVEL ALDANDIM KEY KOLAY SANDIM  
KAT BE-KAT YANDIM ATEŞ-İ AŞKA

AŞK İLE GELDİM MEYDANA GİRDİM  
BAĞRIMI KÖYDÜM ÂTEŞ-İ AŞKA

AŞK ERİ ÖLMEZ SIRDİR ANLANMAZ  
YANMAYAN BİLMEZ ÂTEŞ-İ AŞKA

Bİ-SER Ü Bİ-PÂ DERD-İ DİL ARA  
YANA GÖR CÂNÂ ÂTEŞ-İ AŞKA

TERK EDE KÂLİ ANLA HAYÂLİ  
YAK PER Ü BÂLİ ATEŞ-İ AŞKA

# Muhayyer İlâhi

## Düşeli Bu Aşkın Cânım Eline

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî  
Beste: Dede Efendi

Düyek



DÜŞELİ AŞKIN BU CÂNIM ELINE  
BENİ BIRAKTI BU HALKIN DİLİNE

ZİRA AKTIKÇA GÖZÜMDEN KANLI YAŞ  
HOŞ TESELLİLER GELİR BEN KULUNA

BEN BU AŞKTAN BİR NEFES AYRILMAZAM  
GER YÜREĞİM ŞERHA ŞERHA DELİNE

GÖZLERİMDEN YAŞ İLE KAN AKITIR  
İLLÂ YAŞIM DİLEMEZEM SİLİNE

HOŞ YARAŞIR AŞİKA GÖZÜ YAŞI  
KİM Kİ AŞIKSA GÖZÜNDEN BİLİNE

İSMİ RESMİ EŞREFOĞLU RÛMÎ'NİN  
KÛL OLUP SAVRULDU AŞKIN YELİNE

# Muhayyer İlâhi

## Durmaz Yanar Vücûdum

Güfte: Yûnus  
Beste: Zekâi Dede

Sofyan



DUR MAZ YA NAR VÜ CÜ DÜM IL LAL LAH HÜ  
MEC NÜN SE VER LEY LÂ YI IL LAL LAH HÜ  
YU NUS Gİ Bİ DÜŞ KÜ NE IL LAL LAH HÜ



AH ET ME YİP N'İ DE YİM IL LAL LAH HÜ  
BEN SE VE RİM MEV LÂ YI IL LAL LAH HÜ  
AK LI GİT MİŞ ŞAŞ KI NA IL LAL LAH HÜ



SÖN DÜ RE MEZ SEM O DUM IL LAL LAH HÜ  
KAN AĞ LA YI AĞ LA YI IL LAL LAH HÜ  
DOST MU HAM MED AŞ KI NA IL LAL LAH HÜ



AH ET ME YİP N'İ DE YİM IL LAL LAH HÜ  
AH ET ME YİP N'İ DE YİM IL LAL LAH HÜ  
AH ET ME YİP N'İ DE YİM IL LAL LAH HÜ

d.şahin

DURMAZ YANAR VÜCÜDUM  
ÂH ETMEYİP NİDEYİM  
SÖNDÜREMEZEM ODUM  
ÂH ETMEYİP NİDEYİM

MECNÜN SEVER LEYLÂ'YI  
BEN SEVERİM MEVLÂ'YI  
KAN AĞLAYI AĞLAYI  
ÂH ETMEYİP NİDEYİM

YÜNUS GİBİ DÜŞKÜNE  
ÂKLI GİTMİŞ ŞAŞKINA  
DOST MUHAMMED AŞKINA  
ÂH ETMEYİP NİDEYİM

# Muhayyer İlâhi

Ey ibn-i Hâli Ko Kıyl-ü Kâli

Güfte: Kuddusî Hz.  
Beste: R. Tekin Ugurel

Sofyan

EY İB Nİ HÂ Lİ ME KO KIY LÜ KÂ Lİ ME  
EL LE Rİ YER LI ME KEN Dİ Nİ GÖR ME

KES BEY LE HÂ Lİ ME SEY RET CE MÂ Lİ  
HIRS I LE DİR ME MÂL Ü ME NÂ Lİ

KES BEY LE HÂ Lİ ME SEY RET CE MÂ Lİ  
HIRS I LE DİR ME MÂL Ü ME NÂ Lİ

CÜM LE Sİ VÂ DAN KES NA ZA Rİ SEN  
DES TU RU ÖZ LE VEC Hİ Nİ GÖZ LE

GÖN LÜ NÜ AŞK TAN EY LE ME HÂ Lİ  
SİR Rİ Nİ GİZ LE BUL MA NE KÂ Lİ

GÖN LÜ NE AŞK TAN EY LE ME HÂ Lİ  
SİR Rİ Nİ GİZ LE BUL MA NE KÂ Lİ

ZİK RE DE VAM ET AS KI MÜ DÂN ET  
KUD DÜ Sİ DEN AL O GU DÜ NÜ SEN

NEF Sİ Nİ RÂM ET BEN ÇEK ME VE BÂ Lİ  
BUL ÇA LU ŞU BEN ME Zİ Lİ A Lİ

NEF Sİ Nİ RÂM ET BEN ÇEK ME VE BÂ Lİ  
BUL ÇA LU ŞU BEN ME Zİ Lİ A Lİ

EY İBN-İ HÂLİ KO KIYL Ü KÂLİ  
KESB EYLE HÂLİ SEYR ET CEMÂLİ

CÜMLE SİVÂDAN KES NAZARİ SEN  
GÖNLÜNÜ AŞK DÂN EYLEME HÂLİ

ZİKRE DEVÂM ET 'AŞKI MÜDÂN ET  
NEFSİNİ RÂM ET ÇEKME VEBÂLİ

ELLERİ YERME KENDİNİ GÖRME  
HIRS İLE DİRME MÂL Ü MENÂLİ

DOSTUNU ÖZLE VECHİNİ GÖZLE  
SİRRİNİ GİZLE BULMA NEKÂLİ

KUDDÛSİ'DEN AL ÖĞÜDÜ SEN  
BUL ÇALIŞUBEN MENZİL-İ 'ÂLİ

d.şahin

# Muhayyer İlâhi

## Eyyuhel Münkirü Hâli

Beste: Şeyh Hüseyin Ef.

Sofyan

EY YÜ HEL MÜN Kİ Rİ HÂ Lİ

ME BE DÂ LEK MÂ BE DÂ Lİ

LA TE LÜM Nİ EN TE HÂ Lİ HÂ Lİ

VE E NE ZİL LÜL HA YA Lİ HA YA Lİ ZİL LÜL

HA YA Lİ HA YA Lİ

VES Kİ Mİ HEM REL Vİ SE Lİ Vİ SE Lİ HEM REL

Vİ SA Lİ Vİ SA Lİ

d.şahin

# Muhayyer Tevşih

## Kûy-i Aşkın Bana Bir Kûh-i Tecelli Görünür

Güfte: Nakşî Akkirmânî  
Beste: Ahmet Efendi Şikârizâde

Düyek

KÜ Yİ AŞ KIN BA NA BİR KÜ  
Hİ TE CEL Lİ GÖ RÜ NÜR  
YA Rİ YÂ RE SÜ LAL LAH  
KAL Bİ ME İY Dİ Vİ SÂ LİN  
LE TE SEL Lİ GÖ RÜ NÜR  
YAR YÂ RE SÜ LAL LAH  
AH YÂ YÂ HA Bİ BAL LAH ŞE FA  
AT YÂ YÂ HA Bİ BAL LAH

KÜY-İ AŞKIN BANA BİR KÛH-İ TECELLİ GÖRÜNÜR  
KALBİME İYD-İ VİSÂLİNLE TESELLİ GÖRÜNÜR

DOLUDUR AŞK U MUHABBET İLE BU KEVN Ü MEKÂN  
KANDE BAKSAM BANA HER GÜŞEDE LEYLİ GÖRÜNÜR

MİSKİN YUNUS NEYLESİN DİRDİN KİME SÖYLESİN  
VARSIN DOSTU TOYLASIN LEZZETLİ NESNEDİR AŞK

RÛZ U ŞEB SÂHA-I VAHDETTE KİYÂM EYLERLER  
CÛMLE EŞCÂR U ÇEMEN SANKİ MUSALLİ GÖRÜNÜR

SÂLIK-İ HAK OLANA VAZ' İLE ETVÂR NEDİR  
CÂNİB-İ HAZRET-İ ALLÂH'A TEVELLİ GÖRÜNÜR

NAKŞİ'YA ÂLEM-İ BÂKİDE ÜLÛL-EBSÂRA  
HERKESİN HÂL Ü MAKÂMIYLA MAHALLİ GÖRÜNÜR

# Muhayyer İlâhi

## Geçti Her Ânım Günahla Mücrimim

Güfte: Meçhul  
Beste: Zeki Altun

Düyek



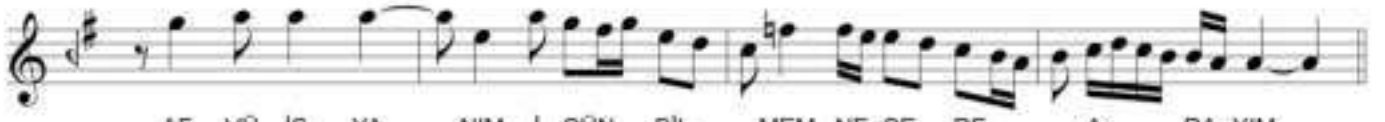
GEÇ Tİ HER A NİM GÜ NAH LA MÜC Rİ MİM Bİ ÇA RE YİM  
BAK MI YOR RAH MEY LE YÜP KİM SE BE NİM FER YA DI MA



GEÇ Tİ HER A NİM GÜ NAH LA MÜC Rİ MİM Bİ ÇA RE YİM  
BAK MI YOR RAH MEY LE YÜP KİM SE BE NİM FER YA DI MA



AF VÜ İS YA NİM İ ÇÜN BİL MEM NE ÇA RE A RA YİM  
YOK MU DUR MER HEM A CEP ZAH MI Dİ Lİ NÂ ŞA DI MA



AF VÜ İS YA NİM İ ÇÜN BİL MEM NE ÇE RE A RA YİM  
YOK MU DUR MER HEM A CEP ZAH MI Dİ Lİ NÂ ŞA DI MA



BAŞ KA PE NA HİM MI VAR HIÇ ŞÜP HE YOK Â VA RE YİM  
MA Sİ YET PER YA Sİ YİM YA RAB YE TİŞ İM DA DI MA



BAŞ KA PE NA HİM MI VAR HIÇ ŞÜP HE YOK Â VA RE YİM  
MA Sİ YET PER YA Sİ YİM YA RAB YE TİŞ İM DA DI MA



BA BI LUT FUN VAR İ KEN HAN Gİ KA PI YA VA RA YİM



MER HA MET EY LE İ LÂ Hİ BEN Kİ ME YAL VA RA YİM

d.şahin

GEÇTİ HER ANIM GÜNAHLA MÜCRİMİM BİÇAREYİM  
AFVÜ İSYANIM İÇÜN BİLMEM NE ÇARE ARAYIM  
BAŞKA PENAHİM Mİ VAR HIÇ ŞÜBHE YOK AVAREYİM  
BABI LÜTFUN VAR İKEN HANGİ KAPUYA VARAYIM  
MERHAMET EYLE İLÂHİ BEN KİME YALVARAYIM

BAKMIYOR RAHMEYLEYÜB KİMSE BENİM FERYADIMA  
YOKMUDUR MERHEM ÂCEP ZAHMİ DİLİ NÂŞADIMA  
MÂSİYET PERYASIYIM YARAP YETİŞ İMDADIMA  
BABI LÜTFUN VAR İKEN HANGİ KAPUYA VARAYIM  
MERHAMET EYLE İLÂHİ BEN KİME YALVARAYIM

# Muhayyer İlâhi

## Gönlüme Ağla Diyorum Ağla

Güfte: Sâmîha Ayverdi  
Beste: R. Tekin Uğurel

Düyek

GÖN LÜ ME AĞ LA Dİ YO RUM AĞ LA  
A MA (SAZ) KİM SE LER GÖR ME SİN  
Zİ RA GÖZ YA ŞI ÇA BUK (SAZ)  
HA SE DE UĞ RAR (SAZ) HA SE DE UĞ RAR (SAZ)  
AĞ LA AĞ LA Kİ TE MİZ LEN SİN (AH) BU YÜ REK  
YOK SA (SAZ) KU RU MUŞ ÇEŞ ME LE RİN YA LA ĞI SÜP RÜN  
RÜ LÜK O LUR AĞ LA AĞ LA AĞ LA d.şahin

GÖNLÜME: AĞLA DİYORUM, AĞLA  
AMA KİMSELER GÖRMESİN.  
ZİRA GÖZ YAŞI ÇABUK HASEDE UĞRAR

AĞLA AĞLA Kİ TEMİZLENSİN BU YÜREK  
YOKSA, KURUMUŞ ÇEŞMELERİN YALAĞI,  
SÜPRÜNTÜLÜK OLUR

# Muhayyer İlâhi

## Güldür Beni Aşkinla Allah

Güfte: Davud Yılmaz  
Beste: H. Hüsnü Üstün

Devr-i Hindi

GÜL DÜR BE Nİ AŞ KIN LA

AŞ KIN LA AL LAH (SAZ.....)

ÖL DÜR BE Nİ AŞ KIN LA

AŞ KIN LA AL LAH (SAZ.....) LAH (SAZ.....)

Dİ RİLT BE Nİ MEŞ KIN LE

MEŞ KIN LE AL LAH (SAZ.....)

MEŞ KIN LE AL LAH (SAZ.....)

YA ŞAT BE Nİ ŞEV KIN LE

ŞEV KIN LE AL LAH (SAZ.....) LAH

GÜLDÜR BENİ AŞKINLA ALLAH  
ÖLDÜR BENİ AŞKINLA ALLAH  
DİRİLT BENİ AŞKINLA ALLAH  
YAŞAT BENİ AŞKINLA ALLAH

YÖNELT BENİ İRFANE ALLAH  
KALKSIN GÖZDEN PERDELER ALLAH  
BU ÂLEMİN SONU YOK ALLAH  
DURAĞI YOK, DURU YOK ALLAH

d.şahin

# Muhayyer İlâhi

## Hâk-i Pây-i Mustafâ'ya Yüz Süren

Güfte: Zakâi Ef.  
(oruç baba) Şabanî  
Beste: Hayati Günyeli

Düyek

HÂ Kİ PA Yİ MUS TA FA YA YÜZ SÜ REN MES RUR O LUR.

HER NE DEN Lİ MÜC RİM İ SE Â Kİ BET MAĞ FUR O LUR

HU İ LE VAK Tİ SE HER DE SEY Rİ LA HUT İ DE GÖR

HU İ LE VAK Tİ SE HER DE SEY Rİ LA HUT İ DE GÖR

ZÂ Kİ Rİ HAK KİN ZE KÂ İ BA Tİ Nİ PÜR NUR O LUR d.şahin

HÂK-İ PÂ-Y-İ MUSTAFA'YA YÜZ SÜREN MESRÛR OLUR  
HER NEDENLİ MÜCRİM İSE ÂKİBETİ MAĞFÛR OLUR  
HU İLE VAKTİ SEHERDE SEYRİ LÂHUT İDE GÖR  
ZÂKİRİ HAK'KIN ZEKÂİ BÂTİNİ PÛR NÛR OLUR

# Muhayyer İlâhi

## Haktan İnen Şerbeti İçtik Elhamdülillâh

Güfte: Yûnus Emre  
Beste: Dr. A. Gerçeker

Raks Aksağı



HAK TAN I NEN ŞER BE Tİ İÇ TİK EL HAM DÜ LİL LÂH

ŞOL KUD RET DE Nİ Zİ Nİ GEÇ TİK EL HAM DÜ LİL LÂH

ŞU KAR ŞI Kİ DAĞ LA RI ME ŞE LE Rİ BAĞ LA RI

SAĞ LIK Şİ FA LIK İ LE GEÇ TİK EL HAM DÜ LİL LÂH d.şahin

HAKTAN İNEN ŞERBETİ  
İÇTİK ELHAMDÜLİLLAH  
ŞOL KUDRET DENİZİNİ  
GEÇTİK ELHAMDÜLİLLAH.

ŞU KARŞIKI DAĞLARI,  
YEMİŞLERİ, BAĞLARI  
SAĞLIK SAFALIK İLE  
AŞTIK ELHAMDÜLİLLAH

KURUYUDUK YAŞ OLDUK,  
AYAKLANDIK BAŞ OLDUK  
KANATLANDIK KUŞ OLDUK  
UÇTUK ELHAMDÜLİLLAH

VARDIĞIMIZ ILLERE,  
ŞOL SAFA GÖNÜLLERE  
BABA TAPTUK MÂNİSİN  
SAÇTIK ELHAMDÜLİLLAH

BERİ GEL BARIŞALIM,  
YÂD İSEN BİLİŞELİM  
ATIMIZ EĞERLENDİ  
EŞTİK ELHAMDÜLİLLAH

VARDIK RUMU KIŞLADIK,  
ÇOK HAYR-Ü ŞER İŞLEDİK  
ÜÇ BAHAR GELDİ GERİ  
GÖÇTÜK ELHAMDÜLİLLAH

DİRİLDİK PINAR OLDUK,  
İRİLDİK IRMAK OLDUK  
AKTIK DENİZLERE DALDIK  
ŞÜKÜR ELHAMDÜLİLLAH

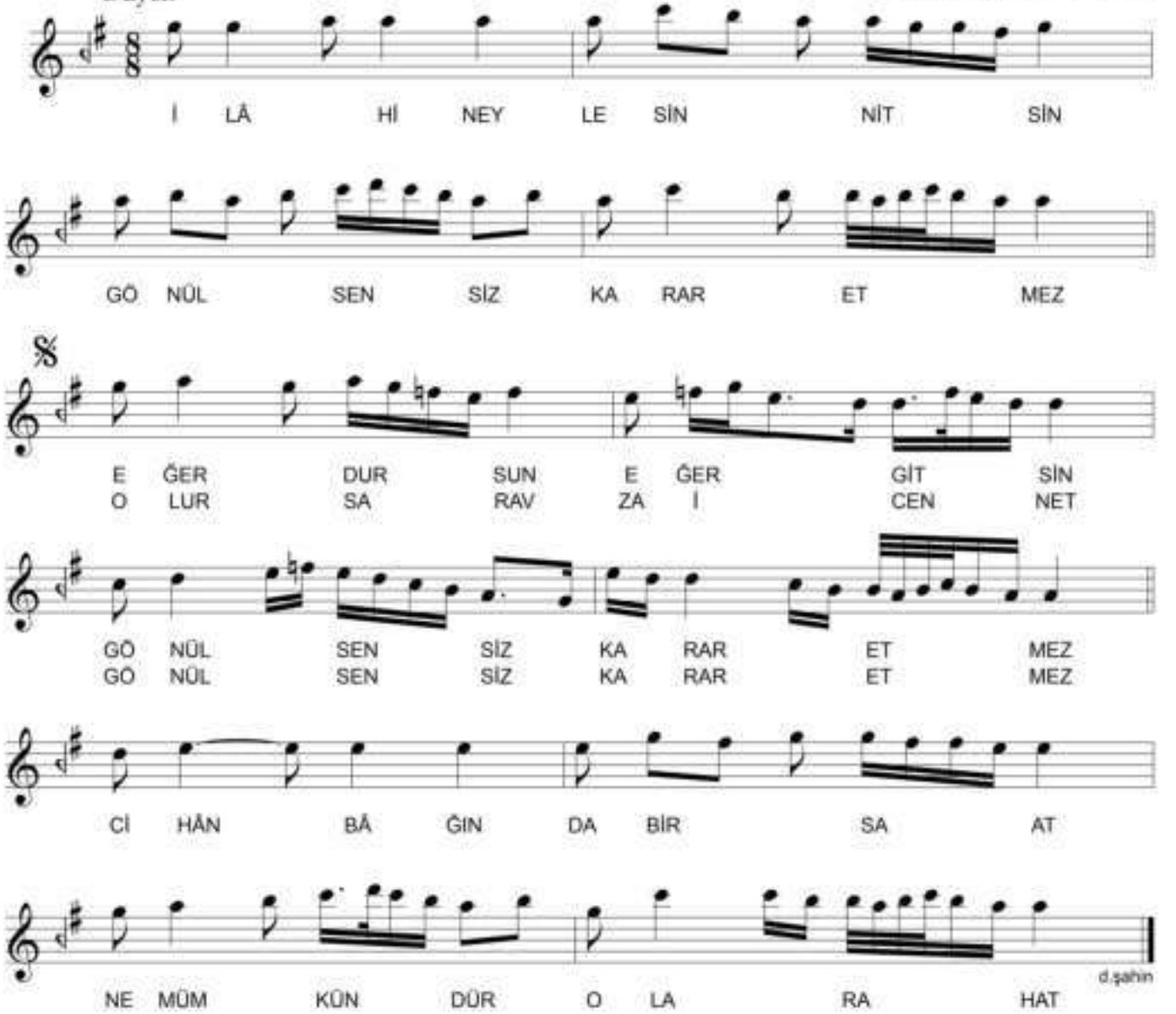
TAPTUĞUN TAPUSUNDA,  
KUL OLDUK KAPUSUNDA  
YUNUS MİSKİN ÇİĞ İDİK,  
PIŞTIK ELHAMDÜLİLLAH...

# Muhayyer İlâhi

## İlahi Neylesin Nitsin

Güfte: Nûri Osman Hanyevî  
Beste: İsmâil Hakkı Bey

Düyek



İ LÂ Hİ NEY LE SİN NİT SİN  
GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET MEZ  
E ĞER DUR SA SUN E ĞER GIT SİN  
O LUR LUR SA RAV ZA İ CEN NET  
GÖ NÜL SEN SİZ KA RAR ET MEZ  
GO NÜL SEN SİZ KA RAR ET MEZ  
Cİ HÂN BÂ ĞIN DA BİR SA AT  
NE MÜM KÜN DÜR O LA RA HAT

İLÂHİ NEYLESİN N'ETSİN  
GÖNÜL SENSİZ KARÂR ETMEZ  
EĞER DURSUN EĞER GİTSİN  
GÖNÜL SENSİZ KARÂR ETMEZ

CİHÂN BÂĞINDA BİR SAAT  
NE MÜMKÜNDÜR OLA RÂHAT  
OLURSA RAVZA -İ CENNET  
GÖNÜL SENSİZ KARÂR ETMEZ

N'İDER OL BÂĞ U BOSTÂNI  
N'İDER OL HÜR U GİLMÂNI  
FİRÂKINLA YANAR CÂNI  
GÖNÜL SENSİZ KARÂR ETMEZ

ÇU SENSİN NÜRİNİN YÂRI.  
N'İDER OL GAYRİ EFKÂRI  
SEVİNDİR SEN O NÂÇÂRI  
GÖNÜL SENSİZ KARÂR ETMEZ



## İşitin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk

The image shows a musical score for the song 'İşitin Ey Yârenler Kıymetli Nesnedir Aşk'. The score is written in a single system with six staves. Each staff contains a line of music with lyrics underneath. The lyrics are in Turkish and describe the value of love. The music is in a 2/4 time signature and features a key signature of one sharp (F#). The score includes repeat signs and first/second endings for several phrases.

KA YA LA RI SÖ LE TİR HAY AL LAH HAY AL LAH

KUV VET LİNES NE DİR AŞK (SAZ...) AŞK (SAZ...)

MIS KİN YU NUS NEY LE SIN HAY AL LAH HAY AL LAH

DER DİN Kİ ME SÖY LE SIN (SAZ...) SIN (SAZ...)

VAR SIN DOS TU TOY LA SIN HAY AL LAH HAY AL LAH

LEZ ZET LİNES NE DİR AŞK (SAZ...) AŞK

İŞİTİN EY YÂRENLER KIYMETLİ NESNEDİR AŞK  
DEĞME KİMSELER BİLMEZ HÜRMETLİ NESNEDİR AŞK

DAĞA DÜŞER KÜL EYLER GÖNÜLLERE YOL EYLER  
SULTANLARI KUL EYLER CÜR'ETLİ NESNEDİR AŞK

DENİZLERİ KAYNATIR MEVCE GELİR OYNATIR  
KAYALARI SÖYLETİR KUVVETLİ NESNEDİR AŞ

# Muhayyer İlâhi

## Gelin Allah Diyelim

Güfte: Şeyh Nâci Efendi  
Beste: Hâfız Murat

Aksak

GE ZİK LIN RI AL HAK LAH KA DI BAŞ YE LAN LI DI

KALP TEN PA SI Sİ LE LİM IS MI CE LÂL HIZ LAN DI Sİ LE LİM HIZ LAN DI

Â LEM LER SEY RE DE LİM AR Şİ Â LÂ SAL LAN DI

AL LAH AL LAH DE DİK ÇE AL LAH AL LAH DE DİK ÇE DE DİK ÇE DE DİK ÇE

d.şahin

GELİN ALLAH DİYELİM  
KALPTEN PASI SİLELİM  
ÂLEMLER SEYREDELİM  
ALLAH ALLAH DEDİKÇE

NERDE TEVHİD ÇEKİLİR  
MELEKLER SÂF SÂF GELİR  
HEPSİ TEKBİR GETİRİR  
ALLAH ALLAH DEDİKÇE

ZİKR-İ HAKK'A BAŞLANDI  
İSM-İ CELÂL HIZLANDI  
ARŞ-I ÂLÂ SALLANDI  
ALLAH ALLAH DEDİKÇE

GÂFİL OLMA NÂCIYA  
HAKK'I ZİKRET DÂİMA  
SENİ ZİKREYLER MEVLÂ  
ALLAH ALLAH DEDİKÇE

# Muhayyer İlâhi

## Lâ İlâhe İllâllah Nûr Muhammed Sallâllah

Güfte: Kenan Rifâi  
Beste: Halil Çay

Sofyan



LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH HÛ NUR MU HAM MED SÂL LÂL LAH  
GE LİN Â ŞİK YA NA LIM HÛ AŞ KI HER DEM A NA LIM



HAS Bİ RAB Bİ CEL LÂL LAH VİR DİM AL LAH İL LÂL LAH HAY HAY İL LÂL LAH HAY HAY  
CAN Bİ ZE AŞK DIR HEM ÂN AŞ ME Yİ NE KA NA LIM HAY HAY KA NA LIM HAY HAY



AŞK BE Nİ ET Tİ ZE BUN NE YA MAN MIŞ BU FÛ SUN  
KALK SIN HİC RAN A RA DAN VUS LA TIN VER CÂ Vİ DAN



DER Dİ AŞK LA GE CE GÜN EŞ Kİ ÇEŞ MİM OL DU HÛN HAY HAY OL DU HÛN  
MER HA MET ET KEN' A NA AN DI ĞİM BİR YA RA DAN HAY HAY YA RA DAN <sup>d.şahin</sup>

LÂ İLÂHE İLLÂLLAH NUR MUHAMMED SÂLLÂLLAH  
HASBİ RABBİ CELLÂLLAH VİRDİM ALLAH İLLÂLLAH  
AŞK BENİ ETDİ ZEBUN NE YAMANMIŞ BU FÛSUN  
DERDİ AŞKLA GECE GÜN EŞKİ ÇEŞM-İM OLDU HÛN

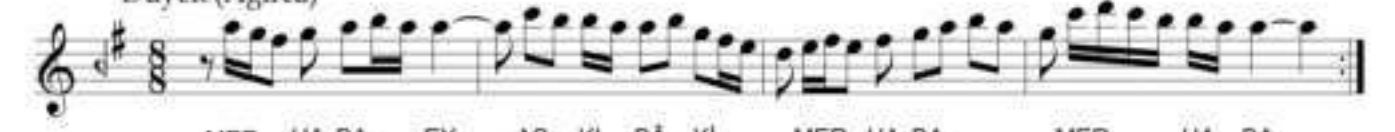
GELİN ÂŞİK YANALIM AŞKI HER DEM ANALIM  
CAN BİZE AŞKDIR HEMAN AŞK MEYİNE KANALIM  
KALKSIN HİCRAN ARADAN VUSLATIN VER CÂVIDAN  
MERHAMET ET KEN'ANA ANDIĞIM BİR YARADAN

# Muhayyer İlâhi

## Merhaba Ey Aşk-ı Bâkî Merhabâ

Güfte: İbrahim Hakki (k.s)  
Beste: Serhat Başar

Düyek (Ağırca)



MER HA BA EY AŞ KI BÂ Kİ MER HA BA MER HA BA



PÜR VE Fâ SIN PÜR VE FÂ SIN PÜR VE FÂ



PÜR VE FÂ SIN PÜR VE FÂ SIN PÜR VE FÂ



GELSA LIN GÖN LÜM DE EY CÂ NI Cİ HÂN NI Cİ HÂN



DİL RÜ BA SIN DİL RÜ BA SIN DİL RÜ BA



DİL RÜ BA SIN DİL RÜ BA SIN DİL RÜ BA

MERHABA EY AŞK-I BÂKİ MERHABA  
PÜR VEFASIN PÜR VEFASIN PÜR VEFA

GEL SALIN GÖNLÜMDE EY CÂN-I CİHAN  
DİLRÜBASIN DİLRÜBASIN DİLRÜBA

HALKTAN BİGÂNE KALMIŞ AŞIKINA  
ÂŞINASIN ÂŞINASIN ÂŞINA

HAKKI HAK'DAN GAFİL OLMAZSAN MÜDAM  
PÜR SAFASIN PÜR SAFASIN PÜR SAFA

# Muhayyer İlâhi

Mevlam Ver Aşkını Bana

Güfte: Nizamoğlu  
Seyyid Sayfullah

Düyek



MEV LÂM VER AŞ KI NI BA NA  
HAY RA NIN O O LA YIM SE NİN  
BÜL BÜL Gİ Bİ ZÂR EY LE YİM  
NÂ LÂ NIN O LA YIM SE NİN  
NÂ LÂ NIN O LA YIM SE NİN  
KUR BA NIN O LA LA YIM SE NİN

MEVLÂ'M VER AŞKINI BANA HAYRÂNIN OLAYIM SENİN  
BÜLBÜL GİBİ (ZÂR EYLEYİM) NÂLÂNIN OLAYIM SENİN

YANDIR BENİ YANDIR BENİ AŞK MEYİNE KANDIR BENİ  
SARHOŞ EDÜP DÖNDÜR BENİ MESTÂNIN OLAYIM SENİN

MANSÛR'UM AŞKIN DÂRINA MAZHAR OLUP DİDÂRINA  
ŞEM'-İ CEMÂLİN NÂRINA SÛZÂNIN OLAYIM SENİN

AL BENDE BENLİK KALMASIN KİMSELER HÂLİM BİLMESİN  
NÂM Ü NİŞÂNIM KALMASIN PİN HÂNIM OLAYIM SENİN

BU CAN KUŞUN SANA UÇUR AŞK MEYİNDEN BANA İÇİR  
BU TÂC Ü HIRKADAN GEÇİR ÜRYÂNIN OLAYIM SENİN

VASLEYLE YÂRİ YÂRİNE KOMA BU GÜNÜ YARINA  
YAK BENİ AŞKIN NÂRINA BÛRYÂNIN OLAYIM SENİN

SEYYİD NİZAMOĞLU HOCAM AYIRMA KENDİNDEN YÜCEM  
EĞER GÜNDÜZ EĞER GECEM MİHMÂNIN OLAYIM SENİN

# Muhayyer İlâhi

## Mücrimleriz Âsileriz Yârabbi Afveyle Bizi

Sofyan

Beste: Zekâi Dede

MÜC RİM LE RİZ

Â Sİ LE RİZ AL LA HIM

YÂ RAB Bİ AF İ MA NİM

VEY LE Bİ Zİ E FE DİM

YO LUN DA HEM

SÂ Hİ LE RİZ AL LA HIM

d.şahin

MÜCRİMLERİZ ÂSİLERİZ (ALLÂHİM)  
YÂ RABBİ AFV EYLE BİZİ (EFENDİM)  
YOLUNDA HEM SÂHİLERİZ (ALLÂHİM)  
YA RABBİ AFV EYLE BİZİ (EFENDİM)

DERTLİ KULUN DERMAN DİLER  
ASİ KULUN GUFRAN DİLER  
CÜMLE İBÂD İHSAN DİLER  
YA RABBİ AFV EYLE BİZİ

MEST EYLE BENİ AŞK İLE  
ZIKRIN NASİB ET ŞEVK İLE  
PUR ET DERÜNUM ZEVK İLE  
YÂ RABBİ AFV EYLE BİZİ

# Muhayyer İlâhi

## Nefs Elinde Yandı Cânım

Güfte: Nûri  
Beste: Barış Demir

Devr-i Hindi

NEF SE LİN DEN YAN DI CÂ NİM YA İLA Hİ KİL ME DED  
DÜŞ MÜ ŞEM BU GUR BE TE YAR DAN OL DUM VÂ İT

BEN FÂ KI Rİ NÂ TÖ VÂ NİM YA İ LÂ Hİ KİL ME DED  
GUR BE TİN YA RE CA NÂ NİM YA İ LÂ Hİ KİL ME DED

BİR KE LÂM İ ÇİN MÜ DÂM DİL BÖL BÜ LÜ EY LER NE VÂ  
FİR KA Tİ DİL DÂR İ LE NÜ Rİ KU LUN DER SER PÜ ŞA

SÖY LE MEZ GON CA DE HÂ NİM YA İ LA Hİ KİL ME DED  
ART MA SIN BÖY LE Fİ GÂ NİM YA İ LA Hİ KİL ME DED

Aranağme... d. şahin

NEFS ELINDEN YANDI CANIM YA İLÂHİ KİL MEDET  
BEN FÂKİRİ NÂTÜVÂNİM YA İLÂHİ KİL MEDET

BİR KELAM İÇİN MÜDÂM DİL BÖLBÖLÜ EYLER NEVÂ  
SÖYLEMEZ GONCA DEHÂNİM YA İLÂHİ KİL MEDET

DÜŞMÜŞEM BU GURBETE YARDAN OLDUM VÂİT  
BEN FÂKİRİ NÂTÜVÂNİM YA İLÂHİ KİL MEDET

FİRKATİ DİLDÂR İLE NÜRİ KULUN DER SERPÜŞA  
ARTMASIN BÖYLE FİGÂNİM YA İLÂHİ KİL MEDET

# Muhayyer İlâhi

Tevhîd Etsin Dilimiz

Güfte: Muhibbiyy-ül Cerrahî  
Beste: Şeyh Fahreddîn Ef. Hz.

Sofyan



TEV HİD ET SIN Dİ Lİ MİZ İL LÂL LAH HU  
TEV HİD İ MAN TA PU SU İL LÂL LAH HU  
NÜ RED Dİ NİN YO LUN DA İL LÂL LAH HU

PAK OL SUN HEM KAL Bİ MİZ İL LÂL LAH HU  
Gİ DER NA RİN KOR KUS SU İL LÂL LAH HU  
FAH Rİ HER AN KA PIN DA İL LÂL LAH HU

SİR LAR GÖR SÜN GÖ ZÜ MÜZ İL LÂL LAH HU  
A ÇAR CEN NET KA PU SU İL LÂL LAH HU  
GE CE GÜN DÜZ Dİ LİN DE İL LÂL LAH HU

LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH HÜ LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH  
LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH HÜ LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH  
LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH HÜ LÂ İ LÂ HE İL LÂL LAH

TEVHİD ETSİN DİLİMİZ İLLALLAH HU  
PAK OLSUN HEM KALBİMİZ İLLALLAH HU  
SİRLAR GÖRSÜN GÖZÜMÜZ İLLALLAH HU  
LA İLAHE İLLALLAH HU LA İLAHE İLLALLAH

TEVHİD İMAN TAPUSU İLLALLAH HU  
GİDER NARIN KORKUSU İLLALLAH HU  
AÇAR CENNET KAPUSU İLLALLAH HU  
LA İLAHE İLLALLAH HU LA İLAHE İLLALLAH

NUREDDİN'İN YOLUNDA İLLALLAHU  
FAHRİ HER AN KAPINDA İLLALLAHU  
GECE GÜNDÜZ DİLİNDE İLLALLAH HU  
LA İLAHE İLLALLAH HU LA İLAHE İLLALLAH

# Muhayyer İlâhi

## Yâ Rabbenâ Yâ Rabbenâ

Güfte: Yunus Emre  
Beste: M. Hakan Alvan

Sofyan

YA ŞU RAB BE NÂ DA YA YOK RAB BE NA FA  
YA ŞU RAB BE NÂ DA YA YOK RAB BE NA FA  
YAR GE DIM EY LE ÇE DÜ KER Â CEV LEM RÜ CE DE FA  
YAR GE DIM EY LE ÇE DÜ KER Â CEV LEM RÜ CE DE FA  
VAĞ EY FIR HAK HA NA Bİ Bİ ZÜ MUS NU TA BE NÂ FA  
VAĞ EY FIR HAK HA NA Bİ Bİ ZÜ MUS NU TA BE NÂ FA  
YAR YAR DIM EY LE DÜ DÜ Â LEM DE DE  
YAR YAR DIM EY LE DÜ DÜ Â LEM DE DE

d. şahin

YÂ RABBENÂ YÂ RABBENÂ  
YARDIM EYLE DÜ-ÂLEMDE  
VAĞFİRENÂ ZÜNÜBENÂ  
YARDIM EYLE DÜ-ÂLEMDE

ŞU DÜNYÂDA YOKTUR VEFÂ  
GELEN ÇEKER CEVR-Ü CEFÂ  
EY HAK HABİBİ MUSTAFÂ  
YARDIM EYLE DÜ-ÂLEMDE

# Muhayyer İlâhi

## Dilerse Gözümü Giryan Eden Dost

Sofyan

Beste: Hayâti Günyeli

Dİ LER SE GÖ ZÜ MÜ GİR YAN E DEN DOST

Dİ LER SE BAĞ RI MI BİR YAN E DEN DOST

Dİ LER SE HAK İ LE YEK SAN E DEN DOST

Dİ LER SE LUTF İ LE İH SAN E DEN DOST

Dİ LER SE GÖN LÜ MÜ HAN DAN EY LE YEN

Dİ LER SE CA Nİ MI CÂ NAN EY LE YEN

Dİ LER SE SIR RI MI SEY RAN EY LE YEN

Dİ LER SE KAT RE Mİ UM MAN E DEN DOST

d.şahin

DILERSE GÖZÜMÜ GİRYÂN EDEN DOST  
DILERSE BAĞRIMI BİRYÂN EDEN DOST  
DILERSE HÂK İLE YEKSÂN EDEN DOST  
DILERSE LÜTF İLE İHSÂN EDEN DOST

DILERSE GÖNLÜMÜ HANDÂN EYLEYEN  
DILERSE CÂNIMI CÂNÂN EYLEYEN  
DILERSE SİRRİMİ SEYRAN EYLEYEN  
DILERSE KATREMİ UMMÂN EDEN DOST

# Muhayyer İlâhi

Yürüt Bizi Allah'ım Nûru Sönmez Yolundan

Güfte: E. Ali Sipahi  
Beste: Dursun Çakmak

Nim Sofyan

YÜRÜT BİZİ ALLAH'IM NURU SÖNMEZ YOLUNDAN  
AYIRMA HIÇ BİZİ SEN SEVGİLİ RASÛLÜNDEN  
BİLİNİZ Kİ KEREMİN EKİLMİZ TEK KULUNDAN  
AYIRMA HIÇ BİZİ SEN SEVGİLİ RASÛLÜNDEN

A ÇA YIR MA HİC Bİ Zİ SEN SEV Gİ Lİ RA SÜ LÜN DEN  
RE RE Sİ ZİN A CI ZİN TU TAR GÜ DER KO LÜN DEN

Bİ Lİ RİZ Kİ KE RE MİN EK SİL MEZ TEK KU LÜN DAN  
MAH RUM KAL MAZ TEV BE Sİ LUT FUN DAN KA BU LÜN DEN

A ÇA YIR MA HİC Bİ Zİ SEN SEV Gİ Lİ RA SÜ LÜN DEN  
RE RE Sİ ZİN A CI ZİN TU TAR GÜ DER KO LÜN DEN

d.şahin

YÜRÜT BİZİ ALLAH'IM NURU SÖNMEZ YOLUNDAN  
AYIRMA HIÇ BİZİ SEN SEVGİLİ RASÛLÜNDEN  
BİLİNİZ Kİ KEREMİN EKİLMİZ TEK KULUNDAN  
AYIRMA HIÇ BİZİ SEN SEVGİLİ RASÛLÜNDEN

YÜRÜT BİZİ ALLAH'IM RASÛLÜNÜN YOLUNDAN  
ÇARESİZİN ACİZİN TUTAR GÜDER KOLUNDAN  
MAHRUM KALMAZ TEVBESİ LUTFUNDAN KABULÜNDEN  
ÇARESİZİN ACİZİN TUTAR GÜDER KOLUNDAN

# Muhayyer İlâhî

## Yâ Rabbî Aşkın Ver Bana

Güfte:Nizamoglu Seyyid Seyfullah  
Beste:Dede Efendi

Düyek

YÂ RAB Bİ AŞ  
KIN  
VER BA NA  
HÜ  
DI YE LIM A  
MAN DÖ  
NE DÖ NE  
A ŞIK O  
LA  
YIM BEN SA

d. şahin

## Yâ Rabbi Aşkın Ver Bana

NA I MA NIM  
HÜ DI YE  
LIM  
DÖ NE DÖ NE

YA RABBI AŞKIN VER BANA  
HÜ DİYEYİM DÖNE DÖNE  
AŞIK OLAYIM BEN SANA  
HÜ DİYEYİM DÖNE DÖNE

KOMA HIÇ BENLİĞİM BENDE  
VARLIĞIM YOK EYLE SENDE  
SENİ GÖRÜP HER MEKÂNDÂ  
HÜ DİYEYİM DÖNE DÖNE

ÇAHA DÜŞTÜM YÛSUF GİBİ  
DERDE DÜŞTÜM EYYÛB GİBİ  
AĞLAYAYIM YA'KÛB GİBİ  
HÜ DİYEYİM DÖNE DÖNE

ŞEVKİN VER BANA DÖNEYİM  
TÂ KÛL OLUNCA YANAYIM  
GÖRDÜĞÜM SENİ SANAYIM  
HÜ DİYEYİM DÖNE DÖNE

MEVLÂM KOMA BENİ BANA  
AL GÖNLÜMÜ SENDEN YANA  
MÜŞTÂKİN OLUBEN SANA  
HÜ DİYEYİM DÖNE DÖNE

SEYYİD NİZAMOĞLU KULDUR  
İSTER GÜLDÜR İSTER ÖLDÜR  
AŞKINLA GÖNLÜMÜ DOLDUR  
HÜ DİYEYİM DÖNE DÖNE

# Muhayyer İlâhi

## Yeter Oldun Fena Bağında Nâlân

Güfte: Hz Hüdâi

Beste: Muhibbiyû'l Cerrahî Sefer Dal

Düyek

YE TER OL DUN FE NÂ BÂ ĞIN DA NÂ LÂN LÂN AL LAH

YÜ RÜ BÜL BÜL YÜ RÜ DOST IL LE Rİ NE AL LAH

YÜ RÜ BÜL BÜL YÜ RÜ DOST IL LE Rİ NE

E DÜP TÂ VÜ Sİ KUD Sİ LE RE CEV LÂN LÂN AL LAH

YÜ RÜ BÜL BÜL YÜ RÜ DOST IL LE Rİ NE AL LAH

YÜ RÜ BÜL BÜL YÜ RÜ DOST IL LE Rİ NE

GÖ NÜL VER ME HÜ DÂ İ KÂ İ NA TA

GE ÇÜP FÂ Nİ DEN ER BÂ Kİ HA YA TA

SA FÂ BUL GARK O LUP EN VÂ Rİ ZA TÂ TÂ AL LAH

YETER OLDUN FENÂ BAĞINDA NÂLÂN  
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST İLLERİNE  
EDÜP TÂVÜS-İ KUDSİLERLE CEVLÂN  
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST İLLERİNE

GÖRÜP PERVÂNEYİ ANDAN SEBAK AL  
GÖYÜNDÜR NÂR-I 'AŞKA PER İLE BÂL  
MECÂZİ KO HAKİKAT BAHİRİNE DAL  
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST İLLERİNE

FENA BAĞINDA EĞLENME UÇA-GÖR  
GÜLÜN RENGİNE ALDANMA GEÇE-GÖR  
VARIP VAHDET ŞERÂBİNDAN İÇE-GÖR  
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST İLLERİNE

GÖNÜL VERME HÜDÂYİ KÂİNÂTA  
GEÇÜP FÂNİDEN ER BÂKİ HAYÂTA  
SAFÂ BUL GARK OLUP ENVÂR-I ZÂTA  
YÜRÜ BÜLBÜL YÜRÜ DOST İLLERİNE